

ՕՐԱՐԵՐ

28րդ ՏԱՐԻ - 28 Année No 6906 - 1er jour du 2317

Խմբագիր՝ Ե. ՄՈՍԱԿԻԱՆ

Մեր հովան

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱԶԱՐ ԱՓՈՒՄ...

« ՎԱՐՏՍԱ ԵՄԱՆ Է, ԷՆ ՓԼԱՏ ՏԵՐ »

1869 Սեպտեմբեր 26ին Փոքր Ասիայ կուստեան (Բեթլեհեմ) զառաքին ձեք, աշգրեք աշխարհի լույսին կը քաշուար Սողոմոնեան թրքաւ - խաւ, Համառ ընտանիքի մը զաւակը :
 Մէկ տարեկան էր՝ կեր կըրնայէր մայրը : Տարեթիկ տարեկանին ալ Հայրը (1880ին) :
 Տարբեր փեր, Պոտապոյ աւանդուն Գեղար զլոր Գերմանիան որոշաւ Սողոմոնեան կը տանէր էնիմանին՝ Գեղարեան ձեռնարկը :
 Անա՛ւ ալ քաղցիկ որրն է, որ ջանքերով զաւր ազկոր պիտէ դառնար Հայկական ծոր Զար - Թոնքի դիտար, առօրինակեան մէկը : Պոտ փոթորեկը Հայրենասրտը Հայրենու հոգեները կոտկոտեան միջին Պոյիս ու Նիկոյտոս, եւ միջին Հնդկաստ Սկրիթիաները, անմահ անուս մը ձգելով Հայոց ժամանակակից պատմութեան եւ Ս. Ելիմա - ժին եւ ապա իմ անցին բազմաթիւ Անգլոման Միամիտեաներ միջոցաւ Գերմանիա չնցանք, կը լինէին իմ հայրենիքս՝ Կալիֆորնիայում, շատ շնորհալի կը խոշկայար, որովհետեւ որքիս խնամքը Յարաւ թիւն հորեքարէն կը խոշկայար էր իմ անկյալային քամի է որ եւ էր, անմայր հաւանականութեամբ, մնամ պիտի աշխարհընէ : (Ժամանակ, 8 Հոկտեմբեր 1910) :

Այսպիսի ուրեմն, ընտանեկան դժբախտութիւնը բախտ թրաւ։ Սողոմոնեան, որ փոխանի դառնալու հասարակ մէկ կոշկայար, ինչպէս իմը իսկ կը դրէր, եղաւ անմեղութիւն ճայ Ժողովարդի պաշտառ - մանքին ու եղախաղաղութեան առաքիչ Կոմիտէ տալ փարպաղը :

1908ին Օսմանեան Սահմանադրութիւնը խաւ - դառնալու թիւն ընդհանուր աղբի մը վերաբարդու - ցած էր թրքաւարութեան մէկը, մայրաքաղաքին միջին զաւակը լեռնի զիջող :

Եւր Վերանայողի շրջանի մը սկիզբնաւորու - թիւնը կ'աղբարէր :

Հայաթնիկ ջարդարեան ընդ զարգացեցողով կ'օգտակուէին Պոյիսն որոս Հայաթնա ռոտանիկ Սարգիս մէկ տարաբանէր կը հնչեռնէին, թերթեր ու զրգեր լոյս կը տեսնէին :

Գերեւոր դիտար 1500ամեակ ու Հայի - տպա - դրութեան 500ամեակ կը տոնէր ամէն կողմ : Դառաւե՛ն ռոտանիկաւորաւ երկուստորեան Հարկերեւոյ կողմէն Պոյիսն միջնակարգ ու բարձրագոյն փարձարանները :

Աւ Զարթոնքի այլ անմարդկային շարժումին մէջ տիրական ձեք մը կը յայտնուէր յամբարձ 1910ին արեւմտեան զիջողի ժողովարանին մէջ : Շատ ձեք ժամանակի մէջ Համաթողովարակի զեքը դարձաւ այլ երկուստորե կողմակալ, ու ընտէ Համար Հայ դեղնակի երաժշտութիւնը կրօնք էր դարձաւ :

Դեռ Գեղարեան ձեռնարանի դրաժանդներուն վրայ աշխարհ էր, երբ արմատիկով ամբարձի կ'անցնէր զիջողութեան մէջ, անոնք թերեւ խելոյն Համա Հայ ընկալանի ինքնադիտակ տեսնում - գործարկութիւնները թէ երբեք ընտանտեղծութիւն եւ թէ իրրեկ երաժշտութիւն :

Իրմէ առաջ ո՛ր մէկ Հայ երաժիշտ այնքան կու - երուրութիւն ընտանք էր Հայ դեղնակի երրին : Իրմէ վերջ ալ ո՛ր յարդեցեան Հանգուստան - ընէ շարունակի կը սկսած դարձեր ու Հաւասարել իրեն :

Կոմիտաս փարպաղիտ եղալի կը մնայ մեր ե - րաժշտական պատմութեան մէջ :

Իր հեղինակած ու դաժնաւորած երգերը Հայ - կական ըստը հանգեաներու պիտարը դարձրէր կը համբն Հայրենիքի եւ սիրելի ամէն կողմը, դր - թէ ինչ որքէ ի մեր :

Չկայ Հայ մը՝ որուն սիրտը Հայրենասիրտ - թեամբ չբառնէր ամէն անգամ, որ լսէ պատմակի կը Կոմիտասի երգերն :

Եւրոպայի մէջ կոմիտարեզորներէ կողմ էր ուսուցի, արիւն Հայկական ինքնուրոյ երաժ, - տութիւնը ծանոթացող Պերսիին, Փարսի եւ Ժը - լեան երաժշտար Հայաթնալիկեան եւ մնամ - դեաներով՝ բազմաթիւ դառնալու ինքնուրոյ :

... Վարպաղակին ըստը արժանիքներուն մէջ - առաջինը արտաւոյ, դիտութիւն, կամք եւ խանդավառութիւն - սիրտանի պիտէ մնայ ու - ղին, աշխատ վճիտ, խորունկ եւ ծառայուն :
 Ինչ պիտէ ըստը արժանաւորել բազմաթիւանց հոգեկան պատկերը այսրը : Եթէ վարպաղիտը որոս երաժ շլուրդ էնիմանիէն կամ Կոմիտէն : Եթէ հանգիտան շլուրդ Պոյիս, Իրեթնիս, Փոքր Ասիա, Նիկոյտոս եւ այլն :

Վարպաղակն առաքիչութեան չէ՞ր պարտիկ ինչ որ կը թերթին մը սիւնակէն կը արտաւոյ մեր շրթներուն վրայ մնալ այսր : Մոգիւլէ մոյլ, եւ ցամաք մոյլ :

Ինչ ամէնից երբեմնի սուլթանահամ ու - տանին մէջ, Կոմիտասի դարաւանքն առաջ :

Եւ, ըստը երգերուն ինչպէս երգիչներուն կամ երգչախումբներուն, ո՛րք էր այն քաղաքիկը, որ ամէնէն առիկ ոգի խոպիւր, ուժ, արեւ եւ ար - զեցե՛ք ցանկեք սիրտերու մէջ, ծառայեցաւ ու սե - լեց - կը առէ՞ք միջին այսր :

Երբեք շատ էնիք յսեր, միջին Կոմիտասի դա - լուարեք : Ան կը լսէր միջին այսր :

Եւ սիւնակի ո՞ր կողմը, յոյնիկ միջնակէն արեւոր ուժգոյնի ճնդեք, խաւարը, անդալա - ըստը լեցնելով անկյալարը, փարձում այլ ծանկէլ ջարդարեան խանդարեցնելով զիջել տանէ :

Վարպաղար յայնից, Վարպաղար զերա - դանցից, որովհետեւ իրեն Հնա ուժեր լսուն ու զաւար, հոգն ու արթոր, սէրն ու աշխատանքը, ժպիտն ու արեւը, փայտն ու զնունքից խոլարը եւ արարուն - ամբողջ Ժողովարդը մը կը Հարա - դատ յոյնից, փոքրիկներով, որքանութեամբ եւ արարուն թեամբ :

Սիրտան միտն է ինչ փղած տներ,

Սիրտը զերանման, խալտիկ է անըր ...
 Իր Կոմիտասի մը կարտան ունիք միջն այ - սոր, անդալալեան Համար մեր սիրտը, որ ա՛նա կը փնթի, շատերն Համար փիւմէ՛ք արքէն ձեման էն տներ - Հնա՛ն զիջելն ու դաւանել, այստ իշա - տակի մը վերածելով Հայրենի լսուն ու դեմն - ու կըրալից :

Կարճում ունիք իմանալուք սրտի մը եւ հոր արտաւոյն մը, ու կոլիկն ու կրիկն պիտէ լսել անդա - ղաւ սիւնակը Ժողովարդեան երրին, զի մը շղդ, պիտէ մը առիկ հեղոր մեր հոգեկներուն մէջ :

Ո՛չ մէկ ինքնուրոյն արեւան խորտակւ, չոյ - նացած է իր երգերուն Հնա, որքան այլ Հայաժա - կան քաղաքիկները : Եւ ո՛չ մէկ Ժողովարդեան երգ արեւան Հայաթնալից աղաղի մը կ'անւ է ինչնա - պաշտպանութեան Համար, որքան Հայկականը :

Կոմիտաս իտալական ընտանք այլ իտալեան - թէս - եւ ատող իսկ իտալիկութիւն մը կ'առա - բան եղաւ, սիրելիս եւ ինքնուրոյն :

Միեւն այլ իտալիկութիւնը երաժշտար - Իրեմն է որ կը սպասեն տարալիք երաժշտաւոր - իներն, իր սաներն, ըստը երգչախումբներէ ու երգիչներէն :

Եթէ Վարպաղիկի դարձը կէս մնաց ընտանք, չոյ՞ք չեղանքը ընտանք Վարպաղեան Համար :

Ար եւ զանգուստութիւն՝ պիտէ նշանակի երգերը անգամ թարիկ վարպաղար :
 27 Հոկտ. 1935

ՀԱՄԱՐԸ ՄԵՍԱԿԻԱՆ

Կարճաւ Հարաւորաւ երգերը, զոր մշակից եւրոպա - կան արտաւոյն կ'առաքիտ թեամբ :

Իր անունին եւ զորին Հնա սերտութի կող - անս մը կը մնայ մեր ձեռ երգերը Կոմիտէի Շոս - լուարանան, որ Կոմիտասեան երգերը մեկնայի տարածիլն կ'առ Պոլսին միջին Փաղեք ու Ան - թիկն :

Վերին անգամ, երբ կ'ընէր Փաղեքի կիկե - ղին մէջ, Կոմիտաս փարպաղիտ յարախորտու - թեան տանը, խալտիկ կը ինչուրէն՝ կըրկրէ մէջ եւ քանդէր կը խալտիկի ինչուրէն թէնէ :

Կոմիտաս նման Շոսմանտանեան թանախ - նոթիւնն այլ սկսած էր խալտիկ :

Հարաք ախո՛ւն ...

Ինչ երեւանի փայնան դարձակից երկու մեծ արտաւոյնալիտներ, որան իշալտար կը - լեռնան սիրտ պաշէ երաժշտար Հայ Ժողո - վարդը :
ՀԻՄԱՆՈՒՄ - ՄԱՍԿԻԱՆ

Հիգիպիին Փրանսական ուժերը օդէ համարվ մար զորք եւ զիմանթերը կը ստանան ամէն օր Թիւնիսին յաւաքիտացուող կանցներու Համար, ինչպէս կը սպասուէր, Թրանսալիաները հակապար - ձեռնակի մը սկսած : Բազմաթիւ դաժնալու ինչուրէն պատգամութեան զիմը թողով անցան Սուր զեար : Եւ առաջինան Հանգիցի հիւարի արեւմտեան կող - մը, Թիւնիսին կոմար : Թրանսալիաները Համան Հունիստ զեար որ 1951ին կործանած էր եւ որ Հազարալիտութեանց կարեւոր կեդրոն մըն է, շուր - քի երեք համարներու մօտ, Սեւ զեաւ, Կարմիր զեաւ, եւ Յատակ զեաւ :

Առաջնալիտները ընդհանրաւ պահուն հակա - ռուրըք փաղեք ուժերը քաղաւան են : Զինատանի ստանանին մօտակալ քաղաքի մը պահուն թիւն - միկն եւ քաղաւան է :

Դեռ յայտնի է՞ թէ Փրանսական շրտանա - տարութեան այլ հակաքաղաքակցութիւնը Հնդկաստան - կան փոքր մըն է Թիւնիսին թիկնուրը սկաւա - ցները թէ իրական ճախատարած մը :

ՍԱՐ ԵՎ ԳԵՐՈՒՆԱԿԻԱ ՂԵՆ ԴԵՄԻ

ԳԱՂՏԵՆ ՀԱՄԱՄԱՅՈՒՆԻՐԵԱՆ ՄԸ ՆՆԻՐԸ

Սարի խալտարները որդիք որ ընտրութիւն - ները կատարուին Եոյնիսի 30ին, հակառակ անոր որ Թրանսալիան Հնա թանալիկութիւնները խորան էին Սարի կատարաւորութիւնը Կաղէ վերակի թանալիկութիւնները անտեսական չալիքներ էր Հա - մար, առաքիչներով կ'աղբ զայնմանը :

Թրանսալիան արաւելին նախաբար Հոկա - 26 Թուսիկի նմանակ մը Սարի վարպաղակից կը յայտնէ թէ Համար իմ մը վերակիցն թանալի - Թիւնիսից քաղաքը արգելիքն էր Հայաթնալի Հա - մար զանունը Թրանսալի կը փայտիք որ անուի - պողպատի Լեռնալիտ Համաժանութեան կը - րուն ըլլայ Սարպաղարը եւ թէ Սարի շրտնը Թրանսալի ինքնակալ ստանալու թիւն էր ու - լեռնայ, շանակից պիտանալու կ'առաքիտ - Թիւնից : Այսպիսի Սարը կ'ընայ ըլլայ յոյնիկ սպա - ղարից կեդրոնը Լեռնալիտ ուրից կ'առաքիտար - Թիւնից :

Արեւմտեան Գերմանիայի կատարաւորութիւնը Սա - րի իտալարեանին տակաւ որդուրէն խալտակ է եւ կը յայտարարէր թէ կը մեծիկ հանձնարիլներ 30ին ընտրութեանց օրինականութիւնը, ինչպէս որ չէր հանձնարար արգիլալուրդարանն այլ իրը օրինա - կան :

Այս մեքումնից պատմանն է որ Սարի իտալե - դարաւոր չէ հանձնար իր մայր ինկան պատգա - մատուութիւնը Փրանսիկութեան թանալիկութեանց մէջ, եւ ինչու՞նք պատճառով որ Սարի ընտրութի - ւնները պիտի կատարուին տանց զերմանար կըրակցութեանց մանալիտութեան Փա՛ն կ'առա - վարութիւնը թանալի պաղարաւոր է Սարի թէ կար - ինի չէ թանալիկութեան ձեռնարկի մը թիւնը որ զերմանար կըրակցութեանց յանձնակցին ընտրութեանց :

× Գերմանիայի սովետական թանիկն Հնդկաստ - (Եոյնիսի շարունակութիւնը կ'առաքի Գ. Ե.)

ՁԼՆՈՒՐ ԿԵԿԻՆ

(ԻՐԱՍ ՄԸ ՀԱՅ ԺԱՂԱՎՈՐԻՐԻՆ)
 ԳՈՐԹԸ, 26 Հոկտ. (Յաւաք) - Կերակի օր, Գերմանական ինչուր ինչուր ընտրութեան, Գ. Եոյնի Սթիլիկութիւնը, Պոլսի Սթիլիկութիւնը պան - ղիկն մէջ նախանշից վերթարաններու եւ մա - մուլ ինչուրալուրդարաններուն Հնա :

Հայաթնալի չէր զիջէ ձերկալ էր ընկեր Ժէ - րայը Սիւստան :

Գ. Սթիլիկութիւնը, կարճ ուղեքն մը վերջ կը յարկարանէին մէջ, Հանգիտար անցնալ ըստը լեռնալուրդարանն Հնա :

Երբ ընկեա Միւսանեան, մեր թերթին կողմէ զիջիլը որդիներէ կողմ, եր Հայրենի թէ չէ՞ր ունէր ընտրէ Հայ Ժողովարդեան, կատարուիլ կը պա - տալանէ :

« Ե Կերակի օրը, զաղաքական յայտարա - ըրութիւններ ինչուր անգիտութեան չունիլ, բայց անաւանի ինչ կ'ընամ յանձնարարել մէջ - Ա - մար կեցիք, ինչպէս անար կեցան էր Հայրենա - տըր, Հայաթնալի տարեկին :

Երկր Միւսանեան կը շորտակալութիւններ յայտնից կողմ քան թէ Հնա ունիք որ կըր իտալաւանութեան արտը դարձէր, պիտի ինչէր մեր Ժողովարդեան այլ առաքիչութիւնը » :

Գ. Սթիլիկութիւնը քան թէ ինչ Համարած է որ Սթիլիկութիւն օտաւ մանկը շատ մեծ ունէր մը կ'առաքէր քաղաքակցի յայտ երկրին Հնդկաստան իտալարեան :

ԱՆԵՐԱՄԱՐՈՑ տօնին առթիւ Յաւաք լոյս չէ տարեկ վարդ :

ՎԷՆԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

Այց մը վարդապետին

(ԻՐ ՄԱՀՈՒՄԸ ՏԱՐԵԱՐԶԻՆ ԱՌՔԻՆ)

Լիւբ — Անտր Մարտի մեղի ձգած էր որոշել գաղափարաբանական իրաւունքը, բայց ու չայտնէ չէր կրնար սպասել անտրուկութեան մէջ :

Ի վերջոյ, ձորքին շահախնդ Թորոսեանի, յաջողեցանք տրամադրել որոշ մը ունենալ Սորսոնի մէջ, 1951 Յունուար 28ին համար :

Վերջ տալու նպատակով Հին ու ուղեղ օտիւ - րութեան մը, փոխանակ սեղան մը դնելու հանդիսարանին դրան ապին ու դրամ հաւաքելու զարդաստան պիտի ձեռնդ, ժամանակ Սորսոնի մէջ, ուղեղի որ հրաշքարակ հանձնէր 200 տոմսակ, իբրեւ զգաւալ տոմս եւ մուտքը յայտարարել ազատ : Վերեւումը իմադրել խոստացաւ ալ տոմսեր պատել յարանին մէջ : Տէր — Յա - կրեանին խնդրել տոմսեր տալէ ձրի, շատուն ազգութեան :

Այսպիսի կարգադրութիւններու համար, սա - կան, հարկ եղաւ քանի մը խորհրդակցութիւն, որոնցում մէջ, երկիրները : Եւ խորհիլ որ կը խոստալիք քննարկներէն, դատախառութիւնն - բնէ, խորհրդակցութիւններէն — օ՛ր, կորուսած տակեր : Եւ խորհիլ, վերջուէն, որ յամախ շար - քուեցան ժամադրութիւններն ալ : Հիւանդ, իմ արեւին մը հետեւեալով որ պատահեալ, իրենի մէջ հոգեպաշտ պիտան, խաղաղաստութիւնն — րու յոյսն կաթիլը ցամաք, շաղթ ինչպէս է՝ հարցողք արտաք թարիխներու պատահանե - լին յոյսան, (հակիկ) քան է յիշել ան մը կամ դրախտութիւն մը՝ զոր դուն կ'ըլլան մոռնալ, երբ վերջապէս ամէն հանգանիսի աւելի կարօր կը դաշար մննութեան կամ հանգանի մը վաղէ՛ ժա - մադուրիկներու, ձգէ՛ զորով եւ զբաղէ ուրի - յուն զորով)՝ յամախ ապարիկն օպտումներով : Եւ ես որ՝ մանկիկներն ի վեր սովորեալներն — րած եմ, ժօրս խրատով, որս վերջուէն անդկողն մտնել, վերջուէն դիտուն քանիէ կտը եւ իբրեւ երկրորդ անձ՝ հարցող ինծի թէ՛ ի՞նչ քրիւր այ — րած, (յետոյ աղօթիկ)՝ բայց այդ զորով ժօրս սպած եմ շատե՛լով, կը դաշար թէ կը պարիկնայ սովորեալներէ մէջ, հարցումս դիտող օրհնանայով, չնչին քան մը դաւանող, ծնայող,՝ քննողի հի - մա, խաղա՛լ ըսող ծաղիկ մը ամօթեցանք :

Իրենան քննարկներն վերջապիւր, ուշ երեկո - յին, նման տրեւ զպատմութի մը պատմէ, նմանու - յիս կը ընէ առջեւ, անկին մը, խորհրդակցութիւն կը կատարել թարիխներէն, ինչպէս Յովնան — ձեւան, Սորոսի Տէօթեմեան, Վարդը Միկի — եան, կարծիք շաղթ եկեղեցիներ վերաբերող պատմութեան մը արեւին : Հետաքրքրեցանք մէ ինչու՝ կը պատմեմ, երկարապէս յարեալ քանի որոշմէ շատ կը խորհէի :

— Գաղափարաբան տիրացու, հիմալ ալ հոգաբարձու, չէ՛, չէ՛, ո՛ր առիթ համար :

Տիրուպեմեան մէջ իսկ կատակներ ալս ցու - ինքն խորհիլ ուրիշք ուր : Եւ սակայն, յորի՛ Կա — տակս կեղայ ու լրջութեամբ, արտմութեամբ եւ դաւանութեամբ պատմելի ամէն քան :

Երեւոյ մարտերն, նոյն անկողնութեամբ, ըլլին :

— Որ եւ է ձեռնարկի մէջ, որեւէ զորով ես — մար, զոր դուն կը օտանմեն, կը նիթալան ին - չիլ կա՛յ նիթալանի հոգը ձգէ մեղի : Ատիկա մը կը գործէ :

Ս. Տէօթեմեան ուրիշ արեւին մըն ալ ըսած էր ինձ նոյն տալեւոր :

— Լու՛ւ, լա՛ւ, Լիւբ — Անտր Մարտիկ դատա - խոստութիւնները՝ պէտք է կողմնակցել չա՛յ - կերով թէ : Ատիկա դուր կամակարգեցէ : Ան — տոյ, դատախառութեան օրը՝ պիտի կազմուէ յաճ - նախործ մը, որ նիթալանի միջոցներ պիտի տեղ - ձէ չա՛յ միջակայիս նուիրուած հատորին համար խաղաղաստութեամբ Cahiers du Sudի : Եւ այդ օրը պիտի յայտարարել թէ՛ դուր կը ստանմէք այդ — ռօրը, համաժամ է՛ք :

Համաժամութիւն յայտնեցին : Ետպար Յով - ճաննեանին բաւա միայն թէ կ'ըլլէ համարցում, — թիւն մը ունի խաղաղութիւնը կ'ըլլէ արտաճանա՞ն, ու կը վերադառնայ ճիշդ Յունուար 28ին, երբ տեղի պիտի ունենար դատախառութիւնը :

Ուրիշքի որ անպայման ներկայ գտնուէ, հոգ չէ թէ նոյն վերադառնալ, համարցումներն յոյ - ճան :

— Երեւոյ կ'ըլլած տեսնել արտէնի մէջ նոյն — կա՛յ՝ այդ օրը, անկէ հոգը ձեռն քան ունեւուն վրայ պիտի ձեւմ ամբողջ ընդը :

Խոստում տնկնցողներ : Հատու դատախառութեան օրը : Այ մէկ տոմ — ասի ծերեւուն մը հաղապէս : Սրահին դրան առ - ինքն մարի — սեղան մը, փառն քանի մը հարեւր — նոյն : Ա՛խ, Վերեւումը, որո՛ւ վաղէկ է ասանկ ծուռ :

Փայլուն չէ աստիճան տպաւորութիւն : Ծան - կարծ երեւցաւ ժամ Պայար, որ նոր կը համբէր Մարտիկին : Ժողովուրդը կուգայ կաթիլ — կաթիլ, անտանգէ : Պար լիւայ, ինչպէս լիւայ, ոչ ալ Վերջին — մալ — այսինքն մը կը խաղան, յայտնող, Սոր -

26 Մարտ 1933.— Այսօր, ժամը 3ին, Պիւ - պրիկան երկու բողբոքուն եւ Անտրիկին հետ վար - ղապետին այցելութեան գացիք : Վերջին պահուն Պ. Տաճարաւանան ալ մեղի միացաւ տիկնոյր հետ :

Հիւանդներու այցելութեան ժամը արդէն ան - ջած էր երբ հասանք Վիկտորի Եւ երկար բանա - ցութիւններէ վերջ միայն կարելի եղաւ վարդա — պետ տեսնելու արտմութեան ստանալ :

Հիւանդանոցի անօրէնը համոզելու համար, հարկ եղաւ Տաճարաւանի ներկայացնել իբրեւ վարդապետին տեսիլներէն մին, որ նոյն օրն իսկ հասած էր Մեմբրիկայէն եւ քանի մը ժամ վերջ պիտի մեկնէր կրկին արտաճանա՞ն :

Վերջապէս մեղ արտմութեան վարդապետին գտնուած չէր : Մտանք հիւանդ, եւ հիւանդա - պահ մը զմայ վարդապետին խնայելու, որ հիւան - քիւն էին իրեն :

Տաճարաւանան, որ տարիներէ ի վեր չէր տե - սած զինքը, սկսաւ մտահոգութեան նշաններ ցոյց տալ :

— Այնքան, ըսաւ, իմացայ որ վերբերա վար - դապետի որ հին բարեկամները լաւ չեղանիք, ա - լելի լաւ է չերեւան եւ դուք օպտած : Եթէ արտաճանութիւնը լաւ ըլլայ, կանչէ, ես կուգամ :

Ոտքը դեռ չէր տարածու, երբ վարդապետը վրայ հասաւ եւ ուն առաւ Տաճարաւանի տես — նելով, քաղաքիկները մտեցաւ իրեն եւ Վերջին, այս դո՛ւ, ես, ո՛ր կը աշարս ասանձ ըսելով զիցիկ զինքը եւ դարձանայ յիշողութեամբ մը լրջութեամբ, անուններն առաւ : Յետոյ, կարգա - րարու արքայ համարեցինք եւ սեղանի մը շուրջ նստանք միասին : Վարդապետը՝ իրեն ուղղած մեր հարցներուն կը պատահանէր երբեմն իսկաւ որ — նաւոր կերպով, բայց յամախ մեղի համար ըրել — ըսելով անհամայնի լեզուով մը, զոր մենք կա — տարեկապս հասնայ կը ձեռնադիւրէ :

Առանց ընդմիջելու՝ երկար մտիկ քրիւր եւ ի վերջոյ խոսակցութեան նիւթը փոխելու համար հարցուցին կատակով, զմարդուներ, Տաճար — րաւանքը քանի՞ տարեկան կ'ըլլայ. ինք կը պոզէ որ դեռ 45 չկայ : Ինչպէ՛ս՝ Քէ՛յ չէ՛ կենալ, կ'սար թէ դեռ չէ՛ ծնունդը ըսաւ ու շարունակեց կատակել : Յետոյ սկսաւ մեղի հարցանքն իրաւ — ներ աշխարհը քարի պէտքներ, երեւելի որ աշ - արի քարի ըլլայ, մեր տաններուն մէջ մութեան կ'ըլլայ, ապա թէ ոչ ընտանիք կը բարդալուի :

պոնի հպարտ արահներուն մէջ : Այսուհանդերձ կը լեզուի արտէ՛ր : Մ. Գուլաշեանի կը կատարէ բա - ցումը հայերէն : Երեսուցորդ Վառ Պարտեմեան կը կարգալ դատար ճաւ : Եւ խօսքը կը արտի ժամ Պայարի, որ իր մեծարանքը կը յայտնէ : Յե - տոյ զարեւակատարութիւն՝ Օր. Տիրուպեմեանի հանկի վրէ՛ս : Եւ ան Լիւբ — Անտր Մարտի : Գուլաշեան ու բաղնի այս երեսուցորդ կրնար մէ - թի զոտակա ընդաման Ժորիկ, — ի՛նչ լուրսով, ի՛նչ կեղանակութիւն : Սրահը փրփրեցաւ, տեղէն լարեցանք : Գաղափարաբան, — աշտէկ կ'ը - լայ : Աննախորհրդ խոսակցութեան վրէ՛ս օտեղ — ծուռեցաւ : Դուս ծաղիկ մը, արեւայի ծաղի, Լիւբ — Անտր Մարտի, ան հարցած, դարձած է երեսու - ցորդ Դիւրիւր Լուրիկեանի մը, որ կ'ըսէր թէ, կը փրփրէ, կը տալեւալի : Եւ կը վերածնէ, թէ վի - րութեան կուտալ : Ժողովուրդին խաղաղաստ — թիւնը հասած է իր դաղաթնակէանի : Եւ յանդերձ ի՛նչ թիւնէ, Գաղափարի երեսուցորդ կ'ըսէր մը, որ կ'ըսէր... Հայերէն : Բաւերեմ Նիւմով, ծաղիկն աղբալութիւնը, զանախան հարապատմութիւն — անանկալ մը մեղի համար, այնքան որ ոչ ու կը հաստատու թէ Գաղափարի է կ'ըսէր... Եւ զոր, քա՛ղցր, քաղցրա՛ւոր զոր մար մը, որ կը թրթրե - ցնէ հայրենականութեան ունկնդիրներուն սիրտը : Հարա՛ թեւալա շատորին : Այ ու կրնար երեսու - կայն թէ պիտի զինդարար արտադրութեամբ, այդ օրը : Հայ Բաղաճանդութեան Օրը Սորսոնի մէջ, ինչպէս յայտարարուած էր : Այ ու կրնար երեսու - կայն թէ պիտի երեսուցորդ աղբալան յայտնա — կուցանար, հարապատմութեան եւ հարկութեան : Վերջապէս ոչ օր կը սպասէր աղբալան քաղցր ան - անկնդներ : Եւ ան քիմիկ վրայ՝ Հայիկեան Թորոսեան, ախ որ Գաղիկի արտմութիւնը փնջել կու տար ծաղիկատարութիւնը որ զգրգալին նիւ — րով — Ժողովուրդը կարծես կարծաւոր չէր : Հայ երաժշտութեան այս գաղիկը :

Այն օրը, Սորսոնի քարժաւ հայրենական տանքը, միւսանկեցաւ Տայ արտմութեան շուշուշ : Կատար - Կալ աստուածացումն թէ կը ար կը կատարուէր Հայ Հանձնարի : Ինքիւրեան Տ. Moreux, Քրա՛ւ սացի երաժիշտ, որ կ'ըսէր թէ, յայտարարեց թէ՛ ինքին արժեքն ու թիւնը թէ կը գտնուէ ծովի մը դէմ յանդերձ, եւ այլեւեթը մոլորեալութեամբ կը նեղուէր ինչպի ինձ, մեր ծաղիկատարութիւններէն

— Վարդապետ, հարցուցի, ի՛նչպէս կ'անցը - յէք մեր ժամանակը, կը կարգա՞լ, կը դրէ՞ք, եւ հարցունակէ՞ք մեր թանկարկն աշխատանքը :

— Այ որքան ասին որ հոս մնամ, կ'ըսա, զա - ւանկերս շատն ու նորէն տուն տեղ չըլլամ, չեմ կրնար աշխատել : Հոս դեռ շատ գործ անկնմ, շատ զինուորներ կան, քորոյնդներ են, ես բողբոք վրայ պէտք է հանիմ : Աշխատանքը ծաւր է շատ դժուար է, շատ յուր որ կ'ըսէ, մօր ի՛նչ աւար — տեյ, բայց դուք թէ՛ ուշ եղաւ, եւ կ'սկսուի վեր - ջացուցի եւ արդէն այս կ'ըսէ, կ'ըսանք տանուելու :

— Ուրեմն աղբալ չըլլանք մեր գործերուն, վարդապետ, հիմա երբեք եւ նորէն կուգայք : Եթէ զրապա՛ չըլլաք, դարձեալ աշտէկ կը տես — նուրիք :

Վարդապետ մեղի ընկերացաւ մինչեւ պար — տեղ : Տաճարաւանան ու եւ կրկին ու երկին համարեցինք հետք եւ օրիորդները նորէն ալք համարեցին : Վարդապետ յանձնարարեց որ իր կողմէ քարի տանին զերթիւրեկներուն :

Երբ հնազանդ մեր աշխատալիքն, բողբոք աշէրքը խոսաւ էին :

Բաւա տարիէ ի վեր չէն տեսած վարդապետ : Գ. Մ. ԱՆԴՐՈՒՆ

մէջ կարծես կը տեսնէի ներկայութիւն մը բացմա - հպարտ Հայերու, ցնցիկ ճոզին եր որ կը սատա - նէր, հայ յանուածութեան օրին եւ, որ կ'ըլ - լէր հանդիպելու համար մեր ծաղիկատարութեան ա - լեկներուն վրայ :

Բնիկն էր նմանով ինչպէս Տաճարաւանին : Ուրախացայ որ կ'ըսէ եւ իր ժամադրութեան, — ինչպէս իրեն հաստատուելու որ երեք յուսանալ չը - րաւ զիս անմոռնութեան տեսակներով : Այնքով կը փորձուի ու կը զանմն նախ : Այնքով Տէօթեմեան — Եւ մը վաղար Միկիկեան : Ուրախացայ, զա՛ւա - լերեւցայ : Կրնամ աշխատիլ ասոյց հետ, ըսի՛ր, կրնամ վառաշիկ որեւէ հանդիպել զոր :

Առաջ հրապարակաւ յայտարարեցի թէ կ'ըս - ժաւած եւ ամառուայ յանձնարարութիւն մը, այդ երե - քիւնը : Մտա օրէն պիտի կատարանայիկ չա՛յ - կերոյն թէ, որ պատու ժամ Պայարի եւ Լիւբ — Ան - րտիկի : Այդ հայերոյն մէջ, պիտի ու — դարձանիք յանձնարարութիւն կողմը, զրաղիլու համար փառաւոր հատոր մը հրատարակու — թեամք :

Հանդիպելու ետք, դուքոր կը շարունակուէ խաղաղաստութիւնը : Բողբոք կը իրենին նոյն խօս - քը — Լու՛ւ, լա՛ւ եւ արեւիկա շարունակեցէ :

Ոմանք կ'ըսէին — Կրկնեցէ այս դատախա - տութիւնը, (կը խորհէր կողմնակցելու) նաեւ դատախառութեան մը զայ կ'ըսէր ծաղիկատար միայն : — Լիւբ — Անտր Մարտի երաժիշտ է միւսմամա — նակ) :

Խաղաղաստ խոսակցութիւնները գացիք շա - րունակել ժողովայ քննարկներուն մէջ, մեկնելու — թիւն :

Ինձի կը մտեայ անմոռն թէ եւ կարծես մարդարեւութեան մը ընէ՛ր՝ ըսաւ... Այլապէս խաղ - աստութեան անունը ի՛նչ ետ, շատ զէլ գործ մը սացի այս բարեկամները, շարունակով արժեքներ տրուան յոյսներ ու խոստումներ :

Տէ՛ր Անտուան, արեւոր ճմալապիկի ընկու - ճաւար ցանկեր, նոյնիսկ վառանդով մեղի չեւ — անցներէն համար եր, որ այս անմարտեայ խաղաղաստութիւններ կ'ըսէ, խաղաղութեան մը բացողեցաւ մեր ձեռնարկին դէմ :

Վէ՛րք, սկսաւ, այս անդամ բացէ ի քայ : Ե. ՆԱՐԴՈՒՆ

Բաների դեմ պայքար

ՄԱՐՁԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐ

Ի ԹԻՖԼԻՍԻ RENE GROSSETTI

ՓԱՐԶԻ 2. Մ. Մ. Մ. ՄՐՑՈՒՄԵՐԸ

Հանրային թիւ 1 Թշմախի՝ խորը (քանակ) ութն անգամ աւելի մարդ կը սպանին քան Թրքաթուր։ Վերջերս վիճակագրական ընդհանուր քանակը 1952 Պոլսոյ մէջ, միայն Միջին Նահանգին մէջ մեծաւ ին 103 հոգի թողարկեալ, 406 սրտի հիւանդ - դուրսէն, 797 խորի թողարկեալ։

Վերջինքին Կիւստաճ Թուսի դարձանաւոր տնտէր փորձի։ Հիւանդին առջի որ կուտար այս Թրքաթուր մասուրի ներկայացուցչութիւնուն հիւանդ թէ այս Հիւանդութիւնը կը յարձակի յաւանի կրիտաւորներուն, Հետեւեալ աղջին կիսեւորեալ ուսերէն։

Ինչո՞ւ արդեօք կը տարածուի, Հիւանդութիւնը։ Արտամասնագէտ միջոցները պակասիւն հիւանդանոցին չղարձակուած Հետեւեալով։ Վերջին Թրքաթուր Կիւստաճ Թուսի տարին 20 Հարաւ Հիւանդ կիւստաճ։ Պարս կը որ աւելի կարեւոր ընդունի։ Մէջ անկողինի մարդը (խնամը հիւանդ - միջոցը մէջը) կը հասնի 1,500,000։ Հետեւեալ տառային դարձաւորութիւն կը կարծուի։

Սակէ զատ դարձանաւոր արժեքները աղջի միջոցներուն յարմար չեն։ Անոնցով կարելի չէ արագ դարձանաւոր։ Օրինակ, ներկայ յարմարութիւն քիմ ապի, որուն չղարձակուած չեն կրեար թափանցիկ 8է 10 միլիթրէր աւելի մարմին մէջ։ Հիւանդը պէտք է ամբողջ մամ որ մայս։ Հետեւեալ քորձիք վիճակ աւելի զերթն անդրադուրեւան կը դառնաւորաւոր, դարձանաւոր միայն տառային որ Հիւանդներ, իսկ այդ միջոցին, անոնք որ դարձանաւոր կը սպանան, իրենց հիւանդութիւնը յառաճ կըրթան։

Ասիական թույլ չէ թէ խորը կարելի չէ արագ մանի։ Այս հիւանդ մէջ կարճ յարմարութիւն - ներքի շատ մեծ են։ Այս առթիւ փորձի։ Հիւանդին կըրթ թէ ինչ յարմար չէ 93 տարեկան կուս մը կըրթնի իրենց դարձանաւոր։ Նմանապէս մասնաւորներու մօտ հիւանդութեան Հետք գտնելու կը դարձան Հրապարակ արդիւններու առաւել են։ 78 օրուան փորձի աղջիկ կը դարձանաւորաւոր հիւանդ տարին - վիճակ տարեկանի միւսու եղաւ։ Իսկ իսկներէն մէջ առաւելին չէ։

Կամոր այն տարին է որ երբ Հիւանդը ինքզինքն ընկն չի տար ցաւի մը, կամ կասկածելի բարոյութիւն կը պարզանաւոր։ Թողարկի նուաճանաւոր կը միջոցները որքան դարձանաւոր միջոցներ - լուծ, նոյնքան ալ արդարութեան այս հիւանդութեան մէջ, զիջելով թոյլիւնի կը դարձանաւոր մէջ թիւկական աղջիկներին ընդհանրացնելով։

Ինչո՞րդ պարագայ նոյն չէ, պէտք է որ թոյլական ուսանողները իրենց ուսարութիւնը ասոր վրայ կըրթանաւոր։

Մինչ այս, Վերջինքին կեցողութիւնը շուտով Մ. Նահանգներէն այդ տառայն Բիւստաճ Թուսի մը որ պիտի կրնայ կարելի 24 միլիթր վոյթի մը Համար, եւ որով կարելի պիտի ըլլայ մարմինն աւելին խոր տեղերը Հանդիս կը մասնաւորաւոր ինքնով տուածոր խորը։

Այս Բիւստաճ Թուսի մը ինչ արիւն Հաստատուի նոր «chombe à radio - cobalts» եւ, որ փոխանակ տարը կրաճ լաւաւորի ինչպէս սովորական ուս -

Փարզի Հայ Մարդկան Միութեան մրցում - ներք այս տարի Համեմատաբար զիջ մը ուշ սկսանաւ։

Եղանակին առաջին մրցումը Մեթրոյի ղեկմ Կորնթիոս 2-0։ Բ. մրցումը Պոնտիկի ղեկմ 2-2, իսկ երրորդը դարձաւ Հաւասար Ը. Ա. 14րդի ղեկմ 0 - 0։

Իրարատաբար մեր խաղացողներին շատեր յառաջիկային մը չեն ներկայացներ։ Հակառակ նոր եւ յուս խաղացողներու մուտքին, իրենց խաղերը անհրաժեշտ չեն։ Հաւասարաւորաւոր Հար - ուսանող զուրկ են։ Դեռ մեր մարզիկները Հասարակեան թէ, Իւստաճ Թուսի խաղացող կը խաղայ 11 ինկերներով եւ մարզադէպ կենսական զիջ մը կը կատարէ անոնցմէ միւսին մէջ։ Սակէ մէջ խաղացող ինչն ինչն խաղ կ'ուզէ ընել, Հարաւ մը եւ որ կըրթի 26 Հիւանդներին չղարձակուած իսկներէն մը ղեկմ որ շատ քարձի խաղացողութեան մը ունենէ։

2. Մ. Մ. Մ. պարտադրական զիջը անդրադուրեւան, միջին չէի խաղացողները անթիւ փոխանցանաւոր Հակառակորդը անդրադուրեւան կը դառնաւորաւոր, իսկ յառաջանալ խաղացողները արագ տար խաղացողութեան մը ըրին, որ անհրաժեշտ չեն իրենց, թէ իրենց Համարին եւ թէ թափուած դիտարութեան Համար։ խաղացող անձնակալ իրենց դիտարութիւնը չոյս տալու եւ կապաւորեցնել ամբողջ խաղը։

Կարելի բերաւորաւոր ինչոյնքը դերադանցեց ինչպէս նաեւ պաշտպանողական զիջ խաղացող - ներք։

Եւստաճ որ եղանակին սկիզբն ենք, դեռ մեր տարը իրարու խաղին փարձուած չեն, ապաւալ - ինչ իրենց խաղացողը սրիւն ընել փորձելու Համար իրենց վրայ դուռով յարմար եւ քարձանցնել աղ - զարին արժանապատուութիւն։

Մեր Հայրենիքը պէտք է նկատու անհնար որ անուն մը չլինած են, ասոր Հետեւեալով մարզապէս նկատուի Հասարակութիւն մը կը Հետեւի է - ընել, Կուսակցութիւնը զաւարտելու, պէտք է շուտ - աստանցնել այն քարձիները որ իրենց չլինէ կըրթի կը ներքնին։

Բ. ԴՏՈՂ

ԻՐԱՆԱՍՏԱՆԻ արտադրութիւնը կը զարգայ - նախկին Հաստէ մ Սեպտեմբեր ամսուն, որով ընթացքին 46282 կառք չլինած է որուն 35,562 ան - Հաստաւոր կառքը։ 1951 տարին անձնակալ միջին արտադրութիւնը կըրճ էր 37,203 կառք։ Հարաւոր - արտադրական կառքերու արտադրութիւնը նուա - ճան է վերջերս։

Երբ պիտի պարձանաւոր մէջ զիջը լաւորի-Շաղարի, որով կարելի պիտի ըլլայ որ միայն ինքնով Հի - ւանդը մէջ մամէն, այն քանի մը վարչիկներն։

« ԵՐԵՎԱՆԻ միջոցները արդեն, կարծես թէ քանի մը տարին խորի դարձանաւորութիւն մէջ մեծ ինկերութիւններ մը պիտի կատարեն, ինչպէս Թրքաթուսէ - յալաւորաւոր փորձի։ Հիւանդներ։

« ԵՐԱՆԱՍՏԱՆԻ ԹԵՐԹՈՐՈՆ (46)

ՀԻՐԱԿԱՆՈՐ ԼՐՏԵՍՈՒՆԵՐ

2. - ԵՐԱՐ, ԵՐԱՐ 2089 ՄԸ

Այս աղաճ Հաղի քանի մը երկվայրեանի Հանդիսով մը ունեցան։ Եստ մօտ թէ կը կարելի չլեւա տանել, թէ արդեօք որեւէ թուղի փոխանակուեցան։ Այսուհանդէս կըրթ թափուած - ցան - Կուսակցութեան մը առաւ զիջի վարչի զաւաճաւոր, իսկ ձուտի վերադարձաւ փնդիւր - վախէ կայարանը։

Հետախոյնները մտած են, որ թուղիներ յանձնակցան, թայ շուէին որեւէ ապացոյց, որոշեցան Կուսակցին, անոնք մըն այլ, յանկար - ծաղի փախուածը կը կործանելու տուած էր իր Հետք զիջը Հետախոյններուն։

Այսուհանդէս, 28 Փետրուար 1949ին, Հետա - խոյններին Դաշնակցային Գրասենեակը ներկուր - թիւն ասացաւ Հետախոյն մը, որ Կուսակցութեան թէ ձուտի Հետաճանաւոր էր ինչ Երբ Կուսակցութիւնը իր մօրը, յայտնելով որ շարժանքները արիւն անցնէ իր ընտանիքին մօտ։

Մարտ 3ին, Զուտի նորէն կէս օրուան արձա - կուրը ուղիք։ Արտամասնագէտ արուցան։ Այդ - ժամանակ, Զուտի անձամ մը ալ ինչոյնք կը պնդէր ալքէ անցնելու միջոցայն զարգացումները։

Պարս Հարցը, թէ կը ինչե՞ր Հետախոյնման են -

Թուկայ այն երեք մարդիկը, որոնք կ'աշխատէին խորհրդակցին Ամերիկ Կուսակցական քանտինին ինչն Հաղարին։ Այսով, անոնք մասին քանի մը եւ որ թուղիները ալ ունենէ։

Անոնցմէ մէկը կարեւոր նմանի մըն էր։ Եւ որովհետեւ այս նմանիք այնքան կարեւորութիւն տաւալ, զատաւորութեան ընթացքին, կ'արտա - դրած զան ասորեւ։

Թուական՝ Մարտ 3, 1949

Գ. Փէյթըն մարտին Գ. Զատնիկով օգնական. Հետախոյնային Դաշնակցային Գրասենեակի պնէս -

ԽՅՏՐՈՒՆ ԳԱՆՏԻ

Ներք. - Ամերիկ անկախութեան ընկերակցութիւնը Ներքին ազանկութիւն - R.

Իրիւն Եստաճ իմ 27 Յունիսը 1949 թը - քանիք յուսարի Ամերիկ Կուսակցական Լճի - քանիքութեան մասին, մեր ուսարութիւնը կը Հար - արկեմ այս Հետախոյններին մէջ առաւ կեանք զարգացումի մը, որ Հիւանդան Դաշնակցութիւն կարելի ունենալ մարդկան Հետախոյնման քայլն - լուծ Համար։

Անհրաժեշտ յուսարին մէջ չլինէ էի, թէ ներկային, շատ դարձուի կերպով, իրիւն տեղի - կատարել օգտաւորութիւնը վրայ են Ամերիկ Ա - անկախութեան ընկերակցութեան երկու քարձիւր - անան պարձանաւորները։ Անոնցմէ մէկն է Դի - ւանդ որ կ'աղարկ ներքին, Ամերիկի Իրաւապահական ներկայացուցչին, որուն Հետ անուղղակի յարա - բերութիւն մը միայն կը պահենք միջոցորդ մը միջոցով։ Մենք չենք բոլորովին այս կար -

Հիւանդներ 19ին Փետրիկ Հայցը կեկեղեցին մէջ տեղի ունեցաւ։ Հոգեհարգական արարողու - րին մը թի իշխանութիւն մեծ արեւելապէս Թուրք Կրու - սէի, ի ներկայութեան ընտանիքին հետ օտար եւ իսկ անձնակալութիւններն։ Եկեղեցիի վարդու - րեան կողմէ յարգանք քանի մը խաղա ըլլաւ։

Պ. Բարեանք 26ի կերպիկներն։ այ Հայ կաթողիկէ Առաքելութիւնը Թրքիկիկ կեկեղեցին մէջ կապ - մակերկրէն կը Հոգեհարգութիւն մը ծանօթ սկսեալ - մակերկրէն իշխանութիւն։ Ներկայ էին բացի ընտա - րեցին վիճակ անհրաժեշտանքները եւ քաղաքական օտար, Գրասենեակի Հայ անձնակալութիւնները, դեպքա - ներ եւ կառավարական ներկայացուցչները։ Կրու - սէի մասին խոսեցաւ 2. Ամաստանը։

ՄԱՍԻ - ՄԱՍԻՆԵՐԸ

Ինչպէս գրեցինք, Արեւելեան Արեւիկէի անդ - լիական Բիւրոյն զարգացողները մէջ ապաւն է ըն - թառուութիւն մը, որ կը դիւստանալ Բիւրոյն ցե - զաւորովին անդաւորներ։

Այս ցեղայինները ունի մէկ միջոցն ընկերներ (մարդկային ընդ. Թիւն է հինգ միջոցն)։ Մաս - Մասու արտերը (որ կը նշանակէ անտեր - որ պահուած են) կը կապէ կարելի այս քարձանն։ Այս պահուած անտերական օտարականութիւնը շուտ - արեւելիկ կ'աշխատէ անոր օտարի մէջ անկէ զան - քան անտերներուն մէջ, ուր Հաստատուած են ի - ընել անտերները։

« Մասու - Մասու » շարժումը ամբողջովին մը - Զուկային ընդ. կը կը, միայն աղջիկը հարմար - լեւոր Երեւանի մը վրայ։ Այսպէս է որ անտերներ - ներք քարձանի եւ քարձանները Եստով մը կը յը - րապաւանակ անտեր որ իրենց քարձանը կը Հետեւին։ Իրենց աշխի առկա հոգուած խաղ մը անտերն են Հոգե խաղանքը ցեղով մը կը ծիւղակին, պէտք է որ կ'ըլլն կ'ընտանիքն աշխարհ եւ Համեմունս եւ զիջնելուն քաղաքականութիւնը։ Այս ամէնը տեղի կ'ընենան միջոցներ մէջ, միայն Կուսակցութիւնը տը - րաւոր երբեք կ'ընեն իրենց թմրակին ընկերակ - ցութեանը։ Ասիկէ վերջ մէջ ընել կը Համար - Զաւրի մասունը Մասու - Մասուններ իշխանութեան, եւ այսպէս անտեր կ'ապահանգ իրենց անտեր։

ՄԻՄԱԶ

ՊՅՈՒՄ եւ Պարս փութանք մը որ պապտուած ըլլալով, ուստան էին իրենց կոյիկներուն մէջ սի - սեւ լիցուցած քալել մինչեւ Մ. Կարապետ։ Զմարտի Պարս անտերներ ջանքի կը զղայ, իսկ Պարսիկին Հոգը չէ։

ՊՅՈՒՄ - Կարծի փութանքը օտար կը տան - Զուր, քու օտար չէ՞ ցաւի։

ՊԵՏՐՈՒՄ - Դուռն Հոմ փութեւ լիցուցի կո - չիկը մէջ։ Եւ խալիկ տուի ...։

Կարգութեան կամ ծաւալէ այն տեղեկութեանց, զոր միջի կը Հայկաթիկ Ներքինը, այս պատ - ճառով այ, անոր անկիւնութիւնը աստեղեկա - Հա - մար, կը փափաքեն իրեն անձնակալ անկի կատար - անկ տեղեկութիւնները քանակաւ Հարցերու չուրդ, որոնց մէջն է նաեւ, որ ծանօթութիւնը Ամերիկ Ա - անկախութեան Ընկերակցութեան ար քարձանելու - րեանց մասին, որոնք կրնան ընտանիքը Օտար Գործակալներու Անձնակալութեան Օրէնք։

Գնահատելի պիտի ըլլայ որեւէ միջի Հա - մար, երբ մեր Հայցնք յուսարի կը պարզուի ըր անտեղեկ, թէ մեր կարծիքով ինչ քան կը - նայ այս Ընկերակցութեան կողմէ դարձուած քա - ճաւարած մը նկատուի եւ թէ ինչ Հարցումներ կրնան կատարուիլ այս մարդու մասին։ Փիտի ու - ղիւնը նմանապէս փրկուի, թէ Ներքինը արձա - ճարարած է իրիւն դարձակալ օտար իշխանու - րեան մը։

Նախապէս տեղեկացուած էի միջի այն մի - վեր, որ Ամերիկ Անկախութեան Ընկերակցութե - թիւնը կ'ըրճ կը ինչ։ Հիւանդան Հետախոյն - րեանց արգաւազան յառակ գործիքները օտարաւոր - Համար։ Այս կապաւորութեան, մեր Գրասենեակ - կը, փնդիւր, տեղեկատուի մը միջոցով խնայած է, որ Ամերիկ Անկախութեան Ընկերակցութիւնը յարաբերութեան մէջ է Հոգաբարձական Հետա - ղարկութեան Ընկերակցութեան Հետ։ Այսպիսով ծնունդներ խաղի Հոգաբարձական գործիքներու մասին, զորն այս ընկերակցութիւնը պատրաստած է փոր - ճաւարակութիւններով, Այսամերիկայի սկը - րական ուսուրի փորձին Համար։

Թարգմ. Կ. Գ.

Բ. ՉԵԿԵՐ

կան դործակալութիւնը կը հաղորդէ որ վարչա-
պետ Անտրանտը, կուսակցութեան հետ խորհրդ-
ակցութեան մը մէջ, պաշտօնաբար յայտնեց թէ
արեւելեան կառավարութեան հետ յաշտութեան
կան համաձայնութիւններ մը կը կոչուած է որոշ համա-
ձայնութիւններ Գերմանիոյ Առաջնորդին հա-
շտութեան մէջ պիտի ստանայ: Կան. Գերմանիոյ ամե-
րիկեան մարզապետ ալ յորդորեց թէ որ շուտով ամե-
րիկեան Թրանսիլիան հետ համաձայնագիրը, մի-
նջողաբար խաղաղութիւն համար:

Անկորէ մը որ թէ զինանքն ու թէ ամերիկե-
ան աղբիւրն էր հերքեց այս լուրը:

ԱՅՄԱՐԱՆ ԱՄՈՒՅ ԵՒ ՄԱՐԻՆԻՆԻՆԻՆԻ
Միացեալ ազգերու մէջ յամենաժողովին մէջ
Իրաքի պատուիրակ Ամին Խալիֆի յայտարարեց
որ աշխարհը ներկայից կը շարունակ ոչ թէ ազգի մը,
այլ հոգեւանքի մը դարձեալ: Գաղաճեալն շար-
ժում մըն է այս, անկախութեան պատճառով ազգե-
րու զարթոնք մը: Անցեալին մէջ նման շարժում
մը կարելի չէր խախտել: Արեւմտի ժողովուրդը —
ներ ազգեր կ'ըլլան եւ վստահ եմ որ անորօր օր մը
մէջ պատերազմներ պիտի ըլլան: Այսպէս կը
պատահի Ասիոյ եւ Ամերիկայի, մարդկային մեծ
միջադէպներն են, ոչինչ կ'ընայ արդիւն իրական —
նացնելու իրենց հակառակորդը:

ԲԱՆԻ ՄԸ ՏԱՐԱՎ

ՀԱՄԱՐԱՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒ կողմէ Միւրիալիքի թի-
քերէն մէջ ստորագրած հաւաքականութիւնը, Գ. Ս.
կիսան Լըբոթ Մոնիէրայի համաժողովին մասին
անդիւրեւութիւններ հաղորդեց: Անցադաւանալով եւ
բնութեան Մարթին եւ Քիլլիզի «ճառ արեւան-
վազ» չղերարժեք յայտարարեց թէ «Մարթին եւ
Քիլլիզ» մերժելով իրենց սխալմանը անդադար —
նայ ինքնազոհաբարութիւնով, կ'ապացուցանեն
թէ համաբնական ուղղութեան մէջ օտար մար —
միներեն են, եւ ժամանակ է որ կուսակցութեան
հետ կարգապահ լըյան, էթէ կ'ուզեն հասարակաց
բան մը պահել անոր հետ:

ԱՄԱՆԱՅԻ մէջ Հոկտեմբեր 22ին ստեղծուե-
ցան երկրաշարժի մասին բան մը որոշող դրած
էջեր: Անուանիկ կարգ մը մարտահանութիւնն-
եր: Երկրաշարժի ստեղծուեցած է Տիգր Գուգու-
րովայն, ձէյհանի, Գոգանի կողմերը եւ Անարարու
բերդին շուրջ: 1945ին ալ երկրաշարժը այս շրջ —
ջանէ էր: Մեկտեմբերու թիւր ակել քան 26 է եւ
բազմաթիւ վիրաւորներ կան: Երբեք ցնցած է հա-
ւեւ Օմանիէ, Մարաշ, Խոյսիէ, Մերսին եւ Անա-
տա: 98 տարու Միւրիալիքոյ գիւղը քանդուած է,
ի՞նչու եւ 60 տարու Քիլլիզը:

ՊԱՆՈՒՅԻ ԳԵՏԸ քանդուած մը Սեւ Մոլիկ միա-
ցնելու աշխատանքները կ'աւարտուին: Ինքնամիջ
մէջ, օրական 15—20 միւր, ցարդ 1000 զինուոր
չիկուած է: Իրաքային թիւրուած են հակա փորել
մեքենաներ որոնք դործածուած էին Կուլփ — Տեւ
քանդելի համար:

ԹՈՒՆՈՒՅԻ խնդիրն առիթն Պէյը շնորհակա-
լութեան նամակ մը ուղղած էր արաբական լիկա-
չին, խնդիրը Ազգաժողովին առիթն հանձնեալն հա-
մար: Այս գիւրդ դժգոհութեան ցայտնակ է Բի-
րանտիկան կիլիմանիթանց ջանքի որ Պէյը իր իրա-
ւասութիւնն դուրս կուգայ եւ կը մանկ
ուղղորդի պաշտօնը մէջ, փոխանակ հանդարտու-
թեան հրահրելու: Իր ժողովուրդը որ ամէն օր ա-
նաքնիկութիւն կը կատարէ:

Միջինօրեակն իմ կողմէ յայտարարութիւն
հրատարակելով կը հրահրէ Քրիստոսեան կուսա-
կաւորները ճաշողի Ազգաժողովէն: Եթէ հաւոր
Ամերիկէն խնդիրը զայ, ճանի որ այդ կապակեր-
պութիւնը իրաւասու չէ այս մասին, կը Օրէնքին
Բ. յօդուածին 7րդ հատուածին համաձայն:

ԵԳԻՊՏՈՒ ժողովուրդը զօր. Նեկիպ խալա-
բարեկ որ հանդիպուեց Քիլլիզ հարապատելու խնդիր
չիլայ:

Նուագանդեան

Հայ երաժիշտներու

Salle Gaveau, 45 rue la Boétie, Շաբաթ 8 նոյեմբեր,
ժամը 21/6:

Ղեկավարութեամբ՝

ՕՆԵՆԷՔ ԳԵՐԳԵՐԵՆԱԴԻ

Եւրոպայի կը ցործեմուն

Հովանաւորութեամբ ՉԱՐԼԷ ՊԵՐ ՆՈՒՊԱՐԻ
կը մասնակի Lydia Karine, Nathalie Wetchor,
Joseph Mengé (պրոֆեսոր) եւ Padelouyer, նուագա-
լուծոր (65 ռոպ) եւ ուսուցիչ երգչախումբը: **ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՈՒՆԿԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՄԵՐԻԿԱՆ**
Գիւրդը 1500 ֆոփ, J. M. 100 ֆոփ:

Suite française, «Հիւրի մը կնակը»
Տոմարու համար զինքն կենդանի Տէլ. Ely. 67.03:
Պատահեան, Բուրլոնից ցառուաններ, Օր. Լոյս
իլիպաշեան 75 rue du Fbg. Poissonnière, T. 61.90:
64.23, Durand Place de la Madeleine, եւ Salle Gaveau:

ԳԱՍԱՐԱԿ — ՀՈՐԵՀԱՆԿՈՒՄՍ

Այս կերպիկ Փարիզի Հայ. Ս. Յովհ. Միւր-
կենդեւոյ ծնան 48րդ տարեդարձին առիթի պի-
տի մատուցելու հանդիսաւոր Ս. պատարագի եւ բա-
սովորութեան հոգեհանգանակն պաշտօնն պիտի
կատարուի կենդեւոյն եւ մեծ արեւորդորդացեալ
Անհաճանք ՄԱՐԻՆԻՆԻՆԻՆԻ եւ ՄԱՐԻՆԻՆԻՆԻՆԻ զեր-
գաստանքի համարին նմանցեալներին համար:

Գաղաքային ընթացքին պիտի կատարուի նաեւ
ժամուոյն հոգեհանգիւրդ ԿՈՒՐԵՍԱՒԻ մատուան
տարեդարձին առիթ:

Կը հրահրենք Փարիզի եւ շրջակայքէ համայն
հայութիւնը որ սիրով փութայ խուռներս կէն-
դեպի եւ կը մեծարանքի տարբեր ընծայարներ Ազգ-
արարեալ Ս. ՄԱՐԻՆԻՆԻՆԻՆԻ եւ մեծ կենդեակին
ԿՈՒՐԵՍԱՒԻ զըրգ յիշատակին:

Կիսան Հագաբաժնութեան

ՀՈՐԵՀԱՆԿՈՒՄՍ

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ Եւ ՀԱՅԿ ՎԱՐՄԱՆԵՆԻՆԻ եւ գա-
ւանները կը մատուցանեն թէ հոգեհանգանակն
պաշտօնն պիտի կատարուի այս կերպիկ, յետ պա-
տարագի, ժամը 11ին Փարիզի Հայոց եկեղեցին
իրենց ամուսնոյն եւ հօր:

ՀԱՅԿ ՎԱՐՄԱՆԵՆԻՆԻ

մատուան ցառուանքին առիթ: **Կը հրահրուին զարգացեալի յիշատակը յար —**
գաղմբը:

ՀՈՐԵՀԱՆԿՈՒՄՍ — Այլի ՏԻԿԻՆ Անու Մոյո —
եան եւ գաւանները կը մատուցանեն թէ հոգեհան-
գանակն պաշտօնն պիտի կատարուի այս կերպիկ
առաւու յետ պատարագի, Փարիզի Հայոց եկեղեցին,
(15 rue Jean Goujon) Իրենց ամուսնոյն եւ հօր՝ ար-
քաղիկ: ԼԵՒՈՆ ՄՈՋԵՆԻՆԻ մատուան առաջին տա-
րեկիցին առիթ: Կը հրահրուին յիշատակը յար-
գաղմբը:

DRAPERIES
FOURNITURES POUR TAILLEURS
VETTER
(Ets. TERZIBACHIAN)
34, Rue Tapis-Vert, MARSEILLE
MANUFACTURE DE VETEMENTS
Hommes - Jeunes-Gens

ԿԸ ՓԵՏՈՒԻԻ — Կը փոխուեմ ՏԵՐԶԻԲԿԻՆԻ
երեւոյթներն Քաշիկ, Մանուկ, ժողովար Մար-
իսան եւ մեծ մայրս Կիլիզը:

Նոյնպէս ընկի Իրմիկիցի Երեւոյթներն Անէմ-
եան կողայը: Բալ իմ ժող անուր Միւստ Անէմ-
եան, Կարապետեան, 1915ին ի վեր կըրպոնցուց-
եմ: Լուր ունեցողները կը խնդրուի իմացել ի-
րենց զանալի ՏԻԿԻՆ ՍԵՐԱՆՈՒՆ, Գաղաքապետին
(ծննդ Անէմեան), 6 Traversée La Granierie, St. Mar-
cel, Marseille:

ՓԱՐԻՇԻ կենդեակին ժողովութիւնը, շնորհա-
կալութեամբ ստացած է Տէր եւ Տիկին Նեմօք եւ
Բնար Գորգակեան, 2500 Քր. նուր կենդեակոյ
Երեւոյթն Մարմանն, իրենց ծառ յայր Տիկին
ՏԻԿԻՆ ՄԵՆԵՐԱԿԷՔ Բէյմանի (Քաշիկօրներս)
մատուան ցառուանքի հոգեհանգիւրդին առիթ, որ
տեղի պիտի ունենայ այս կերպիկ Փարիզի եւ
կենդեակին մէջ: (Կիլիզ)

MORY et Co.

3 Rue St. Vincent de Paul, Paris (10)
(Service VAUQUELIN) Tél. TRU. 72-60
Poste 89 et 80, métré Poissonnière. Gare du Nord
Անէմ օր, բացի կիրակիէն, 9էն 11.30. եւ 14էն 17,
Դառաք 9էն 11.30

ԵՐԱՐԱՆԻ ՅԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎԱՍԱՐ
(COLIS POSTAUX POUR L'ARMÉNIE)

Avec accusé de réception

Բոլոր ծախքերը կը փոխարին առաքման պա-
հուն, ծրարեկը կը յանձնուի առանց ունէ ծախ-
քի կամ շահագործութեան, ստացողն համար:

ՄԱՐԻՆԻՆԻ ԵՒ ՀԱՅԿԱՆԵՆԻ

ԳԱՌԱՆԱ ՋԱՏԻԿԵԱՆ
Նշանակում

Ամուսնուի Եւ Կոչելու

Իսկ

ՅՈՒՇԱՆԵՐՈՒ

ՄԱՐԱԿԷՒ — ՄԵՐԱՆ ԱՆԹՈՆԻՆԵ — Զ. Յ. Դ.
Ընդհանր կարծեմ ինքնակողմէ ժողովը ընդեր Ս. Գո-
յանեանի քանդակներն այս շաբաթ ժամը 8.30ին:
ԽՈՒ — Զ. Յ. Դ. Չարաբեանի կողմէն մա-
ղովք այս շաբաթ իրենցին ժամը 8.30ին, իրենցին
ակուսմբը: Կարեւոր օրակարգ:

ՄԵՐԱՍՏԻՈՅ Մուստա Ռուսի շանդէս խնդիր
Իսկի իրենցին արար, Նոյ. 9ին, կէսօրէ մերժ
ժամը 3էն կէս չիլեր:

ՀԱՐՈՏ ՏՈՒՐՈՒՐԵՐՈՒՄԻ Հայր. Միւրիալի
Փարիզի մատուանքին ընդհ. ժողովը այս կերպիկ
ժամը 3ին Café au Claire de Luncf զերպայարը,
10 rue Place d'Italie: իման կարեւոր օրակարգ:
Իրար հարցնալիցներու ներկայութիւնը անհրա-
ժեշտ է: Բ. անգամ ըլլալով ներկաներու թիւը
մեծամասնութիւն կը համարուի:

ՅՐ. ԿԱՐՈՏԵՆ ԽԱՅԻ ԳԱՐԱՆԱԿԻՒՐ

ՅՈՒՆԻՈՒՄ 11ին: Կը խնդրուի Գլխովի ունեայ

MUSEE GALLIERA Զարեկեան արուեստի
ցուցահանդէսը կը փակուի կերպիկ իրենցին, 2
Նոյեմբեր: Յուշահանգէլը բաց է կերպիկ ամբողջ
օրը:

SALLE GAVEAU

45, Rue la Boétie Métro Miromesnil
Երեւոյթի 4 Նոյեմբեր, ժամը 21ին

ԲԱՆԿԻՆ ԳԵՐԳԵՐԵՆԱԴԻ

Միակ նուագանդեալ, կը մեկնուի իմ առաջ
Յայտարարի մէջ — Mendelssohn, Scarlatti, Chopin,
Ravel, Bellini et Liszt

ՇՆՈՐՀԱՆԱԿԻ — ՎԵՆԻՆԻ Կար. Խաշի ժողով-
ութիւնը շնորհակալութեամբ ստացած է Մանուկ
Օր. Լուկին Ուոլկիանի ընդ Պ. Սիմոն Փիլիպ-
սի ամուսնութեան առիթի հանդիպումը նուրերը:
Տէր եւ Տիկին Փիլիպսի, Տէր եւ Տիկին Ուոլկի —
եան, Գ. Սարաշ, Փիլիպսի 2000աւան ֆր:

ՓԱՐԻՇԻ Հայ Մարգարեան Միւրիալիքին Հայ ծը-
նողներու ուղղորդութեան կը յանձնէ թէ, մատա-
նակ է ի վեր կամքէ անկախ պատահականով,
յապողութեան ներթափանց կիրարկելու պաշտո-
նը կ'աւարտուի ժողովար Փարիզի մը հոգեհանգիւրդին տակ
կը փոխարինուի Տէր Օրիէլ Տէր Օրիէլ Տէր Օրիէլ
La Vache Noire:

Այս առիթի կը խնդրէ միացեալութեան Փարիզի եւ
շրջակայքին Հայ Տ. Գոյանեանի օգուտին այս պատ-
հանքին:

ՎԱՐՄԱՆԻՆԻՆԻ

ԴԵՐԱՄԱՆ ԲՈՐՈՅՈՑ ՓԱՐԻՇԻ

1 Նոյեմբեր, շաբաթ կերպիկ ժամը 9ին Փարի-
զի Ազգ. Տառ մէջ (32 rue de Trévise) կը ներկայաց-
ուի մասնակցութեամբ Փարիզից հայ զինուորա-
բու Ս. Սիմոնի, Զ. Փիլիպսի, Լ. Մարգարեանի,
Ա. Պարուսեանի, նաեւ Օր. Ն. Մատոյ —
եան:

ԱՆԵՆԱՐԸ ԿԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ քաղաքային տարմ Կարծ.
եւ ԱՐԱՆԸ ԿԸ ԲԱՆԻ կատարակալ 1 դարծ.

Մուտք 150 ֆրանց:

ՀԱՅԵՐԵՆԻ ԶՐԻ ԴԱՐԵՐԱՅԵՐԵՐԻ

Երեւոյթն զարեկ, շաբաթահանգիւրդ համար ա-
մէն շաբաթ ԶՐԻՆԻՆԻՆԻՆԻ ժամը 7—8, առաջին տարի,
խնդիր, զինքնէք «ՄԱՍԿԱՆԷՐ, ԵՒՍԻՓԻՆ»
համարուած, 20 rue Consolat, Marseille:

Վստահ ենք որ զոհ ծախով պիտի ըլլաք մեր
տեխնիկ յանգիւրդ:

ՈՒՇԱՆԵՐՈՒԹԻՒՆ

Եթէ կ'ուզէք ունենայ զերմանի վերաբերեալ
առաքանքներ, մասն առաքել եւ զիստառելի
զինուոր, զինքնէք «ՄԱՍԿԱՆԷՐ, ԵՒՍԻՓԻՆ»
համարուած, 20 rue Consolat, Marseille:

Վստահ ենք որ զոհ ծախով պիտի ըլլաք մեր
տեխնիկ յանգիւրդ:

Le Gérant: A. NERCESSIAN
Imprimerie DER AGOPIAN, 17 rue Damesse, Paris (13)⁶

ՀԱՅԿԱՆ

ՕՐԱԲԵՐԻ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE
HARATCH fondé en 1925, R.C.S. 376.286
Directeur : SCH. MISSAKIAN
17, Rue Damesse — PARIS (13) Métro: TOLBIAC
Télégramme : 1100 FP — Supr. 2290, Paris — 3900
Ph. T. GOB. 15-70 — Ybis 10 ph. C.C.P. Paris 1678-63
Mardi 4 Novembre 1952 Երեքշաբթի 4 ՆՈՅԵՄԲԵՐ

Ամերիկա այսօր կը լուսարկի

Այսօր 4 Նոյեմբեր, ամերիկացի Ամերիկա շուրջ 55 միլիոն ճանաչող կը լուսարկի ընտրելու համար իր նախագահը, ինչպէս նաեւ, իրեն — նախագահ մը, 34 ծերակուսականներ (պալատական) լրացած մէկ երրորդին տեղը, երեսի. Ժողովի 432 անդամ եւ 29 կառավարիչ :

Հանրապետականներն եւ ռամկավարներն ընտրանք տեսնողից ազատը վերջ գտաւ : Երկու կողմեր անօրում կըրցով եւ ծանախելու քառերով կարգով զէմ ճակատեցան Ամերիկայի եւ Ապրիլեաներ իրենց վերին ճառերը խօսեցան : Ճանքեր այնքան իրարու հասարակ կը թուին, որ ոչ ոք կրնար ըսել թէ քաղաքի յաղթանակ ո՞րն է, թէ՛ս երկու կողմն ալ յաղթանակ կը յայտարարեն :

Միլիոններ կ'ըսէ — Շուրջ մէջ երեքուրեակն ընտրուց կաշ յայտնող ռամկավարներու յաղթանակը :

Բրուքլին կ'ըսէ — Վաշ անգամ ալ պիտի չաւ հնէր :

Ապրիլեաներ յայտարարեց թէ պէտք չէ մտաւալ որ ամերիկական յաղթանակն փառանք կայ Եւրոպայ մէջ :

Բարուքիան արդեւորք պիտի հաղորդէ Վաշ — Բրիկայի ճանքը 46 լիզներով :

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

Իր միտքով ինքնեկու, այս ժամին համարեւ իր փառքով առաջ դնելով : Ամերիկա չէ որ չիղծ իրենի համալրարար արտադրութիւն, մինչ անպիսկ — կան նախագահներ մերեւց զայլապարտ :

Յեմ հիտեր թէ այսօրի քաղաքականութիւններ կ'որհնէլ աշխարհուն կայունութիւն : Ամերիկան եւ Ծրանտան իրար միացող կայսրեր շատ հին եւ խորքաւոր : Նման չիտմանը չեն կրնար խոնարհ թել գալիս : Բայց Ծրանտան պէտք է նախ ճանաչայ իր խիտնութեան արմատները :

ՅՐԱՆՍՍԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՄԸ

Ծրանտանի չեմպայոն թերթը այս յոշուածին կը պատահական յայտարարեց թէ որ կ'ըսէ —

Այս գրութեանը կը խառնուած թէ 1940ին Ծրանտանի տարրութեան պատճառով է որ Ամերիկացիները կը տարուին ուժ ապրել : Գիտնական, զայն վերադիմելու արդեւ որ Եւրոպայի մէջ ու հինգան մտքն եւ փորձանք ճիւղանկարող մը :

Խիտեր նոր էլ : Արդէն, 1919-է վերջը, Մ. Նախագահները ուժ ապրել : Գիտնական, այսօրի չորեքի քաղաքականութեան անոր հաղաթարարութեան, միտնականի ձեղ արդիւնքով ստանալ 1914-ի յարաձեւորին ճանրելի հաւանցումները, արդիւնքին մէջ Ալեքսանդր զանգաւորի գիտնականի արտադրութեանը քաղաքականութեանը երբ կ'զննակի հինգ զանգեւ պարտադրելու : Ամերիկ. քաղաքականութեանը, Ծրանտանի տարրութեանը, Լոնտոնի եւ Ուոշինգթոնի ժամանակակիցներէն ծնաւ : Հիմքեր : Ինչէ՞ն է յիստորիական որ յաղթանակին արտաւոր տնտեսականութեանը եւ հնթիւնները կը շարունակուին : Ծրանտանի դիրքը տարաբանութեան այսպէս, ճիւղ, ժամանակարար ձեւեր — Ամերիկէ մէջ :

1940ին, Միացեալ Նահանգներէն կ'ըսէ խնդրուած օգնութիւնը հաշիւ 1941ին հասաւ, ու թէ Ծրանտանի ապագայութեան ճիւղաւորով, այլ ուրիշ պատճառներով : Ինչէ՞ն չընդունին թէ այս անգամ Ամերիկա կը փառանքը Հիթլերի, ինչպէս այժմ Գոմի Գիտնականի մէջ ծածուկուած նախկին խաղիկներն :

Հիտլերի ժողովուրդ Փրեմի խմբադիր աւելի հեռու կըրթայ : Կը թուարկէ մեղք որ մեր արարական տարրերն չենք յուսկեցներ գիտնականը համար եւ հինգ միլիոն ճամբարայաններ ունենալ : Ե՛ւ թէ — միտնական քաղաքականութեան այնքան Ծրանտանի շահով է, պատճառարար այն է որ մեր երկրին մէջ աշխատանքները կ'անգիր խնցնէ, քաղաքական տնտեսական շատ է ցած աշխատանքի մշտնադարձութիւնը : Ամերիկայի ճիւղաւոր այս խառնուրդ : Մեկ կը մեղարկուի որ չիցանցէ փրկանքին Հնդկացիի պատճառով արանց ճիւղի տնտեսիկ որ ամերիկեան հնոր ըսանակ որ ճակոտութեան մատնուած է Բո — րէայի մէջ :

Ծրանտան կը Գ. Պոլսէթի ճամբար — Բիւրք քաղաքի մէջ ըսելու համար կը յայտարար որ Ծրանտան պիտի գիտնական քաղաքական ճակել կը անկախութեան եւ ժողովի վրայ, որ շահերուն հարմարած միջոցներով, շահեր որ հնարեւելի որ — համապատասխան կ'ըլլան մէջ արքանական դիրքին փրկանքի ուղղող ամերիկեան իշխանութիւններն եւ անոր ծառայողներն :

Մեկ երկուցի կը հնարեւելի թէ Արդանոր — մէջ մէջ Ամերիկան անոր այսօրու որ Բոնտանի Խիտերի ճիւղաւորութեանը արդեւ որ կառուարութեան որ Ծրանտանի ճիւղի դիրքները միտնականի յոյ համալրարար լուծման եւ զո՞ք պիտի լրջալ կ'ընէ Ծրանտան յայտարար թէ անոր սեռի քաղաքականութեանը ուղղակի Բոնտանի հնա :

28րդ ՏԱՐԻ - 28e Année No 6907-տար շրջան թիւ 2318

Խմբագիր Ե. ՄԻՍԱԿԻԱՆ

Մեր հՈՒՄԸՐ

ՎՃՌԱԿԱՆ ՕՐԸ

Չորս տարին անգամ որ նոր աշխարհը տմիւնդող կը փոթորիկ մէկ ծայրէ միւրը, Առլան — տեսանի եղբորներն մինչեւ Խաղաղական Ողիկա — կու, ընտրական պայքար միջուկ համար :

Ո՛ր մէկ երկրի մէջ Ժողովրդավար պիտի ընտրուին չորս տարին անգամ որ նոր աշխարհը Խա — հանգիւնեալ մէջ, ուր Հանրապետութեան նախա — գահներ, ծերակուսականներն ու երեսփոխաններ փոքր կ'ընենք թու ժողովուրդին հետ չիման մէջ կը մտնեն, տեսակէն կը պարզեն եւ զարգացնելու զուէներ կ'ուզեն իրենց համար :

Աւելի քան միջ անիւլ է վեր տեսնող պայքար կը զգու ժամանակարար երկու գլխաւոր հասցե — ներսը : Դեմոկրատներն եւ Հանրապետականներն թիկնաւորներն մինչ :

Միւս երկրորդական կուսակցութիւններն ալ տարիներ կ'ընտրեն իրենց զարգացողները զար — զուս համար, առանց խառնուելու տեսնալու թէ պիտի չալ իրենց թիկնաւորներն :

Այսօր՝ Նոյեմբեր 4, վճռական օրն է : Ամերիկացիներն եւ Ամերիկեաններն պիտի կատարեն ի — ռաւոր զարգացողական պարտականութիւնը :

Հաղորդել կուսակցութեան ընտրութեան թիւն է 96 միլիոն : Սակայն անցեալի փորձերը ցոյց տուած են թէ ընտրութեանը հաղորդել լիւծողք միայն կը մասնակցին զուէրականներ, միւսներն անտար — րէր են եւ չեն զրադող զարգացողութեանը :

Այսօրուս զուէրականներն պիտի չեման — անք միայն երկրորդ կարգի ընտրութեանը, որոնք Դեմոկրատներ 15ին պաշտօնակալ պիտի ընտրեն Միացեալ Նահանգներու 34րդ նախագահը եւ փո — խանարարը : Եւր նախագահը կատարող մէջ երրորդ պիտի կոչուի 1953 Յունուար 20ին :

Միայն նախագահի ընտրութեան չէ կատար — ուածը : Միաժամանակ պիտի ընտրուին երեսփո — ժողովի անդամներն ամբողջութեամբ, Մեքսիկո — ալն մէկ երրորդը, 48 նահանգներէն 30ին կուս — վարչիկներն եւ կատարեն պիտանակ եւ զարգացող — ական մակը կատարածութիւն պատճառարարներն : Առանց ընտրութեանն ալ պիտի կատարուի լիւծն ընտրութեանը կողմէ :

Այս տարուան ընտրական պայքարը շատ բու — րեւ եղաւ՝ զարգացողական կայունութեան պատճառով : Այս տարին օրտադրութեան ճիւղաւորներն ու օ — ղանար, առաւելագոր չափով :

Այն օրն է վեր, որ Ամերիկացիները հրամա — րարեց Մեքսիկո վարչապետութեանը եւ փակն խառնուելու ուրիշ ցամաքայաները դարձրեց, ար — տաքին զարգացողականութիւն մէկ կատարութեան տապալ : Միացեալ Նահանգներուն մէջ :

Այսօր Ամերիկա մեծ անց է, Եւրոպային մինչ — չեւ Մայրցաղին Արեւելք, անցնելով Գիտնական — չեւ, Պալատներէն ու Բուրգիային մինչեւ : Զա — փին :

Հարութեան արդեւորք ցոյց պիտի տա թէ՛ Միացեալ Նահանգները ինչ զարգացողականութեան պիտի վարեն արտաքին ճակատին վրայ :

Դեմոկրատներն նոր յաղթանակ ունէ փոփո — խութեան պիտի չմտնէ կայունութեան մէջ : Միացեալ Հանրապետականներն յաղթանակով կը վաճակուի թէ Ամերիկա նուազ հնարաւորութեան ցոյց տալ — արեւելեան Եւրոպայի եւ Արեւի դարձրեցութե մա — ուրք :

Ո՛ր կը կենալ զուէրակն թէ երկու թիկնաւորն — րէն ո՞ր կը պիտի շահէ, Միլիոններն թէ Արդան — ուրք :

Չորստար կը վալիւէ լաւ ժողովրդականութե — թիւն Ամերիկայի մէկ ծայրէ միւրը՝ Երրեւ յալ — Բալալարը համալրարարին երկրորդ պարտաւոր — մին : Բաղադրական կենսիկ մէջ կ'ալ նորմալութ է, տեսնել եւ ընտրական պայքարին սկիզբը խօսեցող յանդուրէ ճանքեր, որոնք լաւ տապալութեան չեմանք :

Միլիոններն անձր այնքան ծածուկ է, սակայն կը պատահական կուսակցութեան երկու տարրին — րու անցնող կը ունի եւ Միացեալ Նահանգները հաղաթարար եւ իր ներկայ քաղաքական ինչանքին, զայն զարմեցնող աշխարհի մանկէն հնոր պիտու — թիւն :

Երկու թիկնաւորներն ալ հաւատար շափով հա —

ՅՐԱՆՍՍԱԿԱՆ ՍՊԱՌՆԱԼԻԳԸ

ԵՐԵՎԱՆԻ ԱՅՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՏՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՆԵՐՆԻՐՈՂ

Ուրբաթ օր, Ուոշինգթոնի Փրանտանի դե — ան շահի Գոմի կը կատարութեան շահուն — չեւ համարան, զայն Ամերիկայի արտաքին նա — խարարին փոխարեք Տալիա Պրիւսի մօտ, եւ ա — նոր հանցողք Ծրանտանի տեսակէն Բոնտանի ինքնին մէջ, Միացեալ Նահանգներու ընտիւր — թիկնաւորն հանդէս :

Թիւն Փրանտանի դեպքանք տակէ տակ զա — նից խառն էր Պրիւսի եւ արեւ պիտանակ տնտե — րու, Բոնտանի ինքնին մէջ Ծրանտանի տեսակէ — ներս մտնել, լալց դիտելով որ նախարար էլ է — արն չէր նկատու Փրանտանի տեսակէն լր — թիւններ, զոչեղի ունէ կատար լիւծողի աշ — քանք, Ծրանտան աղաքարարութեան մը ուղղակի աշ — քանքին Գ. Ծրանտան հնա հանգիւնէ տակ :

Ելարք մտադիր է եղել Արդանորովն մէջ ուժ ալ տալակի մը որ Ծրանտան եւ Բոնտան ուղղակի կարգաւորեն Բոնտանի ապագայ վարչա — մեքի : Ծրանտանի դեպքանք քալէ ի քալ հա — կացած է ամերիկեան փոխ — նախարարին թէ, այդպիսի բաժանման որ ընտնութեանը Արդա — ժողովը, որով եւ Ամերիկա միջնաւոր կ'ըլլան Բոնտանի ինքնին մէջ, ինչ որ չընտնութեան Ծրա — նա : Ծրանտանի կատարութեանը պիտի չեման — նալ ոչ ուղղակի եւ ոչ ալ անտղղակի կըրգով Ար — ղանորովին կատարութեանը, այս դեմանք վրայ Ծրանտան անդրուելին է եւ տեւէ գիտնական չիւ — ղուելի :

Գ. Գոմ յայտնած է թէ Ծրանտանի ընտր — անք խառնած լրջով աշ մտնել, ե՛ւ Միաց — եալ Նահանգները ուժ տան Բոնտանի մտնել որո — ժան մը, Ամերիկայի եւ Ծրանտանի յաղթանք — Բիւնտանի մէջ տալակի մը կ'ըլլայ ծոյղի :

Հաղաթարար ըլլանալներն մէջ կը կարծեն թէ Ծրանտան մա մտն լուծեմանը կը ապանակ մը — րադակ պատահականութեան ծրարողք մեքի եւ Հնդկացիներ մէջ կը զարգացողականութեան փոխ — նալ չըլլանալներն համարան էլ ինչն մէկ կա — ընտնութեան կուսակցութեան հետ կը քաղաք — անք, երբ այս վերջինը լիւծ Եւր ճանքի, լալց անտուկ պիտի լրջալ որ աշխատանք այլ — մասին, շահն որ թէ Ծրանտան ունէ գիտնական չիւ — ղուելի : ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆ ՄԸ

Ամերիկեան Է խոսեցողութե Փրեմ — արդարականութեան դիտարկութեան խմբադիր Գ. Պոլսէթի խոսելով Ամերիկայի ուղղաւոր փառ — ական աղաքարարութեան մասին, կը զրէ —

Ծրանտանի երբ կը զարգացողականութե միջնա — ղան անկախութեանը, պէտք է խորհել անց — կալ կարք որ չիցանք : Իրենց լիւծողի տարրին քանակ է արդէ փառն էր իրենց քաղաքական — առաջ կարգած քանակութե պատճառով, եւ պառ — ճառ զարմաւ : Հիթլերի մէկ արդանալներութեան : Ծրանտանի իրական տարրութեան յայտնութիւն 1940ին մեծ անակարգ մը եղաւ Ամերիկայի հա — մար : Այն անգամ Ամերիկայի տարրականութե միջնա — փոխելու համար Ծրանտան ինչ որ շատ աղիւլ նրա — տաւ : Երբ Այսօր կը խորհէ թէ ինչպիսի քան է անդամ ալ որ հաշուէ անոր վրայ : Այս հակա — դեմութեանը թերեւ անարգարանակ է, լալց յաղթանակին է :

Իրականութե մէջ իրենք այս կայունութեան հե — տեսնելով Ծրանտանի զայլաւոր բարակութե միջնա — րարար որ զրգալ ալ խոր լրջալ նուազ աղիւլի է թէ քան միջնալցային զարգացողականութեան դեմանք վրայ որ թիւնար : Ծրանտան կ'ուզէ որ Ամերիկա իրեն օրէն Գիտնական զէմ Սարի ինքնին մէջ ուր կ'ուզէ իրեն ինչպիսիակ ճարտարապետական լուծել : Հակադեմութեան համար վերանալով Ռուրի կ'ըլլար : Կ'ուզէ որ ուղղակի միջնալցային Հնդկա — չիւն մէջ, կ'ուզէ վերադիմելու առանց կը արարու —

ճակիները ունին իրենց կողմը :

Փորձը ցոյց տուած է թէ նախագահի ընտրու — անք մէջ երկու կուսակցութեան զարգացող — խառնութեան հաւատար փնտնակ դիր կատարած է ճանք : Թիկնաւորներն անձր :

Այս անգամ ալ չէ կրնար տարրեր լրջալ : ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄԱՐԻԸ

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԻՆՁՈՒՄ ԳԵՐՄԱՆԻՆՑ ԵՒ ԱՐԱՐԵՆՏԻՈՒ ՄԻՋԵՒ
Յայտնի է որ Արարեան Լիբանի կողմէ պատ-
ուհարակութիւն մը դարձած էր Փն, բողոքելու հա-
մար Արեւմտեան Գերմանիոյ եւ Իտալիայի միջեւ
կնքուած համաձայնութիւնն զժ արդի Գերմանի-
ը հաստատելու մը պիտի նային ընտելեալած Հըր-
անեանին համար :

Չոյի կառավարութիւնը յայտնեց Արար պատ-
ուհարակութիւն թէ չընդունի իրեն առաջարկելու
եւ հարկերը զան ձեռնիլ Գերմանիայէն :

Արար պատուհարակութիւնն այս վարժութան վը-
րայ, զոր, նեկից Ժողովի հրաւերելէ կից, եւ բո-
ղոքելու մը յանձնեց Գահիրէի գերման հիւպատո-
սին : Արարեանը հակադարձակումի սկսան : Այ-
գամտողի արար պատուհարակութիւնը պիտի հաւաք-
ուին արդեւս տալու համար : Մինչ այդ Արարի
զարդ գերման ճարտարագէտներուն եւ վաճառ-
աններուն հարցադրուեցան որ առաքիմ իր թերեւ
կրնան ներկայութիւնը Արարիցի մէջ :

ՀԱՂԱՎԱՐԻՄԻ մէջ Փրանսական բանակը որ
Կարմիր գետը անցան իր, 95 բրիգադը առաջնա-
նով դարձան Եփրոս քաղաքը որ տեւրեւած էր :
Թշամբի եւս կը բաշտի ամբողջ հակադրել վրայ եւ
կը խուսափի ընդհարումէ :

ԵՐԵՒԱՆԻ ԱՌԹԵՆԷՆ

Նազըմ Նիքոսեանի Պատմութիւն Թուրքիոյ
մասին թրահագրութիւնը վերջերս սկսան ներկա-
յալելով Բուսանի թատրոնները : Այս առիթի րա-
նաստեղծ եւ զբաղւա Ալիա Գալպի Մոպիական
Հայաստանի մէջ դրամականութիւն մը մէջ կը գրէ
թէ Նազըմ Նիքոսեանի Պատմութիւն Թուրքիոյ մա-
սին թատրոնները ցոյց կուտայ թուրք ժողովրդի
թուրք կառավարութիւնն փոփոխելու, որ վաճառ-
ելի հանած է երկրի հարստութիւնները : Եւ նոյն-
ից ցոյց կուտայ թէ ինչպէս թուրք աշխատաւոր
դանդաղանքին տակերկրները կը խօսին թուրք
խնայելի կառավարչներուն զժ եւ առիթի չեն
իրանցնել պայքարելու յանուն ղեկներաւարտին
սկզբունքներու, ընդզմ ժառրչալացած կուտայ
բութեան :

ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՆԴՐՈՆ ԵՒ ԵՆԴՊՏՈՒՄ միջեւ համաձայնու-
թիւն զրաւարտ վրայ Եւ Սուլթանի խնդրի մասին :
Միջին Արեւելոյ պայտաւորութիւնն մաս կազմող
պատուհարակութիւնը պիտի գրեմն Արար պատուհարակութիւն
որ մաս կազմէ Միջին Արեւելոյ պայտաւորութիւնն
գործիք : Յանդուրեւան մը պարտաւրջին եղելուտ
պիտի ըլլայ հրամանատարութիւնն կերպով :

Միջին Միջին Սուլթանի եւ Գահիրէի միջեւ եր-
կաթողիկ հաղորդակցութիւնները վերական չեն :
Քօր, նեկից հրաւերել վրայ Սուրբոյ րա-
նասին պիտ ղեկավարեա Ալիա Շիւքրի եղելուտ
պիտի իրթայ ծառիկ :

ՄԻՋԵ ԱՆԴՐՈՆԻ ԵՒ ԱՆԴՐՈՆԻ — Ոստիկանու-
թիւնը խտուրեցան որ շարժանիկ իր հետապնդ-
ողները հաշիկ խնդրին մէջ : Աֆորիլիկէն քաղ-
ուած տեղեկութիւններու վրայ սկսան հետապնդ-
ելի ինչպէս Միջին Արեւելու անուն 30 տարեկան շաջ մը
որ արքէն դատապարտուած էր ինքնաշարի գո-
ղութիւնն եւ անբարոյութեան պատճառով եւ հա-
շիկի վաճառումով կը զրարէր : Ծառայի Փարիզ
կուտայ ծառայելով, երկու փողովի պաշտ-
ուանները ընցան աղբարով եւ Սէն Փոլի Բաշին
մէջ կը շարժեր զանոց կրամ 355 40 Փրանքի :
Ոստիկանները անոր հետեւին վրայ զանել Սօն-
թարմիկ ծառայելու Սուրբի թի Գուս քաղաք շաջ Սէր-
նէր կուտան աղաւթի որ ընկալութիւն հետեւ
էր : Այս աղաւթի ինչ տարի առաջ զան իր Թու-
ղիկէ շարք Յովհաննէս Սէֆերեան, որ նախ-
ապա անձնական էր Աֆորիլիկ մէջ Ոստիկան-
ները տեսան որ բերել եղելուտարեւմտ չըլա-
պատումով զայսի մը մէջն հետապնդել էր, իսկ
առանձնապէս մէջ դասն 800 քիլո տեւել, եւ 20 քիլ-
ո արտադրուած շաշիկ, որոս հետապնդող կրակ
տուել եւ մուրի վերանցին 30 միլիտր արժող այդ
բերելը : Սէֆերեան ձերբակալուելով Փարիզ բեր-
ուեցաւ, խտուրեցանք որ երեք տարի եւ կը շա-
րժանիկէր այդ դործը, միլիոններ շահած է, իսկ
ոստիկանները հետ չգտան զրամի : Հայրը՝ Յով-
հաննէս Տերու թեան պատճառով առժամաբար ա-
զատ թողուեցաւ : (Ֆրանս Սուսն) :

Իսիի մէջ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Վարդանան
կոմիտէի եւ մանսկոյութեան Հ. Յ. Դ. Նոր Սե-
րունչի, այս կրակի ժամը 3էն 4էն գիշեր :
Գաղտնի ճարտարագէտներ — EDUARD DEP-
REUX (Ֆաիկի ճարտար) և Ներկայութեամբ
տեղւոյն S. F. I. O. ի ընկերներուն :

Կը նախադաշէ ընկեր Հ. ԱՅՈՒՍԵԱՆ
Կը խօսին ընկերներ ՆՈՒՊԱՐ ՆԿՈՂՈՍԵԱՆ
եւ ԺԻՐԱՅՐ ԴԱՍԻՆՈՐԵԱՆ :

Գեղարուեստական րամսիկի կը մանսկոյէ՝
Օր. Օր. Վ. Կառլայրեմ, Շաֆ Գլինկեմ, Իսկա-
նի Ատոմայրեմ, բնիկներ Միմանեմ եւ Մ. Գա-
րալեզեմ, ընկեր, Օր. Շահինեմ, բնիկ երգ
Ներսէսեմ (արտադրութիւն), Նոր Սերունչի
երգչախումբը ղեկավարութեամբ՝ բնիկ Միսա-
նակ Յակոբեմ, հակական պարեր, Օր. Գառգ-
նակի պարախումբով, խալաք Բեմ, Սէյրեմ եւ
Ունեման :

Եւրպական պարեր Garow's Typique խալաք -
խումբով : Մուսի 150 եւ 200 ֆր-

Պորտոյի մէջ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Պորտոյի ՎՊու-
րաւ խումբ, այս կրակի ժամը 3էն 15.30ին,
Chambre Syndicale de Commerce արահ, 8 rue des
Trois Conils :

Կը նախադաշէ ընկեր Ա. ՄԻՐԱՅԵԱՆԵԱՆ
Կը խօսի ընկեր Ս. ՄԿՐՏԻՑԵԱՆ
Արտաստանութիւն, Կենսիկ, խմբիկ՝ Նոր Սե-
րունչի խումբ, ղեկավարութեամբ Օր. Շ. Բէն-
սէրեմ : Գաիկի մը ՎՊուրաւանիկ թատրոն-
ընկերներ : Հանդիսէն վերջ հայական եւ եւր-
պական պարեր : Ծառ պիւֆէ :
Մուսի 50 Փրանք :

Վիեննայի մէջ

9 նոյեմբեր կրակի կէտով վերջ ժամը 2.30-
ին, Salle des Fêtes մէջ : Գաղտնիական մասնէ
վերջ նախադարձութիւն պար միջեւ կէս գիշեր :
Կը խօսի ընկեր ՏԻՐԱՆ ԹԱՆՈՅԵԱՆ, Մարտիլե-
ն :

Մարսէլի մէջ

Նախաձեռնութեամբ Մարտիլե Շըր. Կոմիտէն :
Կը խօսի ընկեր Ե. ԵՂՈՂԱՆԵԱՆ
Կենսիկ՝ Փարիզի մանսկոյութեան հրաւեր -
ուած Օր. ԱՍՏԻԿ ԱՌԹԵՆԷԱՆ :
Նոյեմբեր 15ին, շաբթի գիշեր ժամը 9էն մի-
ջեւ լոյս, Casa d'Italia :
Մանրամանութիւններ տեղւոյն վրայ :

Սեն Եառնոնի մէջ

Նոյեմբեր 15ին շաբթի իրիկուն ժամը 9ին Salle
des Fêtes մէջ :
Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Վարդանան
կոմիտէի, մանսկոյութեան Հ. Յ. Դ. Նոր Սե-
րունչի Վարդաշէն խումբի եւ Կապ. խաշի :
Մանրամանութիւններ յարդարով :

Առնուլիի մէջ

Նոյեմբեր 16ին, նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ.
Վարդանան ընկալութիւն, մանսկոյութեամբ Հ.
Յ. Դ. Նոր Սերունչի ՎՊուրեմ թատրոններ :
Մանրամանութիւններ յարդարով :

ՖԻՐԱՆՍԱՆՍԵ ԼՍՐԱՆԵՐ, շաբթական հաւա-
քոյի այս շաբթաբարի երեկոյ ժամը 9ին, Բուսի
արճարանին վերնաշարիկ : Պորի շաբթաբարի շա-
հական վեճարանութիւնը ՎՊուրաւանիկ իրաւ-
րաւերը ներկին շաբթ : Մուսիք ապա է :

ՏՐ. ԿԱՊՈՏԵ ՆԱՅԻ ՊԱՐԱՆԱՐԵՐԸ
ՅՈՒՇԱՆԻՐ 11ին : Կը խմբարի ճարտար ունեւայ

SALLE GAVEAU
45, Rue La Boétie Métro Miromesnil
Երեշարթի 4 նոյեմբեր, ժամը 21ին

ՐԱՃՅԻ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ
Միակ նախադաշնակից, կը մեկնումէն առաջ
Յայտարարին մէջ — Mendelssohn, Scarlatti, Chopin,
Ravel, Belliard et Liszt

ՀԱՆԴԻՍ - ԿԵՆՈՅԹ
Տր. Կապույտ խաշի օրաւաւ առքիւ
Կազմակերպուած ԻՊուրիկ մանսկոյութեան կողմէ
այս կրակի գիշերի ժամը 3—11, Rue Jules Fer-
ry, Ivry : Մանրամանութիւններ յարդարով :

Հ.Մ.Ը.Մ. ի պատահանդդ
ՄԱՐՏԵՐԻ ՄԵՋ
Աշխարհայրի արահներուն մէջ, այս շաբթ
իրիկուն ժամը 9էն միջեւ լոյս :
Նախադարձութիւն, ղեկավարութեամբ Պ. ՊԵՐ-
ԹԻ : Տոմարներու համար գիշեր՝ Հ. Մ. Ը.
Մ. Կապաններուն : Կանգնա. ապահովել սեղաններ :

ԿԸ ՓԵՏՐՈՒՆ — Կը փոխուած Տէնդիկիցի մօ-
րեշարքերու իւսիկ, մանուկ, ճարտար Մուս-
իւմ եւ մեծ մարդ կալիքար :

Նոյեմբեր 16ին Կապույտի հօրեղբայրներու Աճե-
նան եղբայր : Իսկ իմ Կօրա անունը Մարտա Աճե-
նան, Կապույտապետ, 1915ին ի վեր կորսնցուցած
եմ : Լուր ունեցողներէն կը խնդրել իմանցիլ ի-
րենց զաւակի Տիկին Միւսանու, Պաղտատարանի
(ծննդ Աճեման), 6 Traverse La Graniere, St. Mar-
cel, Marseille :

ՀԱՄԻԱՄԱՐԻԿԵՐԴՑԻՎԱՆ, Միւսեան Կար-
տանի մանսկոյութեան անդամականաւարական խնդր-
ք տեղի պիտի ունեւայ այս կրակի կէտով վերջ
ժամը 3էն 3ին Կարտանի հաշի. զարդարանքին
մէջ : Այս առիթի րոյզ մեր հարկեակցներին կը
խնդրել մտադրութեան շաւ պերտիկալ թուա-
կանը, եւ օգտուել այս հաճոյալի գերելոյթէն :

ԱՃՈՐԴԱՐԻԿԵՆ Առատուր Գալտանեան կը մօ-
րեշարք Շովիկի Սուրբիկոյի մանուկն առիթ
հապար Փր. Կը նուրիկ Փարիզի շաւ. Առա. Միւս-
եան փոտիւն : Ստանալ Վեստաշէն :

ՇԵՆՐԱՆԱԿԱՆԻՐ — Աֆորիլիկէ Տէր եւ Տիկին
Միւսան Սուրբեան, Տէր եւ Տիկին Փիլիպպոս
Անդարանեան, Տէր եւ Տիկին Միւսա Տէրեւեան
եւ աղապաններ շաբթակալութիւն կը յայտնեն
րոյզ անոնց, որոնք անձամբ, նուէրներով
կամ դրարու ցաւակորթիւն յայտնեցին իրենց
Կօր, անեւճօր, մեծ Կօր եւ աղապանին՝ ՅՈՎՍԵՓ
ԱՌԹԵՆԷԱՆԻ մանուկն առիթ :

JOURNÉE NATIONALE
DU SOUVENIR
FRANÇAISES et FRANÇAIS
le 11 NOVEMBRE
ACHETEZ LE
BLEUET de FRANCE

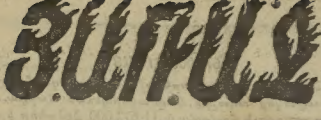

Emblème des Anciens Combattants
ou Victimes de la Guerre
AU PROFIT des VÉTÉR. - CIVILISÉS
et ASCENDANTS
Le Gérant : A. NERCESSIAN
Imprimerie DER AGOPIAN, 17 rue Damesme, Paris (13)

Ensemble Orchestral de Parish կառավարող
Նախադաշնակ, ղեկավարութեամբ
ՕՂԱՆ ՏՈՒՐԵԱՆԻ
8 եւ 22 Նոյեմբեր, 6 Դեկտ., 27 Դեկտ. 1952, 31
Յուլիոյ եւ 21 փետրուար :
Կապակերպիչ ժամին հրապարակ հանած է 6
նախադաշնակներու համար մուսիկ ղեկչու ալի
— բանդիկ 1000 Փրանքի :
Դիմել՝ յանձնարարող րոյզ անդամներուն եւ
Պ. Գ. ԱճԻՐԵԱՆԻ, 12 rue Cadet :

DRAPERIES
FOURNITURES POUR TAILLEURS
VETTER
(Ets. TERZIBACHIAN)
34, Rue Tapis-Vert, MARSEILLE
MANUFACTURE DE VETEMENTS
Hommes - Jeunes-Gens

ՕՐԱԴԱՐԱՆ

2898 ՏԱՐԻ - 28 Année No 6908-Նոր շրջան քի 2319

Խմբագիր՝ Ծ. ՄԻՍԱԿԻԱՆ

ՄԵՐ ԽՈՍԹԸ

ԳԱԹՈՂԻԿՈՍԻ ԸՆԴՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԻԶԻՆ ԱՐԵՒԵԼԻԻ

ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՌՈՒՐԻՄԱ ԱՆԲԱՆԱԿԱՆ ԿԸ ԳՆՏԷՆ

ԵՂԱՍՏ

Վերջին տեղեկությունները համաձայն, ցանկի մը ամսական խոստացումն է Կիլիկիոյ նոր կաթողիկոսի ընտրութիւնը։

Եկար առանձին թափուր պիտի լինէր Սեփէ Տանի Կիլիկիոյ ամբարը։

Կար ժամանակ, երբ տարիներով տեղապահով միայն կը կառավարուէր Միտ կաթողիկոսութիւնը։ Այսպէս էր, օրինակ, Մարաշի Միտի կաթողիկոս, Քէֆալիկոսի մահէն (1894) մինչեւ Սահակ կաթ. Սպարթեանի ընտրութիւնը (1902)։ Վերջին անգամ Պետրոս կաթողիկոս Սարաճ - Լանի մահէն մինչեւ, երբ յաջորդին Գարեգին Ա. Յովսէփեանի զահակարանութիւնը նորիցէ տարիներ անցան։ Գարեգին կաթողիկոս Նոյնեան կը ընտրուէր Տանի երկու տարի ետք միայն զնայ Անթիքիան ու Եփեսոսէն։

Ուրախ ենք տեղեկանալով, որ Կիլիկիան Քե - մեքոյ դատաւարին եւ քաղաքական ժողովրդին, ինչպէս նաեւ տեղապահ ինչ արեւել. Սահակ խորհրդակցութեան մէջ եւ կեանքի կոչելով համար ազգային կեդրոնական փառչութիւնը, որ պիտի կառար ընտրութիւնը։

Այս ամիս ոչ մէկ իսպ. Քեմալականներուն մասին։ Ով ալ լրջաշարժութիւն կաթողիկոսը, շատ կարեւոր ու պատասխանատու պարտականութիւններ կը ծախար իր ուսերուն վրայ։

Անցնալին մէջ, երբ հայ ժողովուրդը կը ք - րտնդանայ իր անկախութիւնը, չունէր թաղապար կամ իշխան, համարժեքուն էր իր եկեղեցիներ եւ անոր ճշդեւոր ընտրութիւն պիտի լըրէ։

Մեր կաթողիկոսները ընդհանրապէս կրնային ամբողջ Կիլիկիոյ թաղապարտաւ զարգացու - րուն մէջ։

Անկախութիւնը ընտանեկան թաղապարտութե - նը, ձեռք չէին տանել եկեղեցիներ եւ անոր պէ - տին։ Այսպէս, հայ քրիստոնէայ ժողովուրդը ա - մար կը փախեր իր կաթողիկոսներուն ու եպիսկո - պոսներուն, անոնցմէ լուսաւոր ամէն փրկութիւնը։

Մեր ժամանակակից պատմութեան մէջ ալ ա - նոնք էին, որ Հայկական Դառն կը հետապնդէին տեղապահ եւ օտար պետութեանց մօտ։

Մեր ձիւրքէն գտնու է զննել Քէ ինչո՞ւ երկու կաթողիկոսութիւն ունէր, ինչիւմէին ու Կիլի - կիային։

Փաստն այն է, որ քաղաքական պայմաններն ընտանեկան, Ամենայն Հայոց Հայրապետն է Քէ - Տանի չէ բնականն ձեռով կառարելու իր պարտա - կանութիւնները հանգչել իր հօտին թէ պիտու աշխարհ, ինչպէս ժամանակին։

Ինչիւմէին հետ Հայապետութեանց անկաւոր - տութիւնը, Հայաստանի եւ Սփիւրքի փայլանքն - րուն տարբերութիւն յաճախ թաղապարտ. թիւրք - մաշուրեանց տեղի կուսան։

Երբեմն Նոյնեանց ցաւալի երկպառակութիւն - ներու պատճառ կը դառնան։

Մինչ Երեսուի փառքները ամէն առթիւ, կը յայտարարեն Քէ իրենք Ամենայն Հայոց Հայրա - վարութեանը, ինչիւմէին իր առաջ կը քայլեն իրեն Ամենայն Հայոց Հայրապետութիւնը։

Քէ ինչիւմէին ք պայտանքութիւն կը ճշտարա - կեն արտաստանան ճարտեան համար, քրդա - կան հայաստակներով։

Մինչ երեսուի փառքները մը Հայրապետը կը բաժնէ Սփիւրքի հայրապետին, որ հայաստա - թիւն ունի ու իսկ իրենք քրդապաշտէլ աշխարհ - լան, Գեօրգ. Բ. կաթողիկոսը կը փորձէ նոյն ալը հայրապետին հօտնու իր վեհաբանէն ճշտեալ կոնգրեսներով։

Կիլիկիոյ կաթողիկոսութիւնը քրդապաշտէլ ան - ճար է ինչիւմէին։ Ժամանակին եր ինչիւմէին կը կը տարածուէր ո՞չ միայն Հայկազ ու Առաջինը նաեւ հայրապետին վրայ, այլ ինչիւմէին գտնու թաղ - ժաթիւն ուրիշ քաղաքներ, մինչեւ Մայիսիան ու Կիլիկիոյ, Արարատիոյ նաեւագին մէկ մասը երկա - կայ էին իրեն։

Առաջ Մարտին, Լիւթանիան եւ Կիլիկիոյն ա - ճաւար 200.000 համարը հայրապետին իր մականի - ճիւղակով է։ Այսպէս կարեւոր է ներկայիս Ա - թիլիկոսի դերը։

Կիլիկիոյ ամբողջ անկախութիւնը առաջին դարձն է, որ պէտք է պայտանք Նորիւրիս կոթն - ղիկոսը։

ՀՐԱՆՏ - ՍՄԱՐՏԻՆ

Պատերազմի վստահութիւնը կար

ԿԸ ՅԱՅՏԱՐԱՆԸ ՄԱՐԿԵՐԱԿ ԲԻՐԹՈ,
 ԿՈՍՏԱՆԳՆԱԿԱՆ - ՀԱՄԱԳՈՂԱՐԻ ՄԷՋ

Զարկելով մէջ բացուեցաւ Եւփոսիոս, համա - յարարներու միջոցովը համարողովը 2300 պատ - ուրիւններու ներկայութեան եւ նախագահու - թեան մարտիկ թիկունքի որ ներկայացուց իր տե - ղեկապիւր 1948—52 շրջանի մասին։ Իր ճարը խո - հակոս լուսանկարներու շնորհ եւ անկողնովը հան - դիւր թիկն յայտարարեց որ միջազգային մեծ հարցերու լուծումը հեղինակ նուազ փայլուն է եւ Քէ հպտեղարով փոխարը այսօր նուազ ամեկ - նակն, թայց դուրսիկէն անէ հանգարտ վիճակով մը։ Խուսիս կը զինուէ ու կը զինէ իր արքանակն - ները, թո՛ւր ուսովը համարին համար իր նպատա - կին, իր Քեմալի տակ պահելու ստրկապետն ալ ք - ղերը, քրակելու նոր հողեր եւ տիրապետելու նոր աղբիւր։ Այնպիսի պէտք է զգուշանայ ընդհանուր զորաւարմէ մը՝ հաստատակոսութիւնը պահելու համար։ Կախ կար որ ունայ Զ. Միտիկան ճա - կատուր համար կապողութիւնն պաշտպանու - թեան վերաբերելու իրենց զինքները կը փորեն նոր պատերազմի ը յատուկ զինքները։

Համաժողովը արտայայտութիւն էր ուղղա - փառ համաժողովարանի մասին, եւ թիկն այլ ք - ղովը դառնայ արտաքին կարող ը ինչիւմէին։ Բո - լորեան ժողովուրդները պէտք է իրենք առանձին արշնէն իրենց ճակատակները եւ Միտիկայ աղբիւրը պէտք է արդիւն ամէն տարբ. միջոցներով։ Վերաբերա խոսելու հարցը լիարժեքութեան իրեն չը - ջանակը քաղաքականութեան։ Անտարիք դառու - ք պատարակ մեծ է Եւփոսի. Միտիկան, այլ երկիրը կողոտկուել եւ իր դուրսը պահելու։ Հուն - քալուն եւ Ռուսիային մէջ Գրամատիկան եւ համաժողովը երկիրները համաձայն դուրսիկէն կարելի է եւ օգտակար, որուն օրինակները կան, ինչպէս մեկը։

Թիկն ամբաստանելով հանգըն Խուսիսն որ կը հետեւի Յարթուն, յայտարարութեան, կը մե - ղարէր արեւմտեան պետութիւնները որուն ճալ - թախ ու փոխարկ մէջ առաջի բաժանման քաղա - քականութեան հետեւեալ։ Յարթունը, եկեղե - ցին եւ Գալաթիան դէմ որուն կոմիւնիստներն հետ ինչ զինքը թոնկէն Եւփոսիոսի ղեկ։

Թիկն շնորհակալութիւն յայտնեց Աթիլիկա - թիւն, Աթիլիկա եւ Զրմաշիկի ընթաց օտարադու - թեան համար որուն շնորհէ նուիրուելու ինչ - ղիւրը յարթել տուաւ զրաջի արքանիկն պետու - թեանց։

Անտիպիւրիկի քուն հաւե. Քրատիկան ճա - մանապիւրեանը պետութեան Բորթիկ եւ Տեղիւր, զանաւոր կընչ չօտարի ճարտարութ. (պէ՛ք) քանի որ աշխատատեղ աշխարհին հետ ամէն չիտու կործա - ցուցան է կը ծառային միայն Ռուսիան։

Գ. ՏԻԲԻՆԱՆ ԲՈՍՊՈՐԱԻ ԵՆՈՅԹԸ

Լիւթանիկի խորհրդարանին անդամ Գ. Տեղիւրե թողալով հետեւեալ կը զրէ Պէրլուրի եւ Ուստա - թիկնի մէջ, Էրախ. Աթիլիկէ դարձեալ եւ Բ - րանիկն պատերազմութեան միջամտութեան ա - թիւ։

Արթուր Աղլազողովն մէջ նստած ենք կարող իր կառավարութեանց հայկիկ ցառակուն համար Ե - թիկն Երախի քաղաքականութեան Մարթիկ։ Բոլորեւր երկու պատերազմներուն վիճէմ ժամանակներ իր անունը կրարու մէջ համաժողովը չէն իրենց պա - ճակներուն մասին։ Արաքաւան լիկային եւ անոնց զաւարթ տեղերին յարմար ծուղալ կը ինքուր հա - մար։ Յրաճանկի հանրապետութեան նախագահը մարթիկուն չափ մարթ ունեցող Տեղիկի պիտունը պարտակ լուծելով առիթ թողալ պահանջելու Մարթիկ Մուլիանին եւ Թուռուլի պէլին վիզիւր - ներովը, պայտանքներուն, երաժիշտներուն, քաղաքականներուն եւ արտաստակներուն ճա - մար։ Լիւթանիկի պատերազմը որ խորը ապուշալ - թիւնն էր որոնք ներկայացուց իր կառավար - թեան պայտանքան տեսակներ։ Պարտապաշտ պայտանք տրուած էր իրեն։ Լիւթանիկի հայտնի յարկաւորական ղիւր թոնկուր Յրաճանկի դէմ։

ԱՄԵՐԻԿԱ ԵՆ ՍՊԱՆԻԱ ԿԸ ՀԱՄԱՊԱՏԱՐԻՆ

Ամերիկեան օդային ապաւայտելիքն պիտ յոր - վանարարիկ վերկել ու Սպանիա դնայ համաձայ - նութիւն մ ինչիւր Սպանիոյ ճալ օդաչափ նաւա - նի եւ օդային խաբարիկն տրաւ օդաչափ ամեկ - րինեան ունեւորն համար։ Տարիք մը Բ. Վե. քալ - ղաւոր թանկանկարիկները կիւր ը ճաւած կը թուէին հետեւեալ պայմաններով — 125 միլիոն տոյարի ամերիկեան փալի ը պիտու տրաւարելու երկու խորը համարներու նորոգութեան, զրկու - ղովը հաւանքիկ եւ պորժիկ։ Մոլդաւիան ձեռով հա - կողանքի պայտանքութեան ը պիտու սարարել եւ տարախալիս թանկան ժամանակի մեկնուցումը դը - թիւ։ հաւանք։

Առաջ փոխարէն Սպանիա լանձն կ'ստնէ Ունիւր։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Կեցուածք մամուլի հանդէպ

ՓԱՐԻԶԵՆ-ՀԱԼԵՊ

Ա.

17 Յուլիս — Փարիզի կալիփալայ լոյսերու մէջ, բոլոր յաշմանները կը փայլին, իրենց ծիծկոյն գէճերը կը շողարկեն հետաւոր հորիզոնին եւ բոլոր գլաւուն հողերնու խորը միջուկները կը տխրաբանին իրենց վիճակներէն։ Լուսերն իրենց հոսանքին մէջ կը սահն ինքնաշարժերը։ Երեւոյնան այս փամբերն հեղձուցնէր ստաքի տեղի տուած, փողովորը կը զննէր դաւաղը ու անասորբը, սպաննէր օրուան ալիսն տանգին ու նեղացուցէր յաղակը։

Արձակուրդի եւ պտոյնի մէկնորքն իրար կը հրժակեն իրարման կալարաններու մէջ։ Այլը — Լորենը եւ անոց ընկերացոյցի խոնարհ կառնաւարները կողքին, կուսն կամ դաւաթ կը շարձալի կրտսեն։ Իմ Նոյնն այս քաղաքներու մէջն էր այնպէս զիպի Արեւելը քառուկոթ տարուան կարօտն եւ տեղերն շարունակ հասնելու, օրափոխուն կամ սիւրբուն համար։ Այս ահաւոր հիօրիքն մէջ, անոյ զննչագործը կը իր լսած հետաւոր Հ. Բրիտանիէն...

Լոյս Բաղադին եւ սրկիներէ բաժանման օրացուց յոջանդուումներն ու մայրամանքը լսցն ու փայտը իրար խոտնուած են։ Կառաւարը կը ճնցուի եւ կը սկսի կամայ կամայ յառանգել։ Չեղանք եւ թալիկներն կը բարձրանան, մինչեւ որ վերադի Բոջովը կը մտնուի մութին մէջ սեւ ուղեղներն նմանող կարաւորն։ Աղաքսիները կը թաղապատուի, վաղը կը դառնայ ինչպիսիք աղաւ։

Սար, դաւա, գիւղ եւ տուն սարափահար կը փրփրեն։ Աստուծ մը նման կ'անհետանայ օրօր — ուշադիր մեր երազներուն ոսկի ոտաւային մէջ։ Այլը կը կանգնէ արշալոյսի ծնունդը ու անոր հետ կապաւորուծ Միլերիականին հանգի տեսը, անոր պարթնի վայր միտն մակրիկներն ու Կանթըր։

Ան Սարսիլ քաղաքը։ Հին իշխաններն, վարադան, Բուր — Արաւազը կը տառապանք մտնեն, (Անտրոնան), Արեւիայի խորհրդաւորներն հաւատաւոր ըլլաւ, ցեղին անաւոր զոյգը թալիկն անխոյն երկրէր, ու քանի՞ քանի՞։ Յուլիս եւ վերջին յուլի կ'արժենան մէջն, — Նայ ինքնափայլութիւնը դարձող արի արանց դործը, զինն ու դրահ պատրաստութիւնը եւ փոխադրութիւնը, կրտսի նետուած չալուկներնու պողպատայն թաղուորները զինելու համար։

Ան Լու, Աղաքալու եւ։ Երեւոյ հայրերները աճէն տան աղէն, տալուքն ու դոյրելը լիցնցուած փառուան Կանթըրի անգործները։ Երկրորդ, քաղաքներն Կանթըրի անաւորներն սովորութիւնը սրկիականացնելու համար։ Տարբեր քաղաքները իրենց թալիկն վայր, օտարական թէ աղալիկը կրենց թալիկն կ'աւանդեն, եւ թրիւնը քաղաքին մը քրման։ Լուսն ու մանկը կը հեռանան։ Մնացորդային խաղաղութիւնները կը կարծիքայով մէջն։ Աղալիկն քրտնաբանութեամբ պէս պահապանուած ճշդիս կը լիցնէ սրբալիս քառասունով մը։ Այս օրուս — փրփուր Նայ գիւղը եւ միայն պահած ճղոյն տարաւ։ Գաւ առնուի Նայ քաղաքը։ Լոս առնի քան զարցանած է, սար, ձոր, փողոց, տուն հայկական արքուն — Թեւոյն օրտուած։ Նայ մանկները կը զոյգուին մէջ լիցնցուած կը խաղանդին պիտանալով, փողոցն ի վայր կը շարժուի։ Մահաւ — Մետրոպի ճեմաւորանը քաղաքային։ Կարապետաւ, փրփուր, զարբան, հիւսն, մայալանաւ արքուն, անկը Նայ։ Ան Լուս Մարսիլ կողքին Թաւաւ, մեկուս — ցած, կարծես աշխարհէն կորուսած, ծառայանք մէջ չալուքի, կ'աղարկ կը հորինակ կալելին մէջ։ Մարսիլցին դաւաթ է ու անտարբեր, կ'աղարկ անձող, Արեւելիցն կուսայ այս անխորտակ ընտաւորութիւնը, Միլերիականը կը վերադառնա ու լիքնեմուն վայր լիցնցուած, ի՞նչ մը միայն կը հանցնի օտը որ վերանորոգելով Արեւմտեանը յոյժան ու տառապան հողին։

21 Յուլիս — Երաւոյն կը ձգնի իր հողերով ու քաղաքով իրկրիքս յարձան ծովան խոյ խոյ — զերուն։

Անման է Միլերիականը կը զննէր իր փրփուրներն ու հեղինակներն, իր անկրն կը քաղաքներն բարձր ու հեղինակներն, կարծես կ'ուզեն զալի իր ու մէկն զոյն։ Սարը կ'անդին կ'անդին կ'ելլով անխորտակի ինքն կը կարծան, կը աստանան անոր խոսքով արկներուն։ Անոց կ'անկրիկայն այսու անկրներն տակ տեղ մաւած, սպանն մարտուն ու յոյժուած, միայն յարձակուն կը կենան անկր իրենցան, անկր չարար։ Մոլիկ անոց անցը ի՞նչ զննչիկն է եւ թէ փայլելն ու տրիպանդը, համ — բորբոքան յուսադիւր։ Կաւարը, փրփուրն յոյ — ր։

Միլերիականի ծիծկոյն ու վէճովուած տարաւորութիւնը իր կապույն զննելով, տակ տեղ մութ կապույն մեկնի փրփուր, կը հնայէ ընտրուած

... Պալիկ մարդը մեն փառախորութիւնները զուգելու համար ստեղծուած ծնունդը կը չէ մաւաւելու։

Ե՛նէ այն պիտի ըլլայ իր նպատակը, նոյնհետաւն ուր կը զոյգը կը կուսանն ու կը դառնան աղալիս ու վերաւած ճիւղ մը։

Ե՛նէ աղալիս է խաղըր կամ կարծիքը դաւա — փառախոր մամուլին, որի կը պատկանեն անոյն կառավարութիւններ, փոխադարձ աղալիկներն եւ արժէքն զուրկ է կարծիքը կամ խաղըր այն թերթերուն, որոնք չիլ նպատակներու ծառայելու համար յոյս կը տեսնին։

Փողովորները կը կենանք մէջ ահօս քանալ, շարժում ստեղծել ու անտակուն առաջացնել, արտուած չէ աճէն մարտն եւ թերթը։

Եւ որովհետեւ մեր մէջ սիւս հասնուած է մամուլին զերը, զուրկին լուծի ուղեքն, բոլոր ինչ կողմէ, համապատասխան յարգանք անոր հանդէպ։

Այլ յարգանքը հանրային շահերու անկը ջատագով ու պաշտպան մամուլին հանդէպ խալն ու տուած է առանձնապէս վերջին քաղաքը դարձն ընթացիկն, երբ յառուկ ծրարող կարծիքը դաւաւանաւորութեան մոտեմունքն աշխարհի աճին կողմը ստեղծել ու շարափառել սիւսն ընդդիմադիր մաւ մուրը։

Ըրին աղալիկ, որովհետեւ անոց համար լուսնըն Նախապալարը, պայման էր, կարծիքն ու դատարի իրենց ստակերը հասարակութեան ներկայացնելու համար։

Խորհրդային Ռուսաստան եղաւ զաղափարախօս մամուլին առաջին թիւանը պիտուութիւն։ Պարուկեցուն բոլոր հակառակորդ կուսակցութեան տարաբաններ։ Վերջ որովուհետ հրատարակութեան այն թերթերուն, որոնք նոյնիսկ ցարերու օրով յոյս կը տեսնին։

Աղալիսը աշխարհի մէջ վերջորդեղն ներս։ Մնացորդ երկիրներու մէջ համապատասխան դրոշմ — կարծիքն պարտաւանութիւնն էր ունենալ հակառակորդին դէմ պաշարող իրենց մամուլը։

Աղալիսը կ'այ կը շարունակուի քանդիկն կ'ուսել տարիներն ի վեր աւել։

Ասիկա ոչ միայն օտարներն ալ եւ մեր կենանքն մէջ։

Իր քաւ միայն նիւն, որ Հայաստանի զոյգը հեռուէն պատրաստով կարծիք իրաւաւորները անաւորող թերթերն թիւ մը կայ Սփիւրի կարգ մը լրբանորոգելու մէջ։

Այլ, այս մամուլը իրեն համար քան զործ ըրած է յարձակելու համալսարաններու տեսակետները ընտրող ընդդիմախօս թերթերուն վրայ։

Գրաւոր անաւորներ այս պաշարին զուրքն — Թայ Նոյն ասնն թաւաւոր լուսնանքն ու թիւանը շարունակուածն ու կը մանկ միշտ այսօր հաւատալիկներն զննելը։

Այս բոլորը մէջ չեն զարմացներ։ Մենք լաւ կը ճաննենք համալսարանը, որ զուրկ է ստորակաւ պարկեւորութիւն։

Հակառակորդը ստեղծուն մէջ աճէն մըջանի կոտորող այս մարդիկը ներկայիս դառն են կերպը սարկելու ներս աղալիկն աճին կարդի հաստատութիւններն ու մամուլներն։ Տեղ մը անոց անոյն են երեստապալական միութեան մը, այլոր՝ մալիկութիւնը ընկերակցութեան մը, ուրիշ մէկ մաս կը կարծեն երկաշուժներ մը, հոս՝ ծառարան են քարերիական հաստատութեան մը փէլերուն տակ, հոս՝ հայաստանաւորներու անտեղին ներ — քան, քայն միայն ուրոյն ծրարողով խրալային ու խառնուցներուն ընտան տարիքն են անոցը։

Չարափոստներն իրենց առաջին եւ վերջին զննեն է։ Այլ նպատակին մէջ յաղդելու համար

հողին կը տրիպակն անհաստատութիւն։ Բոնութեան այս հրապոյթին, անոր զմայլուն խաղաւոր մարդկային զոյգն կ'ենթադիւն տեսնուած։

Վիթիւրի նաւը կը աւահ ճեղքելով ծովուն կուրծք։ Տուրեր իրենց մեղքով շարժող կը դառնան անոր կողերը, ծովան հարսն է տեղ, միւ — նայալիլ շարժողովը զարգաւորած, միւս միւս — ճեմ եւ նաւըն, կարծես շուրթը փրփուրէր այն հակալիկն սրբալի, ինչ ծովը խաղի կեմ մերթ կը պարապուի պարկէ, մերթ կը ճնցէ, արտադիցնելու տառիւն։ Մոլուած հողին բարդ է, իսկ իր քանակութիւնները քաղաքներէ։

22 Յուլիս — Ճննալի։ Իտալայի փողովորները կ'ընթերցեն եւ հանգիստապար, խաղաղուած, եւ չեն մը միայն չընթերցեն։ Ո՞ր չէ անոյն ճննալիցի աշխարհաշուկայ գերեզմանացոյց չէ տեսած ոչ բայալիկ եւ ոչ իտալիկն, Կալիքին համար անոր անտարժանքը օգին։

«Campagna di Genova» Պալիկն որ կ'զերք — ունտի, ուր կ'ընթերցուի ու ինչպիսիք մամուլ — ալ արձանակելու իրաւուն հետ մըջումի են կայմ իրենց նրբութեան ու ճաւախի, անի եւ ստեղծա —

Հրէական Համալսարանին Համալսարանը հրատարակեց առաջին կամալիկը տուած մարաւ համարը յորան համաձայն 11.672.000 Հրեաներ կը գտնուին 97 երկիրներու մէջ։ Ուրեմն ծոս 6.400.000 պիտաւ զաղալալով երկրորդ աշխարհապատակէն օտար կ'ըսեն թիւին հետ։

Կառապատկարաւորան շրման 17 միլիոն Հրեաներ կը հաւաքուին Հիմնուկով ցիր ու քան տեղեկութեանց վրայ։ Այս անգամ մարաւահամարը կալուած է զանազան երկիրներու Հրէական կազմա — ինքնութեան տեղեկութիւններուն վրայ։ Այն երկիրներուն մէջ ուր կազմակերպութիւն չկայ զաղալիկն պիտանանքով տեղեկութիւնները հաւաք են հարեան երկիրներու Հրէական օրկաններ — րու միջոցաւ։

Ամէնէն շատ Հրեաներ կը գտնուին Հետեւեալ 17 երկիրներու մէջ — Մ. Կասակիստ 5 միլիոն, Խ. Միւսիւն 2 միլիոն, Երաւոյ 1.450.000, Անգլիան եւ հիւս. Երաւոյն 480 հազար, Արմատիւն 420 հազար, Պրախա 300 հազար, Պրախալիս Մարք 260.000, Քիտանա 204.836, Ռուստիա 190 հազար, Հոնգարիա 135 հազար, Ալբերիա 130 հազար, Պարսիկ 110.000, Հարաւային Աֆրիկէ 105 հազար, Ռուսուոլ 100 հազար, Պարսիկաւան 100.000։

Աշխարհադարակին տեսակէտով կ'ունենանք հետեւեալ պատկեր — Հիւս. եւ Հարաւ. Ամե. — ըրիւ 5.865.500, Երաւոյ 3.379.647, Ասիա 707025, Աւստրալիա 55845։

Վերջինիս քանդիկը երկիրներէ զուրկ կը ման Գերմանիա, որ նախապէս օւնէր 600.000, իսկ այժմ միայն 20.000, եւ Աւստրալիան որ երբեմն օւնէր 3 միլիոն, իսկ այժմ 45.000։

Նոյն ընտրմէ Հրեաներու թիւը պիտան է Ռուստիայի մէջ, որ նախապէս օւնէր մէկ միլիոն Հրեայ լրակուլութեան, իսկ այժմ 195 հազար է Երաւոյ, որ երբեմն օւնէր 700 հազար, իսկ այժմ 135 հազար։ Համալսարանին տեղեկագիրն համաձայն այս նուագործը հետեւեալ է հակահրէական շարժերը։

Տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ կան 33 հրէական հաւ մայրերը, 100045 միւսն 16000 անդամներով, քանդերի համարները հազար Հրեաներով, 20 համարները 10 հազարէ մինչեւ 100.000 եւ 15 համարները անիլ քան հարիւր հազար Հրեաներ — րով։

Եթովպիոյ մէջ կան 20.100 Հրեաներ որոնց 20 հազարը մայրամանն են։ Հրեաներ են եւ կ'ըսեն թէ սերան են Սարա Յալուսիէն։

ԹՈՒՐԿԻՆՆԵՐ Կրիական ծրարողը լաւն փոփոխութեան կրած է վերջերս։ Կրիական դրոշմ — վարտութիւնը հրահանուած է բոլոր երկր. տեղեկութեանց քաղաքակրթականութեանց պատկանողներն ալ կարծես ուսանիլ ուսուցչանդներու մէջ։ Այս կերպով Թուրքիոյ մէջ փոքրամասնութեան պատկանող Հայրենակցիներն ալ իրաւունք պիտի ունենան թրքական վարժարաններու մէջ ուսուցիչ ըլլալու։

Ճեման Նայ երեստապալանքն ստացան այս տարի պիտանիլ պաշտութեան տառիւն։ Պարսիկ — Աղալիսը վարժարաններ, իրեն հետեւալ — քորը, հայորդիպութեան փորաւորութեանց, ղեկուորական շրմանը, թրքական հակադալին եւ հեծկալորը։

ոչ մէկ խաղալիկ կը դնէ միջնորդներ մէջ։

Ե՛նէ չեն ինչպիսիք անտեղն, առաւել չեն ինչպիսիք նաեւ ընդդիմադիր մամուլին, զոր մրտենք են ցեխոտելը կը կ'անան նպատակ։

ԱՐՄԵՆԱ

գործունէան յօրինումներ։ Երկուս կամաւա — կալ առնելուին երկու կողմերը զարգաւորուած են մէկը միւսին զննչիկ կողմերով։

Հոս մարդկային զոյգն կը խոտանէ, անոց յոյսումը ցոյց կուսայ այս փողովորները փոքր թաւաւոր Խաղալիկ, կ'ընթերց, արաւորական, հաստատութեան եւ խոյն հանդէպ։ Այցելուին ուսարալիկ կը դաւալ այս քաղաքական դերեզմանութեան մէջ երեւոյթ մը։ Ամէն մէկ զանալի վրայ կը անտեղն յալաւոր կը կամ երկու, ունաց մէջ կը պայլայ մոմ մը։ Անաւ աւաղալութեան մը որ կը չիլիկն հայ փողովորները պատաւածներ կը ընտելանան հանդէպ։ Ամէն այցելու կը սենն ու յալալանքը թրոնալիս համար, յալալանքը մէջ մոմ կը կը դնէ իր փայն եւ աղալիկով կը հեռանալ, ինչպէս Հայրեն տնօրէնութիւն ունին Նեղիկային, թրքական մոմ փայտը։ Անեւել մէջ աւաղալութեան է, երաւոյն մէջ այս սրբութիւնը դարձած — վրտութեան ալ մուրացու է։ Հալալի մէջ այցելիքն փրփուրանաւոր եւ տեսայ փրփուրանաւոր վրայ, մոմերը փառուած, խոտնիկ կը կը ծարա —

Թագմսիկն գանձաւոր

ԱՅՈՒՆԱՅՆՈՒՆԵՐԸ ԶԵՆՈՒՆ ՄՐԱՅԻՐ

Անդրոյ խորհրդարանին հանդիսաւոր վերա-
 րադուր կատարուեցաւ երեքշաբթի օր, էլիւս —
 պէ՛ք թագմսիկն գանձաւորը: 66 տարեկն ի վեր
 տառնէին անմահ լլայով թագուհի ի Լոմոսի
 փողոցներէն հանդիպէր ի վեր խորհրդարանը քանա-
 յուն համար: Ժամը 10,35ին սկիզբն առնող
 կարգէ մը մէջ, իր քովը ունեւորող ամուսինը
 Եանիպուրիէ դուռը, մէկնեցաւ Պրեզիտի պա-
 յատէն, լրջապատուած չնոյ թափով մը եւ
 համուտ լլայ խոնդալաւ ծափաւ մէջ, հասաւ
 խորհրդարան: Հեծեալաբեր ջոկաւ մը թափով
 առնէին իր տանէր կայանքական մեծ թաղը որուն
 զարգարաններէն իրայ կայնէ ճաւ. իշտանին կարեւ-
 րանք եւ ձեւերիկան տառչոյ աղանակը:

Խորհրդարան հասնելուն, թագուհին հազաւ
 շնորհակալ շրջադարձեր մեծ մեղքեմ մը,
 զոյղ կարծիք թափէն է ճերակ եղբորով, զորս
 կրած էին ի վերջերս եւ իշխապէս իր քան թագու-
 հինքը: Թագաւորութիւն զեւ տեղի ունեցած լլայ-
 լայով, թագուհին ղուրէր դրած էր աղանակեայ
 խոր մը:

Ելիպայէթ մեղքը բռնած իր ամուսինին, յա-
 ռաղայաւ յամբարէն է բարձրագոյն զանի վը-
 րայ, մինչ օրոյ պարզ աթոռն մը վրայ նստաւ իր
 ամուսինը: Եւ նստած տեղը յստակ ձայնով կար-
 ցաւ գահաճառը:

Գահաճառը իր պարզէ օրուան կառավարու-
 թեան զործուէնութեան ծրարողը: Անա իր դիւա-
 ւոր զինքը —

Կառավարութիւնը ժողովրդին է ուղիւսրական
 փոխադրութեան եւ պրոպագանդայի ճարտարաւու-
 արն մասին վերապաշտման օրհնողներն են —
 թեյ: (Ար կազմակերպ շախմատի ապագայութեան ը-
 լայով, պիտի նմուխ ապագայաբանները):

Բարեկէ մէջ զինապետութեան իր պաշտօնը հան-
 դերմ, շարունակել Միացեալ Ազգերու զորքերու,
 թեանց մէջ բրիտանական զորքերու մասնակցու-
 թիւնը:

Մարդկային մասնակցութիւն Առաջնութեան
 զարկին զարգացման, ճշգրտէ զորքերը իրեն-
 ժուրէր պաշտօնականութեան եւ առաջնական հաւա-
 քականութեան հասարակաց ցոյցութեանցը:

Այս հասարակականութեան ծրարէ մէջ, եւ բոլոր
 այլ միջոցներով, պահպանել ամենաբարձր եւ ամե-
 Նահապարհ յարաբերութիւններ Միացեալ
 Հայաստաններու կառավարութեան եւ ժողովուրդին հետ:

Երուպայեան միութիւնը զօրացնել զարեւմտ-
 եան զարգացման, ճշգրտէ զարեւմտեան հետ միջոց
 զինապետութեան մը եւ անոնց ապա կարելի որորս ու-
 ժանդարմութիւնը զորս անցնէ կրեւն իրարու մէջ
 ամենահետեւ կայանք հաստատուել համար:

Շարունակել ճիւղերը Առաջնորդ հետ հաշ-
 տութեան զարգացման կրեւն եւ զերմանական
 միութեան հաշտելու ճարտար լուծում մը տալու
 համար:

Լատինական Ամերիկայի երկիրներուն հետ
 քաղաքական եւ անտեսական կապերը զօրաց-
 նել:

ՅՐԱՆԱԿԱՆ 12 ՉՈՐԱՅԻՆԻՆ ՄՐԱՆԸ

ԵՐԻՐԱՊԱՆԱՆ ԲԱՆԱԿԱՆ ՀԱՄԱՐ

Ստատիստիկ զարկներ կազմակերպուեցան բա-
 րաւ Նարայանի պատահաբաններով Քառասնական կա-
 ռավորութիւնը յայտնեց թէ եւրոպայեան քանա-
 կին մասնակցութեան նոր տեսակի լինարիքն մէջ
 իր խոստանքով 12 զօրաբաժիններ լրացած պիտի
 լլայան այս տարեկրին:

Գալով 1953ին ծրարողը, Քառասն նոր ուժե-
 պիտի շարաւարմը, քանի որ յայտնապէս տար -

(Լաւրիւն շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵՐԵՎԱՆԻ ԱՆԹՈՂԻՆ

Խ. շԱՅԱՍԱՆԻ Երեւանի թերթը Նախագահ -
 րութեան փոխհետազոտական խումբներ կարծիք
 րաւին պիտի իշտուէ եւ իր ամեն շարունակեալ
 մէջ երեւան հանքերն նոր տեսակի լինարիքներ,
 որոնք լայնորէն պիտի օգտագործուին Երեւանի
 նոր կառուցողներէ մէջ:

Միւսուպայի Հայի Միւսուպայի Տան համադա-
 յան զարկին մէջ տեղի ունեցաւ: Ժողովուրդս
 յաւանքին զօրքը համարը զինապետութեան
 Առաջնութեան: Մարտ լեզուն է հարաբերու երա-
 ժարութեւ Միւսուպայեան, որոնք եկած էին յա-
 յու: Հայաստան արեւմտեան լրացողը երգահանն -
 րու ստեղծագործութիւնները:

ՈՒՐԷ ԿՈՂՄԷ Էղած հարցումներուն աստուած

խանութիւնը, որ յայտնեց թէ թերթիս խոր-
 քայլերը եկելու շարքին ի վեր հիւանդարանք եւ եւ
 թէ ծօտ օրէն իր վերաբեր իր աշխատանքը:

Երթողը Ե. ՄՐԱՊԱՆԸ

ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԱՐԿԱԿԱՆ

Խոսած էինք առաջին ժողովեան՝ Թրքախո -
 սութեան մասին: Դժբախտաբար թափուած բոլոր
 թիւերը անօր մնացին արմատախիւ ընելու: Գլխին
 Երկրորդ օտարամարտիկներն է, որ ընդհան-
 րապէս տարածուած է մեր նոր սերունդին մէջ:
 Ոչ մէկ չըլանին հայ երեսփոխարէնները դարձած
 էր աշխատ օտարաբն: Օտարին սովորութիւն -
 ներն ու բարքերը լաւ տեսիլ հանգիստ սկսած են եւ
 իրենց, քան մեր վարդիւն սովորութիւններն ու
 բարքերը: Ազգային դիմադրին ու նկարագրին զոհ
 գացած են քանի մը թիւքախոյի նորութիւններու
 եւ օտար բաներու, որոնք որդեգրուած են օտար
 քաղաքակրթութիւնէ:

Բոլորովին նոր չէ այս ախտը մեր մէջ: Եւ
 իսկ նախապատերազմեան շրջանին, մեր հայրն -
 ներէն մէջ, դաստիարակ եւ հասակ իր նեւերէ՝ շա-
 րունակ նախապատերազմեան տալով օտար սովո-
 րութիւններուն եւ սովորութիւններուն: Անոնց համար
 պարզութիւններ ի նկատուելու մեր հարապատ զորքը,
 մեր պատմութիւնն ու լեզուն: Անոնցման փոփո-
 րութիւններ ի նկատուելու աղանակներ: Հայկական
 ստանդարտները կը փոխարինուէին օտար ստանդարտ-
 րէ: Գէորգ Կիւրա՛ն Ծօր, Յովհաննէս՛ Ժան, Յա-
 կոբ Ճափոյ, Գրիգորի՛ իրկիւսար, Մարիամ՛ը
 Մէլիքեանց:

Եւ այդ ունեցողներու դասակարգը, աւելի
 ճիշդը ստիպանքները, մեր ազգային վերածնուն-
 թեան ընթացքին մնացին անտարբեր եւ անփոփոխ,
 ստիպանքներով մեր ազգային արեւելքներն ու յա-
 ն՜երը: Անոնք ոչ միայն չնկատեցան հայ
 զարգացանքով ու քաղաքակրթութեան ճայ
 տիւններով ու քաղերով, այլ չհերքան պէս զոյղ
 օտարները օտար պատմութիւններն ու նախորդ-
 ներու եւ թափանցու զարգացողութիւններով հր-
 պարտաւ:

Երես տարեթիւ մէջ ցրուած մեր ժողովուր -
 դին մէջ, հիմա, սկսած է աւելի զարգանալ օտա-
 րամարտիկներ համաճարարը: Մշակողներն ու զե-
 տմեանները հարուստ են թաղերայիններ մէջ, ուր
 միջակայիք ընդարձակութեան ազդեցութեան տակ,
 կրկնով մը ստիպանքները իր դաւանալ այլ ժողու-
 րէններ, կարելի է անկուսականիկ նկատուել անօր-
 քը, որովհետեւ անդալան կատարողագործութեան
 ուսումնասիրութեան եւ բարձր ընդլայնի քորմուն-
 քին զէլ պարզաբերու հարաբերութիւններն արեւու-
 ճին եւ Ուսնանդութիւնն է նոր պարագան մեր
 դարաշրջին համար, ուս մեր ժողովուրդը կարգի
 բարձրութեան եւ լայն միջոցներ ունի իր զեմպիւր
 տարեկան: Հայաստան բոլոր կերպներուն մէջ զո-
 յեմպիւր անկն ազգային վարժարաններ: Հայ ժո-
 յեմպիւր եթէ իրենց զուսակներն՝ պարտաշարար
 դրին հայկական դպրոց, զեմպի տաղերը ամե-
 ր ճալլայ ազգային: Իրովհետեւ, համաճարար -
 իր անուրիք իր աստույղ օտար վարժարաններէն եւ
 օտար դատաւարութիւններէ:

Պէտք չէ դիմա հակակալ:

Չնոյք քան թէ օտար վարժարաններ զէլ կր-
 քութիւն կուտան, կամ հայ ծնողներ պէտք չէ իր-
 քենց զուսակները դրին օտար վարժարան: Մեր
 խորքը ազգային նախնական կրթութեան մասին է:
 Հայ ծնողներ, իրենց զուսակներուն ազգային դաս-
 արարութիւններն տալու համար, պարտաւոր
 են ազգային վարժարան դրել զանոնք, մինչեւ որ
 տիրանան իրենց մարմնին լեզուին եւ պատմու-
 թեան:

Անորոք օտարութիւններն են մեր վարժա-
 րանները չուրջ տարածաշրջան քանաքանչեւ -
 րը: Եղած պահպանութեանց համար մենք պատաս-
 խանաւոր ենք: Օտար վարժարանները անտար-
 անքով ոսկի կուտան, սակայն մեր վարժարան -
 ներուն հետ երբայ սակարկութիւններն կրնան:
 Բոլորովին արայ է հանա այս կարծիքը թէ օտար
 վարժարանները մէջ տարած կրթութիւններ եւ ու-
 սումը աւելի բարձր է: Գիտելիք չէ՞ք որ եւ կա-
 ճարտուած դասարանները կէք տալով պահպանական
 տեսակետով անհրաժեշտ առաւելութիւններ են,
 լաւ եւ տաղով դաստիարակութեան երաշխիքներ
 են:

Հայ ծնողներ, կէք ի՞նչ ուղիք ունեցած եւ ազգ-
 օղի զուսակ սերունդը որ տայ հայկական, կէք չէ՞ք
 ուղիքը ազգային մեր դաստիարակութեան տեղեւոր ար-
 ժանանալ, արեւելքը զանոնք ազգ: Վարժարան,
 որպէսզ իրենց նախնական կրթութիւնը օտարան
 Հայերէն լեզուով եւ ստիպէ իրենց նախահայր -
 րուն պատմութիւնը: (Խմբագրանք ԱՅՈՒՆԱՅՆ)

ԱՅՈՂԸ ՀԱՍՈՒՐԸ ՅԱՂԹԱԿԱՆ

ՍԹԻՎԸՄԸ ԵՒ ԵՆՈՐԸ ՀԱՍՈՒՐԸ ԵՒ ԵՒ ՀՐԱՄԻՐԸ

Երէկ առտու արեւն ամէն ինչ վերացած էր:
 Ամերիկեան գոլէնները ստաւոր մեծամասնութեան
 - թեանը Զօր - Արքեպիսկոպոս հաղապետը նախա-
 ղար Միացեալ Նահանգները:

Ռաւկալար թիւքախոսներն Սթիվոնսը հանչաւ:
 Իր պարտութիւնը, այս արեւելքին վրայ, շնոր -
 հաղապետին հնոպեւ մը ուղղեց Արքեպիսկոպոսին,
 եւ հետեւեալ յայտարարութիւնը հրատարակեց -
 Ժողովուրդը կատարեց ընդարձակութեան: Կը
 խոսեցինք իր վիճիւնը առնել:

Կը իշխալինք իմ կատակիցներու քիւրի մի-
 կումը լլայ Արքեպիսկոպոսին, Ժամի որ ինչ որ արեւ
 իր վրացեմ իր ամերիկեան Բաղաճալի, աւելի կա-
 րար է, Ժամ ինչ որ մեկ իր բամբէ իմ կատակ -
 ցական:

Արքեպիսկոպոսը Մերիլիայի հարապատա-
 կանները 20 տարեկն ի վեր առաջին անգամ լլայով
 դործի դուրս կուտան:

Այս քնտրութիւնները, Ժամի որ ինչ որ արեւ
 դարանի վերջերս օտարանք զգալի փոփոխութիւն-
 ներ իր պատմութեան ամերիկեան զարգացանութեան
 մէջ:

Ահա աւելի այն տարբերութիւններ որ կայ Այ -
 րքեպիսկոպոսի կատակութեան եւ Թրամսը - Սթի-
 վոնսը իր կատակութեան տեսակետներէն մէկն:

Արքեպիսկոպոսը ազգայնութիւնը — իրոյ պահպա-
 նողականութեան զարգացման, տեսական եւ ըն-
 կարելի ճարտար մէջ: Չկարգացման մասանակի
 փոխալ: Այսպիսի խնդրները հանգչել աւելի ու-
 շարեւորութեան: Այն զուսակներն Մուկուսիկ հան-
 դէր: Իրենց արդի վիճակին մէջ տեւ քանակաց-
 րին չկատարել անոր հետ: Քրտասիկ մասին աւ-
 տերիկան օգնութիւններ զոյղել: Բորեւ պիտի եր-
 քան եւ ամերիկեան զօրքերը ստանձնաբար փո-
 խանակեմ հարապատիւրդեայ քանակներով ման-
 իրարէն պատեմութեան հաշտական եւ կործանակից հա-
 շաքական պատմութիւններ:

Սթիվոնսը ազգայնութիւնը — Շարունակել
 լլայով իր եւ Թրամսը արտաքին զարգացանութե-
 րէն: Ընկերային նոր նախաձեռնութիւններ ցե-
 րական փորձարարութեանց ի նպաստ: Չկարգաց-
 ցում չկայ: Խորհրդարան Միւսեան հետ ամէն
 դիմա զարգացանակի չիտմանը: Քրտասիկ հանգչել
 պահել Թրամսը - Մարալ զարգացանութեան թիւն
 մարալային Անեւելք պատեմութեան շարանքին եւ
 մեծ համբերութեան փորձել հաշտութիւններ: Մի-
 սացեալ Արքեպոս միջոցով պահպանել աշխարհի
 խաղաղութիւնը:

Նոր նախագահ թէեւ քնտրուած 4 Նոյեմբը -
 րին, պատշաճագին դործի իր սկսի 1953 Յուն -
 ոսար 20ին:

Նախագահի քնտրութեան հետ իր կատարել
 նաւն ամբողջական քնտրութիւններ Երեւան -
 վին եւ Մէրեպոլայի մէկ երրորդին: Ամերիկայի
 մէջ ամէնէն աղեղնիկ մարմին Մերեպոլայի է որ
 քանակային 96 անգամ: Նախագահը կրնայ իր
 զէլքերով մեծել Երեւան - Ժողովի մէկ զօրքերը,
 բայց կէք Մերեպոլայ քնտրել ցանց, օրէնք կը
 դաւանալ: Վերջին խոսքը միւս Մերեպոլային է եւ
 որովհետեւ այլ մարմիններ երկու երրորդը հինք
 են, նոր նախագահը կրնայ դժուարութիւններ ու-
 նենալ անոր հետ:

ԳՐԱԲԻՐԻՆ ԿԱՐՈՂԻՆՈՒՄ ԿՆԱԿԸ

Կիլիկիոյի Հայաստանի Պարեգիկ կառուցող
 1944ին Ամերիկեան Արեւիկայի արմար միջին-
 րու ասուն, զոյղ եւ կրեւած պահաւանքով մը կա-
 րարութեան մը թողալ է Հ. Բ. Բ. Միւսեան կերթը
 արդ իմ մարմինը վեր թաղուեալ պայմանով:
 Այս կատար քանակներով պատեմութեան զուսակներ
 էլքմանին հայրապետին, Արեւիկայի Կարճիկ
 կատարներն եւ Ամերիկայի Հայոց Առաջնորդին:

Պարեգիկ կառուցող իր կատակով նախաւս-
 անքութիւններ քան է իր զիրքերուն, ձեռնարկն -
 րան, կեկեղեկանք զուսակներն եւս, քսկով թէ
 անոնքը որ մէկ ելքմանին պիտի դրուին, որը
 պիտի ձուրէ Արեւիկայի արմարին:
 Կարճ. անորոքը մնալ արդ: տեւս քանայ չու-
 տով դարձաւ շարապետին կամար:

Համայնի հոսիք

Մոլեռանդական շարժում

ԹՈՒՐԿՈՒՄ ԵՆԶ

ՄԱՐՄԵՐԻ, — Միտիք «Եռադաշ», համառակ շարժումը մեր պաշտպանության, — չափով լուր թիվ հայտնաբերվում էր — այսօր եւս ալ հետաքրքիր աշխարհի ձեռնարկները :

Մանկութիւնն էր չէին մը թրք լուծեաներ վրայ ունեցի կանոնաւոր անտուր ծրար ։ Անանց ցուրտներն յորդաք արժանախիլ, խաղաղիկ էր փչող հովերն ։ Զորաւոր հասանք էր զէջ էր ուղարկ կողմը ։ Մենք եւս արժանախիլ, զորութեան — բու թմաւանդիքն երթալիս, Արեւելեան քիւնաք Արեւուտը ։ Արեւելը մնաց երազ ։ Արեւուտաթը անդուժ ճիւղ ։ Այգերս հիւսիս, կ'երթամ հա — բու ։ Գրախալ եւ, կ'ըր ճիւղ քաղաք, հա շունչով զորացալ ։ — Ինչպէս Զարեան — ուր որ երթամ լեւ մտաւաք ճոյ քոյաքալ զիբեր մեր, լեւ մ — անաք պառազով զարձակ զմեր խոսքը ճիւղ ։ Ան — ճաք, անձալ որ մեր էի, որպէս ծնող որ քալ ճիւղ ։ Իմ առաքալն եւ լուսնաւորի միտք ճիւղով էր պոխովիք ։ Եւ ծնունդով Գաղանկաւորի պոխով խալեա ճիւղ հա ։ Տառապանիք թուիլն ան — ճաք, մնաց անտեղ անտեղ ։ Եւ ի վերջ շատ զոժ էի եւ երկնային որ ունեցի Կալանկութեան պէս լեւ տուն ։ Ճիւղ անտաք եւ լեւ զըլաք ար' մաւ — ճիւղ, ինչպէս էի, ալ մեծ յոյսով որ պոխով տես — լեւ ճիւղալուս զարիք ճիւղ ։

Ինչ որ լույս լեւ պիտեւում զարիք ան — յոյս, ճիւղով միայն պոխով զոնեւ, անդորուր — թիւնն իմ խաղաղութեան ։ Եւ զուժ, — Միտիք Եռա — ճաք, ինքզնիքս ալ երկր լեւ, խախտիքս զու ճալարաւոր, իմ թոյլ տուի մեծ, մեծ, խոսքեր ։ Երանայի իմ էլ ։ Անքն թուրքին որ իմ ճիւղ ալս փիւսկին ։ Եւ մէկն էր որ կ'ուզէի, լույս ալս ճիւղ մեր հայրենիք, փերսաւս աղտն իմ մեծ աղբին, չձգէ ճաւելի ալս փախալին ։ Գրալ — կուրտն հայրենիքին, շատ ապաւնիլ տեսնի էրբէ ։ Երեսնաստամ կ'երթամ հեռու, անհիշելով թուրքիովը ։ Ճիւղիկիսանք, Լեւիթիւններն եւ կան անցան մեր երկրէ, մեր երկիրը մնաց անալ եւ պոխով մնալ ալ յաւալ ։ Ինչ ցուրտ ճոյ ալ փչէ հիւս, զարեան դիւրեւն է յաղթական, զարեւն է ինք Գալանկութեան, թիւն շաղկաւ վաթիսուն տարի ։

Հրաժեշտ ալս խոսքերս, կ'ը մնայեմ մալ — թունաք փոք, որ մէլս մնալս սիրակարտ մալ — ճալով ճոյնի մեքեր մեր ։ Քրիստոսիթեանք ճիւղ — արաք, ունեց կերտում Հայոց մեծ ապաւնի ։ Մեծ միտաւորիքն ճիւղ յաթափաւ, մէկ որ տեսնէր իմ մեծ երազ, կուրտ զարաւ, իրաւանքիս եւ մեք զարեանք իրաւեալ արք ։ Ձիւր էլ, կ'ըսեմ, Հայաստանն այսօր ։ Քրիստոսիթեան, տակալին ինչ թուրանք թէ Հայուն Հայաստանը լեւեր էր շարժի ։ Միտալարտ արեւելք, իմ Երանայի լեւ — կերտեւում, որ միայն մնալս Հայաստանի մեր պա — պիրուն երանելիքն ։

ՅՈՎՀ. ՏԻՐՄԵՒԵԱՆ

ԳԱՐՄԱՆԻԻ ԵՆ ՏԱՐԱՊԵՏԻԻ

« Ե Ա Ռ Ա Ջ »

« ԵԱՐԱՆԱՅԻ ԹԵՐԹՈՐԸ

(49)

ՀՈԶԱԿԱՆՈՐ ԼՐՏԵՍՈՒՆԻՒՆԵՐ

2.— ԵՐԱՄ, ԵՐԱՄ 2069 ՄԸ

Երբուհանքը Հայաստանի, որ սիւսմ էր թի Կուլիւնիւն եւ թէ Երափուն ։ Ըստ, որ բնաւ չէր հանուած երկու պաղովիկներու տեսնելներուն մէջ ալ, բայց ոչ ոք Հայաստան քաղաքին, — Հայ — աստանցին մատաւաք Հնախուրդութեան Գաղանկալի Գրաւեւեակին մարդիկ, որոնք հարեւան տեսնակն էին իրենց Խ հառապայիկներն զորմիկով եւ մանրիտաներով ։

Այ մէկ քան խոստովանեցաւ, ամէն ինչ որ քալ ։ Կուլիւնիւն հանդիպել էր Արդիական եւ — ունեւոր թանգարանը ։ Հանգստ կ'առնէին դիւրեւով արդիականացաւ արաւուտը ։ Հանդիպում էր ան — ճոք կեղծական փաթեկ մէջ, ուր ան խոստովա — նում է ։ Զուտ տակալն էր յուսաք, որ ամուս — նայումում պիտի տեսնէ ։

Դաստիարակութեան ընթացքին, երկուր զիբար շարժիկներն ։ Կուլիւնիւն լուր էր ։ Զուտի կ'ըսէր — թէ ինչպէս եւ հանգստ էր զգար զատարակում ։ Քիւնն ։ Երբուհանքի տակալն հարցը տակի լը — թուրէ կ'ուզէին ։ Ձիւն Հայաստան, որ միայն կու — լիւններն արհեստար ։ Անոնք տեսնալ միայն զողջուած երեսունըրորս պիտեւան վաւերաթիւը —

Paris Presset Անդրապի թիւթախիլը Թուրքի Կիւրտ հետեւալը կ'ը զոժ Թուրքի ինքնին զա — ւաններին կրտական վերադարձեան աւաթի ։

« Բաղարմաւանքս քալալ է թէ Արմաթիւնի կ'ը պատկեր Թուրքի մեծ յեղափոխութիւնը ։ Չիւս տակէ տակն անտարաք եւ տակէ տակն պարապ Հայաստանում ։ Ան տանն պաղալին պալաթին զը — լուր կ'ը զստեւել ։ Ժառանգականներն եւ դիւրեւ — րական պիտեւ, որոնք ճառարաւոր էր Իսլամին պաղապանութիւնը ։ Այլ Թուրքիաներն թունա — կին համաժառարտ զիկիթ կ'երթար եւ իւս ան — ճիւղ կ'առաքէր ։ Այլ կ'ը մամուկէր ալս տանն ինչ որ հիւսալ էր կ'ըսէ Արմաթիւն յեղափոխութիւնը ։ »

Գաւառացի տեւ թուրքներ « Եւսմաթի մը ար — տալարալութիւնը չէ արեւել, այլ Մամուկի երես — յիտեանք, որ անդամ է դիւրեւորական կուսակցու — թեան եւ պաշտման միայն ։ 1950ին էր մեր ։ »

Այս Հայաստանում, ոչ մէկ կ'ըրգով կ'ը հա — մապաղանքով զարգանալեւն, ոչ ալ Ան — զարալի վարենիւնը զգալանալեւն Արդէն կա — ռապալանք մամուլը խոսքով յարմարեցաւ, ան — ճոք միայն եւ դիւրեւորական կուսակցութեան օրկաւը մէկն էր իսկ պահանջիւր որ քաղաքի ալս երեսփո — խանք ։ Իսկ Թուրք Եւսմաթիպիտեւութիւնը կ'ը բարեխալ եւ կ'ը մտադրուի կրտական ժողովու — րութեան վերադարձութիւնն աւաթի, եւ իսրապալ կ'ապաւն էր մնալ Արմաթիւնի բարեխոսքման ։

Պէտք է ըզուրեւել ապաւն որ այս կրտական շարժալուսում կ'ը մալալ եւ հանրային իրաւան — քիւնները խոստովութիւններ կ'ը զորմ զրբին որալ — զանդերուն Թիւրանիներու եւ Պէթթիւնիներու դէմ ։ Իսկ վերջիկալ յորտեւոր ընկալի արտաքալու — թիւն մը չէ, այլ որոշ ճառար մը ցոյց կուտալ, որ հետեւեալ տակի եւս մէկտեղ կ'ը, մաւաթ — տըպալս զիւրապալան շարժանքին մէջ եւ քա — ղապալան շարժանքին մէջ ալ հող կ'ը զանէ ։ Նկատելի է օրկալն, որ դիւրեւորական կուսակցութե — ան շարժանքն զարգանալ էր ։ Ժողովուրդն մէկ — պաւտի երեսփոխաններ կան, որոնք եւ զարան — թին Թուրքի տանդութեան յարապակը, կ'ըսու — կան ուսուցում, նախին տեսնուի վերադարձը, կ'ըրեւն Համաք օթք, եւ արդէն որ կ'ըրեւ չու — խոսքին զրաւեաններն մէջ, պահել զարգանալ — թիւններն եւ Եւ այս առաւելորդ կ'ը Եւսմաթիւն — քեան խաղաղութեան մէջալ Գալար քանի էր շարաթ տակ, Թուրքի կուսակցիներուն կ'ը յայտարար — ըրէ թէ վերադարձը զէպի աստուտաթափութիւնն միայնալմարդիւտ Հայաստան ։ Թուրքիայէն ։

Լուս է այս խոսքին մէջ խոստովի երեսփալան զոյս տակէ ինչպէս եւ աստղաշնանակ իրերը ։ 1950ի ընտրութեանց աման, զիւրեւորական կուսակ — ցութիւնը որ ալ տանն ընդդիմադիր էր, կ'ըրեւ իր իրաւանքիներն ձեռք ձգելու Համաք, լուս քան մը որոշ կ'ըրալ ընտանքով իր ցանկին մէջ երբեք իրեւանու աշխարհ-մարդիկ որոնք կուտակի Հա — կուսակցութեան էին Հայրէ ։ Անոնք մէկ կային որ զեքնիկարտաթ տեսնելն ապի կ'ուզէին ասալալ

Արմաթիւնի եւ Ինչեւիկի կուսակցութիւնը որոնք կ'ը մերժէին կրտաք եւ կ'ը Հայաստանին աշխարհա — կանութիւնը ։ Անոնք ալ ընտրութեան եւ զիւրեւ — րաւ կուսակցութեան զիւրեւ տակն աղտն զարձակ ։ Բայց կ'ը կուսակցութիւնը յամաձեց իրաւան — թիւն, չըրպա ուրաւալ որ յատարական ընկե — րներ ։ Երկուրեւն տարիք ի վեր կ'աշխարհ պաղապելին անոնք բարեխոսքալեւ եւսար ։ Ա — մէկ քան ցոյց կուտալ որ մամուր միայն եւ ան — մամալս յաղաղութ ։ Մամուկի երեսփոխանին հակաԱրմաթիւն արաւաք պէտք էր որ շարժար — անք զորմիկութեան ընկերակիւր, աղաւտիւտ Համաք երկիրը, իր իրաւանքն վարկանէ ։

Բայց զիւրեւորութիւնը հոն է որ զիւրեւորական կուսակցութիւնը կ'ը ինուս զիւրեւորական միայն եւ հոն է որ զիւրեւորաքար կրտական ինուս զիւրեւորաքար Հայաստանի Իսկ զիւրեւորական կուսակցութիւնը 1950ի իր յաղաթիւնը կ'ը պաղալի Հայաստան — քանիքներուն որոնք Համաք եւ Կիւրտ ունէ որ պիտի տապալիք անհաստար ։

Ինչ որ կ'ը կաղէ այսօր Թուրքի զիւրեւ եւ ուր, այլ Արմաթիւնի յեղափոխութեան իրաւա — նացումն է ։ Որովհետեւ Թուրքեան Հայրապետա — կան եւ աշխարհալեւ եւ, կ'ը հակի զիւր զե — միտարալ արմաւաք, այս եւ պատճառն որ արեւ — մուտք էր հիւսալ, կ'ը յարգէ եւ կ'ուզէ անոր ։

Թուրք զիւրեւորական շատ ալ զիւրեւ այս քա — լի ։ Թուրք յաղաթը ըր Մամուկի երեսփոխանը խոսքով զիւրապալանով կ'ըրալ. « Ժման Թուրքիս մը կ'ըրաւ մեր Թուրքեան լույս ։ Այդպէս Թուր — քիս մը զգու թիւն ունեցաւ մամաւաթն, ապալս երեսուն տարիք ի մեւ անհաստալ եւ եւ մեծ լեւ կ'ըրաւ փերսիկի զաւաթն զար, հիւսալ որ կ'ըրեւն աշխարհ յաղաթն եւ հիւսաթին ։ Կա — ռապալանքն իւրեւնիւր լուրիկն այս հարցի մասին կ'ը վերադարձը ալս յաթիկն որ անոր ի — ճիւղ պաղապարնով զաւաթ եւ աղալու միջոցի եր — ճոք տանն անոնք զէմ, որ յաւակութիւն ունին ։ Թուրքիս փերսիւնը Բալանիկ Իրաւին ։

Սամուկի երեսփոխան Ուսմաթիւն որ չեղի — րեւ էր Արմաթիւնի զորմիկ զէմ զրաւած յոր — տանի կ'ը մերժէ Հայաստանի դիւրեւորական կուսակ — ցութեանն եւ կ'աւելցի թէ զրաւ է իւրեւ մայ — նին անալալ ։

ԴԱՐԱՊԱՆ ԿԵԱՐԻ

Նոյեմբեր 2 կիրակի որ Լիւի մէջ, տեղի ունե — ցալի Փութթիլի Ծրանալի պիտեւեան կ'ըրեւր մըցում ։ Լիւի Օ. Տ. Շ. Եւ Լիւի Օ. Գ. Խուրեւեան միւրեւ ։

Երկու խումբերն ալ Հայաստան ուժ ներկայա — ցուցին ։ Ու տալալի խաղաղարմ վերջապա 0—0 ։ Բ — արապիկներ երկու խումբերն ճիւղով մէկ Հայաստան մնացին ։

Նեւի խումբերն կ'ը մամաւաթէր Հայ երեսու — տարը Փութթիլիստ Հայաստանեան թիւ 1 (թեր — յալալ) ։

Խոստովաթը Հայ մարդիկ որ իր դիւրեւորաւ — կան Ծրանալի Թիւրքիւն Երափուն մէջ կ'ը կուտա — րէ, ներկայ տալալ Փութթիլի եղապալի, կ'ըրա մը փորձիկ Երեսփոխան, ընտրութիւն ներառեցաւ 1951 — 1952 ըրալի Ծրանալի վաթապիկի տարե — ան խումբին որ Երափուն ։

Հայաստանի քան արեւելեան զաւաթով իր թերթին սահմանալեւ ըրեւելաք, խաղաղալու միտարալ մէջ, լուսն ծախիւր արժանալու ։

Փարիզի մէջ, մաթիք Նեւի եւ Մոնիթիլիկի խումբերն միւրեւ մըցում մը պիտի լույս Ծրան — ասիք քաթալի պիտեւեանեան Համաք ։

Ստաւրիկալ երեսփոխան 11 Նոյեմբեր տե — իր պիտի ունեւալ միջոցալի Փութթիլի մըցում ։ Ծրանալան աղալալի խումբը Իրաւանի Կուսակցութեան խումբին դէմ ։ Ժամը 14.30ին Stade Co — lombesի մէջ ։

Ծրանալի աղալալի խումբին միջոցալանն — րէ Նouquet մարդիկ Ծարդիկ Կաւաթիտեանի աշակերան է ։

Արալի 2.

Կիրակի — ոչ մէկ փաստարան պիտի երեսու շահիլ այս դասար ։ Փաստարանի ի փորձի միջոց զոյս ։ Վարդէ ան ճոր մը, որուն հետ վերըլ մամուսա — ցալ ։

Զուտի թեւըլ շախմատի պատմութիւնը ։ Կիրակի. Դասանուութեան Օրէնքին բուսու — թեան ։ Գաղաթեանի շարժիկն երեսու ալ կ'ը զիւրեւորականէին ։ Բայց պաղ պատեւալով մամա — նակ, մարդ տարալալ եւ Հայաստան, թէ Ժամը Իրաւ, Համալմարալի փաստարան, Հայաստանը իրաւեւ ունէր, երբ զաւաթի կ'ը շահիլ, յի — մար մարդ կ'ը իմաւ կ'ը մը ։

Թարգմ. Կ. Գ.

Բ. ԶԻՆԿԻՐ

ԿՈՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ուսան երմտացոյցին մէջ զինուորական ծախքերը 44 միլիարդ զեղուած են, ամերիկեան վարկերը իրենց կարգին 525 միլիոնի ինքն ըլլալով :

Արդէն, 1953 չամար ունէ պետութեան յանձնարարութիւն լուծի եւ թէ Ծրարան իր 12 գորարար — փոխնորդ ամենեւեմ ուժք տրամադարած է Այսոյն տեսն երկիրներու հաւաքական պաշտպանութեան համար :

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՓԱՓԱՔԻՒ...

Մարտիկայ մէջ անդիւրեան ինքուով հրատա — րաւորեց շնորհք հանդէսը կը հրատարակէ իր խորագրային տպագրական Բոնիֆոնի մէջ յորդանան Սորհրդային Միութեան եւ Մենն Բրիտան — շիրտ յարաբերութեանց մասին, ուր կ'ըսէ. —

« Մենք, համայնարեւելք, անկեղծօրէն կը ցատկէր որ այդ յարաբերութիւնները արտաքին չեն եւ կը փափաքենք անկէ աւերա հաղորդակցութիւն մը ունենալ արեւմտեան եւրոպայի պետութեանց հետ: Խորհրդային Միութեան արդէն զայնցս յայտնած է թէ կը փափաքէ զընդունելի Անդրոյն տ արեւմտեան եւրոպայի միւս պետութեաններուն հետ »:

ԳՆԱԻ ՄԸ ՏՆՈՂՈՎ

Հիմնադրութեան ԱՓՐԻԿԻ խնդիրներով զբա — ղող Միջերկրականական Կոմիտէի Տնօրէն Ժողովը ծիրառ դատարարով բանաձեւ որ քուէարկեց հրահրելով կառավարութիւնը որ, եթէ Ազգայնական լատիւնով եւ իսկ Դաշինքին րոնարարման մէջ, անձնանաւ համարէ ինքնինը ազգային գերիշ — խառնութեանց վերաբերեալ հարցերու մէջ, մասնաւորապէս Թուրքիոյ եւ Մարտի մասին, Ծրարան հարկադրեալ արդիւն ըլլալ զի քաղաքապետը քաղաքի Ազգաժողովին, հակառակ անոր որ անոր սկզբնական արդիւն արձան կապուած կը ընայ:

« Ազգաժողովին զարգացան յանձնաժողով — ղին մէջ երբ արարական եւ աշխարհական պատուիրակ — անք կը խորհրդակցեցին Աֆրիկէի խնդիրներուն մասին, հարաւ, Սարիէի պատուիրակը մեծեղ տեսէ վերաբանութեան օրակարգով անցընելու հա — մար այդ խնդիրներու եւ թէ չպիտի ընդունի ազ — գաժողովին որոշումը:

« Թուրքիոյ մէջ անարեւելեանները կը շարունակուին: Ծրարանի Ծրարանի զանի մը ընտանիքներ իրենց Հողերն ու գոյրիքը ծախելով մեկնած են արգէն: »

Պետրոս Զարեման եւ զաւակները, Տէր եւ Տիկին Գրիգոր Զարեման եւ Յակոբ Զարեման (Թրիփոլի — Լիբանան), Ալբէր Տիկին Թիքրան, Տէր եւ Տիկին Գ. Ուսկանան եւ Տէր եւ Տիկին Ելչ — Բաշան (Խուսանիս), Օր — Անտիլ Եմէլեան (Գրիւս), Գ. Հայկ Երրինեան, ինչպէս նաեւ Մա — ռաշեան, Մարգրիտան, Կիրն ընտանիքները օրիս խորհուն զաւով կը ծանուցանին իրենց կնոջ, Ժօր, հարսին եւ ազգականին:

ԱՊՐԱՊԻՆ ԶՊՈՒՔԻՆԵՐԻ

(54 Տարեկան)

մարդ որ տեղի ունեցաւ 4 նոյեմբերին:

Յուդաիկաւորութիւնը կը կատարուի այս ուր — բարձր Ժամը 15.30ին, Փարիսի Հայոց եկեղեցին, արեւի ժամընը պիտի ամփոփուի Փանթէնի դե — րեմանաւորութեամբ:

Մամաւոր մանազը չտաղապելուէն կը խնդրուի երկապա իբր այդ միտան:

ԿՈՎԿԱՍՍԵԱՆ

ՄԵՆՆ ԵՒ ՇՔԵՂ ՀԱՆԴԻՍ

Փարիսի հինգերորդ Թաղապետարանի դե — ղեկին արանհանութեան մէջ (Պանթէն):

Կիրակի 10-ի 16ին, ժամը 4ին մինչեւ կէս գիշերը Նուեմբեր Կովկասեան Ժողովուրդներու ժողգործին, ծաղկալամ, վարցալամ, աստղալ — ամանամ եւ ինչպիսիք կովկասեան ճափ եւ հե — տաբերական բաժիններով:

ՆՈՒԱՅ

ԵՐԳ

ՊԱՐ

Պիլիքի դիւրամատչելի գինիներով: Եւրոպական պարիս մինչեւ կէս գիշեր:

Տեղորոշ. գինիներ. 300 եւ 200 Քր.: Ուսանող — շէնք եւ զարգացականներու համար ուղիք տեղոր — 150 Քրան:

Տոմարը նախօրոք կարելի է ապահովել հայ — կական դրամատներով:

ԿՈՒՂՈՂԻՒՆ

ՍՊԱՍՈՒՆԻՆ ՄԸ ԼԿՈՂՈՂ, 20ԷՑ 30 տարեկան, ընտանիք մը մէջ մնալուն կերպով: Լաւ վճա — րում: Դիմել Տիկին Լուարանեանի, 131 Ave. Par — mentier, métro Concourt, tél. Bot. 29-06:

ԽԱՅԻ ԱՅԵ

Կախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Գ. Չարաբեան — Կոմիտէի եւ մասնակցութեամբ Հ. Յ. Գ. Նոր Սե — րունցի, այս կիրակի ժամը 3ին կէս գիշեր: Գործողը նախադասութեամբ EDOUARD DEP — REUX (նախկին ծախարար), ինքնալուծեամբ տեղորոշ Տ. F. I. O. ի ընկերներուն:

Կը նախագահէ ընկեր Հ. ԱՅՈՒԱՏԵԱՆ

Կը խօսի ընկերներ ՆՈՒՊԱՐ ՆԵՎՈՂՈՂՆԵԱՆ

եւ ՀԻՐԱՅԻՆ ԴԱՏԱՌՈՒՄԵԱՆ:

Գեղարուեստական բաժնի եւ մասնակցին համար Հ. Յ. Գ. Կառլաթից, Շաֆ Գլենիւմ, Խակ — Կի Աստանիւմ, ընկերներ Միլաուեմ եւ Մ. Գա — ռուշեւի (արտգործ), Նոր. Եւսիլեւմ, ընկեր Էգո Նիւրսեւմ (արտաւաճութիւն), Նոր Սերունդի երգչախումբը զեկապարութեամբ ընկեր Սառլ — Սառլաւիւմեւմ, հայկական պարեր, Օր. Բարդ — իսիս պարախումբով, նուազ Բնմ, Մէլլան եւ Ունիւմ:

Եւրոպական պարեր Garow's Typique նուազ — խումբով: —

×

ՊՈՐՏՈՂԻ ԱՅԵ

Կախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Գ. Գորտոյի ՎՄՈ — րատոյ խումբի, այս կիրակի ժամը ճիշդ 15.30ին, Chambre Syndicale de Commerce արահը, 8 rue des Trois Conils:

Կը նախագահէ ընկեր Ա. ՄԻԲԱՏԵԼԵԱՆ

Կը խօսի ընկեր Մ. ԿՐԻՏԻՅԵԱՆ

Արտասանութեան, մենեղ, խմբից՝ Նոր Սե — րունցի խումբի, զեկապարութեամբ Օր. Ե. Քիւ — աշեանի: Գաղտնի մը Վնդարանից Թարաք — դուքներէն: Հանդիսին վիճի Հայկական եւ եւր — օպական պարեր: Ծիփ պիլիք:

×

ՎԻԿԵՆԻ ԱՅԵ

Կախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Գ. Վիկենի Կոմի — տէնի, մասնակցութեամբ Հ. Յ. Գ. Նոր Սե — րունցի, Թ. Կ. Խաչի եւ Սանահիններու:

9 Նոյեմբր կիրակի կէսօրը վերջ ժամը 2.30 — ին, Salle des Fêtes մէջ: Պաշտօնական մասին վերջ նուազապիտանով պար մինչեւ կէս գիշեր:

Կը նախագահէ ընկեր ՄԻՍԱԿ ՄԻՐԶԷ

Կը խօսի ընկեր ՏԻԳՐԱՆ ԹԱՆՈՑԵԱՆ, Մարտէշլէն

Գեղարուեստական բաժնի: Կ'երգեն Տիկին Թաղաշեան, ընկեր Զարեհ Գառնիւ (Կալանիս): Պար, Սանահիններու կողմէ: Խմբիցը Ծ. Կ. Խաչի Սանահիններու Վերաքաճ երգչախումբի կողմէ:

Մուտքը ազատ է:

ՀՈՒՅԵԱՆԳԻՍՏ

Այս կիրակի ժամը 10ին, հանդիսեցող ԳԵՆՈՂ — ՔՀՆԵ. ՆԵՃԱՅԵԱՆԻ զաւատանքին եւ ողբ. Ա — ՐԱՄԵԱՆԻՑ ՐԱՄԻԻ մահուան Ի. տաքիւնի տա — րիւ, Փարիսի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցւոյ մէջ, պիտի կատարուի հոգեհանգիստեան պաշտօն:

Հոգաբարձութիւնը կը հրահի իրենց պարա — զանները եւ հայ հասարակութիւնը որ ներկայ ըլ — ան այս պաշտամունքին յարգելու համար անոնց իշխանութիւն:

Պարսկեցի գեղերի յո

Կազմակերպութեամբ Հ. Յ. Գ. Նոր Սե — րունցի Փարիսի ԱՆՍՈՒՆԵԱՆ խումբի կողմէ, այս կիրա — կի ժամը 4ին 11 Ազգային Տան մէջ, 32 rue de Trévis, môt Cadet: Կը հրահուին ըրոր երկ — տասնաբններ:

Ծ. ԿԱՊ. ԱՅՈՒՄ Աֆրոդիտի վարչութիւնը կը խնդրուի ընկերները կը յայտնէ Տէր եւ Տիկին Զա — պուշեանի եւ պարագայութեան իրենց երկրորդ դու — կի ծննդեան առթիւ: Այս առթիւ շնորհակալու — թեամբ ստացած է հաղար Փր. Տիկին Հազարե — անի:

—Նան.՝ իր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ընկերներէ Շաֆ Սանդրեանի իր ըրոր պարա — զաններուն իրենց հօր Գ. Յովսէփ Աստղիկեանի մահուան առթիւ:

Le Gérant: A. NERCESSIAN
Imprimerie DER AGOPIAN, 17 rue Damesme, Paris (13)

ՄԵՐԹ ԵՐԻՒՆ — Հ. Յ. Գ. Վնասը կ'երկալ — միտէ ընդհ. Ժողովը այս ուրբաթ ժամը 8.30ին, ընկեր Ստանիսլասին ընկալուելով:

ՄԱՐԱՅԷԼ — Հ. Յ. Գ. Մարտիլի Բրիտա — փոր երկրաբանութիւն ընդհ. Ժողովը այս շաբաթ եւ ընկերներ, Անարանեան անկանը:

ՊԱՆԵՃՈՎ ՔԱՆԵԱՆ — Ծ. Կ. Խաչի մասնաձեւ — ղի ընդհ. Ժողովը այս ուրբաթ երեկոյն ժամը 8.30 — ին, ընկերներէ Լաւրոսի Գարադալանեանի ընա — կարար, 22 rue d'Alexandrie.

ՓԱՐԻՏ — Հ. Յ. Գ. Ռոստոմ խումբի Ժողովը — այս կիրակի աստուէ ժամը 10ին ընկեր Մանուկ — ընկալուելով:

ՆԱՅԻՆ ՈՒՆԵԱՆ — Ծ. Կ. Խաչի Գանեւ Գա — շեանի մասնաձեւի տարեկան ցերեկային պարա — հանդէսը Դեկտեմբեր 7ին: Մասնաձեւութեանը ըր յարկըով:

ԺՊՂՈՎ — ԹԵՄԱՅԵԱՆ

Ծ. Կ. Խաչի Կեղք. վարչութիւնը Ժողովի կը հրահի Փարիսի մասնաձեւի ըրոր ընկերակի — ները այս շաբաթ կէսօրը վերջ ժամը 4ին, Սառ — Նիի ճաշարար, 31 rue d'Alexandrie.

Կը խօսի ընկերակի Ելլիէ Բիւզալան:

Նիւթ՝ Անիւրիկի Օրն: Խաչի կազմակերպ — ական կենեղը: Մուտքը ազատ է:

ՎԱՐՁԱԿԱՆ ԱՅԻ

Ենորհակալութեան կը յայտնենք մեր ըրոր բաժանարարներուն որոնք վաճառի կը պատասխա — նին իրենց զիւրեան մասնաւորութեան:

Փարիսի մէջ դիւրաբեան համար դիմել հե — տեւալ հասցեներուն: —

ԱՆԻԿ՝ ՊՈՒՆ ԲՈՒՆՈՂ քնի. Արամ Աւետիսեանի: ՊԱՆԵՃՈՎ ՔԱՆԵԱՆ՝ ընկեր Մ. Աթուշեանի:

ԻՍԻ՝ ընկեր Աստանիւմի կամ Գ. Զարիկեանի: ՄԱՐԱՅԷԼ — ԱՄԵՆՈՎԻՒՆ՝ ընկեր Մ. Մարտիրոս — անի:

ՇԱՅԻՒՆ՝ ընկեր Կիւլեանի: ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՆԴԻՍ — ԽՆՆՈՑԻ

Ծր. Կապրայոն Խաչի օրտանաւ առթիւ Կազմակերպութեան Իթալիի մասնաձեւին կողմէ այս կիրակի ցերեկ ժամը 3—11, Rue Jules Fe — ry, Ivry:

Կը խօսի ՏԻԿԻՆ ԵԼԼԷՆ ԲԻԶԱՆԻ

Կ'երգէ Անտիո Բիւլիշեան, Կ'արտասանէ Օր. Ե. Գրիգորեան:

Եալիլի Նոր Սեփունցի Թատրախումբը կը ներկայացնէ ՃԱՄԲՈՒՆ ՎԱՐՁԹատրաքները:

Հ.Մ.Ը.Մ.Ի պարահանդեր

ՄԱՐԱՅԷԼ ՄԸ

Ահամարայի օրահանգն մէջ, այս շաբաթ իւրեկին ժամը 9ին մինչեւ լոյս:

Նուազապիտան, ընկալարութեամբ Գ. Պի — ԹՈՒ: Տոմարներու հաղար դիմել Հ. Մ. Ը. Մ. ականներուն: Կանխաւ ապահովել սերահանգն:

ԽՆՆՈՑԻ

ՀԱՄԱՄԱՐԳԻՐԳԻՐԳԻՄԱՆ ՄԸ Երեւան Կոր — տանի մասնաձեւի անհամահամարական ինչոյ — քը տեղի պիտի ունենայ այս կիրակի կէսօրը վերջ ժամը ճիշդ 3ին Կարաանի հայկ. զարգացականի մէջ:

ՃԱՄԱԿՑՈՒԹԻՒՆ — Լիւնէն Ծ. Կ. Խաչի վար — չութիւնը եւ ըրոր ընկերակիները Մարտէշլէն տարաբանա խորէն Կապրայոնի (Ելի Գրեւա — րան պայքարուն դու) մահուան առթիւ, ընկեր եւ ընկերներէ Տէր եւ Տիկին Պարզեան ընա — նիքին, իրենց ցաւակցութիւնը կը յայտնեն:

TÉLÉ-CHATEAU

97, Rue du Château. Paris (14) — Suffren 62-02
ՎԱՅԵԱՆ ՀԱՅ ՄԱՄԱՅԻՑ TELEVISION
RADIO, ինչպէս նաեւ երկարակալ installation (ստանդարտ եւ խառնաձեւերու մէջ):

Ծիփ Երեւանի Թելեուիզիոն մայրական տեսալինքներուն, մասնաւորապէս GRAMMONT Տան մեկնակցութեան:

Վնասեան դիւրաքիւն եւ մամուտը գեղջ Վնա — րաշի ընկերազմութեան:

Դիմել:

Գ. Անդրանիկ Սաղապարեանի

Վերի հասցեով:

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

HARATCH fondé en 1925, R.C.S. 376.286

Directeur : SCH. MISSAKIAN
17, Rue Damesme — PARIS (13) Métro: TOLBIAC

վեցումս 1100 ֆր., Տար. 2200, Արտ. 3000 ֆր.
Tél. GDB. 15-70 Կիճ 10 ֆր. C.C.P. Paris 1678-63

Vendredi 7 Novembre 1952 N° 99997 7 ՆՈՅՄԵՐԻՆ

ՕՐԱՐԱՐԱՐ

Հարգ. ՏԱՐԻ - 28e Année No 6910-տար շրջամ թիւ 3231

ԽճԻՐԻՆ Ե. ՄԻՍԱԿԻԱՆ

ՄԵՐ ԽՈՍՏԻՐԸ

ՅԱՆՎԱՐԱՆԻՆ ՎԵՐԻՐ

Զորավար Տույաթ Այրնիշաուրի խախտման յայնպիսի շոր էջ մը որ քանայ Միացեալ Նա-
հայեցեալ պատմութեան մէջ:

Հանրապետական կուսակցութեանը քան տար-
ուն մեկուսացումէ հաջ, երկին ձեռք կ'առնէ
գործարարին հետ միաժամանակ նաեւ օրէնսդէր
իշխանութիւնը:

Ամերիկեան զապազայեանք իրենց գաղտնի
քան ուղեղին, որ քան մը պէտք է փոխել վեր-
ջագէտ իրենց երկրի ներքին եւ արտաքին քաղա-
քականութեան մէջ:

Յիշատակին անճանաչողութեան մեծ դեր կա-
տարեց անշուշտ յայնպիսիներէն մէջ:

Զորավար տասր տարին է վեր մտնելն Ժո-
զովորական դէմքն է Ամերիկայի մէջ (ճանձն
Ալեքս. Կալաքալեան անունով)՝ իբրեւ յայնպիսի -
հանք երկրորդ Համաշխարհային պատերազմին:
Նորայն պիտուած է նաեւ Եւրոպայի, մասնաւոր
Յարմայի մէջ՝ իբրեւ արտաքին:

Ինչն էր, որ վաղեմ Հիւսիսային Ամերիկէի,
Միլիթարի, Բապիշի, ու Նորմանտիայ (6 Յունիս
1944) քամաշահման գործարարութիւնները, մեծ
խաղաղութեամբ, ապահովելով Դաշնակիցներու
յայնպիսիները:

Գաւ մը (1949 - 1950) Նախագահ եղաւ. Նի-
նորի Յոյժմար Համաշխարհային, սակայն 1951-
ին ընդհանուր Համաշխարհային Նախագահեցաւ եւ -
Եւրոպայի դաշնակցութեան ուսից պատշաճին
վրայ մնաց միջին վերինը, երբ ընտրական պայ-
քարին մէջ նետուելու Համար Հրաժարեցաւ դիւ-
րութեան ապագայի:

Անճորդ քան մը չէ, որ զորավար մը Նախ-
ագահ պատշաճին կուտայ Միացեալ Նահանգներու
պատշաճին Նախագահ ձորն Ուշիկիկերն (1789 -
1797) զորավար էր. Այրնիշաուր տասնհինգ
գործարարն է՝ որ Նախագահ կ'ընտրուի:

Իր ընտրութիւնը դաշնակց երկրներու եւ
չընտրուներու մէջ տարբեր տպագրութեան խոս-
քին եւ հակահակման մեկնարկութեանց տեղի
կուտայ:

Բոլորի շրջանցին վրայ մէկ Հաղորդման միա-
նայն - Ի՞նչ պիտի ըլլայ արտաքին զապազայն -
նախորդ Նորմանտիայ Նախագահին, որ պաշտօնի
պիտի ձեռնարկէ յառաիկայ յունուար 20ին:

Զորավարը միջին վերին տասններորդ անգ-
աշխարհային մը եղած է Նախագահ Փորձերին, որ
մեծ կարեւորութիւն կուտայ Արտաքին Ուշ-
տին, Եւրոպայի պաշտպանութեան եւ հին ու նոր
պայքարներու գործարարութեան ընդդէմ Մոս-
կուայի խաղաղակալական ծրարութեան:

Մէկը պաշտպանական, միւրը դիւրութեան մար-
դի վրայ Հնապազած են նոյն նպատակներու իրա-
գործումը:

« Նախագահ » Այրնիշաուր պիտի չընտրու-
կէ՝ խոսքի զորավարը Այրնիշաուրի անձնին
Գիտի չենթարկուի՝ Հանրապետական կուսակցու-
թեան, մասնաւոր ձեռնարկութեան Բաթիկի զըլը-
դիացածներ զապազայինութեան:

Ինչ ալ ըլլայ, տարաբնու չկայ թէ յառաիկ -
կայ տախմարն ընթացքին որը փոփոխութիւններ
պիտի մտնեն ամերիկեան զապազայինութեան
մէջ:

Գիտի այն պատերազմը շատ մանր էր մեծ ամե-
րիկեան զապազայիններուն վրայ, որոնք այլեւս
չեն ծածկել իրենց դժգոհութիւնը:

Զորավարը իր ընտրական պայքարի ամէնէն
տեղ չընտան յայտարարած էր, որ յայնպիսի
պայքարային տառիչն առնի Փորձերին՝ ճակատ
պիտի առնէ:

Նախագահ Փորձերն շնորհակալութեան հետ -
զընն մէջ կ'առաջարկէ իր անձնական օգտակար
մեծ Այրնիշաուրի քամաշահմանութեան տակ, եթէ
կ'փախուի Քոլեջ եւրոպայ:

Նոր մեծ յայնպիսի մը պիտի ըլլայ Եւրոպայ-
ի արտաքինութեան Համար, եթէ անկիս յայտնի
մեծ տար մեծ ձեռնարկ պատերազմին, որ 1950
Յունիս 25ին է վեր, սուրբ էր մտաւել Հաղորդա-
տեղներու ընտանիքներ - ընտրու նաեւ Հայեր:
ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ

ՆԱԽԱԳԱՆ ԱՅՁԸՆՀԱՌԻՐ

ԻՐ ԱՐԱՋԻՆ ՊԱՏԳԱՐԸ ԵՒ ՅՐԱՆՍԱՍ

Ինչպէս Հաղորդեցինք իրենց, Միացեալ Նա -
հանգները երեքշաբթի 3-րդ Նոյեմբերին իրենց Նա-
քապետութեան 3-րդ Նախագահի զոր. Այրն -
շաուրը, 31 միլիոն 24,749 ճանով, իսկ Հակառա-
կորէր ՍՄԻԼիշին տապալ մը 24 միլիոն 948,441
ճանի, վեր միլիոն ճանի տապալութեամբ, ինչ որ
կ'ընդամենէ նոյնիսկ Ռազիկանի ընտրութիւն -
նայն Այրնիշաուրը Ամերիկայի-տաներու գիտնա-
քարին Նախագահն է, տառիչին ըլլալով ձորն
Ուշիկիկերն 1789-98:

Նախագահը պատասխանելով ՍՄԻԼիշին
յայտարարութեան զոր տուելն երէկ, ըսաւ. -
Ընտրական եմ մեր վեհաժող պատգամին Համար:
Լուծելի շատ կարեւոր գործարարներն զոտուել
վրայ, պէտք է որ բոլոր քաղաքական մարդիկ եր-
կու կուսակցութեանց մէջ ժողով զապազային
պայքարը եւ նոյնիսկ յաղաղին ապագայի մը
նպատակին:

Այրնիշաուրը հետեւեալ պատգամը ուղղեց Ժո-
զովորականին. -

« Տարբեր է զամ ինչպիսի, իտեղիով այն
ճանքութեան վրայ, զոր ինչի վտանգեց Ամե-
րիկացի պայքար եւ կ'ընեն, եւ այն վտանգութեան
վրայ, զոր ինչի ցոյց տուի՝ մեր խաղաղութեան
մէջ. Ինչպէս երախտագրութեան եւ մեր իրա-
քանիքին ձորակալ մը ի բոլոր արտէ: Գիտեմ
պատասխանութեան իմը զոր ուղեցիք որ ընդու-
նիմ: Երբեք պիտի չիտախմուի անկէ եւ ոչ այլ կի-
տունի ընդունիմ: Բոլոր Ամերիկացիներուն Համար
պատշաճ է միանալ միակ յաղաղութիւն մը: Այնչա-
տարեք որ եր պատշ մեկին, երբեք մէկ մարդու
տուք չէ: Միայն, Ամերիկայը Նախագահութեան
թեմն օգնութեամբ, Ամերիկայի պիտի տանք լա -
ւազին օրեր եւ խաղաղ աշխարհ մը »:

« Հոտորութեան անօրինակեալ ետոր Յարմա-
կան Ձախաժողովին դիմումին վրայ, զորավարը
հետեւեալ պատգամը ուղղեց Յարմային, սկիզբ
ընէր մը Փարսիսին թաւեղով որ ողջունները Հա-
ղորդելով -

« Յարմային եւ Միացեալ Նահանգներու մի -
մեկ քաղաքականութեան շոր քան չէ: Ան կ'ընեն
մեծին ծնունդը մեր երկրին - իր ազգ, եւ շա -
ղաքական է քանիցս արեւմտմը: »

Այրնիշաուրը միջին կարեւորութեան յաճախ վա-
ղանքին է, մէկ օրէն միւրը կ'փոխուի կառավար-
ութեան փոփոխութեան մը, անանկիս զէպել մը
կամ պատմութեան վարդ մէկ արեւմտին հետ -
անշուշտ: Այս փոփոխութեանց մէջէն, Յարմային
եւ Մ. Նահանգներու քաղաքականութիւնը կ'ընեն
միւր-միւր, եւ եւ կ'ընեն միւր միւր քաղաքական -
ութեան յարաբերութեան եւ փոխադարձ սիրուն մէկ ինչ -

ԿԱՐԵՒՈՐ ԿՈՅ

1914-է 1918 թիւ կ'ընեն զաղթող Հայերը
որոնք այժմ Յարմային կ'առնուին եւ դուր կ'ա-
նեն իրենց Ֆրանսական խնամութեան խնայելուն
վրայ իրենց անձնական Հպատակութիւնը, եւ որոնք
զիրենց իրենց իրենց կ'ընեն իրենց իրենց
ըր Հայերէնը զիմէ անձնական կամ քաղաք Հայ -
կական քանիք վարդի Գ. Փ. Արթիւրեանի 7 rue
Copernic (Office Français de Protection des réfugiés et
apatrides):

Այս կողմ ուղղութեան է մասնաւոր անձնա զորն
60 տարեկանը անցած են, Նիւթական կարտ մի -
ճանի մէկ եւ 1937-38ին կամ 952

Ապագայութեան է վեր դիմում չեն կատարած իրա-
նանհետ Հիշատակարարին ճառ իրենց Հպատա -
կութիւնը նորոգելու Համար:

ԱՅՍ ԴԻՄՈՒՄԵՐԵԼ ՊԵՏԻ Ե ԸԼԼԱՄ ՄԻՆԶԵԻ

Այս տարին կ'ընեն իրենց զաղթական
քաղաքականութեան է իմենիկ եւ տարւ Նիւթական ամէն
տեսակ վիշապակ (Coutume - mariage etc.): Ներ-
կա յայտնայ տառուցներն Գուտա գաղտնագրութեան
Հարմար զիմէ գրեալ ուղղութիւն կամ տեղական միւր -
թիւններուն միջոցաւ որոնք իրաւաստ չեն այլ
թիւնները տարւ: Պաշտպանութեան Նահանգը ընտ -
նութեան կ'ընեն ինչպէս տառ զիմէ Գ. Կարտիւս -
նի 6 rue d'Arcole, Marseille:

պէս անքան միջոցները Ամերիկացիներ: Եւ տա-
նին քան ճառ մը Ամերիկացիներ, եւ տառն -
ութիւնը ունեցայ տեղեւոր այս պատմութեան տե-
ղեւոր կ'ընեն իրենց իրենց մը դառնալով:

Հիւսիսային Ամերիկէի քամաշահմանին շատ
տառ, 1942 արեւմ եւ միջին վերինային յայնպի-
սիս 1945ին ամբար, մասնաւոր ընկերակից էի
Հեղատեղեւոր, իմացականութեան եւ միակից
քաղաքի այս միւր-թեմն, որ ինչի Համար կը
խորհրդանշէ Յարմային ողջն:

Այնի ճառերը, սակիւն ունեցայ մասնաւորեալ
Յարմային մարդը եւ կ'ընեն ճառ Եւրոպայի
հերին, կ'անշուշտ Համար պատշաճ մը Միւր-
հան Միւր-թեմն այնպիսիս յայտնի քանի քան -
ապագայութեան զէմ:

Արտաքինութեան գործարարի օրեր կ'առնան մե-
դի: Բայց դիմադրականով այս գաղաքարարութեան
անձնական զաղաքանք մը կ'ընեն քաղաքի կը
մարդ, անքան իր Ամերիկացի, այն մասնաւոր
թէ մեկ երկու երկրորդը Յարմային եւ Ամերիկա -
նայն յայտնի եւ ազգայն կաղաքին:

« Նախագահ Փորձերն շնորհակալութեամբ Այ -
րնիշաուրի Հարկերը զայն, ըստ սովորութեան, -
չկայ եւ մասնաւոր կառավարական Նիւթարուն
միջին 20 Յունուար, իր գործի անցներուն թուա-
կանը:

« Արտաքինութեան մէջ ընդհանուր կարծիքը
այն է որ Այրնիշաուրը ընտրելու զաղաքանքն -
թիւնը թէն մեծ տարեկանութեան մը պիտի չունե-
նայ Փորձերին Համար, թայց ամէն պարագայի
գործունէութեան մեկին մէջ փոփոխութեան մը
պիտի մտնէ: Ամերիկային Համարին կարելի էր 20
տարին է վեր ձեռնարկած անհաղաղ զաղաք -
կանութեան, ուստով մը ըսաւ զիմէ Կարտիւս -
նի: Ձեռնարկական մը գրաւ իշխանութեան գր -
ութիւն, զիտուած մարդ որ որդէ յայ ունի խաղա -
ղութեան յաղաղութեան, ինչպէս յաղաղութեան -
մը: Բոլոր մարդաբաններուն մէջ անփոխառ
ընդունելութեան զառաւ յայ ընտրութիւնը. Նի-
նորի յաղաքանքին մէջ իրենց քաղաքական ճե-
տակարով Փաղթիլ եւ Լոտոնի սակարաններուն մէջ
այլ զիմէր քաղաքական եւ օտար արեւմտեղեւոր
մասնաւոր ոսկիւսներու խնայելու շատ գիտե-
ցան: Յետեւեալ յիշատակներու Նախորդ գործե-
քի պիտի քաղաքին:

« Գաղաքական ինդիկներու մասին եղած Հա-
ղորդականութեան Այրնիշաուրը ընտրեց ընդ ունէ յա-
ղաքանքութեան, ինչպէս նաեւ այն Հաղորդան թէ
միւր պիտի մտնէ Քոլեջ: Նախագահը յայտնի
թէ տար որ արեւմտեղեւոր կ'ընեն Հանդիսը
փոփոխութեան հետ, եւ թէ վերադարձին զիմէ
զաղաքի զաղաքական գործունէ:

« Այնիկի արտաքին Նախարարը, Իտրն որ
Նի. Եւրոպայի մեկին Ապագայութեան Նիւթարուն
մասնաւոր Համար, պիտի տեսնուի շոր Նախագահ
հին հետ որպիսի Ձըրիլի հետ Հանդիսով մը ու-
նեն:

« Յարմային վարչապետ Գ. Փորձ իրաւով
Այրնիշաուրի կողմէ Յարմային զիմէ անձնական պատ-
գամէն արտաքին շնորհակալութեան Հնապարդ մը
պատասխանը:

ՅՐԱՆՍԱՍ ԶԻՋՈՒՄ ՁԵՆԵՐ

Նախարարաց խորհուրդին վերինին Նիւթարուն մէջ
իտեղեւոր արեւմտեւոր վարչապետ Փիլիքի որ պիտու-
նէ իմացականութեան պատշաճ վտանգութեան
խնայ զիմէ Ապագային փոփոխութեան մէջ:

Ապագային Նախարար Գ. Շուման որ Նի. Եւրոպ
կ'ընեն, արտաքին զաղաքանքականութեան վիճակ
պարզելով Հաստատել թէ Ապագայութեան մէջ Փ -
րաւաստեան պատմութեան իրենց ունէ վիճակ
պիտի կ'առնուի Հիւսիս. Ամերիկէի ինդիկներ մէկ
եւ պիտի չընդունի ժողովին միջնամտութիւնը:

ՆԻՇԱՆԱՐԻՆ ՄԵՋ Յարմային ունիք զառ -

նութեան կ'առնանք եւ կ'ընեն իրենց Բնաւորին
մէկ շոր Հակապատշաճութեան:

ՍՊԱՆԻՍԻ ԵՒ ՄԻՆԵՐԿԱՅԻՍԻՆ միջին իրենց
Հակապատշաճութեան Մարտիկին կողմէ տարաբնու
ունեցան: Այս Համապատշաճութեան Սպանիա առաջ -
միայնութեան կ'ընեն իրենց Ամերիկայի որ անոր
պիտի տայ 125 միլիոն տալար:

ՏԻՐՈՒՆԻ

Ընկեր Պետրոս Չպուրեան գործարարութեան
ունեցան է կորստեղեւոր իր կողակցը, Տիկին Ա.
Չպուրեան:

Չպուրեանը Հիւսիսային Միւր-թեմն, որպիսի
պիտի ընտանիքի պատասխան մայր ինչ էր եւ
մեկնուի անուն Նիւթարուն Հանրային գործուն
էին թէն, մասնաւոր քաղաքական Լիւսիսային մէջ, իր -
քան անգամ Գ. Նալի եւ ուրիշ ազգ. կաղաքական -
պատեղանք:

Մեր Խորին քաղաքականութեանը պատար ըն -
տանիքին եւ պատասխաններուն:

Ինչպէս Եւրոպական էր երէկ, յաղաքանք
Խորինը կ'ընեն կատարական այսօր, որպիսի, -
մարդ, Փաղթիլ Հայոց ինդիկներ:

ԳԵՐԲՄԱՆ ԲԱՆԱԿԸ ԿԸ ԿԱԶՄՈՒԻ

Գծիկ կառավարական շրջանակին ծառ դերման հանկար թերթի մը կը հաղորդէ որ եւրոպական բաժնակի զերմանական զորակաւներու կողմէն ծաղիկը պարտաւ է: Այդ ծաղիկը համաձայն զերման բանակը պիտի շնորհակալ հրատարակէ 4 զորակաւներ, 6 զորակաւներ հանակալարի, հրատարակ երկու զորակաւներ իւր մօտակայ: Նան 30.000 հոգի պիտի աւտուի իր օգտակար: Եւ 18.000 հոգի իր նաւատար: Այս մասին կըտեսն զարգացի համաձայնութեան համաձայն, զերմանական այս 12 զորակաւներուն պիտի հրամային զերման ապահով: Իսկ ծաղիկը ուժեղու զորաբանակներէն միայն երեք կամ չորսին համաձայնաւորութիւնը պիտի յաւանդէին Գերմանները:

Արեւմտեան Գերմանիան պիտի ունենայ 1300 օգտակար, իւրեանց չիւր 75 օդանաւային իւրմաներով: Իսկ զերման մարտանաւերը 1800 թուէն աւելի տարրական զինքն ունենան:

Հրատարակ զորակաւները պիտի ունենան 12 հաղորդ հոգի, իւրեանց չիւր 280 հոգիներէն բաղկացած իւրմաներով: Արդէն իսկ 10.000 կառավարներ չեղանայացած են:

Այս կազմակերպութեան համար երմտացոյցին վարկը չորս միլիոն մարդի բարձրացած է:

ԳՆԸ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԳԵՐԲՄԱՆԻՈՅ ՄԻՈՒԹԵԱՆ համար նոր կուտակութիւն մը կազմուի է Գծիկ մէջ, որուն նըպատակն է մեղմել Գերմանիոյ մասնակցութիւնը Եւրոպայի պաշտպանութեան մէջ: Վերջին պատերազմին մասնակցող երկտարաբաններն են զիստաբաղկաց այս միութեան մասնակցութիւնը: Այս կուտակութեան նախագահն է Տիկին Հէյնէ Կէստ, նախկին ծախականիցիան — կաթիլիկներու կուտակութեան նախագահը:

Վերմանի փոփոխութիւնը որ զինքն Շուէտի թաղարկներն որ միջնորդէ զուրկ հանելու համար երկու Գերմանիաներու միութիւնը: Եւ ՏՈՂԱՆՈՒՄԻՈՅ արտաքին նախարարութիւնը — նը բողոքեց Իտալիոյ կառավարութեան ծառ թէ Իտալիոյ աստիճանաբար իրեն կը կցէ Թրիէսթի օդակալ շրջանը:

ՄԱՍՍՈՒՄԻՈՅ ՄԻՈՒՄԻՈՅ Հրապարակին վրայ կառուցուած 27 յարկային երկնաքան շէնքը յատկացուած է իւր միութեան արտաքին գործերուն եւ արտաքին առեւտուրի նախարարութիւններուն:

Իւր միութիւնը իր յանձնարարի զեպանին միջնորդ բողոքաբար մը յանձնեց ամերիկեան կառավարութեան, Գործաշի յուրը: Եւ ծովային պաշտպանութեան շրջանակ մըս հաստատած ըլլաւուն համար:

ԵՐԲՐԱՆԱՐԻՈՅ շատ զորակար ծնցում մը տեղի ունեցաւ: Պատկաթայի շրջանին մէջ, որ հնուադերեւ թուրքերէն: Խաղաղական Ովկիանոսէն հընարկաւ աղիքն երկուտեղիկ մեթթ բարձրութեան խոտած են ցամաք, ուրիշ փողովուրդը տարկուած է փախիլ:

ԻՆԿԼԻԳՈՐԻ կազմակերպութեան համար Գործի Մալայի մէջ ասանձին հալոյ շէնք մը պիտի շէնուի եւ հոն պիտի փոխարկուին ալժիւր Տալայի պատկան աղիքն կառուցուած դրամանակները:

ՏԻՐՈՒՆԻ ԵՒ ԵՆՈՐՀԱՆԱԿԻ

ԲՈՒ — Նորմանը 3ին հոգին յանձնեցինք եւ մտաւանք իւրման ապա Վանեցեան (Abraham Christofide), 75 տարեկան: Ինիկ երրորդինք էր, բաղձալոյ ընտանիք մը վեց նահատակուած եղբայրներէն վերջինը, մօտիկ աղական Նորմէ Գարոյի (Գ. Գարամանան): Մարե տեղի ունեցած էր Հոկտ. 30ին:

Այս փոխը առիթիւն կը փնտսէ Գերմանի Ծառքեան ամառը ընտանիքով եւ ազգականներով իրենց խորին նորհակալութիւնը կը յայտնեն բոլոր ամառը որ ներկայ եղաւ յովաքիւրդութեան եւ իրենց ցաւակալութիւնը յայտնեցին անձամբ, զարուր կամ ծաղիկալակով:

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԵՄԵՃՆԻ ԵՐԵՂ ԶԱՆԴԵՍ

Փարիզի հինգերորդ թաղապետարանին զեղեցիկ սրահներուն մէջ (Փարիզին): Կիրակի նոյ, 16ին, ժամը 4Է մինչեւ կես գիշեր Նուեռուան Գովկասեան փողովուրդներու փողերիմ, հալկանամ, իրացական, տարալիկ ֆանտիմ եւ ինխալայնիմ Վալկանամ ճոխ եւ հետաքրքրական բաժնիներով:

ՆՈՒՄԻ ԵՆԻՂ ՊԱՐ Պիւժիք Նորմանի զինքնով: Եւրոպական պարիզ միջեւ կէս դիւրը: Տիկինը զինքնը 300 եւ 200 ֆր.: Ուսանողներու եւ զարգացաններու համար ուղիք տեղի 150 ֆրանք:

Տոմարի նախօրօք կարելի է ապահովել հալկան գրատուներէն:

ԴԱՇԵԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

Խոյի մէջ

Նախաձեռնութեան շ. Թ. Դ. Վարուսեան կողմից է մասնակցութեան շ. Թ. Դ. Նոր Սերունդ, այս կիրակի ժամը 3ին կէս դիւրը:

Գաղափար նախագահութեան EDOUARD DEP - REUXի (նախկին նախարար) ներկայութեամբ տեղիւն S. F. I. O. ի ընկերները:

Կը նախագահէ ընկեր շ. ԱՅԻՆԱՅԵԱՆ Կը խօսի ընկերներ ՈՒՊԱՐ ՆԻՈՂԱՍԵԱՆ Եւ ԺԻՐԱՐ ԴԱՏԱՈՐԵԱՆ:

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին՝ Օր. Օր. Մ. Վալկանքի, Շուէթ Պիւժիքեան, Իսլոնի Սաւանքեան, ընկերներ Միւնիստան եւ Մ. Գալափոյան (Երզն), Օր. Տաիկեան, Ներկերի Սերունդ (արտաքինութիւն), Նոր Սերունդի երջանութեամբ զեկալարութեան ընկեր Սաւան Եւ Վալկանքեան, հալկական պարիզ, Օր. Գալափոյան պարիզաւորով, Խուաք Ինք, Սելյում եւ Ունամիմ:

Եւրոպական պարիզ Garow's Typique նուազաւ խուսով: Դաւն 150 եւ 200 ֆր.

Պորտոյի մէջ

Նախաձեռնութեան շ. Թ. Դ. Պորտոյի միութեան խումբ, այս կիրակի ժամը ճիւղ 15.30ին, Chambre Syndicale de Commerce արահը, 8 rue des Trois Conils:

Կը նախագահէ ընկեր Ա. ՄԻՐԱՅԵԱՆ Կը խօսի ընկեր իւ. ՄԻՐՏԻՂԵԱՆ

Արտաձեռնութեան, մենեղ, խմբեր՝ Նոր Սերունդի խումբէն, զեկալարութեան Օր. Թ. Բէլեյան: Գաղափար եւ Վարուսեան թաղարկ զուրկներէ: Հանդիսէն վերջ հալկական եւ երբ պալկան պարիզ: Ծախ փոխիք: Մուտք 50 ֆրանք:

Վիեննայի մէջ

Նախաձեռնութեան շ. Թ. Դ. Վիենի կոմէտին, մասնակցութեան շ. Թ. Դ. Նոր Սերունդ, Գ. Խալիք եւ Սաւանքեան: Գ Նորմանը կիրակի կէսօր վերջ ժամը 2.30ին, Salle des Fêtes մէջ: Գաղափարական մասէն վերջ նուազալարութեամբ պար միջեւ կէս դիւրը: Կը նախագահէ ընկեր ՄԻՐԱՐ ՄԻՐԵԱՆ Կը խօսի ընկեր ՏԻՐԱՐ ԹԱՆՈՅԵԱՆ, Մարսէլլէն

Գեղարուեստական բաժնին Կերգեան Տիկին Թաղարկեան, ընկեր Զարեկ Գաւանի (Վալկանքեան): Պար, Մանուկներու կողմէ, Խմբեր, Ծ. Կ. Խալիք Սաւանքեան: Աւարտէ երջանութիւն կողմէ: Մուտք ազատ է:

Սէն Եաւոնի մէջ

Նոյեմբը 15ին շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին Salle des Fêtes մէջ:

Նախաձեռնութեան շ. Թ. Դ. Վարուսեան կողմից է, մասնակցութեան շ. Թ. Դ. Նոր Սերունդի Վարուսեան խումբ եւ Կապ. Խալիք: Կը խօսի ընկեր շ. ԲԱՆԱՅԵԱՆ եւ կ'ընէ Տիկին Ա. ԲԱՆԱՅԵԱՆ:

ԵՆՈՂԱՆԱԿԻ — Ծ. Կ. Խալիք Գաւանի Գաւանի մասնակցող Նորհակալութեան ասանձին է Տէր եւ Տիկին Փալկանքեան 2000 ֆր. Իրենց ազգական ամուսնութեան առիթիւ:

Հ. Մ. Մ. — Փարիզի Հայ Մարդկան Միութեան կը յայտնէ թէ անցաւ կիրակի պաշտօնական մարտիկ քաղաքային էր հրահրութեան պատճառով: Երեկոյ իրջայ այս կիրակի Stade Ollier, 11 rue d'Arcueil La Vache Noire: Միջնորդներ կը հրահրութեան օգտուի այս առիթին զեկալար իրենց աղաքը:

Պարսկացիկ ցերեկայի

Կազմակերպուած շ. Թ. Դ. Նոր Սերունդի Փարիզի ԱՆՄԱՆԵԱՆ խումբի կողմէ, այս կիրակի ժամը 4Էն 11 Ազգային Տան մէջ, 32 rue de Trévise, métro Cadet: Կը հրահրութեան բոլոր երեւոյթները:

Le Gérant: A. NERCESSIAN
Imprimerie DER AGOPIAN, 17 rue Damesme, Paris (13)

ՅՈՒՇԱՏԵՏԻՐ

ՄԷԼԹԷԹԻԷ — շ. Թ. Դ. Վալկանքեան կողմից է ընկեր ընկ. փողով այս ուրաք ժամը 8.30ին, ընկեր Սաիկանեանի ընկալարը:

ՄԱՐՍԵՅԼ — շ. Թ. Դ. Մարսէլլի Քարապարի կողմից է ընկեր ընկ. փողով այս ուրաք ժամը 8.30ին, ընկերներէն Վարուսեան Գաղափարական ընտկարներ, 22 rue Lavoisier, Գաւան:

ՊԱՐԵՆՈ ՎԱՇԵԱՆ — Ծ. Կ. Խալիք մասնակցող ընկ. փողով այս ուրաք ժամը 8.30ին, ընկերներէն Վարուսեան Գաղափարական ընտկարներ, 22 rue Lavoisier, Գաւան:

ՓԱՐԻՂ — շ. Թ. Դ. Խալիք խումբի փողով այս կիրակի առաւել ժամը 10ին ընկեր Մանուկի ընկալարներ:

ՓԱՐԻՂ — շ. Թ. Դ. Վարուսեան խումբի փողով այս ուրաք ժամը 20.45ին Paris - Nord արահը:

ՆԵՄԱՐՆ ՈՒՆԵԱՆ — Մեր. Մուրաք Ուսի խումբը, 23 ՆՈՅՏՄԵՐԵՐ կիրակին:

ՆԱՄԱՆԱՐԻ — Հայր. Միւնիստան Վալկանքեանի կողմից է ընկեր ընկ. փողով այս կիրակի առաւել ժամը 9ին, Café Cohard, Bld. d'Algerie: Օրակալի զեկալար հալկանքի յանձնարարութիւնը Վարուսեան ընտրութեան եւ ուրիշ թաղարկի շաղարի:

ՆԱՄԱՆ ՈՒՆԵԱՆ — Ծ. Կ. Խալիք Գաւանի Գաւանի մասնակցող տարեկան ցերեկային պարիզ — հանդիւր Դիկանքեր 7ին: Մանրամասնութիւնները յալարով:

ԺՈՂՈՎ — ԹԵՅԱՆԱՆ

Ծ. Կ. Խալիք Կեր. Գաղափարներ փողով կը հրահրէ Փարիզի մասնակցող բոլոր ընկերներէն: Եւ այս շաբաթ կէսօր վերջ ժամը 4ին, Սաւանքեան ծաղարկ, 31 rue d'Alexandrie:

Կը խօսի ընկերներ իւլիէ Բիւզանը: Նուր՝ Սաիկանքի Օրն. Խալիք կազմակերպական զարգաց: Մուտք ազատ է:

ՊԱՐԵԱՆԱՆԵԱՆ

ՀԱՆԴԻՍ - ԽԵՆՈՅԻ

Տը. Կալայի խալիք օրաւան առիթիւ: Կազմակերպութեան թաղարկ մասնակցող կողմէ այս կիրակի ցերեկ ժամը 3—11, Rue Jules Ferry, Լուր:

Կը խօսի Տիկին ԷԼԼԷ ԲԻՒԶԱՆԻ: Կերգեան Լաւանք Գաւանի, Գարաւանք Օր. Թ. Պարիզներ:

Տալիքի Նոր Սերունդի թաղարկութեամբ կը ներկայացին ՆԱՄԱՆ ՎԱՅԵԱՆ ընկերներ:

Հ.Մ.Ը.Մ.ի պատանակար

ՄԱՐՍԵՅԼ ՄԻՂ

Աւանգարդի արահներուն մէջ, այս շաբաթ իրիկուն ժամը 3Էն միջեւ լույս: Նուազալարութեան, զեկալարութեամբ Գ. Պիւր — թօի: Տոմարներու համար զինքն շ. Մ. Լ. Մանուկներուն: Գաւան ապահովել սերունդներ:

ԽԵՆՈՅԻ

ՆԱՄԱՆԱՐԻՈՅ ՄԻՐՏԻՂԵԱՆ Միւնիստան Կարապարի մասնակցող տարեկան ցերեկային խումբ — ընկեր պիտի ունենայ այս կիրակի կէսօր վերջ ժամը 8.30 3ին Կարապարի Հայկ. զարգացանք մէջ:

DRAPERIES
FOURNITURES POUR TAILLEURS
VETTER
(Ets. TERZIBACHIAN)
34, Rue Tapis-Vert, MARSEILLE
MANUFACTURE DE VETEMENTS
Hommes - Jeunes-Gens
ՄՈՒԶՈՒԻ
ՄԱՍՈՒՄԻՈՅ ՄԸ կ'ուրաք, 20Էն 30 տարեկան, ընտանիքի մը մէջ մալային կերպով: Սու զեւ — ընտ: Դիկին Տիկին Վարուսեանի, 131 Ave. Parmentier, métro Goncourt, tél. Bot. 29-06:

ՕՐԱՐԱՐ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH fondé en 1925, R.C.S. 376.286

Directeur : SCH. MISSAKIAN
17, Rue Damesme — PARIS (13) Métro: TOLBIAC

Abonnement : 1100 ֆր., Sema. 2200, Ann. 3000 ֆր.
Tel. GOB. 15-70 Գին 10 ֆր. C.C.P. Paris 1678-63

Samedi 8 Novembre 1952 Zougout 8 508560 ԲՐԵՅԵ

28րդ ՏԱՐԻ - 28e Année No 6911 - Երբ 22րդ տ. 2322

Խմբագիր՝ Ե. ՄԻՍԱԿԻԱՆ

ՄԵՐ ԽՈՍՏԸ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՄԻՆՈՒՈՐՏ ԿԸ ՊԱՐԶՈՒԻ

Այդնատուրի յայտնանքը կը շարունակէ պարզեցնել հանրային կարծիքը ոչ միայն երբ — պայի, այլ նաեւ Միքսաթը Արեւելքի ու աշխարհի մեծ մասերուն մէջ :

Բախտորբի ու հակառակորդական օրերու, մէջ կապորինը : Մարդկութիւնը չնի ի հեղ. ի հետեւի զէպօրու ընթացքին, զարգացողութիւնը խաղաղութեան միտք, որ կրնայ վտանգուիլ մէջ վաղեման միտք :

Մանկերն ի վեր ամբողջ աշխարհը ակնդէմ կը սպասէր իւր աշխարհի մէջին :

Հիմա, որ ամերիկեան փողովուրդը բնորոշ իր նոր վարչակարգի յատկիկայ լուր տարիներուն համար, վերջ պիտի գտնէ թաղաքական այն անտարբէրութիւնը, որ իր տեղիքը բնորոշական պայտայի ակնդէմ ի վեր : Պիտի վերնայ իրապարտութիւնը քաղաքական թաղաքական կենսական խելոյքներու շուրջ :

Միջոցառում պիտի պարզուի ու դիւրեւոր պիտի ձեռնդրուի միջոցառում :

Մտածող է Եւրոպան : Մտածող է մանաւանդ Եւրոպան :

Կարելի փնտրել ցցուած է պատմ. ու փողովուրդային ազդեցութիւն, առհնէն առաջ թաղաքականութիւնը պիտի զննուի : Մտածողութիւնը հետեւ — արդական կերպով կը շնորհակալութիւն համալսարանային ինքնակրթութեան իրենց ծրուագին :

Ինչ որ կը փորձեն արեւմտեան ազգերը՝ պարզապէս ինքնակրթութեան է վերահաս վտանգին դէմ :

Եւրոպայի փողովուրդները, որ ամբողջ հինգ տարի ապրեցան արհաւիրքի ու քաղաքի մէջ, չեն տուել, որ համաշխարհային նոր պատերազմը մը արեւելքի ու արեւմտեան իրենց երկրի, քանզի իմ դարաւոր թաղաքականութեան մը հիմքին :

Ամերիկայ, որ վտանգը դեր մը խաղաց ու քաղաքական ապրանքներու համար, դիմաւորական քաղաքականութիւնը, տարիներ ի վեր լուծած է լուրջ աշխատանքի՝ արդիւններ համար կարելի փնտր — քը, որ կը սպասուի արդիւնական դատաւարանի ապագա փողովուրդները :

Աշխատանք Ուիտար, որ Ամերիկայէն, Ուիլիամսէն, Եւրոպայէն ու Միջերկրական անցնելով կը հասնի մինչեւ Գոլֆուստ սահմանները, կը ծառայէ այդ նպատակին :

Ինքնակրթութիւնը կը այդ Ուիտար լոյսաւորէ : Իսկ զորքերուց՝ հանրապետական Այրքն — հատար, երեկ ժողովար, այսօր նախագահ :

Անոնք, որ քաղաքը ինքն ինքն կառավարուած — կանոններ, յայտնաբերելով աշխարհի մը պիտի լույս տեսնուի համար, հանդարտութիւն են հիմա :

Այդնատուրը՝ երբեք ապագայի Եւրոպային, իրենց դիմաւորելի արհաւիրքի Ուիտար են հեղինակութեամբ իրենց քաղաքականութիւնը, առաջին օրէն, իսկ յայտարարք թէ երբեք պիտի չլին Եւրոպայի մահաւոր իր շարունակելի խօսքերը Եւրոպայի մահաւոր, մեծ գոհունակութիւն պատճառներն :

Եւրոպայեան Բաւնիւնը լուրջ վերջնա յարեցուած արմուկը՝ որոշ չափով վերջում էր Ծրան — ծրան հանրային կարծիքը :

Պիտիւնայի մասնակցութիւնը կը պատճառէր միայն իր ներքին շարժումը, թէ զարմանալի իրականացումներ պիտի իրականացնէր փոքր — տեղական դիմաւորապետութիւնը : Ծրանիւրէն — մահաւոր յանձնարարական վէճէն, որ արժանաւորեցաւ երկրին, մինչեւ որ պայտանքական հաւատարմութիւնը հանդարտեցնէր երկիրը քաղաքական փողովուրդը : Ծրանայի մասնակցութիւնները չեն վերջաւորուած դեռ : Այս երկրից շահի սկսած էր դարձանել իր վերջերի ներքին ճակատի միտք, վերադառնալու համար պայտանքական ահաւոր արեւելքի, երբ արտաքին ճակատին միտք ենթակարգեցաւ ծանր փորձերու ու ցնցումներու :

Ճաշ ինքն ի վեր Հնդկաստանի կը ցած է Ծրան — առաջ երկրները՝ անոր պարտաւորելով մարդկային են նիւթական տնտեսութեան գոհունակութիւններ :

Այնուպէս ապագայի կը պատճառեն Մարտը եւ Քոմունը, որոնք Արեւելքի հետ միասին դիմաւոր խաղաղութեան մէջ իր կարգին Եւրոպայի պայտանքականութիւն, քաղ Արեւելքեան Ուիտարն :

Թէ՛ Հնդկաստան եւ Թէ՛ Հնդկաստանի Ուիտարն իրենց կարգաւորութեան համար Ծրանաւ մեծ —

286 ՏԵՍԱՎ ՊԱՆԻՐ ԵՒ ՈՒՐԻՆ ԲԱՆԵՐ

Տեղական թերթ մը գրք. ուր Կուրի կը վերադառնէ հետեւյալ յայտարարութիւնը. որ իբրեւ թէ եղած է բարեկամական լրատվութիւն մէջ :

« Ի Կուրի կը համար միտքին հաստատուի Ծրանայի այն երկրի մը մէջ ու 286 տեսակ պատ — ներ ունի » :

Մեղքը պատմողին վրայ : Ամէն պարագայի մէջ, կը դարձանաւ զօրա — վարին լուսնաւորութեան վրայ :

Պէ՛ վրայի կը արտաքինութեան թէ՛ պատմութիւն տեսակներուն թաղաքականութեան շարքէն է եւ ոչ թէ թաղաք :

Բող փորձեն կիրակի օր մը Միքսաթիւթի մեծ քաղաքին մէջ սարքել հարկեր կամ երկու հա — րիր տեսակ պատմութեան ցուցանանք մը, փո — փոխադրելով վերապահելով թիւնթիւնները եւ վեր — նաւորներ :

Եւ թող ամբողջ ապագա Հայաստան Ստանք դատարանը, դատաւարը, սեռի ու տարիքի խտրու — բնակ :

Որքան ալ Հայաստանը եւ աշխարհը տարբեր թաղաքացի լույս հանդիսանան թաղաքիկներ, ապա միայնակներն պիտի վերածուի ինքնակրթ — ական փոքր :

Պիտի տեսնել, որ երկու — երեք հազար ճեղքիւր իրենց անմիջապէս պիտի կողմնէ միաստորը եւ միասնայ քաղաքներ, ինչպէս ինչ մէջը անոնք նախապէս փոխանակելով :

Բազմազան պատմութիւններուն միասին հոտը բաւա — կան է այս հաշուի գործուած :

Ո՛ր էր որ մեծ ալ ոչ թէ ոչ 286, քան 86 տե — ակ պատիւ ունենալով :

Այն առեւտրի միտք մեծերու քաղաքի մէջ կը դրսեւորէ, այլ եւ՝ Արաւստ քաղաքային կը լրջա — ինքն, մեր ետեւէն քաղաքով միջազգային թաղաք — աններ :

Բող անոնք Նոյի Տայպար փնտրելով, մեծը ալ Միքսաթիւթի համար ճաշակով կը լրջալինէր :

Միջոցառում այսօր քաղաքային ճակատներու թաղ — անած ենք, ի պիտի աշխարհի :

Պարզապէս անոր համար որ, ոչ թէ պատմի թաղաքային տեսակներն ունիւր, այլ երեք անգամ 286 տեսակ... Ուսումնական » :

Եւ Ի՞նչ տեսակներն կը որ հաւաքակ պատմիքի մը համա ալ լուսնին :

ՊԻՏԻՆՈՒՐԻՆ ԼԱՍՏԱՍԱՆԻ ՄԵՋ

1952 Հոկտ. 10^ի համապատասխան մը, հայկա — կան Գեորգիանի Մոլիտի նախագահութիւնը հայկ — ինկներուն Եւրոպայի նախագահի առաջին տե — րակալ կողմէն Սուրբ Համալսարանի ՄԱՐԿԱՍԵՆ — ԿԱՆ Միտքային յանձնարարելով նախագահէ էր : Նաեւ, հայկ. միջնորդներու Մոլիտի նախագահ — անցնելով տեղական պարտաւորութիւններն արձակել Ա. Ս. Փիլիպոսեան որ կը մնայ Մոլոնցի Սուրբ — Կարեւորութեան միջնորդ :

ՄԱՐԿԱՍԵՆ ԵՒ ՄԱՐԿԱՍԵՆ ԼՈՂԻՆԸ

Կառավարութիւնը Մոլիտի նախագահութիւններու առեւ — իր գոտեւի երկտեսցոյցի քննութեան պատն Այդ. փողովուրդի առջին :

Երկտեսցոյցի յանձնարարութիւնը մեծութիւն էր կառա — վարութեան նոր ծրագրի տուելը մասին, ինչ — պէս նաեւ Բնկերային Ապագայութեան բարեկարգ — դատարան :

Այդ փողովուրդի նախագահ Միտքէն փողովուրդի կողմէն կը կեդրոնացնէ փարւոյ թան — քաթերը 151 միլիոն զեղուած լրջալին համար հաճախեցաւ, թաղ թիւնի պիտուներուն վրայ — ան առաւ :

Փինի կը իրենց ամբողջ ինքնի ինքնակրթական — ներու, համալսարաններու եւ կարգ մը անկարեւոր — արտաքին ճակատայինութեան պատճառով :

Ճաշի կը կարտոր Միտքեան նախագահութեան արա — րականութեան, զիտուարական եւ դիմաւորական կերպով ճակատային վրայ :

Եւ, Այդնատուր անկէ լաւորն պիտի ա — ճալիք՝ Ծրանային :

Այդ է որ որ պատմեն այն երկրին վարչակարգ — ներու ճակատայինութեան :

ՀԱՐԱՆ - ՍԱՄՈՒՐԻ

ԲՐՈՒՄԵՐԻ

ՎԵՐԶԻՆ ՊԼՏԿԱՍՏԸ

ԱՅՁԵՆԱՆՈՒՐ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ
Նախագահ Քրիստի, Զորքերի օր, Այդն — հատար ընտրութիւններն, հետեւյալ պայտանք — քաղաքական փողովուրդի, աշխարհով թէ իր վեր — ջին խաղաք է այն —

Միտքեան նախագահութեան փողովուրդը կը շարունակէ բնորոշ օրը : Տվալք Սպիւնատուրէն : Միքսաթիւթի խաղաքականութեան մէջ մեծ յայտնա կ'ո — րոնենք զայն որ մեծ պիտի կառավարէ : Կ'ընդու — չիմ այս որդեւոր կը փողովուրդին կամ օր եւ իմ փոխադրութիւնն պիտի տամ իր բնորոշ կառա — վարութեան : Հայտնակցեցնելն է կը խելոյքի նորն — ընէ :

Նոր փարցութեան ու երեւոյ. փողովուրդը պիտի դիմաւորեն ծաղկաւորելն դիմաւոր — հարցեր, մանաւանդ արտաքին գործերու մէջ : Այդ խելոյք — ներու քաղաքականութեան կարեւոր է թէ համա — խաղաքային կողմէն պատերազմի մը պիտի ենթա — կուի՞ք եւ թէ պիտի տարբերէր կը արտաքին փո — փոխադրութեան առաջ :

Այդ խելոյքներուն լուծումը դիւրին է արա — չէ : Դիմաւոր է յայտնա աշխատանք կը պահանջեն պիտի տարիներու ընթացքին : Պէտք է օգնեն մեր կառավարութեան երբ անհրաժեշտ միջոցները մեծը պիտի տամ պայտանքային մեր պատմութիւ — ընէ պիտի խաղաքայինութիւնը երբ նորն ինքն — անքան երկար ու գործալ լույս :

Եւ պատարան եւ կարելի ընելու դիւրացնէ — լու համար իրականութեան փոխանակութեան եւ հարց — դիմա զօր : Այդնատուրի երկտեսցոյցի քաղաք — քաղաքային կողմէն, քաղաքի որ ինչի կ'ընայ զայն խորհրդարանին ներկայացնել Յուլիան 18^ին :

Եւ հետեւիւր զօրավարը Միտքեան Տան մէջ ծառ — ստանէին ինչի հանդիմանք ընելու քաղաքային — քաղաքային կողմէն պիտի տամ : Եւ ինչ փո — փոխադրութեան միջոցառումն է պատմութեան եւ խաղաքայինութեան խաղաքային մէջ :

Պէտք է իմ հայտնա ու երկտեսցոյցայինութիւնն յայտնել հոս կառավարութիւնը իր փար — քաղաքական պայտանքին համար : Սուրբ մեծ ունիւր — նոր եւ մեծ պիտի մը :

Ապագային ուրիշ ընտրութիւններ պիտի ու — նենանք : Այն առեւտրականութեան տեսակներն ու տարալսարաններն կը խելոյքներ փող — փողի քաղաքային : Միտքէն, մեր քաղաքային շահ — քաղաքային սեղանը աշխարհի մէջնային աշխարհ — քաղաքային խաղաքայինութեան համար :

Այդնատուր իր ընտրութիւնն առաջ պիտի քաղաքային աշխարհային պիտի լուսնէ : Եւ ընտ — րութեան մէջ թիւնթիւններն կը զինմ մահա — ւոր պիտի համար : որ պարտաւորութիւնն ունիւր — քաղաքային հանդիմանք : Եւ սեղանը Եւրոպային, դիմա — իր դիմաւորութիւններն ու խելոյքներն եւ իր զօր — թէ կարող պիտի լուսն պատկերներ անոնք լուսն — քաղաքային :

Այդնատուր պատկերներով թրուներն հրաւիրել, հարցերը կը լուսնիւր 17^ին պիտի երկար Սպիտակ Տուն, տեսակներու քաղաքային — ներու մասին, իր խորհրդարաններով : Նոր նախա — գահը եղած հարցերու պատմութեան լուսնային թաղաքային պիտի երբեք Յուլիան 20^ին ա — ռադ, պիտուարական օրնայինութեան մը ոչ թէ թրու — միքի օրնայինութեան, ինչպէս առաջարկած էր նախկին նախագահը :

Այդնատուր արտաքին նախագահ Ծրան Ամե — րիկ մեծիկն առաջ խորհրդարանին մէջ յայտա — րարեց թէ ապագա աշխարհի կրնայ փոխանակել նա — խաղաքայինութեան լուսնային պիտի լուսն — քաղաքային, ինչպէս քաղաքային անոնք լուսն — քաղաքային :

Այդնատուր արտաքին նախագահ Ծրան Ամե — րիկ մեծիկն առաջ խորհրդարանին մէջ յայտա — րարեց թէ ապագա աշխարհի կրնայ փոխանակել նա — խաղաքայինութեան լուսնային պիտի լուսն — քաղաքային, ինչպէս քաղաքային անոնք լուսն — քաղաքային :

Այդնատուր արտաքին նախագահ Ծրան Ամե — րիկ մեծիկն առաջ խորհրդարանին մէջ յայտա — րարեց թէ ապագա աշխարհի կրնայ փոխանակել նա — խաղաքայինութեան լուսնային պիտի լուսն — քաղաքային, ինչպէս քաղաքային անոնք լուսն — քաղաքային :

Այդնատուր արտաքին նախագահ Ծրան Ամե — րիկ մեծիկն առաջ խորհրդարանին մէջ յայտա — րարեց թէ ապագա աշխարհի կրնայ փոխանակել նա — խաղաքայինութեան լուսնային պիտի լուսն — քաղաքային, ինչպէս քաղաքային անոնք լուսն — քաղաքային :

Այդնատուր արտաքին նախագահ Ծրան Ամե — րիկ մեծիկն առաջ խորհրդարանին մէջ յայտա — րարեց թէ ապագա աշխարհի կրնայ փոխանակել նա — խաղաքայինութեան լուսնային պիտի լուսն — քաղաքային, ինչպէս քաղաքային անոնք լուսն — քաղաքային :

Այդնատուր արտաքին նախագահ Ծրան Ամե — րիկ մեծիկն առաջ խորհրդարանին մէջ յայտա — րարեց թէ ապագա աշխարհի կրնայ փոխանակել նա — խաղաքայինութեան լուսնային պիտի լուսն — քաղաքային, ինչպէս քաղաքային անոնք լուսն — քաղաքային :

Այդնատուր արտաքին նախագահ Ծրան Ամե — րիկ մեծիկն առաջ խորհրդարանին մէջ յայտա — րարեց թէ ապագա աշխարհի կրնայ փոխանակել նա — խաղաքայինութեան լուսնային պիտի լուսն — քաղաքային, ինչպէս քաղաքային անոնք լուսն — քաղաքային :

Այդնատուր արտաքին նախագահ Ծրան Ամե — րիկ մեծիկն առաջ խորհրդարանին մէջ յայտա — րարեց թէ ապագա աշխարհի կրնայ փոխանակել նա — խաղաքայինութեան լուսնային պիտի լուսն — քաղաքային, ինչպէս քաղաքային անոնք լուսն — քաղաքային :

Այդնատուր արտաքին նախագահ Ծրան Ամե — րիկ մեծիկն առաջ խորհրդարանին մէջ յայտա — րարեց թէ ապագա աշխարհի կրնայ փոխանակել նա — խաղաքայինութեան լուսնային պիտի լուսն — քաղաքային, ինչպէս քաղաքային անոնք լուսն — քաղաքային :

Այդնատուր արտաքին նախագահ Ծրան Ամե — րիկ մեծիկն առաջ խորհրդարանին մէջ յայտա — րարեց թէ ապագա աշխարհի կրնայ փոխանակել նա — խաղաքայինութեան լուսնային պիտի լուսն — քաղաքային, ինչպէս քաղաքային անոնք լուսն — քաղաքային :

Այդնատուր արտաքին նախագահ Ծրան Ամե — րիկ մեծիկն առաջ խորհրդարանին մէջ յայտա — րարեց թէ ապագա աշխարհի կրնայ փոխանակել նա — խաղաքայինութեան լուսնային պիտի լուսն — քաղաքային, ինչպէս քաղաքային անոնք լուսն — քաղաքային :

Այդնատուր արտաքին նախագահ Ծրան Ամե — րիկ մեծիկն առաջ խորհրդարանին մէջ յայտա — րարեց թէ ապագա աշխարհի կրնայ փոխանակել նա — խաղաքայինութեան լուսնային պիտի լուսն — քաղաքային, ինչպէս քաղաքային անոնք լուսն — քաղաքային :

Այդնատուր արտաքին նախագահ Ծրան Ամե — րիկ մեծիկն առաջ խորհրդարանին մէջ յայտա — րարեց թէ ապագա աշխարհի կրնայ փոխանակել նա — խաղաքայինութեան լուսնային պիտի լուսն — քաղաքային, ինչպէս քաղաքային անոնք լուսն — քաղաքային :

Այդնատուր արտաքին նախագահ Ծրան Ամե — րիկ մեծիկն առաջ խորհրդարանին մէջ յայտա — րարեց թէ ապագա աշխարհի կրնայ փոխանակել նա — խաղաքայինութեան լուսնային պիտի լուսն — քաղաքային, ինչպէս քաղաքային անոնք լուսն — քաղաքային :

Այդնատուր արտաքին նախագահ Ծրան Ամե — րիկ մեծիկն առաջ խորհրդարանին մէջ յայտա — րարեց թէ ապագա աշխարհի կրնայ փոխանակել նա — խաղաքայինութեան լուսնային պիտի լուսն — քաղաքային, ինչպէս քաղաքային անոնք լուսն — քաղաքային :

Այդնատուր արտաքին նախագահ Ծրան Ամե — րիկ մեծիկն առաջ խորհրդարանին մէջ յայտա — րարեց թէ ապագա աշխարհի կրնայ փոխանակել նա — խաղաքայինութեան լուսնային պիտի լուսն — քաղաքային, ինչպէս քաղաքային անոնք լուսն — քաղաքային :

Այդնատուր արտաքին նախագահ Ծրան Ամե — րիկ մեծիկն առաջ խորհրդարանին մէջ յայտա — րարեց թէ ապագա աշխարհի կրնայ փոխանակել նա — խաղաքայինութեան լուսնային պիտի լուսն — քաղաքային, ինչպէս քաղաքային անոնք լուսն — քաղաքային :

Այդնատուր արտաքին նախագահ Ծրան Ամե — րիկ մեծիկն առաջ խորհրդարանին մէջ յայտա — րարեց թէ ապագա աշխարհի կրնայ փոխանակել նա — խաղաքայինութեան լուսնային պիտի լուսն — քաղաքային,

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԻՆ -
ԾՐԱԳԻՐԸ

Ծրանաշիկ հանրածանոթ քաղաքագէտը,
ֆերթիւնաբ, մասնաւոր յօդուածով մը կը վերլու-
ծէ եւրոպական բանակի ծրագիրը, ոք հրատապ
հանգամանք ստացած է ֆաբրիկէ մէջ:

Եւրոպական բանակի զայնադիրը կ'ընդունէ
1952 Մայիս 27ին, Փրանսական, զորանանկան
խոստանակ, պահելական, ճորանուական, Լիւքսեմ-
պուրի կառավարութեանց միջին: Եւր ընդդէմ
Գ. Գ. Գլեյի եւ Շուսանի թանկացութեանց ըն-
թացքին Գ. Էլիսէն յայտնեց թէ Ամերիկան կ'ընդ-
մկտայինը Գլեյոսանիսն, Հակազգայն: Համար օտ-
միտական ուժին:

1950 թեկամեմբերին երբ Աստղանտան ինը
հարյուր զուգամեկուս Գրիգորյն մէջ, Պրոսպա-
նանցեղու իր տեղակալը-կապմը զերման քանակ
մէջ թիւով խիստ ասամալափակ հեկաթիւ ունէ
տեղակ սերմումները, միշտ ձեռքը տակ : Բայց
շուտով յայտնե եղաւ որ Մ. Նահանգները լրբօրէն
Նկատի առած են զերման զօրապարներու զնաղա-
ւանութիւնները :

Կարճ կապելու համար դերմանական վերադի-
նում մը որ կը խուսափէր Գրիգէի որդւոյննե-
րէն, Քրանական կտաւաբարութիւնը դարձաւ
դէպքի եւրոպական բանակի որ կազմութեան բա-
նանման զոր 1950 Հոկտեմբերին փոխէր մէջտեղ
նետած էր Հրապարակային ճառի որ մէջը

Առաջագինը իմաստն էր եւրոպական բանակ
ժր պատրաստելու յայսի ձեւով մը որ Գերմանները
գինուէին, իսկ ինչը Գերմաններն չգինուէին եւ ղեր -
մանական միտողներն զաղաղակալութիւնը չկար -
նայ զարձակ կողմէն նստածման բիրտ ուժ մը:

Մայիս 27ին կործանող դաշինք, արդեն ինքն է
մտնողականներն խուժում մը կ'ովհաններն կառաւ
տնտ աշխատանքներ: Դաշնակցութեան մը չարիտանք
բարեք, որ կը բողոքանայ ոչ միայն 132 յօդուած—
ներէ, այլ եւ ստանդինդ յանձնարարներն— ստե-
նարարութիւններ, յայտարարութիւններ, փոխա-
նակութիւն չամակնոր: Այս բոլորին մէջ կայ
կենդանական մասնաւոր չամաճախութիւն մը որ
զգուշորէն պիտի մնայ:

Յօդուածադիրը կը հարցնէ թէ Ծրանասցինները հասա՞ն իրենց նպատակին: Գերմանները պիտի զինուէ՞ն, առանց Գերմանիան զինելու: Ծրանասցի բազմաթիւ քաղաքական դէմքեր կը կապուին: Իե՞ն. վերջերս արտայայտուեցաւ Պ. Էռիօ, իրեն անոնց Թարգմանը:

Մրադրին հակառակորդները հետեւեալ մաս —
Նազիտական առարկութիւնները կ'ընեն —

1.— Գնահատված ծրարերի համաձայն, երեք-չորս տարի ընթացքում, այն համաժողովրդական խորհուրդը որ պիտի համոզված լինե՞ր, որ այնտեղի ազգերի մեծամասնությունը, իրենք ռազմական ուժ, պիտի քաղվա՜նուր 4 — 5000 զինուորի։ Արդ, դաշնակցի կը նախաձեռնե՞ր փաստաթուղթ զորքանի՞նք մը, քաղվա՞նուր 12 — 13 չափազանց զինուորի։ Բացառելով քաղաքա՜ն ծրարը մէկ երկուսը հազարիւմ, փաստաթուղթ զորքա՜ն մը, Ծափեր։ Իսկ նուազ քաղաքի՜ն պարզապէս չի՞նք, կրնա՞ն մէկտեղ զորք փաստաթուղթ զորքա՜ն ծրարներէ մէկ չափազանց զինուորի :

2.— Ծրանական ծրագիրը կը նախատեսէր պատերազմական նախարար ժը, որ զվարիւր պիտի տանէր յալ կազմակերպութեան: Արդ, ծրագրի նախ ընդարձակեալ քանակի զրուած է ինչ հոգիւնց վերաբառեալութեան ժը տակ, որ ենթակայ է ազգային պարզապահութեան վնց նախաբարեբն խորհուրդին:

[illegible]

Ժրմուխ հող գաղութը
երկն եւ արտօր

ԽՄԲ. — Ինչպէս հաղորդած էինք ժամանաւ
կին, ողբացեալ Գառեգին Փատրմանեանի (Արմէ
Գարօ) որդին, Հրանտ, դասախօս Ոչոճապետեան
Ժըմեռի համալսարանին մէջ:

Այս առթիւ ժընեի հայ գաղաքը Հոկտ. 24-ին սեղան մը առաջած էր ի պատիւ տաղանդաւոր երիտաւարային, որ փրամսերէն գեղեցիկ ծառ մը խօսեցաւ: Կ'ամփոփենք հիմնական մասերը.—

Երբ Կոտիկի Փափաղանյան եկավ մեր տալու լի սեղանը ևր սարքունը է համարադրախի մէջ պաշարներ կոշտէկուն առինք, յիշեցի ծանօթօրէն ձննաթղի լը ր տեղի ունեցած էր զանա տարի տառը Տօգթէ. Երբեքանայան աւուանայան առինք. Այն առան ձառ ալ իտեպեցայ, բայց երբեք մտքէն չի անցնիր թէ օր մը խոյն քաշուց պիտի ըլլա ինձի, միևնույն ժամանակ մէջ: Միտա ժամայ լը բազան էր կապէր գաղտնաւորութիւն Տօգթէ. Երբեքանայան, ր տարինիւմ գաղութին միացման գինը ձեռք էր:

Ժընեւի վայ գաղութը իմ Հայրենիքը եղած է
Թէեւ աաթորիմիսի կնոյն թուիւի, իրապաւնի մէ-
կեւ ապա դաղութիւն երէջ աւղամներէն մէկն եմ, այ-
լ իմաստով որ շատ Հազուադրու աւղամներէն մէկն
եմ իրերայամբորդ չորս տարբեր գաղութներու
կեդէի խօսիլու դաղութներու մասին, որ յիշատակ
ներս խառնելով ձերկներուն հետ :

[illegible]

Հայկական երկրորդ զաղութը եղաւ առաջին Ալիսարեանաբաղուն եւ ամօր ամօխիապէս յաջորդող տարւերեւոյ զաղութը։ Այն խառնակառուելին որով ալ այդ զաղութը ողջութեան հայկական անկախ պետութեան մը յարունքիմը՝ խորապէս աղեղեց ինչ վրայ եւ իմ կենսական առաւել ուղղութիւն մը որ ալ լուսայն ճոշոյն չէր կենարդ ըլլալ։

Այդ առն չըմանին էր երբ Լեւոն Ներսիսյանը հայ-
կական հանրապետությունից հրապարտեց զը նշանակե-
լուսի ԺԺԵԿԻ մէջ եւ ՏԵԲԺ. Արապկեան զի դռնաւոր
սուսըին նախադասէր հայկական դաղու՛թի մը որ
պաշտօնական հանգամանք ստացաւ. առեւն մը: Այն
չըմանին նշանաբանը դրոշմադնեւին մտքեմ մէջ թախ-
նադրուած է, օրիպակի համար, Ս. ԺԺԺԵԿԻ եկեղեցի:

Քերտ փառչութեան, քաղաքապետութեան, եւն. պալատի, հիմնականը կարծած ունին բոլոր մասնակիցները երկրորդ աստիճանական փոփոխութեան նախարարութեան եւ Ութման Գիւրմաշեան ալ պատեցաւ իր նախաձեռնութեամբ քիչ քիչ իրենց հետեւը : Մեր պահանջները իրենց կողմէն իրականացան արագագոյն աստիճանական փոփոխութեամբ : Եւ իրենց արտի առեւ իրաքանչիւր անգամ ասիցի ապագային եւ իրենց հետեւը : Այս օգտին իրենց փայ փայտի հակ իրեն կողմէն փերտաւորութեան, բայց անհրաժեշտ եւն. եւ իրենց նաեւ աստիճանական փոփոխութեան նախաձեռնութեամբ : Փառտութեան կողմէն փերտաւորութեան իրենց եւն. եւ իրենց հետեւը : Երկրպագ փերտաւորութեան փերտաւորութեան, եւ իրենց արեւել փայ, խ Կարկի փայտի փերտաւորութեան եւն. եւ իրենց : Այսպէս, փերտաւորութեան փերտաւորութեան եւն. եւ իրենց փերտաւորութեան փերտաւորութեան, եւ իրենց :

5.— Զօրաչարժի որոշումը, կուտան անդամ
պիտույթներն որ :

6.— Անդամ պետութիւնները կրնան իրենց ուղածին չափ կազմել ռատիկանութեան եւ ռատիկան ցորքի ուժեր :

7.— Եթէ խոտովթիրն ծագի անդամակից պե-
տութեան ժը հողին վրայ կամ խոտովթեան վը-
տանդ երեւայ, ազգային կառավարութիւնը կրնա
քաշել իր արմատաղձն ցորայունիցը, կը բաւէ որ
կըրք տայ խոտովթիրին: Այսպէս, կրնայ կազմա-
լուծուիլ եւրոպական բանակը:

Մինչդեռ, թեւէ պետութիւն որ զաղթայի՝
պատասխանատուութիւններ ունի, եթէ ուզէ զօ-
րամասեր գրկել հոն, իբր ազգային բանակէն, նայն

Իսկ զինամթերք, պարտառոք և արտոնութիւն
ստանալ Առկանտեանի գերագոյն հրամանադարոս-
ԱԼԵԱՆՏ

8.— Եւրոպական բանակի մը ընդէ. հրամա-
նատալ արտ. Թիւն 25, 100 Թիւն ունի՞ Թէ ոչ, լատակ չէ

ցիւն մէջ հաստատուած Հայաժէշ արարողութիւններ, որ իրականացնող անհատական պատասխանատու էր Հայկական յայտնաբերիչ համար : Կը վերջնաւ նոր տարուան 1919թ. երկուսի ժողովրդական Լիգա Հոգեւորական տունը, ի ներկայութեան Հովսէօ Օսմանեանի : Ինչ յայտն է, ինչ ծաղիկներ ինչ առաջնորդութիւնը : Կը թուէր թէ աւելի կը բացայտը մեր տոնը : Գաղթիչ է տոն ինչ երբեք, Հայ ժողովրդից իր տոնը, ինչ գոյաւ աշխարհ ընդարձակ պայապայ հար, քան իրաւ օրերուն :

Ախտո՞ւ, հազիւ երկու... երեք տարի տեւե-
լալդ երազը: Եւ տեսանք փլուզու՞մբ ալդ տեղի՞ն-
ներուն, փրուստոր թրքական Հայաստանի եւ յե-
տոյ նաեւ ռուսական Հայաստանի մէկ մասին:
Այսպէս էր որ չունեցանք հայկական գերեզնիս-
պետութիւնը երկու պատերազմներու միջեւ:

Այստեղ ժրհեւի մէջ, միջազգային խորհրդա-
նորոգման առիթի կը տանելու ներկայացուցի-
ները նորածին ապօրինի որոնք իրենց խղճա-
խաթինը ստացած էին ապօրինի Միմ Գառնեազ
այն յաղորդ օրը, իբրեւ պարզութիւն։ Մինչդէռ այլ
եւս չէր երևար այն Հայաստանը որուն ժողովուրդը
չը դնուորդ արիւն Թափած էր իր ազատագրու-
թեան ճամբը։

Մին յայտարարութիւնն ք եղաւ. եւ արեւուս-
փեկն ի ք որ քննէն չայ դատարն, ինչպս միւս
պարտեալները, կորսնցնէ իր կորստիւն եւ հնչայ
ի ի վար: Բարդաղան տեսակտով քննուաւ
մէնէն տասնմիկ այս տարեկանով ք որ յաւա-
րարութիւն անի ծանր է քան պարտութիւն
ճոքը. չէրկանուս տասնմեկ արխարաւորիւն
այս բաղութիւն, այս մմ իրարորէն արդիւն
անմարտութեամբ եւ նորիակ մննութեամբ
որուն ծառէն ծառից եմ, իրեն քարտուղար մե-
ղաբութիւն, ընկախութեամբ ք: Կէնի որ
ստանմամբ իր զանազանութիւն ք: Եւ զանա-
պարհ եւ թէ քարտուղար անաբար էին չափ
ի իրն մէկ եւ իր ինչի կարգ ք վերջուսնեմ
եւ տեսարաններ, զորս մեկ արխարաւոր իր պարտե-
ք ի չափաւոր լայն որդարաւորութիւն :

Յնացի քրիստոնէի հետադարձ մասը 15 տարի, երբ վիսպարացի, զարգացող զինուոր զանկող զգրեց ժող տաղանդները իր հրապույտ զինվոր զեմ գրեց, ինչ եւս վիսպարացի զինվոր զարգացող: Հասանալով վիսպար գաղափարին զարգացող որտեղ զարգացող զարգացող զարգացող զարգացող զարգացող զարգացող, ուսանողները ծառ քաղաքի մէջ Միջին Արեւելքը, Հայկ. ծառ երբեք չի տանել զարգացող զարգացող, մեծ երկրի զարգացող զեմ: Հայր Փիլիպպոսեան իրոք իմ զարգացող զարգացող թիւր աշխարհում քաղաք կողմ մը 21

Բանախորք յետոյ շնորհակալութիւն յատնե-
լով գաղութին, մասնաւորապէս յիշեց անոնք որ
մասնաւորապէս ազդեցութիւն գործեցին իր հոգեկան
կազմութեան վրայ — « Հայրաք. յետոյ մօրեղ-
բաքս Յովսէփ Մելիք Բեկյարեան, Աւետիս Ահա-
րոնեան, Սի. Խատիսեան, Մ. Վրայան, Յովսէփ
ճէս — Լորէս Մեկրեօֆ, Լ. Բալայեան, Գնւ.

Պատերազմի պարսպային երկրպակն քանակ
հրահանգներ պիտի ստանայ Ալյանտեան հրամ-
անատարությանն: Իսկ խաղաղությանն աստեն: Բա-
նակէ հրամանատարութիւնէն վեր, ուրիշ որեւէ
իշխանութիւն չէ լիշուած, բացի «կենդոնակա»
սպայակութենէ:

Ո՞ր պիտի անօրինէ զհետևորդական Հաւաքս-
 լիքըդ: Բողոքդին զիմաստական զօրածանս
 իմիքդ պիտի բռնէ, օրինակ՝ Օսերը՝ նալսէ զծի-
 քդ, Խ. Մխիթարի սաճանիքն ծաւ, Ո՞ր որդոյն
 պիտի տայ պատուիրելի եւ խաղաղութեան ծա-
 ւին, ժէզիք զհեղձ զօրաւորի Հրամանաւոր Ալե-
 քանդ ալիքը զարեւելի թաղք թաղք զկազմակերպու-
 թեան մէջ: Ձեյս եւտօպական թաղաքական հեղի-
 ճալութիւնն իմ, որ կարեւոր էր որդոյնները զդ-
 ճալորի տայ տառիկ անաղիքի իմ:

Այս եւ ուրիշ առարկութեանց ասթիւ, դաշ-
նագրին պաշտպանները կը հաբցնեն. — Նախըս-
րին⁶ է զերժանական վերադիմում ծը Մ. Նա.
Հանդերձ Հակոբութեան տակ:

Շատ մը զինուորականներ եւ դիւանագէտներ
դի պատահաբաններ — Նախորդորդի զ զերմաւախկն
բանակ մը որ կոչուածի անխորի միւս արեւմտեան
Լեւոնդայի բանակներէն, քան զերմաւախկն բա
նակ մը որ կրնայ իրեն նմանորդի բնիկական զ
ներ, որովհետեւ անկի յաղագիւն զ, որովհետեւ
ունի ուսմանական իրեն որովհետեւ ժողովուրդի մը

Այս քննարկի մարտերն կը թվաբերեն ներդաս-
կան անհատներ թիւն մը, որ ըլլի յառիպակէն մը-
շահութան գլխավորապէս ինքնէն, առանց խախտելու
արդարեւն անկախութիւնը :

Ինչպէս կը տեսնուի, շարժապանք կենտոն շարքի
մը առջեւ կը գտնուի ներդասակ, ապագայիս հա-
մար ինքնապաշտամունքներն եւ խաղաղու-
թիւնը : Բ ո ղ ո յ

ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԲՈՂՈՔ ՄԸ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ԴԵՄ

ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

ՅՈՒՇԱՍԵՏԻՐ

Խ. Միտիթինը, ամերիկեան ընտրութեանց օրն իսկ, բողոքական քրիստոնէական հոգեւորական, Բորնայի շուրջ նաւաստի պաշտպանութեան գինը ընդարձակապէս ըլլալուն չամար: Մասնաւոր ապրիլի 4-րդինը այս նուաճումը մը զոյն ձոր փառս մը կը կոչուի ամերիկեան յարակցական ծրարքն է: Ընտրութեան անուարական նախընթացքը, ապառնութեան: Այս պատասխանաւոր կը ըսեն ամերիկեան բոլոր հետեւեւորներն չամար:

Ամերիկա մերժեց այդ բողոքը յայտնելով թէ այդ ձեռնարկին նպատակն էր արգելել թշնամի զործակալները որ ձեռնորոշեան պատրուակով կը մտնէն պատերազմական գերիներու կայանին ընդ մէջ: Յարձակման հեղինակները իրենց ժամանակ չեն կորսնցնիր ապրիլի հաշիւներ օրինաւոր մը ինքնին որ ձեռք կ'առնուին խռովարարներն ըսելով: Ամերիկեան բողոքը մտքերու մէջ չիփոխուի: Սակայն չամար է, յայտարարումն է մերիկեան խումբը:

Մերիկա կրկին պահանջեց Մոսկուայէն վերադարձնել պատերազմի պահուն իրեն փոխ տրուած նաւերը: Նախագիտեալ պահանջները ան պատասխանի թողուած էին:

ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԵԿԻՊՏՈՍԻ վարչապետին հետ շատ կարեւոր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Մ. Նաւահանբուրգը: Կարգադրութեան փոխ յայտարարը, Սէլ-Փոսթըրը, ընկերակցութեամբ Գահիրէի ամերիկեան դեսպանին: Հարաւարական տեղեկութեանց չամարով, փոխ- յայտարարը Ամերիկայի չամարները յայտնեց թէ Եգիպտոսի նոր իշխանութեան բացեցողական ձեռնարկներուն առիթն է, իրաւունքով լայնորէն զարգացող առաջ ելլող առաջի բողոքական պահանջներուն: Իրազեկները կը կարծեն թէ հետզհետէ կը շարքիկ ճամբան, Իրաքիէն հետ հաշտութեան կենցիկ: Արեւելի Ամերիկայի պաշտպանութեան ծրարքը իրաւորներուն չամար:

ՉԻՆՈՒՈՐԱՅԻՆ ծառայութեան շրջանը առկա էր Եգիպտոսի պետի ըլլալ յայտարարեց Պաշտպանութեան նախարար Պ. Փիւլին, ճանք որ 1934-ին 40 միլիոնը թիւրքական լիւրացումով, շարքերը լրացնելու շարք գործաւորական կարելի չէ կատարել: ՀԱՄԱՅՆԱՅԻՆ կուսակցութեան ընդհ. փառ-տուղար Մարի Թորթը որուն վերադարձին զարգացող, կրկին յետադարձ կը իր ճամբորդութեանը, ճանք որ իր կէտը ծիլելու փոխք Վէյնթըր առիթը ի վերջին կ'արտարարաւ Մոսկուայէն: Միւս կողմէ Եգիպտոսի կը գտնուի կատարականութեան զուտ մը կը պատրաստէ Մարի Թորթի դէմ համաձայնար երեսփոխաններու հետապնդումի շրջանակին մէջ:

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻՆ կուսակցութեան վարչապետը մտապայտարարական հաստատութեանց միջոցէ 1949-ին ի վեր շարունակողով ազգայնացումը: Պետականացումը երկինք ու արդարեւ գործարարները արիւր վերադարձին իրենց նախկին սեփականութիւններուն: Մասնաւոր մարմին մը պետի հաստատուի, հակադիւրեւ չամար այդ ճարտար-արտեսարի միջոց:

ՏՈՒՆԻ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻՆ զորքանքները պէտք է ճշտողագործին աշխատանքը շահին իրենց դասան կորելին չամարով, յայտարարեց աշխատանքի յայտարարը: Ամէր անոնք որ նման զործակալներ ունեն, պէտք է արձանագրութեան տոմար մը պահեն, անոնք տարբեր, հասցեն պարունակող: Տունը աշխատողները միայն մէկ օգնական ունենալու իրաւունք ունեն: Անոց մասունքի վարձքին ընդամենը 4 յաւելում պէտք է ըլլալ իր արժանիքի իրաւունքն է: Այս պէտք է նշանակուի վերահարմար թուղթերուն մէջ:

ՆՈՒՐԱԿԱՆԱՆԻՔԻ ՀԱՅԿԻՆՆԱՐԱՐՈՒՄԻՆ

Salle Caveau, 45 rue la Boétie, Երաթ 8 Նոյեմբեր, ժամը 21ին: Դիւլիպարտեմար:

ՕՆԵՆԻԿ ՊԵՐՊԵՐԵԱՆԻՔ

Նախընտրում իր գործերում Հովանաւորութեամբ ՉԱՐԵՑ ԳԵՑ ՆՈՒՐԱՐԻ Կը մասնակցին Lydia Karine, Nathalie Welchor, Joseph Mengé (Երեւան) եւ Padeloupի նուազում խումբը (65 հոգի) եւ աստիճանի երգչախումբը: ԱՄԵՐԻԿԱՅԻՆ ՆՈՒՐԱՐԻՆԻՔԻ ՆՈՒՐԱՐԻՆԻՔԻ ԳԻՆԵՐԻ 1949-ին 600 ֆր., J.M. 100 ֆր.: Suite française, 42 հոգի մը կ'առնուի: Տոմարները չամար զինքն կենդանի Տէլ. Ely. 67.03: Պարտական, Բարեկեցիկ դասունները, Օր. Լորս Իրիպացեան 75 rue du Fbg. Poissonnière, Tél. Pro. 64.23, Durand Place de la Madeleine, եւ Salle-Gaveau:

ԻՍԿԻՄԵ

Նախանձութեամբ Հ. Յ. Դ. Չարաբան խումբին է մասնակցութեամբ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի, այս կերպիկ ժամը 3ին կ'սկսէ գինը: Պատուոյ նախագահութեամբ EDOUARD D'EP-REUX (Նախկին Նախարար), Երեսփոխանը տեղադր. S. F. I. O. ի ընկերներուն:

Կը նախագահէ ընկեր Հ. ԿՈՆԵՍՏԱՆԻՆ Կը խօսի ընկերներ ՆՈՒՐԱՐԻ ՆՈՒՐԱՐԻՆԻՔԻ Եւ ԺԻՐԱՐԻ ՆԱՍԱՌԱՐՈՒՄԻՆ:

Գեղարուեստական բաժին կը մասնակցին Օր. Օր. Մ. Կառլապեցի, Տաֆէ Գեմիլան, Իսկուհի Առաքանան, ընկերներ Միտառնան Եւ Մ. Գառլիպեցի (Երգ), Օր. Տաիիման, ընկեր Էզո Սերունդին (արտասանութեան), Նոր Սերունդի Երեսփոխանը ղեկավարութեամբ ընկեր Սաաիկ Յալիսանիսան, հայկական պարեր, Օր. Գառլեանի պարախումբով, նուազ. Անճ, Սերունդ Եւ Ունանան:

Երգչական պարեր Garow's Typique նուազաւոր ժամը 150 եւ 200 ֆր.:

ՊՈՐՏՈՅԻ ՄԵ

Նախանձութեամբ Հ. Յ. Դ. Պորտոյի ՎՄՈՐՏԻ Խումբը խումբի, այս կերպիկ ժամը 8ին 15.30ին, Chambre Syndicale de Commerceի արձու, 8 rue des Trois Conils:

Կը նախագահէ ընկեր Ա. ՄԻՐԱՅԵԼԻՆ Կը խօսի ընկեր Ս. ՄԻՐԱՅԵԼԻՆ:

Արտասանութեան, մենեթ, խմբի, Նոր Սերունդի խումբին, ղեկավարութեամբ Օր. Բ. Գեմիլանին: Պատկեր մը ՎՄՈՐՏԻՆԻՔԻ Քառարար-ընկերներն: Հանդէսէ վերջ հայկական եւ երգչական պարեր: Ժոն պիւլին: Մուտք 50 ֆրանք:

ՎԻԵՆՆԱՅԻՆ

Նախանձութեամբ Հ. Յ. Դ. Վիենի Կոմի-տէին, մասնակցութեամբ Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի, Կը, Ծ. Կ. Խաչին Եւ Սանտիէներուն:

9 Նոյեմբեր կերպիկ կ'սկսէ վերջ ժամը 23.00ին, Salle des Fêtes մէջ: Պատանական մասէն վերջ նուազախումբով պար միջին կէս դէշեր:

Կը նախագահէ ընկեր ՄԻՐԱՐԻ ՄԻՐԱՐԻ Կը խօսի ընկեր ՏԻՐԱՐԻ ՔԱՆՈՆԵԱՆ, Մարտիլէն:

Գեղարուեստական բաժին: Կ'երգեն Տիկին Քառիսեան, ընկեր Ջարիս Գառնան(Վարանան): Պար, Սանտիէներուն կողմէ: Խմբիկ Ծ. Կ. Խաչին Սանտիէներուն վերջու իրաւունքներ կողմէ: Մուտք ազատ է:

ՎԱՐԱՆԻՔԻ ՄԵ

Կը խմուի ուրբաթ, 14 Նոյեմբեր:

Կը խօսին Տիկին ՕՏԵՐ ՄԻՐԱՅԵԼԻՆ, ընկեր Նոր ՉԱՐԱՐԻՆԻՔԻ Կը, ՉԱՐԱՐԻՆԻՔԻ Կը, ՉԱՐԱՐԻՆԻՔԻ Կը:

ՆՈՒՐԱՐԻՔԻ Օ. Օ. Միտիթին նախկին սան Պէր-պետին վարձարան, 100.000 ֆր. նուազում է Պ. Օնիկի Պէրպետին, Salle Gaveau մէջ, Նոյեմբեր 8ի նուազանդէսին յարողութեան չամար:

Հ. Մ. Մ. Փարիկի Հայ Մարդկան Միութեանը կը խօսին իր յայտնի թէ անցեալ կրկնակի պաշտպանական մարդկեր բացառաւ հը հարանորթեան պատճառով: Երկու Վալլայ այս կերպիկ Stade Olier, 11 rue d'Arceuil La Vache Noire: Երգչախումբ կը հրաւիրուի օգտուի այս առիթին ղեկավար իրենց տղանք:

ՊԱՐԱՆԳԻՔԻ ԳԵՆԵԿԻ Մ

Կարմիրական Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Փարիկի ԱՄԵՐԻԿԱՆ Խումբի կողմէ, այս կերպ-կի ժամը 4ին 11 Աղապի Տան մէջ, 32 rue de Trévise, métro Cadet: Կը հրաւիրուին բոլոր երիտասարդները:

Le Gérant: A. NERCESSIAN Imprimerie DER AGOPIAN, 17 rue Damesme, Paris (13)

ՄԱՐՏԻՆԻՔԻՆ Հ. Յ. Դ. Մարտիլէն Բրիտանական խումբիկ ընդհ. Բողոքը այս շարքի երկուցին, Ահարոնեան անուամբ:

ՓԱՐՈՒՄ Հ. Յ. Դ. Խումբը խումբի Բողոքը այս կերպիկ առտու ժամը 10ին ընկեր Մանուկի բնակարան:

ՆԱՍԻ ՈՒՆԵԱՆ Սեր. Մուրաթ Ուսի խումբը, 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ կերպիկ:

ՀԱՄԱՆԱՐ. Հայր. Միտիթին Վայանի մասնահաշիւին ընդհ. Բողոքը այս կերպիկ առտու ժամը 9ին, Café Cohard, Bld. d'Algerie: Օրակարգ-է կ'ընդց հաշիւներին յանձնարարի վարչական ընտրութեան եւ օրեր ընթացիկ հարցեր:

ԺՈՂՈՎ - ԹԵՄԱՆԵԱՆ

Ծ. Կ. Խաչի Կեր. վարչապետ Բողոքի կը հրաւիրի Փարիկի մասնահաշիւի բոլոր ընկերներին եւ այս շարքի կ'սկսէ վերջ ժամը 4ին, Մասունքի ճաշարան, 31 rue d'Alexandrie:

Կը խօսի ընկերուհի Ելլեն Բիւզովը: Նիւթ Ամերիկայի Օգն. Խաչի կ'ազմակերպական կենսերը: Մուտք ազատ է:

ՊԱՐԱՆԻՔԻՆ

ՀԱՆԴԻՔԻՆ - ՆՆՈՐՈՔԻ

Տը- Կարպոտ Խաչի օրաւոր առիթ:

Կարմիրական Իթալի մասնահաշիւին կողմէ այս կերպիկ ցերեկ ժամը 3—11, Rue Jules Ferry, Ivry:

Կը խօսի Տիկին ԷԼԼԵՆ ԲԻՐԱՆԻ

Կ'երգէ Անտու Բիւլիսեան, Կարտասան Օր. Ծ. Կ'երգերուն:

Շաւիկի Նոր Սերունդի Քառարարութեամբ կը ներկայացնէ ՀԱՄԱՐԻ ՎՄՈՐՏԻՆԻՔԻՆ:

Հ.Մ.Ը.Մ.ի պարահանդես

ՄԱՐՏԻՆԻՔԻՆ

Ահամարային արահներուն մէջ, այս շարքի երկուցին ժամը 9ին միջին, լոյս:

Նուազախումբ, ղեկավարութեամբ Պ. Գիւր-թՅՈՒ Տոմարներուն չամար զինքն: Հ. Մ. Ը. Մ. Կարմիրներուն: Կանխաւ ապահովել սեղանները:

ՆՆՈՐՈՔԻ

ՀԱՄԱՐԻՆԻՔԻՆ ՎՄՈՐՏԻՆԻՔԻՆ Միտիթին Կարտասանի մասնահաշիւի անդամահամակրական խնդր-քը անդ պետի ունեցաւ այս կերպիկ կ'սկսէ վերջ ժամը 8ին 3ին Կարտասան Կար. Կարպոտարահներուն մէջ:

DRAPERIES Fournitures pour Tailleurs VETTER (Ets. TERZIBACHIAN) 34, Rue Tapis-Vert, MARSEILLE MANUFACTURE DE VETEMENTS Hommes - Jeunes-Gens

Հիւսկոն անխելանի MACHINES A TRICOTER ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ ԱՄԵՐԻԿԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ DAVE 226, Rue Lafayette — Métro : Jean-Jaurès Հիւսկոնի ՆՈՐԸ 26-98

Վահագնաստեբը, 20 rue Consolat, Marseille :
Վստահ ենք որ դու՛րս մնալով պիտի ըլլաք մեր
տեսչական խանութը :

Directeur : SCH. MISSAKIAN
17, Rue Damesau — PARIS (13) Métro: TOLBIAC
Abonnement: 1100 ֆր., 8 1/2 ֆր., 220 ֆր., 3000 ֆր.
Tel. GOB. 15-70 74 10 ֆր. C.C.P. Paris 1678-63
Mardi 11 Novembre 1952

ՕՐԸՐԵՐԻՐ

28րդ ՏԱՐԻ - 28 Année No 6913-Նոր շրջան թիւ 2324

Խմբագիր Ե. ՄՈՍԱԿԻԱՆ

ՄԵՐ ԽՈՒՐԸ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԿԱՌԵՆ ՄԸ ՃԱՐՔՆԵՐ

Ժամանակակից պատմության մէջ Թուական-
ներ կան որոնք եւ ստիպանք են եւ տառապանք:
Ահաւորել 1918 Նոյ. 11ը, որուն տարեպարօնը
կը տօնուի այսօր, այն երկրին մէջ եւ այլուր:

Հիմապարտ եւ հաշտարար, ահազան -
զորքը փլուզման եզրին է:

Աշխարհակալ կայսրութիւններ վառող կամ -
բորբէն տարիներէ ի վեր, պատերազմ առաջին պատ-
երազմական, հարեանին դիմուն պայքիցներու
համար:

Յուշացաւ Թանկագին պատրուակը, — զաւան -
ժառանգի մը պայտնութիւնը Սերայիմովի մէջ:
Ամբողջ քառակնոր իրար յօդուցներն լման չլրտ
տարի, քանի ժիւղին երեստապաշտներու զերեմանը
փոխուի:

Արեւմադարաւ Թուրքիան ալ զարմաւ անծա-
րածիք պայտազանց մը հայ փողովորդներ հա -
մար: 40 միլիոնոց ազգեր կան որոնք մէկու -
կէ միկիոն տեսակով ունենայ պատմաշարժառնու
միջոց: Մենք միմեկն այսօր ալ կը փորձաւորենք
հարեան մէջ երրորդը: Անոց շարժառնուիչ ու -
կորներուն հետեւը:

Յայնպիսիները նոր աշխարհ մը պիտի կա -
ուուցանեն համաժամին իրենց հոգիական ծառաւ -
կոյնէն: Աղաւաթի՛ն: Աղաւաթի՛ն: Ինչո՞ն -
րովման իրաւունք:

Պարտականքը դիմելու ստորագրեցին ինչ որ
աշխարհի մշակուած եւ մաշակութի վրայ արժաւ -
նաբերուն էր:

Աշխարհի ժմաշարքը անհրաժեշտ, հայ փող -
ովորդը նմանակ արժանապաւ դաշմանը մը ստա -
րակցելու, իրենց զինակից: Ամենան իրաւունքն
հաստատել հաւատարմ:

Մտքովուն էր նաեւ միջնորդային խորհրդակ -
րան մը, Աղգիւրա Դաշնակցութիւնը: Ոչ միայն
արարած որդիներն արթնցան, ալ եւ պատե -
րազմը խափանելու, զինելի հաջորդ խաղաղու -
թեանը լուծելու համար:

Կարճատեւ մեղքարարելէ մը ետք, վերական
փոխարեան էր:

Պարգեւատր մքրճով բացուած էր, ի վարձ
տնակային դատաւորական:

Երկու հաւատարմի, Մուսուա եւ Անգարա,
զարմած էին ճակատադէր եղարարներ, ստարակ
կարողութի կաթնականներուն, որոնք յուրօրէն կը
յօրադրէին յանձնել սեղաններու առեւել:

Միւս պարտաւոր, շրջապակայ Պրեմիան կ -
կամայ կամայ կը բախէր զոսկրներ, օգտագործե -
լով Դաշնակցիներուն ապկարութիւնը: Թուրքե -
րուցիին ճակատին հանդէպ:

Արեւն իսկ մեւ ու մարմին կ'առնէ նոր մար -
տակը: — զինական տարածութիւն: »

Եւ փոքրիկը նորէն պայքեցաւ: 1939 Սեպ -
տեմբերին:

Տաւական իմաստով Աշխարհամարտ էր այս
անգամ: Դո՛ւր:

Աեւի քան տասը տարի վերին ալ, անոր աղե -
կներուն շատաւունքն է որ կը լսենք ի սփռուա աշ -
խարհը:

« Երբորդուն մեծամեծն է որ կը ցնցէ Ղեկ -
որդ: Անպի յայնպիսին եւ պարտակի խաղու -
թեան: »

Նորէն միջուրարին մէջ կը իջնայ սրտառու
նշանադրութեամբ: — Աղաւաթի՛ն: Անկախութիւն:
Եւ մասնաւոր խաղաղութիւն:

Իրականութի մէջ, մեծ թիւ փոքր հասած են այն
կէտերն որ կը կրկնուի զրաւարտ:

Երբ այսպէս ստատորէն յարաւած էին քաղ -
քինի - դաւաճարական թէ « շտապելիական »
պիտութեան զարգացում, անտեսական եւ աւա -
ժական ուժերը, ի խնդրը ապահովութեան եւ ինք -
նապաշտպանութեան:

Եւ երբ այսպէս դիմաութիւն, պայթուցիկ հրա -
մարտի եւ զարգիւն զինքն ու արարած էին, կարգի
հարեւորելու համար հաւատարմութիւն:

Որքան Թանկացաւ, Թուրքաւորեցաւ միջ -
նորդը: 1918ի դիմադարարին միջեւ 1945ի որ -
նաւորակը: »

Երկու աշխարհամարտ, երկու ճախիւնիւն յաղ -
թանակ: — եւ նորէն աւուշող:

Չարքի մը անհեղանկութիւնը մը Թարգմա -
նէլ հայերէն «ՏԵՐ Ողորդեա՞ն» ... Ե.

— Ո՛ր էր երեք շաբաթէ ի վեր:
— Անդրեանը կը ծառայէ:
— Դո՛ւն ալ ալը հնարի բացատրութիւնը կը
զործանան:
— Դիմա՞մար: Որդե՞նցի վիճարանութեան մը
բացի:

Իսկապէս, ո՞վ հնարած է այս այլադասկ ոճը,
որ միմեկն այսօր ալ կը զործանուի Թուրքաւար:
Ժրտեսներէն: Թարգմանուած է (garder le lit):
Որքան դիմա՞ն, Թուրքերն ալ չունին այդպիսի
բացատրութիւն:

Ուրի տոթի՞ն: Ժողովուրդն մը:
Անիմա՞տ կամ անձնակա քառերու եւ քա -
ցարութիւններու, որոնք մեղեմարտ կը կրկ -
նուին սերունդէ սերունդ:

Միջն ալը, մեր ուշադրութեան կը յանձնե՞
մարդը հնարածն է՞ դաշակա տեսութիւնէ մը:
— Բնականաբար զրաւարտ յաղաղութեան
շարժումին նաւարան ընդթը՛ խաղացած պատե՛կ
մէջ ջողաշնդի միայն կընայ ըլլալ մեր հակեր՛
վերջութեան ուղեգիծը, առանց տարածուն ման -
քամանութիւններու եւ ցնցողական (այլա -
սանք): որ զերեք տարալին կը կարծաթի, շար -
տաւարներն առաքիլական, իրատեսութեան պար -
տաւարը շանդը, հոն խիտ մէջ սեղանուած, շար -
քանիւն ըսել թերեւ ալ, դէմն ալ, զօղովով երկու
փրայ պարտեցին ճնարարութեան կանկները, անոր
լրջովով միայն տառապարտութեան նշանաբանով, ա -
ռանք խորշին ծուրը խոցելի՞ ցուցեցին աշը աւ -
անած, կանխահոգ ճնշով իրականութեան հարա -
գաւ չկարող դիմա: (Եւ մեծ. Լուսաւորութի թիւ 2):

Բնի որ արեւմտյան կանկներ մը ճարել այս հա -
տարին հատարուն եւ յօդուածարդին միւս կէն
ու նոր թիւններով լուսարկելու եւ քակելու հա -
մար, բարեի մը զործանք պիտի ըլլայ:

Գոնէ տողապաշտ ու թիւնըտը պիտի փր -
կուին անհեղձով ծառայելու տարածութիւն: Աճէ՛

20Բ. ՏԸ ԿՈՒՄ կայմադրութիւնը նոր տաղ -
նակի մը ծածկուած է: Անցան շաբթի զործա -
ղի մարմինը վարձքը երեք կարեւոր անգամներ, -

— Գ. Գուաւ, նախագահ Քարիքի քաղաքապետա -
կան Խորհուրդի (քաղաքապետ) եւ ուրիշ երկու
կայմադրութիւններ որոնց մէջը իմեղներն առեւել
եւ իրականութիւն է: Այս օրոքման վրայ ուրիշ վեց ալ -
գամներ ալ հրաժարեցին: Փոքրիկ Քաղաքակ -
տեան Խորհուրդը ար Կոլի լուսարտ անցընելու
մէջէն է հինգ տարեի ի վեր: 1947ին անոր 89 ալ -
գամներէ 52ը զօրավարին կուսակցութիւն էին ալ
նախագահ ընտրուեցաւ: Իր երաշխք, Փիկի ալ
էր: Այս վերջինը միշտ կրկնութեանք եւ անց -
նալ տարի եւ որ թիւններով իր առաւել, ե -
րեսիական ընտրուած ըլլալով: Նոր վարտաճե -
րով եւ հրաժարաններով այժմ միայն 28 կողմն
անգամները մնացած են Քաղաքապետական Խոր -
հուրդին մէջ: Կը իշխուի թէ օտա 50 անգամներ
ալ հրաժարեցին Ազգ. փողովակ եւ Հանրապետու -
թեան Խորհուրդէն:

ԱՅՆԱՍԱԿԻ ԴԱՆԻԱԿՈՒԹԻՒՆԸ յայտարար -
ութիւն մը ուղղեց քառերկուր, ի վրայ որովով
ցոյցներ եւ զօրծանութիւն արարել, ապա արձակել
տարու համար ընդէ. քառերկուր եւ ուրիշ յորս
անգամներ որովս քառակուրեան են Հեղա. 84% ի
վեր: Չիւղուրեանքն առեւելի իմեղած է անգամա -
պէս անգարտ արձակած անգամներովները:

ԻՄԱՐԱՆԻ ԿԻՆԵՐ իրաւունք տապալան ընտրե -
լու եւ ընտրութիւն: Այս օրովի ընտրուած ընտրա -
կան ցուցակի դրութիւն: Նոր օրէնքով 33 ընտրա -
կան շրջաններով պիտի հաստատուին: Որոշուած
է շնորհիւյս մը եւս կարգի, իսկ երեսմ. փողով
անգամներուն թիւը 777է ինքնին 446: — Ուրքա -
ր թիւններուն ցոյց մը կատարուեցաւ: Յէլուրթի
մէջ, Այցընճարուրի մէջ է Հինգ հոգի ճնքարակ:
ուճեցան եւ քալի մը ստեղծարար իրաւունքեցան:

ՏԵՂԱՆԻ ԹԵՐԵՐԵՐԸ կը արեւ թէ համարա -
վոր պայտանքներով, ժամանկութեւ, որ տպա -
սարքներէ մէջ կը տպուի 601.000 օրինակ, ի -
ւան է 188.000, ուրիշին Հեղաւորութիւնը 250 հա -
տարէ 120 հատար, ՄՈ Սուաւոր 602 հաղարէ
116 հաղար: Ուրիշ կարգը մը թիւններու ուղարու -
մը ալ մեծապէս նշանակ է:

ԹՈՒՆՈՒԶ ՄԱՐՈՒՌԻ ԵՆԴԻՐԸ

ՅՐԱՆՍԱ ՊԻՏԻ ՄԵԿԻՆ ԱԶԳԱՌՈՂԿԷՆ

Արտաքին նախարար Գ. Ռ. Շուաման ար Երե -
ւորք ժամանած է, երկէ պիտի խօսէր Ազգաժողով -
րին մէջ, յայտնելով թէ տեւէ միջառութիւն
հետեւ. ափրիկեան ինդիքն առթիւ անընդունելի
է Ժրտաւորի համար:

Շաբաթ օր Գ. Շուաման տեսակցեցաւ Աեւրի -
կայն արտաքին նախարար Էլիսինի հետ եւ այս
առթիւ. Երաւտարական հետեւեալ զեկոյցը: —

« Երկու նախարարները իրարու հանդիպեցան
երկուր եւ սերտ թանկամտութեան մը նպատակին
միջոց: Աեւրիկեան նախարարը պարզեց իր տե -
նակցութեան արդեւնքը միւս պատուիրակին:
Թեանք հետ: Գ. Շուաման յայտնեց Քրաշապիկ
փողովորդին ու կուտակութեան թղուանքով շատ
հաստատ զգրեց Թուրքիան եւ Մարդիկ խնդրե -
րուն մէջ: Վիճարանութիւնը ծառայեց երկու տե -
նակցաներու միջեւ հասկացողութիւնը ընդարեւ -
ելու: »

Այս տեսակցութիւնը որոշ արդիւնքի մը չէ հա -
տեւ: Էլիսին թէեւ յայտնած է թէ իր զերեք լուր -
նացած է նոր ճակատակի ընտրութեանը, զայց
միմեկն նոր նախարարին զարուստ, պէտք եղած
անկացութիւնը պիտի ընծայէ որդեգրել վիճար:
Նուրիկները վիճէ շփեմունքին: Պիտի ընալս
յոյսաւորեց վիճարանութիւնները եւ ասակայ, ինչ
որ ալ պատահի, Աեւրիկա անձնակ կը նկատ
Ազգաժողովը այդ խնդրին միջամտելու:

Ազգաժողովին առաջին օրակարգը Քորեւայի
հարցն է: Եթէ զարիք ստեղծ կ'ընայ քառական ժա -
մանակ առեւել, որով Ժրտաւորութեան ու ամերիկե -
ան նոր պայմաններին արեւն պիտի ունենան ի -
րարու հետ հասկացելու: Սակայն, Այցընճարուրի
Քորեւայ այցելութեան հետեւեալով թէ յոյսաժող
էր Քորեւան, անմիջապէս պիտի դըռու Թուրքի -
այցը:

Աեւրի պաշտպանի, այն աճուն ար Ազգաժողով -
ը ձեռք առնէլ քայլ: Քրաշապիկ պատմաբանու -
թիւնը պիտի հետանայ փողովորտահէն:

Անկիտ ուժ պիտի տայ Ժրտաւորի տեսակ -
տին:

ԳԵՐՄԱՆ ԲԱՆԱԿԸ ԿԸ ԿԱՇՄՈՒԻ

Արեւմտեան Գերմանիոյ պապականութեան պետ
Թիոտոր Պլանը ընդաճակ յայտարարութեան մը
մէջ կ'ըսէ եւրոպական քառական մաս կազմելի
զինական ուժերը պիտի կազմուի 500.000 հոգիէ.
զորանք 80.000 խորճ պիտուի, 250 քնդապետ եւ 40
գրաւոր:

Օտար թիւակցիներու առեւել լուրերու հա -
մաճայ, Հին Գերմանի կ'արթնանայ: Օրինակ,
ամերիկեան քառական մէջ կայմար մտած Գեր -
մանը որովս թիւնք թիւնի վրայ զգրեմունք արժա -
նալոր թիւնը կը կրեն, սկսած են ինքնին ինչ ցոյց
տալ: Փողովորտուն մէջ շարք շարք կը քալին զին -
ուորական զինացող եւ կ'ընդեն նախկին աղա -
մական եզերք: Այս երեսուրթ մասնագործին կը
պատմանով չափաւոր ջրմանքին:

Մարտական Գերմանիոյ ինք նաւանդներէն
եւտեր քուէարկութիւն կատարուեցին ընտրելու հա -
մա 100.000 քաղաքապետութեան խորհրդական:
Դուրեւորողները 15 միկոն, կ'ըսէ կը կայմեն ինչ
զոր Արեւմտեան Գերմանիոյ քուէարկութեան: Առաջին
արդիւնքները ցոյց կուտան նոր նաշին եւ -
տու յաղորդիւնը վարչապետ Արեւմտեւորի կու -
տակութեան զին:

ԹՈՒՐԿ ՎԱՐՁԱՎԱՐՆԻ ԺԱՄԸ

Թուրքիոյ Ազգ. Մեծ Ժողովը բացման առթիւ
հանդիսաւորեց նախագահ Պալաթ երկար ու -
ղիւնով մը պարզած է ներքին եւ արտաքին կացու -
թեան եւ շնորած թէ «Թուրքիա Միջուղային
մարդիկ մէջ Կուտակութեան եւ կայմանութեան աղ -
գակ մըն է: Ներքին ճակատին վրայ անհեղանկ
չափաւորութիւն տարի մը եւ եղաւ եւ սկսան արդեւե -
րապի անտեսական միջանկերը: Նոր լուսովում -
ան մարդին մէջ մեկուտուած կարգ մը զեպքեր
կարծածներն աեւել էին: Տարակ տարի կ'առնէր
քաղաքակ ճարտարութիւնը 180 հաղար մէջ է ներ -
կալա, արտիքի ընդ 12.280.000 թիւի հասած:
Եւ մէկուրէն թեւ արտիքի պիտի կ'առնէ արա -
մալէ: Արտաքին առեւելուր 1952ին հասած է
երկու միլիա 116 միկոն ոսկիի: Արտաքին ա -
ռեւելուր քաղ ուրիշ: 1952ին ամուր կ'առնէր
քաղաքականութեան մը զործարարութեան տարի
նշան: Այս տարի ալ պայտանքեց քառակար ա -
ղեւանը ստեղծարարով օտակ: Քորեւայ մէջ ի
կըր. զրաւոր արդիւնքն քառական ընտար իրա -
ւունքով քառական: Արտաքին քաղաքականու -
թեան մարդին մէջ զորկապակ կատարած ենք հա -
տաւորան ապահովութեան դրութեան: Անցան
Փողովորտունը ի վեր կ'անդադրակցեց Արաւմտեան
Ռաիկաւորութեան օժանդակութեան: Եւ հաւաքական
պայտանքութեան միջանկերը Միլիոն Արեւելի
պատմութիւններ: Միջուղային արտաքինութեան

(Լուրերու շարունակութիւնը կտրուող Դ. է)

ՓԱՐԻՋԵՆ ԴԱՆԵՂ

4.

Պոստ մը եւս կը կոտորանա Արեւմտեանը ինչ քաղաքաւոր մէջ, տեսնելու համար Փարս-տեանն եւ հոսմանակ չընտել մնացած աւերակներն։ Անս Խոսմանի 2000 (Պ. Ք.) թուականի մը-նացած երկու տնտեսարար արժանանք Այլ ձով այլը եւ կին, մարդու եւ կնոջ զիտակցիւմով, ասիւնի մարմնով, իրենց աստուածներն եւ։

Կանխիկաւ տար մէքի քարքարեւթամբ արեւ մը միակտուր, խոյակները անվթար։ Ճիշդ տակը կը գտնուի տասներկու տարեման արտաբնամբ քաղաքարեւթ, գտնուում 452ին (Յ. Ք.)։ Պատե-րուն մէջ խոյակներն եւ որոշք զով գտնուում է Սրախրին եկեղեցին, ինչը Ապիւր - փարստեանն - բուն աստուածներն — աղօթեցողութիւն։ Այս աւե - րակներուն մէջ կան մանուստաւան ներդրեր, ուր պարած եւ ուսած են ինչ Ծոնքը, Հազմա-ցիւրին։ Անոց զաղաքաւորեւթեան հետքերը կը տեսնուի տակ տեղ — Կարսիկեայ սիւներու, կը տարեք, արձաններու մնացորդներ եւ խոյակներու զանազակարգ մասեր, մասունքներ որոշք հնա - ցում եւ արտաւել կը պատմանու այլեւշուրեր։ Այս չընտել մէջ գտնուում են Սուտար Սուլայ-իկ չընտել 27 կրակիթ արեւնը, խոյակներ եւ գա-նապան զարգաւորեր, իրեն զարգաւորեց մեկուն ներու։

Եւ կը լինի հնադարեան Հայաստանի մեկուն-ները, Արիկ հնադարեան եկեղեցիները, հայկա - րան ճարտարապետութեան հրաշալիքներն որոշք տեսնել անպաւ զրկուած են, օտարութեան մէջ։ Մեկունիկ տակը կը զարդեց զաղաքը, ուր կը գտնուի Հայքը, արտիկեայ Հայքը զի մը արտի-ուելու համար։ Ի՞նչ էլ կարելի գտնել Հայքը, զի-րուցան աշխարհ չորս հոյակերն։

Անս բնութանք մը եւ անաւան ճարտու մ-արկները, կը ծանոնան, կը ծանոթանան։ Երկը-րեւ նախան, Պահիրէն։ Կը Հայքեան ճեւ - տարեր չընել մասին։ Կրկուորում, Հայքարեւթ, կը խոսի իսկ ժողովուրդի դարձարութեան, 2-Յ. Դաւանիկեան կարգաւորակաւ եւ աղային կը դարձուի, թեան մասին, կը խոսի ընկերներու կը խոսկաններու մասին։ Ժամերի կարգին հաճե - լի։ Սուր փոփոխութիւն, արաքական յայտերն այս մասին ծանոթ Միջերկրականը միշտ խոսկանը է, սակայն որո՞ւ հոգն է Քող ինչ ճովը, թող նորս պայտերի խոյակը արեւններն հնա, միշտ արտ արտի տուած կը խոսիք անցնելու, ներկայիս եւ ժամանակը պայտերի վրայ աւելի զոն հաստատ-ար։

Յուլի 28.— Վերադառնա Լիւրանիկի քարքարե-ները կը եմարտուի եւ զարգաւոր ու զարգաւոր է։ Սարտուր կը զգամ։ Բանուածք տարեան հնա-արարները կապած մը կ'արքեցնէ արեւ։ Այլ - օրերուն անպաւալով կը կանգնէ։ Դարտուր թիւ-նակ եւսարտերի ճարտ աստուան կ'արձակու-մէք Հայտուե անպաւին։ Երկերը քարքարաւորա-րէջ յայտուե փոք զիտակցիւմով։

Հարկ կը խոսիք Պէլլուրիկ տակը։ Ժամ - բորդերուն եւ ընկանակներու պատկանելի մէջ անվ թան կը կորսուի։ Վայրկեան ասալ ապարի կ'ուղեւ։ Եւ անս զիտաց կը ցոյց ինչ եւ սրկել մանսթիւ, Վիլհելմեան միաշխուհեմէն 2-Յ. Գրի-գոր Հէպոլիան, միշտ ինչուորակ, ուրախ ու համարկելի։ Այլեւս ինչան ինչ։ Պէլլուրիկ մաս-տան պան մը կը կարծիք զիտ Եւրոպայ եւ։ Փու - րդեցիները նեղ, հանրակարգ կը խոսիքներն երթ-ւելի։ Անկարգաւորութիւններ։ Ինչուաշարքեր ինքը կը հրշեջներ։ Փողոցի բաները մայր մայր կը շար-մին, տանք վաճառքը որ պիտի ճոյնելու կու - բերու տակ։

Բաղաւոր մէջ Հայտուեան թիւր արեւան մեծ է, սակայն տար քայլ շարած կը լուի հայրենի քարտուր։

Անչ տեղ Հայը կը տակը մէջ է, արեւտան - քար, տեսարարան, բանտար։ Յուլայիկերուն վրայ կը փայտի հայրենի տառերը։ Արտաբնամբ աշխարհն է, խոսքը, զգըք, մասունքներ եւ զորքի անպատեւութիւն։ Լիւրանիկեան հանրապետութեան հնա Հայը եւրոպայեան է, կ'այլիք անոր լինել - օրն. սիւնակեան մէջ ապու ու համարան։ Հայ - կական անոնովապատեւութիւնն ու ձեռնկէցութիւ-րը թիւ ասած են պապս եւ անարկել։

Լիւրանիկեան անպատեւութեան երկրի մըն է ու ասմանակալ։ Կ'այլիք զիտարարաւոր օտարականներու այլեւթիւթեան եւ շնորհիւ կը տեսարարարարան, ու Սիլին Արեւելիք զիտուր կը կանգնէ։ Անվ սպաւթք որ կը հասնի Եւրոպա-յին եւ Ամերիկային, Պէլլուրիկ միջուկը կը բա-լաւուի։

Որեմն ժողովուրդներ մեծ է եւ անվ մարդ կը ճարտ քար շաւի։ Փողոցի ճովուն մէջ մեծ էն է պիտ քրտակաւու համար։

Հայը իրեն եկուոր ժողովուրդ լու գիւրէ անցնած անտարաքան տեսակներով։ Երբեք ար-

Կարելի թաղաւոր Ժարտը կը յուշերուն մէջ կը զիւր — Վերելին պատեւագրին, անվիտակե-կատարութեան արժանքի մը վրայ, Եւրոպաու բա-տարարները անվան խորհրդակցի։ Սիւնակեան։ Այս արքիւ անվիտակեան արժանքի հետ տեսու-ցութեան մը ընթացիկ լուրին։ Ու Կարելիք Վ - իրեկցիները կուտան երբ անվիտակեան կը յուշ - ունի չ։

Անցաւ օր, ճարտարական Փիլիքի մը (Rasho - mon) ներկայացման ներկայ եղայ։ Դեբարաստեւեան (մէկ հաւ միտակ կար) միշտ կուտար, հաղիք մէկ քանի անգամ տեսալ խոսիք, յարտան կուտար ու կը Հեկեկար, եւ նոյն կին կնոյնէ լցուած դերա-սանն այ մէկ անգամ Հեկեկար։

Մենք Արեւելիք մէջ վարժուած չենք այս-պիսի անտարարները։ Արեւմտեան Փիլիքուր մէջ՝ դերաստանիկն լամենէն յուշի պարագաներու ա-տեն հաղիք ցուցերը կը թիլին եւ արցունքի կա - թիլին կը հոյսի այտուրեն վրայ եւ այն այ տ - անց լաւ, կամ Հեկեկարն իսկ դերաստանները, Հեկեկար, ընտ երբեք, անցնալ մակէն արտանվիկ պարտականները դէմքերուն վաճառելը կը պը - րուի, դէմքերը կը խորովին, սիւնները կը կու - ժուր, մէկ խոսքով դէմքին արտապայտութեան մէջ է որ կարտապայտ իրենց ներքին միտը։

Լազը Արեւելիք մէջ միշտ է պատուի եղած է։ Դեկ քարքարուն երկարատար կը կարի որոշք պա - տուն կը լալ մեկուրեւում վրայ։ Այս մասին լիւր - տակութիւն մը կ'ալ Անտարարներ մէջ։

Իսկ մեք Հայրիւն։ Հայն ու իրեն Արեւելիքի լալը սիւնալ է։ Հին ժամանակներ եւ միշտ ան-կայն դարուն մէջ կը կային Քիոք բողոցներ, ա - նոնք մի կ'իկին էին, զրամով միաբանու, որոշք մեկունիկը փայ հակած՝ լալով ու զոք ըսալ Խա-րովը ննջեցաններուն ունեցած եւ յունեցած ա - րաքիւնութիւնները զով զով կը շարկէ։

Կը յիշեմ մանկութեանս օրերուն, մեր զաղ-ցիւք մէջ, շատ անգամ, ննջեցաւ տունէ վերջեւ - րու պաւուն, կինը պատուականներն կարտա-նելն մայրը չըրուցան վաճառուն մը կը փըր - ցնէին արեւաթք ճիւղը արմակելով։

Տարիներ ասալ Հիւսիսեանցի մը մէջ, այն - լալեթան պաւնէ մէկ քանի վարչական ասալ, երի-տասնացը մը միտու։ Անվիտակե ասալուն մ' ծածկեցին, այլեւթիւթիւթներն վերջ վերջերին հա - մար։ Ճիշդ այս պաւուն կին մը ներս մտաւ արա - ճին, ննջեցաւ իր յուրը։ Երբ անուս երբոր մե - ինք ճիւր մը արմալիք, վաղեկ մտեցան, սա - անոր վերջուց եւ մեկունի վրայ միտակ սկսալ լալ։ Եւ զարգաւորակաւորութիւն Եւրասիական մը էլ յիտու իմացայ որ լեւնայի Հիւսիսի իմէ է երբ։ Դարձան Արեւել։

Գիտեմ ճատալիք ընթերցող տիկիները պի - տու լինել։ Ճարտարականներ լին լալ արդեւանե - քար - սիւն եւ, լին յուրերին։ Այսպէս մասնա-նները շարաւոր կը սիւնին։

Ճիշդ է որ յուրերուն զարգաւոր անհատի ան - հատ կը տարբեր, բայց ու թէ ազգ ազգ։ Ալ - խարքի անվ կողմ մարդը մարդ է։ Բազմաբա - րոյ թիւթին անպա լալ գիտեմ։ Այսպէս թուրքե - րն թալմիկի երկրն ու ասացանքներ, որոշք մէջ լալ յաճախ լալի կը հանդիպել։

Սակայն Արեւելեցիներ եւ Արեւմուտեցիներ տարբերութիւն արեւ է որ, արեւմուտեցիներ գիտե - իրելիքը գիտել, ան գիտե լինի մը գիտել կը ար - ներելի պարտութիւն, ան կ'ըսէ։ Փոք ցաւա հոյսի կը պատկանի, ան պիտ լինիմ ուրիշներ իմ քու - տեւ անպարտութիւն ընել։ Եւ Բուլալ ներաւն, ար - տեւ անպարտութիւն գիտեցուի։

Բոլորը ալ իմացալ Լիւրանի ճիւղը, Այդիտից ընտանիք մը արք եւ կին եւ արեւակը կը սպա - նուած գտնուեցան աստուածուն յուսարարին։

Տեղեան թերթի մը թիւթիւթիւթ լիւրանի մէջ տեսնայութիւն մը ունեցաւ արեւակին մեծ ձորք - հետ կը տար մէջ։ Թիւթիւթիւթ կ'ըսէ։ Ճիւրեւիկ տիկիերը գիտացա ինքեղը ցաւիկ ստալիկորին, այս -

հետաւոր ալ կը փայլի։ Գրեթէ լաւագին բան ուրուն ու զարգաւոր անհատաւոր է այս երկրի մէջ։ Ընել ձեռնկէց պիտ եւ անգաւարտան ճալալ։ Անտարար արեւելեան է, անկարելիութիւն՝ օրեք։ Մասնաւոր մար անտարարաններու զով պիտ է անկարելի։ Մեծ անտարարանն անտարար կ'ալա - ան ընդհանրացնել եւրոպական ձեւը։

Յուլի 30.— Պէլլուրիկ կը մեկնի։ Այս հին զաղաքաւորութեան ճարտարներն անցած եւ Հոյմալիկներն, Փիլիքիներն, Հիլիքներն, Հա - յին։ Անվ մէջ թողած է հնաք մը այս երկրի մէջ։

Ինչուաշարք կը ստալ Լիւրանիկ գիտեցի եւ օգտանու լինելու ի ինք, Պէլլուրիկ հնաքն եւ խոսա տալիք թիւթեւան լալաւոր կը լինէ։ Մեկունս հնաքիւմ մեծ հնա կը թալի մալցիւրու այս ցիւց ու օճապայտ ճարտարներն։

Մաս հնաք հարկեր տակի ասալ մեծ քանակութիւն մէջ երեսուն եկու. արհեստագիտութեան քանակագրը քր։ Այս արհեստագիտութեան արեւեան ասանան - արեւեան եւ արաւարտութիւններն որոշք անաւ - խորեցալ էին։ Այս արաւարտութիւններ եւ իրենց խոսկաններն ար մը մարդիկ էին Եւրոպայի ամէն մէկ երկրի մէջ, եւ ասակն ալ զարուն լինա - լանքները կ'ուղիկ ընդունցին արաւարտան ինչա - պիտները կ'ուղիկ կարտարութիւնը, այն ասակներն որ թէ կ'ալաւան կը թէ թանկուր պատ անգաւարտան զորատարներ է եւ ասորեան։ Անկէ ցաւ արաւա - ղիւնուորութեան է ասորեան։ Անկէ ցաւ արաւա - րու չէին զիտուրներ պատաւարիւրը երբ կ'ընային տըր կընլ օգտուածներու օգն։ Թէն ար փոք արհեստագիտութեան անգաւարտներն ալ մէկը հնա - րած էր արաւարտութիւնը, ալ իսկ արաւարտ - անոր զորատարութեան նշանակը, բաց ճիւղեք տուր չէին վճարը հնաքիկ եւ արուն ալ փառա - րեն կը պաւնէին զարդներ։

Տարաւարտութիւնը ասակներ տեսալ զոր - ծածկուեցան զիտուարի մէջ, ասակն Բողոցի - ներէ կին որ 1400ին հնաքիկն ասակն շարտաւան տարեւոր, զորս կուտար մը մէջ Հայեցիկով կ'ալաւին թալմիկ գործանքի տարբեր ձեռնարկները կուր համար։ Ճիւրեւն չէ թէ ով տակ ասակն կ'ըրեւ Եւրոպայի մէջ։ Թիւթիւթիւթիւթի կը, Մայրանի մէջ ան Բուլիքը՝ Հայարիկի մէջ։ Բայց գրեթէ ասոյն է որ ինք թալմիկ որեւէ վար - մասարութիւն շարաւոր։ Կ'ընթերցի արաւա ար - բանու իր արողը կեանքի ընթացիկը։ Իր հնա - րած շարտաւան միտուրակ զիտար ընդօրինակ - ցին կը ընկերներ եւ թանտարներ, որոշք յետա - րեւին հաստատութեան արարեր զաղաքներու մէջ։ Անկէ տարաւոր կ'ալաւին կը իմանալու - հէ, տակը որ շատ երկար մասունքով անգաւ ար - արաւարտութեան զորատարն արաւմուսն համար։ Կիւ - թիւթիւթիւթ եւ Բուլիքը 1450ին ասակները կ'ալա - լան իրենց մասունքն վրայ, սակայն 1469ին կը միտին որ երեք Գիւմաններ հաստատութիւն ասակն արաւարտ Բուլիքի մէջ։ Բիւթիւթիւթիւթ սպաւ տա - րին 1477ին Լիւրանի մէջ, կ'ալ 1507ին երկու Սիւրիպանիկն արաւարտութեան մեկունիկը ասա - ցան ձեւնա Ս. Թալաւորիկ իրենց եւկերի համար։

Շատ ընել յաղաղագիտութիւն կուտարութեան արաւարտութեան մեկունիկներն մէջ, միշտիւ Թի - րորուն սիւրը, երբ Միլիտանի երկրի մեծ մասով վերջուրակ շարաւոր փայտե մասունքն է։ Այսպէս, մեկունիկը հնաքիկի զիտար իր հե - տարարութեան օրինակը շար, ընկերութիւնը որեւէ օրուս էր զաղիք։ Այս արաւարտագն ար - զիտան է իւրեւրակի փայտի կը շար, ի փաւ հե - րաւորին եւ ընկերութեան։ Համապատ Մարտու Խուրաններու տիկերութեան շարաւարութեան Դուր յուրանու, Վեմի մարդ իրաւունք ունի պատաւարներ արաւարտ եւ ինքնապա շարեւոր որ եւ է զիտական արաւարտութեան որուն ճիւղի - րեւին է ինքը։ Այլ փիւրկն յուրանու կը հանվալ անվ մարտու հիւրանու... Մասնակցիւր զի - տակին յաղաղագիտութեան եւ անկէ քան թալմի - րութեան չ։

Այս խոսիքը միշտ այ զիտութեան ունեցան է, բայց Կիւթիւթիւթի չընտել ի ինք, արեւ տըր հնաքարտաք ասոյնալ է ինք թանտար է որ ընկ - րութիւնը օրուսով մարդկային հնաքարտաքներն։

պիտով ապացուցր ստաւա մեծ ազգի մը պատկա - նելու չ։

Թիւթիւթիւթ այս խոսիքի մէջ անորով փիլի - տակալութիւն մը կը պարտակուի։

Ճարեւ ինչուաշարք ասակն արաւարտի մեկուն - րեան նշան է, լալը հնաքութեան մէջ թուրացում կը ծանալալ։

Արեւին արեւիկ Հայտուեան զուր ու ծանաղեք զաղաքաւորէք մեծ ազգերու կունեցալ օրինակին հե - տակը։

ՀԱՆՐԱՄ ՄՈՒՈՂԱՆԵՐ

Բնութեան գիտեցիւթիւթներ կը լուրցին տե - ւալի շարաւոր եւ արաւարտական ժողովուրդը հա - րակով եւ մասնաւոր մեծ հասակն ու կ'ընտել։ Լիւրանիկեան հոյակարար է, անտար ճիւր կը թա - ճի թիւ մը ճիւր եւ արաւարտութեան անտարտ համար։

Ճարտարներ յիւսում եւ ճարտարութեան լալն եւ մալուր։ Երբեքները ուր որ փայտուր եւ կամ ցանկապատան եւ կամ հեմակ մեք - երան փոք սիւններով, զղուշաներու համար են կատարելութիւն։

Ուր մարդ միշտ կը բարձրանան այլ իրտիկ տակերին, որոշք իրապատան եւ թանկարար - նելով, պայտան ծանարով, ձիւթներով։ Ինչ հնաքական արաւարտ եւ ուղար հնաքարտաքին, կամ եւ յուրանութեան կը պաւնէին արաւա - րի հոյակեր, այս լինուածութիւն։

նորոգան բնական է որ հնարեղին աջ գտնուի դեռ — տերէն, ինչպէս որչինքն հնարեղին իրենց ձեռքը աշխատաբով: Մաս երեք հարկեր տարէն է վեր, բայց միայն երկիրներու մէջ, յուսամբ մարդիկ գտնած են այս խնդրել եւ ընդհանրապէս իրական — նազանք է հաստատարելով իրենք տնտեսական եւ բնիկարկին շահերուն մէջն: Ընկերութիւնը հնարեղին կուտայ արտոնագրեր մը (արդէն) որ իրեն կապաւորէ իր սեփական իրաւունքներու պաշտպանութիւնը, որո՞ք ժամանակաշրջանը մը համար: Յետոյ արտոնագրերը կը դառնայ հանրային սեփականութիւն:

Անգլիան ժողովին երկրին էր որ սկսեալ արտոնագրերն էր 1623ին: Ապէ՛ն ստաց թագաւոր — ինքը տնօրոնութիւն ունէին վարձարարելու իրենց պաշտպանները արտոնագրերէնք տարով աւելոյ՝ կարգ մը արարներնու վաճառման կամ շինութիւն համար:

Երկրպագի թագուէրն ախնայ տնտեսական — բն կուտայ աշխատանքները որ ծանր զեղծութիւն լաւագ եկան: Մենայնքները կը տրուէին բաժնիքի, աւերածնուն պիտոյցներու հա՛մար, քանի որ կը բարձրագոյն էր ազգայնական ինքնութեան կը մասնուէրէն:

Ճնշել Ա. Թագաւորին օրով, արտոնական յանձնարարներ մը նշանակուեցան շրջանին աւելին մեծ իրաւաւորին՝ Սթը Էտ. Բոքը գլխավորութեամբ: Գնեմուն համար այս խնդրերը Յաննա — խումբին կարգապահական վրայ ազդեց մը էր արտադրութեան որ շնչեղ կը շարժէր բնակիչներուն համար Գլխավոր արեւ ձեռնարկ: Բայց ստեղծանք արտոնագրերն կրկնուին արտադրական եւ Ա. Տարիներուն եւ միայն առաջին նոր սեփականին դրամականութեան կամ շինութեան հա՛մար, պայմանաւ որ ոչ մէկ քան հազար տոկոսէն կամ դոլար պիտուի թան. ստացուածքին աւելցնելով դիւնը եւ վտանգով տնտեսութիւն: Այսօր այս այս սկզբունքն վրայ չհիմնուել է դիւնարեւ որ արտադրի դրուիներ:

Միայն 1791ին էր որ ուրիշ երկիր մը, Ճըրման օտե՛նք մը հրատարակեց արտոնագրերնու մասին: Բայց յաջորդ 30 տարիներն ընթացին, ապքեր հետեւեալն այս օրինակին: Բոլոր արտոնագրերն էր իմ խորացուցին պայմանաւոր մը ձեռք ընդ — մէջ հնարեղին եւ ընկերութեան, քայց միայն այսօր ալ իրաւաւորները կը վէճեն թէ այս վաճառարկներուն մէջ խախտապատուութիւնը հարկ — չի՞նք թէ ընկերութեան շահերուն պէտք է տրուի:

Նոր գործերն մը վնասութիւն համար արտաճ տնտեսութեան արժանատիութիւնը յաճախ զուտ կը բանայ աւելի օգտակար զկտուի: Այսպէս — Աբրահամ, թիւրք 1769ին շարժողը կատարեալ — դրամով կը մտնելու ձեռնանք, ինչպէսով բազմ — թիւն աշխատանք մտնող, եթէ ձարիւնը արդէն արժանապատ քլորայ կը մեքանէ:

Բրաւանքին մէջ, շատ քան խնդրէ ձեռնարկին իրաւունքներուն պաշտպանութիւնը, կարգ մը տնտեսականութիւն: Յաննա անհրաժեշտ է մասնագիտ — ար մը միջնամասինը, կեղծարարութիւնը իսկ — փանելու համար: Այսպէս՝ Փե՛նի չարկու մեք — նալին (Մ. Նահանգներ) խնդարագրութիւնը կը բաղկանայ 18,000 կոտորներէ պատկանելի հասող կը կարծիքն:

Տախտի չկայ որեւէ միջնադարին համաձայն — Յուսկին հնարին իրականին պաշտպանութեան

ԱՆՊԼ. ՌՈՍՏՈՒՄԵԱՆԻՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՏԻՊՐԱՆ ՄԵՆԻ ՄԱՍԻՆ

Լոնտոնի Royal Central Asian Journal պարբերա — Բերթը, կը XXXI - Part II թիւին մէջ հրատարակ — կեց թանեղն Գ. Նուպար Մագուկտանի մէջ հաստատարական յուսարմը, Armenia as an Empire - The Career of Tigranes III (8 էջ):

Յօդուարեց ինչիւով օտար կարեւոր պիտու — մաշկաներուն վիպայութիւնները, կապաւորանք թէ Տիգրան Մեծն ու Նախկին կայսրութիւնը, արեւելով, տո՛ճմային նկարագրով ու քաղաքա — կրթական ուսով կը գերազանցէ Մեհրդադ Եւ — պատար հիւրաւոր: Մարդոն ու խորագործնոց արեգեհոճոյն վնասակարներ ու իրենց չիմնած պիտուութիւնները կը բացարկէ հնագոյն Հայաս — տանի պետութիւնը եւ Ստուշեան հարստութեան կարեւոր դերը հելլենական քաղաքակրթութեան զարգացումին իրաւորման մէջ, եւ կը պարզէ աշխարհաբնական չիմադրելին՝ Արտա — չէն Ա. ի քաղաքակրթութիւնը ու իր պատմութեան չիմարութիւնը նշանաւոր Անիւրային, Տիգրան Մեծին քաղաքակրթիւ ձեռնարկները եւ յոյն մասնակիցի մեծ իմաստասիրութեան ըրած հար — էքը, որպէսզի քաղցեղները կը կայսրութեան կը — ինք մայրաքաղաքները (Արտաշատ ու Տիգրանա — կերտ):

Այս առթիւ դժան է Մեծաւոր Արեւելքին ու Նախկին հին Թուրքարքի մասն քարտէս նշա — նակելով նաեւ: Խ. Հայաստանի սահմաններն:

Անդր. Թերթի խմբագրութիւնը թողարկուե — լով յօդուարեցիր, յայտնած է թէ կը ուսումնա — սիրութիւնը արդէն յանձնելի Լոնտոնի Encyclope — մաներուն, որպէսզի աշխարհաբնական ու յայտնե — լանքանք պատմարարութիւնը տարածուի համար — նաղխարարներուն մէջ:

տնտեսութեան մասին: Երկրէ երկիր փոփոխական է ժամանակաշրջանը, — հիշենք 25 տարի: Հա — նազան ապքեր նախապէս ընկնիլէ կը կատարէ հաստատուելու համար զիտուն ինքնատուրութիւնը եւ օգտակարութիւնը: Այլուր, եւ մասնաւոր Տիգրան — սայն մէջ, արտոնագրերն կը տրուին օտոնց նախաքննութեան, չա՛ն ու փարս Տարիէն ձեռ — լով: Գաքց կը երկրորդն մէջ, նկատուի փառնէն զիտու ձեռնարկու Նաղաւորութիւն:

Երրորդ արտոնագրի ստացողները չարաքար — կը դրամանք իրենց համար ընդունա՛յած պաշտպա — նութիւնը: 1907ին հրատարակուած անդլոկան օրէնքը արժանաբար կատարել, արտոնագրի արուել 4 տարի վերջ, եթէ օտարագործան չլրլայ Անդ — իոյն մէջ, չեղեալ կը համարուի: Տանդարակի եւ Աւստրալիոյ մէջ արտոնագրերն կրեան Պետա — թեան սեփականութիւնը դառնայ եթէ ընդհանուր չարայ կը պահանջէ:

Արտոնագրի ծանցողներ կը տարբերեն երկրէ եր — կիր, այնպէս որ շատ անգամ սուղը կը նստի ա — զան ձեռքերին: 1894ին միջնադարին պայմանա — դրէն ձեռնաման, Պե՛նի մէջ հաստատուած Արտա — նագրերնու Գրասենեակը որոշ յառաջիմութիւնը կը ցուցէ:

UNESCO

ԿԱՍԻ ՄԷՋ ԼՐՏԵՍ ՄԸ

Պապոյ թերթէն — Պապոյայի ռուսիկանա —

Թիւրք մերթախան է մէկ ռուս եւ երկու պուլկար լրեսան, որոնք զաղթականի տարաբնի սակ մեր ա — իրականն օտմանէն ներս մտած էին:

Տանտընը որ ստաց կարիք օտարիկանութիւնը կապաւորէ մարդ մը կը գտնէ մայրաքաղաք մը մէջ: Ինքնութեան թուրք լուսնի եւ յայտնի թէ ռուս եւ փայտած է Թուսկիյն աւ Քուրքիտա — պատանան: Հարցանքն թէ ինչու՞ էրեք օրէ ի մեր օտարիկանութեան չէ դիմած: Թուսք, որ կը կու — լուի Փիլթով, պատանանց թէ նոր եկած է:

Թուսք իրեն կապաւորէ Թուսկիյն զոր — կուած է եւ հոս ալ նոր յայտարարութիւնը ը — լուած: Անպէս չարաքանութեան ըմբռնքն նախա — քաղաքական մէջ բանաձեւ է: Վերադա՛նք օտարիկան — ութիւն իսր ընդունիլէն մը փնլ յարեղիք է օտու — գիւ իր Փեթով մէկով զարեւարեղեցն է:

Փեթովի ինքնութիւնը երեսուն զա՛նք միւր, կը հետապնդու նպատակն ալ հաղանգուն է: Կար — քի գործադար իրանի մէջ պատմութիւն կուտան, սակայն հրաման օտոնցած է նախ թուրքի մտնել յառաջ անդիւր իրան, աւելի դիւրութեան մը հոս աշ — խաղելու համար:

Փիլթով շատ լաւ թուրքերն էր իստի եւ իր — թիւ թուրք չարաքանի ինքնուր պիտու ըլլէ իրանի մէջ: Փիլթով խորտոման է աւելի քան: Գանի — թը օրէն գին, ստանէն պիտու յանձնելու: Փիլթով կարծիք թանակի մէջ հարեւապետ եղած է:

Մ. Ռուսիկանութիւնը Պոլսոյ մէջ ձեռնաղկած է երկու պուլկար պայթեցումներ, որոնք լրտեսու — րեանց կամաքանութեան: Աստուծ է մին տասը օր տա՛յով կապած հարկանք էր երբ կը թափառէր Լիվիտի չրկաւորքը, հոս ուր ստանալէ եւ ռուսա — րի արդիւնայ գտնելու համար: Հարցանքն թեան պատճառն քան էր թէ պարզապէս կը պարտեր եւ չէր դիտեր թէ պաշտոն արդիւնայ գտնի է: Բայց երբ վաճառ խաղարկուած է յուսանկարական եւ այլ գործիքներ գտնուած էին: Երկու օր վերջ ալ նոյն տեսք ուրիշ պուլկար կապաւորելի մը ձեռքա — կալուած եւ: Բնութիւնները ստա՛յ կը տարուին:

ՄԱՍԻՆԿ

ԱԿՕՍ, Երկաւտեղ Նանգը գրականութեան եւ արուեստին: Յոյ տարի թիւ 6, գրական — ըն — դարեւորական ըրտակաւորութեան եւ ուսումնա — սիրութիւններով: Հրատ. Հայ ձեռնարարի Երլ. Մի — ութեան: Հասցէ — B. P. 1245, Beyrouth (Liban):

ՄԻՈՒՂ

ՕՐԻՈՐԻՂ. — Տէր Հայր, այսօր հպարտու — թեան ձեռք մը գործերն:

ԲԱՆԱԼԻՂ. — Ինչ իրիւր, աղլիկն:

ՕՐԻՈՐԻՂ. — Հայերին մէջ նախցայ, եւ հր — պարտաւորութիւն կը կենցիկի եմ:

ԲԱՆԱԼԻՂ. — Աղլիկն, քրտնք հպարտութիւն չէ, աւաճումն է ...:

եւ կալեցնելուն մէջ հարտարութեան պատճառ — կն լուսնակաթողներ եւ զմարտութիւններ, որոնք կարգ ունէին՝ զօր: Մար Նոթրին հրամանատարութեան զօր չըրտակելի մէջ թանակած զանաւա — կան Ա. զարաւանի պաշտպանութեան ու գլխա — րուն հոս:

Տիկին Օ՛րկ յոյն դատաւարութիւնը տեղի — նկատեց զանախի՝ չէմ ինչույն ինքնապա տեսնա — նէն տղեն, Ռիչեթիլի զեւեղի մեծ աղաւթն մէջ, 17 Դեկտեմբեր 1940ին: Լրտեսական փոքր — թիւ դատաւարութիւններէն մէկն էր աղիկն որ տեղի կ'ունենար Օւալէյիցն զուրք ուրիշ տղ մը:

Հնոքայի գեղեցիկ, արտաքարտէս շատու ըղ — զեւանէն հարած եւ սուլիկներ հարաւանաւոր ան — ցուցած պատճառ կեցող կը գնորդներով, զատ գաղափարութիւններ տեսած է իր երկար պատ — մութեան ընթացքին: Ասե՛ն ստա՛յ ա՛ղաւ մը կը, գր — թիւն յոյն կէտու վրայ եկն մը կեցած որ դա — տակու համար զուտանալութեան մեղադրանքով: Ուրիւր, 260 տարեկան առա՛ւ էր, երբ Տիկին Ալիս Լի, արտաքարտէս պաշտպան ոլրլու՛ չէ՛ համար, կը իրանի փրկելու պաշտպար մեղա քաղաքանի իրա — շանա՛ն նախապէս յոյն ձեմուրի աղլիկ:

Քաղաք Ռուի Օ՛րկ յոյն — պէտք է ըսել կը պատիւ իրեն — քարտէս անդլոկանի մնաց ալ — րտաւարութիւնը արտուի վրայ, երբ ընդ. դատա — ւարի կը փորձու տեսնել, որ Նանկի — կեանքը: Ինքնուր սուր ռուս անգլիկանէն: Կը Ռուսը, թէ կը անուարին անդա՛ւ փառտօրէն ուրիշ գլուխը՝ Նախ — թան անուսնութիւնը անոր անցուցած կեանքն — թանկն:

Թարգմ. Գ. Գ.

Գ. ԶԻՆԿԻՐ

« Ե Ա Ռ Ա Ն » ԹԵՐԹՈՒՆ

(53)

ՀՈԶԱԿԱՆՈՐ ԼՐՏԵՍՈՒՇԻՆԵՐ

Է. — ԶՐՈՒՄԱՆՆԵՐ ԲՐԻՏԱՆԻՈՑ ՄԸ

Անտառնի մէջ ուշադրութիւն չըդառնէ, երբ Տիկին Օ՛րկ յոյն առաւ մէկ կամ երկու վարձակալ — ներ, աւելցնելու համար կը ամուսնանի միտն ան — զաւան թուրքի կամ ինչպէսզի թիւն մը չեւա — րան ան օրուան կը համար: Կը վարձակալները նախ քաղաքիցէն էին, զարմանալի չէր այնիւր զի մասնակի էր, երբ Kraft durch Freude (Ռե՛: Ռաբորութեան միջոցով) նշանանով, մեծ թիւով վարձակալ քաղաքանքը անդլոկանը կ'աղցնէին իրականութեան մեղիքներն զօրդիւրութեան վա — լուր, յալ վաճառելու եւ դո՛ւ մայրով ընաղալ — քանին համաճա միջնոյնքն եւ պարզ անդառաւ — թիւն: Կարելի էր ինչուր ռուսնալ մասնակի զաւտարակութեանց կողմ մը մասին, որ կը հա — նոյնէն համար կը դրամեղ զմարտութեան: Բայց ա՛նէն իր կը ունի որ քաղաքին ճաշակն եւ գծա — դրելը, իրապէս, աւելի մասնադատուէ քան մը չէր, քան ճանադար թանկը, կամ արքին եւ զքա — նաթանս խաղարկ, եթէ փոխէր ...:

Այսպէս կը մասնակի քաղաքներն եւ ընդհա — նարար այսպէս կը մասնէն շատե՛ն իր օտարիկը:

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 rue Damesme, Paris (13)

ՀԱՅ ՆՈՐ ԱՌԱՎԱՌՈՍ ՄԵ

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՄՈՒՐՄ

Գիտաւորները

Առաջիկա արագացման գիտաւոր պատմութեանը մէջէր այն է որ Հնդկացի և եւրոպացի ուրիշ մաս- ղում առաջ է քաշուր լաւագոյն ատոմէն եւ յե- տապալին դարձան պայքարող սեռ։ Բայց ընդհա- նաւ քաղաքականապէս իրաւաստի գիտաւոր- ներէն, առաւել առաւ տաղանդաւոր Կոլոմբի գլխին տակ դարձան է ուժեղ գիշեր եւ պայքարած է զա- րական եւ ճորտաբարձական կարգերու դէմ :

Առաւել ժողովրդ. սեռ է : Ժողովուրդը իր սիրէ զայն իր պարզ աշխարհային կենդանի կերպարներուն, Հնդկացիքն եւ արմատութեանց ճամբար : Թէեւ առաւել չէ պահան իր աշխարհագրա- կութիւնն ու ձեռք : Այժմ միմիայն զերպացումս - զեւս քանակաւ եւ երգիծական ընդմիջ իր կրէ : Փահելով Հին առաւել քանիք քը ընտրող Հնդկացի - մասնաբեր, առանձնական կենդանիները, զոգանմե- րը, իրերը, ինչպէս եւ մարդիկ, որոշ պայմանա - կան միմիակերպ մէջ, քաղաքականական եղաւա- րութիւնները, այժմեան առաւել զուրա կուգայ իր բաւականաբան ձեռքն եւ կենդանի կարգը քը ին - րաժողով աշխարհային պարտաւ, խեղճատարու - թիւն ճամբար : Փոխառած է նաեւ առաւել ինքուզ, ու - ճը, բաւականով ընթերցող եւ պարտաւոր լիզուող ու ձեռն : Հրատապ ընդմիջ, կանգնի նաւ ժողու - կութիւնը, ընկալիւն - զաղաքական արութիւնը յայտ օրուտ առաւել ընտրող գիշերն ու :

Հայ Հին պատմութեան մէջ յայտնի են Դու - չի, Կարայր Կալկեցիքի եւ ուրիշներու առաւելներ : Եսաւ առաւելին դարձն են ին Արեւելեան, ինչու Արեւ - լորէն, որոնք զուրա կեան ին կենդանային քաղաք - իտական սոսնձանքներէ : Քաղաքական յինքով ա - տաւի Հինքը քը իր զորու սովորական քրակա - նութեան մէջ : Այս քրակուտ տեսակի մշակման մէջ ուղիք իր քարէն Արեւելայ Դարբինի առաւելներ, որուն ժողովածուն Հրատապական է առաւելին, Գինգորգով Քարգմանութեան :

Արեւելի Դարբինի այս ժողովածուի առաջին առաւելութեանը քաղաքական եւ գիտաւորական նպատակաւորութիւնն է, որ իր առաւելներուն կուտայ Հրատապ ընդմիջ եւ սուր Հնդկացիներ : Իր ընկերութեան մէջ տակալին գոյութիւնն ու - յնեցող առանձին արտաւտուր տեղաբերուտ դէմ ուղղուած ծայրի կողմից Հնդկական սուր խաղճու - ճերի կողմից առկայեաններինան Հնդկացիներն - թեան դէմ : Հոս մասնաւոր Հնդկական իր քրակա - տրէ երգիծական յուզում : Լուտ, առնկերկան Բոնկերպին մէջ իր ստանայ առնկերկան քաղաքա - յին կերպուտն ու պատիւ, զոյ մուկը առանձին մէջ, որով իր ծայրողի Կալիսիկան եւ Հնդկաբա - կանութիւնը, առնկերկան ծերակալականը, որ կարծող գոյից ինք իր ունեցած կառաւորութեան իր նշանակաւ քրուի Հնու քրտորը, որ գոյնէ ինք ջիւրի վրայ նստած՝ ման կուտայ աշխարհ մէջ ոչ մէկ քանի ինք Հնուիք, քաղի իր Հնուիքն եւ ի ի ինքնայ մարդող աշխարհը իր կերպով ճանչնի : Առաջ օրիպաներ ին որ դրուտ են առնեալաքմար դրուտեան մէջ, ծայրուած ինքուկ կենդանի եւ մերկացուած կողմերի, թալանի, խաղի մէջ :

Արեւելի Դարբինի ինք երեւակայութիւն, եւ կրկայ առնեցիք քաղաք մանապատմութիւններ : Առաւելներն յինքն կարծած եւ քաղաք կաշա - իրաւ մասնայ, յայտապալիտրին իրաւոր ժողովելովա - յալիք յաւտուրութիւնը, որով իր առնեցի մարա - նաւորուկի եւ սուր Հնդկացի :

« Պարբերի ուղարկ կենէ իր անտաւ զատարու - ճերի, հոս Հնդկական պայքար յունի երկու քա - ջատարութիւններու, որպէսզ լիւրեցողը զրդէ ծիծաղի : Մէկ անդամը իր պատկերապիւնը ուղ - աք եւ աննուիրութիւնը, եւ պարկուտ լիւրաւորաւ տեղաբերութիւնը, Արք մտնեցաւ եւ բոլորտ թա - լիք ուղարկ երկարեց » Մերսն :

Այս քաւտիք իր ընտրելու եւ ծիծաղելի գրութեան մէջ իր ղնեա տակի Հնդկական, միմա - ճամբան Հնդկացիով զանեւ ինք նպատակներէն որոնք իր ձգտի : Իւր ուղարկ եւ ուր պարկուտ նուրա արտաւտու, որ արքն եւ ուր մերկուք : «

« Սկիզբի ճանաչուրայ այս տեսակներէ առնէն յաղորդամէրէն : Եւ ուղարկ որ կուր է Կալիք որբին մէջ, գիշերը զուրա կուգայ, երբ թուտն - ներք ծնացած են, թուրիւն արտաւտու ճանաչուր իր ղնէ թուտարներու ճամբար : Իրեն Հնդկացի տա - խուկին իր պատաւտուրն, որ ժմախաւտուտն ուժի ծանոթի քը, որ իր Հրատապ իր ճանաչուր : Այս պայտիկ Հնդկացիով իր արքն մարդող ընդուտն - ին Կենդանի եւ անտն արքարներու Հնդկաւա - թիւնը, քաղաքական կանոններու խախտում :

Արեւելի Դարբինի ինք իր քաւտիկ քաղաք - քան է, թէեւ Հին առաւել անկեր յաւան Հնդկացի կարծած իր գործին մէջ, սաղաթն Հնդկական իր ղն - ղարանած է իր ինքի, քաղաքացուցող իր նըր - բերանորոշ եւ զաղաքականական բովանդակութիւ - ին : Ձեռի տեսակներն, Արեւելի յայտ ընկերներ ուժի Հնդկականութեան Հնուիքն : Համար :

Արեւելի Դարբին իր տակի ինքիք իր մշակէ

Միացեալ Նահանգներու. Միմիայնիքի գիտա - րանք իր տեղեկացման թիվ Գիտն Գրուտ գիտաւոր - իր ինքարդարեան արեւելայն գրութեան ժամ եւ 1954 Մայիս 27ի գիշերը ամեն մարդ գիտի կրկնայ գիշեր տեսնէ Հիւսիսային երկնակամարը Հնդկական եւ Թիւր Համապատմութեանց մէջ Հնդկացի կամ չորրորդ ժմեւութեանը առաւել քը փայլով : Պարզ աշխով երեք ամիս գիտի տեսէ իր երեւումը : Իսկ յալորը ամեններուն զարուր Հնդկացիականե - րուն միջոցաւ : Այժմ այս գիտաւորը 19րդ մեծու - թեանը իր ներկայանայ : Այսինքն, այնքան փորը եւ տակալին իր Հնդկաւորութեան անստանաւ : քը , միայն զարուր գիտաւորներին կարելի է զայն գտն - ւի : Եսաւմիկայ Եոնկերին 18րդ մեծութեանը պիտի երեւայ որ նոյնան անտեսանիկ է Հնդկաւորի աշխով :

Այս գիտաւորը գոյտուած է 1812ին Փրանսացի գիտուն Լուի Գոնիկ կողմէ : 71 տարի հաջ գարն - ղայր գոյտուած է, այս անգամ անդիպիցի առաւել - ղեւտ Գրուտի կողմէ ու զայն կուգան եւ այս երկու գիտուններուն անուններով : Ոչ մէկ յաւանաւոր կայ գիտաւորներ :

Գիտաւորներ ինքն երկրի մէջ ալ յարաւու - չակ Համաբան քը Հնուտն են : Գոյտանիքի ժողու - ղները ինքն իր Հնդկաւորային անոնց կործանարար աղքատութեանց : Գիտաւոր իր երեւումը աւու - սարաւոր իր մտանքի ժողովուրդը : Անոր իր վե - րադրուկին մանչեր, պատկերապիւն, Համաբանակ Հնդկացիութիւններ, պատկերապիւն, որորդային, երաւու ու սով, միջնակայ ամեն տեսակի զմարտ - տութիւններ : Հին Հնդկանք գիտաւոր իր ներկա - յայտին սուրբ իր մեծով, կախումը երկրիցն մարդկութեան գիտուն :

Ժողովուրդային այս աւելորդապաշտութիւնը ծիծաղում ու անհիթթէ երեւակայութեանց ծնուելը կուտար : Ամեն միջոցի իր ղիմէն պատուաւոր չէ - ղաղաքներն Համար : 1532ին կընեւէ : Պարզ, նոյն տարին երեւցած գիտաւորը կուցէ ժամանակի թուտն ու զայն . . . քանդակը : Իր Համարումով քրտաններին զերծ պիտի մային յարկերն, իսկ ամբողջ պատուաւոր պիտի թալանի Թուրքի - ան գիտուն : Հատարներ կարելի է լիցնել յարե - րու թիւացիքի գիտաւորներու միջադրուած աղէտ - անքութիւնը : Համար : Այս առթիւ քրականութիւն մին ալ մշակուած իր ուր Շիլլերն եւս կերեւայ զե - ղեցին ինքնուր ժր :

Իրականութեան մէջ, գիտաւորներ տեղեկեցի անհունութեան մէջ Հնդկաւորութեան անհամար Հա - մաւտանութեանց մաս իր կողմին եւ ոչ մէկ կայ ուրիշ մարդկային երեւակայութեան թեան ղեղեղե - րուն եւ յարաւան ժողովուրդութեան Հնու :

Այս յուտանալից քրտան ինք յատեւ քրակա - կան իր նկատուց գիտաւորի քը քալուտը մեր երկ - րադրուելին : Երկուր գիտաւոր յարաւան այնտեւ կինԵրազուրէ թէ գիտաւորներ իր Թալանի ա - ճէն ուղարկութեանը առաւել որոշ միջի : Ընդհանր - առնալ այժմ որդ է որ անտեր եւ ունի ինքն կա - նոնաւորտ ծիրը : Այս գիտաւորներ որոնք ինքն մի - ին չըլտուր իր լրացնել միմիայնութեանը տարեկանութա - կալումով : Այս կուր գիտաւորներ Հնդկաւորութե - ան : Իսկ փորձիք որոնք ղիմի չըլապալուիթիւր ա - լելի կարն է, քաղաքիւն :

1680ի գիտաւոր որ նեղ ու երկուր պոյ մը ունեցած է արեւան ծոնցած է արեւին որ իր պու - չը գրեթէ Հնուտ է անոր : Իսկ իր ծիրին ամենաւն -

աւոր կէտը կը Հնդկաւորի արեւուն մենահնուտար ժողովարկին Գիտաւորի Հնդկաւորութեան ժամուա - րակա 22 անդամին : Գիտաւորով այս ժողովարկի Հնդկաւորութիւնը, որ ժամուար թուով 6000 մը է - լիւն ղիմներն է, կարելի է երեւակայել այն քա - կալական ծիրը որ կը զոժ այլ գիտաւոր : 8800 տարինք պէտք են իրեն այլ Համարութիւնը կարաւորեւ Համար : 1746ի գիտաւոր տեսանիկ իր զայն է նոյնիսկ կողմին : Հոյմարտը քը անկողով իր գիտուն պոլին երկնակամարը գիտաւորութե - ի 52 միլիոն ղիմներէ : Այսինքն մեր երկրպուտն - տէն միմեւ Արեւուն Հնդկաւորութիւնը :

1816ի գիտաւոր երեւումը իր զաղաքիւրդը արեւու ծնողարկի մը : Եւ նախկիններն արւու - տաւեւներու շրջանին, ինչ որ ամբթ ստեղծեց զա - ռանապալն գուալուրութեանց : Առաւորայիններ լա - յնորէ ժամանակ ունեցան ուսումնասիրելու այլ գիտաւոր, իր երեւումը մասն մասնաւորաւ : ան 1812 Օգոստոսի կէտուն կողմին միջի : Իր արդը որ նախա - կայ 110 միլիոն ղիմներէ իր երկարութիւնը քը քոյց կուտար, Հնդկացիքն կարեցան միմեւ եւս անհնա - նաւոր : Այս գիտաւոր իր շրջանը կը լիք 3000 տա - րիւն :

1843ին երեւցած է շատ փայլուն գիտաւոր մը, որուն լուրջ արեւին ու լուսնին վեր մանչին զո - րաւորը երաւ է : Փաճ քը անոր կողմը թիւացած է, իսկ ինքնահալաւոր իր 250 միլիոն ղիմներէ եր - կայն պոյր լուսնալանիք որ շոյեղեւն նման աղա - ւան է երկնակամարը :

1858ի գիտաւոր, քրտանով խաղալիք Տոմ - Թիկ կողմէ Կալկեին քանկին ու Հնդկաբերքական - քան Եւ ծեր արեւին ծոնցած է, իր կողմից մայրեան են զարաւան Հնդկացիներն : Դարեւմտ - պոլին երեւաւ 2000 թուականի ժամ : Յիշատակիլ է նոյնպէս 1882ի գիտաւոր իր գիշերից փայլով :

Գոյտանակի թուականներն Հնդկաւորութե - ան տարեկան այցելած է Դարեւելի գրութեան : Ա - տոնց մէջ ամէնէն շատ ուսումնասիրուած է Halleyի գիտաւոր :

Գիտաւորներ իր քաղաքական երկու մասէ՝ կու - ղիւն են իրենց պոլին : Այս պատմաւորով կուտան են նաեւ պաշտուր առաւել : Գորդը, իր ներկայա - քրնէ Ժալուի կարուտած ընկեր, փոլին Հնուիքն - րուն, երկնային մարմններու քրտանուած մը : Իսկ պոլին կերպուտար քը քալած անին Թալան է որ ոչ մէկ կուտայ ինքն մարմն ունի նման ծիրին :

Ինչպէս յաւալ միմեւ են գիտաւորներ : Զէ Հնդկաւոր տակալին : Թիւ ու ղեկ մարմններ շատ երկու : Անկայն ծանրութեանը կարմուր ինքն կուտ - անք իր քոյր մարդկային ուժ մը ունեցնելով, անոր ի - Թալան են մեծ անտրուկ կամ ժողովարկներ կը - րտանով ուժեղանք աղքատութեանց : Մեր արեւա - կանի գրութիւնը ունի քաղաքական գիտաւորներ : Ա - տոնց մէջ՝ Enckeի գիտաւոր արեւուն ղիւրը 6 տա - րեկ 3 քաղաքներ : Այս կալկերն երբ 1845ին երեւ - ցաւ, զարմանքի երեւակ իր պարզուեցա : Իր քրտանուած տակալանց էր եւ Հնդկացի կերպու - ղիւր : Ի վերջոյ քրտանուեցա երկու մասը : 1852ին երկու անգամ մասեր խաղա՞ն Հնդկացի Հին եւ - կուրեւմա միլիոն ղիմներէ : Իսկ 1859ին եւ 1866 - ան լիցեցաւ : Գարնանու թէ կուտուած է ի անգամ : 1872 Հնդկացիներն կը ղիմի երեւաւ : Եւ յալաւ ընդ 27ի գիշերը ղիմեցին տալանը մը պարզել : Միմիայնութեան փոր առաւելներ երկրի - կանցին քանիք քաղաքներ : 1885ին քրակալ - ան : 27ին գիշերը նոյն երեւակը կը կերակուտ : Այսինքն երկնակամար իր պարզութիւն որդ շԸ - րաններն, թիւնու իրեն արդիւնք անհնաւայն գիտաւորներու մնացորդներն :

ԳՈՐԴԿԸ ՓՈՍՆԱՆՆԱ

Դադուրէ գաղութ

ՄԵՆԱՐԱԿԻ ԹԵՏԱՆԵԱՆԱ ՄԵ աքաքած է Հա - մապալին Միմիայն Գալիքին ժամանակը : Ի յարաւան Հայ քրակաւորներու գաւառաբնակ - րուն, ինքնահաւակութեանը Տէրին ու Օւնանիտե - րին : Ան քալած է թէ Թալանցիւրայ տանի ամբիւր է արեւին այս թէլապանքը ի պատիւ մեր դատաւի - րութեանը, որոնք կը յարուանկին թալանցանի - ղեւներն զորքը :

Ինչ. Է Օւնանիտեան իտոսան է եւ թուած գա - տարակերկներն աղաքուել զորքն եւս յալալ - տար որ արծաթի գիտաւորներ ջնձարուր : ա - նայ : Գալիքի աղ. Կարմարտի տարեկ Տիւր - գիտաւորական յոնակալութիւն յայտնի զար - անուտեան իտոսեղ ըրած : «Համապալիթիք քրտանութեան Համար եւ փափաք յայտնած որ Հնուտաւոր եւ Հանքաւորաքար զորքն եւս ա - տար Հանքաւորան Հայ կը կրկնուր գործին եւ գոր - ծիւնէ : Եւ կուտար Աղ. Կարմարտի տարեկ ինքնա Կարմարտանական յոնակալութիւն յայտ - նելի վեր լիցած է թէ Թալանցիւրայ տան մեր աղաքային ժմեւարքն տան է եւ քանզ է թէ քալով կը տեսնէ որ ժողովուրդը այլ տանի Հանքէլ առ -

ինքնուրոյն արեւնաւոր եւ կարգ քը պարապան - րուն մէջ իր Հնուի կը կը ղեկնէ :

Դարբին իր գրէ քրակալ լիցուով, քոյց տալով իր կարելի է ղիմել թալանցիւրայ քրակաւորներն - րուն եւ քաղաքի՝ երգիծանք լիցու. տեղեկեւն Համար : Արեւել քրակաւորի չէ այլ կերպուն է , որուն իր նպատակ նաեւ տաղաքալուրեան քաղ - ղապալութիւնը : Անոն Հնու միմեւ ունի թիւր - րութիւններ : Երկրի մշակման տանն արեւել - րաքը կուտուցուած է, անապալիք ղիւրիւրն : Ինքն անոնցներն ձգտուելն ինքիք : Կը զարմէ ժամուտաւորութեան, իր թիւն : Կալկարանէ Հնդկա - րաւմալի կողմերով, կը կուտայ մանապատմու - րեանց ետեւն եւ կը ստեղծէ քաղ, յաւան քրու - մապալիքի փոխարեւութիւններով մանքարն - րուն մեքենալուրեան ինքն : Օրինակ շԸճնոյի յաւաններ, Արեւելի պարբեր : Անոր որդ առաւ - ղիք երկարաւոր են քաղաքաւորութեան եւ տալ - ւորութիւններ ճգնաւոր, եւ իր թուցիկն տալ - ւորութիւններ : Ինչ ունեցին թալանցիւրայինը կուտուած է մեծ քաղաքիւրութեան եւ արեւն - տով, ուսա Թալանցիւրային Հնու յաւանքի մշակած է քրակարն :

(Մ. Հայտնաւոր) Դ. ԻՄՐԻՏԵԱՆ

որուն մէջ նշանակուած են, այդուհետեւ կար -
գով, հեղինակներու անունները եւ անոնց երկերը:
Ստաւրականի եւ Պապականի կաթոլիկ, եւ
ցարը անսով մնացած, այս ցուցակներն է, որ
բանաստեղծները զոտուած են մինչեւ հիմա, աւելի
կամ նուազ ժամով:

Մեր օրերուն, Արտաստղագր. Միութեանը,
Երեսօղակի րդ այցելութեան ընթացքին, որոշ ժա -
մանակ կը յատկացնէր վաճառի ձեռնարկներուն
ցուցակարկութեան, Ան մանրամասնօրէն ցույց ա -
կարցած է 164 ձեռագիրներ, եւ կը աշխատու -
թեանց աղբիւրն ր լայն ընծայէր 1948ին, Ս. Ղա -
ստէր Միխիլեանի տպարանին, Ան թուարկելի
կարգով ցուցակարցած է 140 ձեռագիրներ, իսկ
մնացորդները ընտրովի առնուած են տարբեր ա -
ռիքներով:

Արտաստղագր. Միութեան կը ներկայայտ
առաջին հատորը Ս. Յակոբեանի վաճառի ձեռ -
նարկը: Ս. Յակոբեանի վաճառի ձեռնարկը
ձեռագրաց մայր ցուցակն է: Այս իրադրութիւնը
թեւաւոր էր ինքնին, որ սկսուած դարձը առաջ
տարբեր է:

Տոբորոզ դրողը, մասնաւորապէս երեք տարի ա -
ռաջ ձեռնարկած էր շարունակելով Արտաստղ -
ագրի թղթագրած տեղէն, վերջերս արտաթր ունե -
ցրել էր ծրարող պարզելու յայտնի գիտուն Օր -
Միլարայի ՏԵՐ ներշնչանքին, երբ այն Երեսօղակի
ը կ'աւտելէ: Օրիորդը օրաօրայեան լսեց մեր
փափակը եւ ինտալացաւ օժանդակել մեր ցուցակին
շարադրութեան (եւ, իբրեւ այդ նպատակին
յատկացողներ իշխարարակով առաջին դուստր, Ե -
րիւնց հարկէք առաջարկ Նորի օրերուն ուխտաւորա -
բար շարադր ցանկուող պէտքութեանց ազգային
ներքին զ. Լեւոն Նապարեան եւ Տիկ. Ս. Դաւիթեան
են նոյն նպատակին նուիրելուն առաջին 10 յոր -
գանականեան տնիստ, եւ երկուորը 50 առաք: Բա -
նարկուած այս յուսարկիչ սկզբնաւորութեան,
եւ մասան ըլլալով, որ նուիրատուներու այս շար -
քը պիտի ճոխանայ արժանաւոր ազգայիններու
նարանք անուններով, փութացինք զանի թուղթը
եւ սեղի պարզութեան: Երկրորդ հատորը ա -
ռաջին շտրս պարզութեան արդէն իսկ ապուած են եւ
գործը ուղիղ ճամբու մէջ է:

Այս տողերը յանձնարով մեր անին եւ մշակու -
թանքը ազգայիններու ուսարդութեան, կը սիրենք
յուսար եւ սկիզբնաւորութեան ր զերեւ պիտի
լինին եւ սկսուած դարձը պիտի շարունակուի կ -
մանաւոր կեցողով:

ՏԵՐՈՂ Ս. Յակոբեանի ձեռնարկութեան
« Սիւն » ՆԱԽԱՐԱՐԻ ԵՊՈՎ

ԵՆԻՇԱՂ

ՄՈՒՐԱՅԱԿԱՆ.— Որոշմունքին մը տուէր,
Ստաւու ձեռ կ'անգործին օրերը երկարէ:
ՀԱՐՈՒՐԱՅԸ.— Հիմա դրամարկից պարտալ է,
արթթ էր լեցուի, եւ ախ տառն եկուր...:

ՅԻՄՈՒՈՐԸ.— Հարեալապիտ, այս երկաթ -
եայ իրանիս ինչի համար շատ մեծ է:
ՀԱՐՈՒՐԱՅԸ.— Կրնայ ըլլայ, բայց կ'ըլլ -
կուրայի հնարանդութիւնը աւելի մեծ պէտք է ըլ -
լայ...:

« Ե Ա Ի Ե Ա » ԲԵՐԹՈՐԸ (56)

ՀՈԶԱԿԱՆՈՐ ԼՐՏԵՍՈՒՂՆԵՐ

Ը.— ԱՏՐԻՆԵ ՎՈՍԹՈՐԻ ՄԵՃ

Ասէ՛ք դուք, հաճելի էր, զուրկանի, զեղեցիկ
առիւթ եւ բարեկամներ տարբեր այն կենեանը, զորս
ճանցալ էր Բուլղարիանը. (*) Բաղադրին մէջ:
Ճորճ Հատարը ՏԵՐ ձեռն էր 1890ին: Շարժ
զտող մը միլաւորներով մէջ, ճեռնային նպատակ
ըր Բուլղարիայի ընտանիքն պայքարին: Ամերիկեան
զեպանի նշանակուած. 1933ին Ատաղիքի մէջ:
Իսկ 1940ին, անոր փաստահանեցաւ զեպանի կարե -
ւոր պարտութիւն Պուկարովի մէջ:
Ատրի՛ն, մասնակցի մը արարքն: Մոֆիա, « Ու -
կարեալ պարտաւոր: Ասկի վերջը, Երբ անոր տառն
ըր զտու. քաղաքային պարտութիւն պայքարներին
Ինչու անուանուի ընտանիքն արարանքը օրադրող
մը: Ինչու այդ կը ճամբարէր մինչեւ Օրիորդ լեւոն -
արժանաւորի համար, ինչպէս վարել: Լեւոն
փոքր ցանցից տեսնուած էր այսպէսովին ընկերակ -
ցութեանը:
Ք. Ղը մեծ յաղթութիւն մը չուանցաւ Սո -

(*) Ստանդարտ աղան մը, կ'իմեանու 1950/51
Տ. Նախագիծնու մէջ: Բաղադր. միլաւորփում
Է: Մանթ. Բըզը

Ուսանողներու դրամարկը

Փարիզի չրմակները ընկարած գանկու ին -
գրը Կնոսեանի գիտարանակով, 5000 ուսանող -
ներ առանց ընկարածի մնացած են: Ճրմակացի
Ուսանողներ Սկզ. Միլիթին շարժադրաց մաս -
նոց այս կայքով ընտրելով իր ձեռքի ռաճիքով
հարկին իշխանութեանց ուղարկութիւնը հնա -
ւիւն է:

Ուսանողները դիմաւորաբար կը բողբեն 8 մ -
լիոն Փարիզի Էպստոնի ընծան առթին, որով կա -
րելի պիտի ըլլար 4000 սենեակ շինել ուսանողներ
պատասխարելու համար: Ինչպէս եւ տասը ճաշ -
բաններ:

Ուսանողները գիտարանութեամբ տեղ կը գտնեն
համալսարանական ճաշարաններուն մէջ, իբրեւ
հետաւոր իրենց նիւթական գիտարանութեանց:
Իսկ միւս կողմէ ուսանողական բաժնարարն ճա -
շարաններ փակուելու վառնելի տակ են:

Ասոր դէմ իբրեւ ցոյց, ուսանողները կը մաս -
նոց դատարան ընել մինչեւ տասը օր, թիւն ծա -
ծուի կը պանեն ճիշդ Եւսակներ:

Ճրմակացի Ուսանողներու Աղային Միութեան
կեցողութեանը անդին իր Սուֆիզո ամէն օր տա -
նակ էր մշակուողներին եւ աւելիներուն: Կէ
պատանի կարգի ր համալսարանական ճաշարա -
ններու արձանագրութեան կուտայ: Վախճարով որ
են ընդունուի ճաշարաններուն մէջ, ամբողջ դի -
շեր կը պատանե սանդղակներուն վրայ, տեղ զա -
նկուած փաստ ըլլայ համար:

Մէն շտապ 4000 ուսանող կ'աւելան, շտա -
պարքի է վեր: Ներկայիս աւելի քան 60 ճաշար
ուսանող եւ ուսանողներէ կ'ան մայրաքաղաքին
մէջ, մասնաւորապէս կէսը Ճրմակացի ընդհանուր
թիւին:

Հնոցեանէ կ'աւելան նաեւ ամառանցած ու -
սանողներու թիւը, ուսնց մինչեւ իսկ ընտանիք
հայր են եւ անողքան են մանկապատանար տէ -
ւանողներու գաւառիկներուն համար: Բազմաթիւ ու -
սանողներ կ'ուզան նաեւ Ճրմակացի գաղթական -
րներէ, որոնց ճաշարանական գանկը շատ դժ -
ուար է, որովհետեւ անոնք Ամերիկացիներուն,
Անգլիացիներուն, Փրիւցիացիներուն, Հորաւորացի -
ներուն նման հասողքներ չունին պարզակեցու մէջ
տեղադրուելու համար:

Ուսանողները իբրեւ ընկալալար ունին Սիթի
Իւնիւսիթիթեր, որ տարիական: Վերջուրէ
4000 ուսանող եւ ուսանողներ: Ասկի դատ կայ
ր նպատակ ուսանողներու Փարիսեան Կոմիտէ
ր ուսանողներու արմարանութեան տակ կը զնն 5600
սենեակ, որու վրայ կ'աւելան 650 սենեակներ 32
Հաւաքական դրամուած տուններու մէջ:

Անոնցէ դուս կ'ան թաւեղորդական հաստատու -
թիւներուն կողմէ վերապահուած պարզակներ, 300
սենեակներով: Կան տասնիւն կահաւորակներ
հարկեր որոնք մինչեւ տասնիւն 10 Հաւաք Փարսը
կը պահանջեն, ինչպէս եւ մասնաւոր տուններ ո -
րորէ իրենց մեծ թաւեղորդակներուն մէջ սենեակներ
կուտան ուսանողներ:

Ճրմակացի Աղ. Ու. Միլիթինը կը պա -
հանջէ նաեւ, որ համալսարանական ճաշարաններու
բացը գոցուի 15 Փարսիցի աւելի նպատակ մը տալով

անոնց ճաշ դուրս: Անցեալ տարի ճաշարանները
հետեւեալ պատկերով կը ներկայացնէին, ճաշ դը -
րուր 115 Փարսի, որուն 55 Փարսը պատուութիւնը
ըր ասումներ: Այս տարի ուսանողներ թաւեղ 75
Փարսը եւ եւ պատուութիւնը կը շարունակէ տայ 55
Փարսը: Անցեալ տարի 80 վիճիոն բաց մը ունեցաւ
այս ճաշարաններուն ժամ, որ գոցուեցաւ կըր -
թական նախարարութեան յանձնարածական վար -
կով:

ԱԶԳ. ԿԵՆՏՐՈՆԱՐԻ ՄԵՃ

ՊՈՒՆԴՈՒ ԱՅՐԻՍ, 3 Նոյ. (Յաւոց) — Երեք
ստուան յապարդութեան ըր վերջ հոկտեմբեր 30ին
Հոս հասաւ կաթող. պատուարակ Սիւն եպիսկո -
փ: Միւնիւն. օղակալին զիմարուելու գացած էին Ե -
րուստայի իշխարակ եւ Փարիզի կաթող. պատուա -
րակ Անթովմի վրդ., փոխարեանը Եպիսկոփին
վրդ. Մուշեանի վրդ., քանանիւր եւ վարդաբեան մը -
դանիւրը, ամառի եւ գանազան կաթողակարգու -
թեանց ներկայացուցիչներ:

Նախկինգործող ր մէկ տարի առաջ եկած էր
իբրեւ այցելու հովիւ, այս անգամ կը վերադառ -
նար իբրեւ մնացած առաջնորդ: Իր փամուտմէն
շատ առաջ Մայր կեղեցիցուն մէջ եւ շուրջը հա -
ւաքուած էր խառն բազմութիւն մը, մինչեւ հե -
ռաւոր արարածաններին: Մութիւ կ'ոտան էր երբ
հասաւ զիմարուրդին: Առաջին ինքնաշարժներն -
ը: Կաթող. պատուարակը կեղեցիցու յարակից
սենեակին մէջ դիմաւորուելով առաջնորդուն
յուս. զգուի խորան:

Նոյ. 2ի կիրակի օրը թուրք բազմութեան մը հա -
ւաքուած իր մայր կեղեցիցին, ուր պատարակցեց
նարեկուր առաջնորդ: Այս առթիւ կարացուեալ -
ցաւ Ամենայն Հայոց կաթողիկոսին կողմովը որ
գտնուած էր Փետ. 2ին եւ որով Սիւն եպիսկ. կա -
թող. պատուարակը իր նշանակուելը Հարաւ. Ամե -
րիկայի (Ամերիկայի թեմակառնէ) եւ Պարսիկին:
Կողմուրը հրահանգներ կուտար հայոցին կողմա -
րակութեան, մշակոյթի եւ Հայաստանագիտման
մասին: Կողմուրը ընթացումէն վերջ Սիւն եպիսկ.
յոսեցաւ զեղեցիկ ծաղրը ր պարզելով որ ծրա -
դիւրներ եւ յաւանքակալ աշխատանքներ:

Կաթող. պատուարակին առաջին այցելութեան
տարիէ հաստատուած համարաշինութիւնը կըրար
նաւուրդի միտեւ այսոր: Կը թուանք թէ ր ներ -
կող պաշտօնակներու թաւեղ ամէն պիտի գործանան
գործակցութեան կապերը:

Մեկի ծան երեք ամիս է վեր այստեղ կը
գիտուի Սերովմի վրդ.: ր եկած է հանդիսակու -
թիւն կատարելու ր նպատակ Երեսօղակի վաճառէ:
Վարդապետը ր զարդարելով եւ համաժառ ընտուր
մը կատարելով իր նպատակը թաւեղ արարած մը
ր հանգանակել: Մէնքն այ առանց դատակազմի
եւ դատանիին խարդութեան տուին իրենց բաժնի
եւ իսկ առթիւ քիսհատակի եւ նաեւ հանդիսակալէ
յանձնարարութեան աշխատանքը: Գաղտնիք եւ մա -
նուստը փաստարկապէս յարկեալներինը ցանով
ըր բաժնուր Սերովմի վարդապետին, Բարձրակ
սեպարինը արարած էին ր պատուի իրեն: Մի -
նախկինը բաժն ր Երեսօղակին ներկայ վրդ. — Ե -
թիւ կաթողիկոսները կամ վարդապետները վանի
մասնակց զիւրեղներն:

Մայրթիւրը որ միշտ ներշնչուին երբեման Հա -
րիկի օրինակին կ'անգործէ: Սերովմի վրդ. դարձ -
եալ հանդիսակուրեան համար կը սենեկ Ստեփն -
վիտէ: Սոս Թալազ (Պարսիկայ) եւս հանդիսակալէ
վերջ, պիտի փոխադրանայ Երեսօղակի եւ այսպ
Փարսը, ր պաշտօնանտեղին: ԹՂԹԱՅԻՑ

ԱՆԿԻՆ ՈՒՍՄԻԿԵՆՐՈՆԸ ՈՒՇԱՄԻՐՈՒԹԵԱՆ

ՏԵՐԻՐԻՐԻ ԵՐԱՆԵԱՆԸ
Եր խնդրեց թուր 2ու նախկին Պարզիկներէ
րորէ մասնակցած են Dmkerquef հետաւար -
աին, որ առաջ Միւթեան զգուի իրենց անունը,
մանկանուր, հասցէն, ծննդեան թուականը, մի -
նուստանքի փառերին (unite) անունը եւ fiche de
demobilisationին պատճենը (copie) օրպէսզէ իրենց
համար անունանք վերալինելու շնորհաւ:

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱՆԱՆ ՈՒՍԸ

Նոյնիւնիս այս բոլոր անորիկները, որովք մի -
բաւորուած են 1939 — 1945ի պատերազմին եւ զիս
պատուանշան տապան լին, կ'ըն մեզի զգուի վե -
րալինելու տեղեկութիւններ, իրենց վերադառնալ
զիմարական վաւերագրութիւններ հնա, կրնան
նշանակալ պատուանշան տապան: Վարդապետ

ԿԵՐԱՍԵԼԵՐ ԵՒ ՅԱՐԱՆԵՆԵՐԸ
« Ե Ա Ի Ե Ա »

ՕՐԱԲԵՐ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH fondé en 1925, R.C.S. 376.286

Directeur : SCH. MISSAKIAN
17, Rue Damesse — PARIS (13) Métro: TOLBIAC

Վեցսուս. 1100 ֆր., Տար. 2200, Արտ. 3000 ֆր.
Tél. GOB. 15-76 Գրկ 10 ֆր. C.C.P. Paris 1678-63

Dimanche 16 Novembre 1952 կիսակի 16 ՆՈՅՆՈՒՐ

28րդ ՏԱՐԻ - 28e Année No 6917-Նոր շրջան բխ 2328

ՄԵՐ ԽՈՍԹԸ

ՈՐՈՒԻ ՀԱՄԱՐ ԵՆ ԴԱՍԵՐԸ

Տեսած է էք որեւէ Հայերէն թերթ կամ զինչ - շատ Ժամօթ յօդուածագիր, որ դառ շտայ արդի լրագրութեան եւ լրերի մասին:

Եթէ մասնաւոր դասընթացք մը բացուէր իւ - րացանիւր Հայաստան գաղութի մէջ, անկասկած դաստոյնները տակն շտա պիտի ըլլային քան ա - լակերտները:

Եւ մեր անտէր մայրենիքն ու մամուլը պիտի դառնային կատարեալ Արշակաւան:

Ո՞ր մէջ անտէր թերթը արժանադրել: Եւ ո՞ր հակադէմ սիւիլ: Արեւմուտքէն, արեւելքէն թէ Հարաւին:

Հաղորդակցել է դանի թերթ մը կամ խմբագիր մը որ բարենաւէր գտնէ օգտուել տարիներու ու - թացերի տուած դասերէ:

Ընդհանրապէս անխնայութիւնը կը սկսի տունէն: Միջեւ անցած այն թերթիկներն որ մաս - նանցած են ծուռն ու շտապը:

Խնդրելիքներ, յօդուածագիրներ կան որոնք յաճախ կարօտով կը լինեն եւ կը լինենք Պոլսոյ երեսներէ մամուլը: Մասին, Արեւելք, Հայրենիք, Բիւզանդիա, Արաստարար, Հայկառաքարը եւս: Գր լինելիքներ կրնն օրինակ բարեկեցութեան: Լեւոնի մաքրութեան եւ ճոխութեան: Նա՛ն եւ ճաշ - կի եւ ճոխութեան:

Հարցուցէք այդ յուշարարներուն թէ որեւէ փորձ կատարած են, եթէ ոչ անոնց զարգացման հասնելու, գտնի կարգ մը տարբերակն գիտելիքներ օտարիւր: Համար:

Անկարգիւն չէ որ երբեք չհաւաքածները թը - թառան:

Անաստիկ երեսներ տարի է որ աղօթքին պը - տասնամիակ փոխարուած ենք մեր Հին ու Նոր դի - տելիքներով:

Ճարկերէն ի վեր ունինք հատորներ մամուլ մը, որ կը թանայ օգտագործել անցեալ մշակութիւնի Ժառանգութիւնը:

Ճարպարութեան տարիներու, քննադատ, լրա - գրական թէ դրական լրագրէ հասաւ բարձրութեան մը որ երբայ կը թուէր երեւի:

Բազմաթիւ միտքեր եւ ձեռքեր փութացին ոչ միայն անդրաշատ լրերի, մշակի, ճոխացի եւ արդիացնել մամուլի ինքուն, այլ եւ ոճեր ստեղ - ճել: Եւսի թան Հասարակ թիւրգիւնութեանց մէջ:

Անոնք իսկ - զորք բրինձ միայնով ընդ միշտ վտարել ստեղծել սերունդ փայտարուած թրջա - բանութիւններն ու Փրանսիականութիւնները: Միւն - չեւ անցած լուր մը թիւրգիւնած կամ խմբագրող աստեղ:

Միւնժոյն աստեղ դասընթացքներ Հաստատուե - ցան առաջնորդութեան Ներկիսկաւոր զգմբերու: Անորոյ ծրագիր մը կը ինքնաշնչ ծնաւորել ճի - պէտա զարգացելորդ (Ճարպ):

Ուղեցոյց - գիրքեր ալ հրատարակուեցան (— Ե Մի գիրք, գրեցէք: ...):

Եւ վերջապէս, միջեւ այսօր, անոնց որ զինչ մը տեսիլ թան գիտեն, կը ջանաւոր օր օրին ժամանակի տանիքներ յիշխումները եւ կոպիտ փայտերէ: Քե - րանկութեան, շարքորութեան տարբերակն պա - ճանքերով: Անգղադրութեան կանոնները:

Այդ պարտաւորութիւնը կատարած աստեղ, անտէր ուշադրութեան կը հետնի, արագելի օտարներ չարներ: Եւ միշտ մեր քանիք արդին:

Մտքի եւ գրքի մարդը յաւիտեական ուսանող մըն է, որ պարտաւոր անդրաշատ սերունդ: Մշակել եւ ծնողորդի: Ինքնանշմութեան փորձեր կատարել:

Այս տարբերակն պարտաւոր այժմ Հին ազգաց պատմութիւնն կը համարուի մեր մամուլին հա - մար:

Ամենին Համարք ալ Ներկիսկաւորութեան մըն է ինքն իր մէջ: Երանարմա՛ն պիտանի եւ անպիտան դիտելիքներ: Իր քանիք որ զինչ - շտա սարկած ըլլայ թողիք միտուել արեւմտք:

Իրեն Համար լին ոչ անհրաժեշտ գիտելիքներ, ոչ ալ պարտաւորութեան դասեր:

Ծանալիս ինքն ալ դասեր կուտայ: Եւ կ'որակի լրագրական ու ինքնակական անտիւրութեան վրայ:

Բայց, միշտ ի հաշիւ ուրիշներ: Ինչ լրագրատարք եւ ասպարէզ նետուած օ - րէն ...

Խմբագիր Ե. ՄԻՍԱԿԻԱՆ

ՕՐԻ ՕՐԻՆ

ԳԻՐԲ ՃԻՄԵՆԻՔ

Յաճախ դրած ենք Հայպի ԺԳՈՒՆԻ Երկին ք ճնտարներ մասին, որ ճնտարիւր օրհնութիւն մըն է մտքով չընկնելի համար:

Յարկը Համարով այլապէս չանկեան տեղ - կու թիւնքը պիտի կարգաք, անկասկած մը միւ - յաւորութիւն:

Հաստատութեան Դանիւրեան ընկերութեան ըն - գարձակ Հոգին վրայ, շատ համեստ միջոցներով, ձեւարար Ե. տարին կը բոլորէ յարանու յաշ - րութեամբ:

Տեղացիները իրենց կարելի ախպրութիւնը կ'ընծայեն: Լայն քանիք մըն ալ ստանձան են Ա. մերկիայի Հայերը, զանապառ ձեւերով:

Լեցիլէ՛ք որ մեր դպրոցն ալ քանի մը տար որ - դեղած կըրայրական օգնութիւն մը արտադրած կամ յանձնառութիւն մը ստանձան ըլլայ:

Այս գաղութին մէջ Հայաբնակարծի կան որոնք այդ համարներն անցան, 1915 — 20ին, ագորա - կանի կամ որք տառապանքով:

Որեւէ անգամ չի՛ լուրջոր իրենց օրովն մէջ, Հին մը որ զիջը չընծան, տուն - տեղ են եղած:

Դժուար է գտնէ գիրքեր արտադրել, ճոխ - ցեւոր Համար ճնտարներն նորահաստատ Մատն - նաւարար:

Ե Բաւարելի խմբագրութիւնը յանձն առած է անտուր մը Հայերին եւ Փրանսիայէն զիջը նուրիւր, իր անհնազան դրագարանէ:

Ե. տառասարկ Հրագրագրական կոչ մը կ'ուղ - ղէ, որպէսզի ուրիշներ ալ մասնակցեն:

Արդե՛ս կարգաքը յայտարարութիւն մը, ո - լով այստատար մը յանձն կ'առնէ զիրենց ա - ուրանակ հոգը:

Ուրե՛ն զիջի գործը:

Գրեա՛ք մեր արտադրելի գիրքերուն ցանիւ հարկով, խմբագրութեան, որպէսզի կարելի ըլ - լայ ընտրութիւն մը կատարել:

Ուրի՛ թիւարդութիւններն ալ, բոտ կարդի: ՎԱՆԷ

ԵԿԻՊՏՈՒՄ ԱՌԱՆՈՒՐԻԸ

ԿԱՅՏՆԵԼ ԶՈՐ. ԵՆԿԻՊԻ

ԳԱՆԻՔԻ, 12 ՆՈՒ. (Յառաջ) — Եգիպտոսի տառնորդ Մտքա՛ք աք. Նոյ. 11ին այցելելը վար - չապիտ գոր. Նեկիպի, ընկերակցութեան Քաղաք. Ժողով ստանկան Տըք. Ռ. Սողիկիան:

Վարչապետ անկիւպէս լինէ՛ք Տըք. Սողիկիան կը ճանչնայ Սուլտանին, կըր ան կը պատմաւոր ընդել թիւլէ:

Առաջնորդ խոսք անկիւպէս թուա:

Ե Ուրախ եմ, որ գեղեցիկ պատեհութիւնն ու - չիմ իմ եւ իմ Ժողովուրդին աննշով ձեզի Նեկի - պիցիւր, սիրելի Զօրագր, մեր շնորհաւորու - թիւններն այն փրկարար շարժումին Համար, որուն վայնանակի նպատակն է պանծացուց Նայրն - Նիբիւն եւ երկնայինութիւնն ու յաւակը իմ թիւրի - գրագրի Ժողովուրդին: Իսլաք, սիրելի Զօրագր, ընդէ այս շարժում մը քարեք ալ յաջն իմաստ - արեւ, իւրանակութեան եւ քաղութեան:

Ե Ինչպէս պատմակցէք այլապէս: Նոր եւ փա - ռաւոր դարագրութիւն մը բաղէ, սիրելի Զօրագր, եկիպտական պատմութեան մէջ, որուն հակադր եկիպտացի Ժողովուրդը պիտի կարգայ, երախ - տախան յաղօթուց, Զօրագր Մահմա՛ն Նե - կիպ:

Այս առթիւ առաջնորդը լինողագին մարկան - ճըր բուս: Եգիպտոսի բարգաւաճման, եկիպտացի Ժողովուրդի բարօրութեան եւ յառաջիկայ - թեան, ինչպէ՛ս նաեւ վարչապետ զօրագր Մահ - մա՛ն Նեկիպի արեւաշունչութեան Համար:

Վարչապետ զօրագր Նեկիպ, զգուշանա ա - ուրաքորդին շնորհակարական խօսքերէն ու մայ - թանքերէն, պատմաւորագր թուա:

— Ե Բաւ կը պակսի ինձի մեր Մտքանշմութեան յայտնելու իմ արտաքին շնորհակարութիւնները նաեւ ձեր այցելութեան եւ մահանալը մեր շնորհ - արարական խօսքերուն եւ արտաքին մարկանքներուն Համար:

Առաջնորդ զօրագրին ու յայտնութեան յան - ճինք Ս. Զրքէն Հետեւող Հարգաւոր:

ՆԱԽԱԳԱՀՆԵՐՈՒ

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄԸ

ԳԱՂԱՆԻ ԹՂԻՄԱՐԱՆԵՐՈՒ ՅԱՆՆԵՈՒՄ

Երեւոյթի որ կէտքէ վերջը նոր նախագահ Այրըհատար պիտի այցելէ Թրումբին, ստանալով Համար անոր հաղորդական կտակար: Այս տեսակ չ - ցուցիւր երկու Ժամէն աւելի պիտի շտեղծէ: Են - քալ պիտի ըլլայ նաեւ արտաքին յանարար էլ - քն:

Ոտակցութեան Հինք պիտի կողմեն երեւ խըն - դիրքին:

Ա. — Բորէայի պատերազմը: Բըր զինուորական հարց, պիտի զարգին Հարաւային: Բորէայիններն նոր քանակ մը կարգելու, դարձակցեւոր, օժան - ղակութեան եւ Ապրամիլիզի զերին մասին: Թրու - մը պիտի անձնագրայ իր յաջորդին անհայտ մը - նալ զերիններ: փոխանակութեան մասին, քանի որ անոնց թուի վերադարձը իրենց երկրները պիտի փոխարինէ որպիսի Ամերիկան նորբան Ապրամ - ղակը: Թրումբը, պատերազմի շարժանկութեան պարագային, պիտի թեպաղէ շարժանկ յարմա - կուէ՛ս սահմանները, բայց շանալ միտանալ յաղ - րանակ մը ձեռք բերել:

Բ) Գերմանիան հարց: — Գր կարծուի թէ Թրումբը պիտի անցէ եւրոպական քանակի մը, որպէսզի վրայ, քանի որ դաշն փոխարինող ուրիշ, ունէ քան լայն:

Գ) Ալլանմանին դաշնիմ: — Թրումբն եւ էլիս - սըն պիտի առաջարկեն եղիք միջաբանին այդ կող - մակցութեան երկարատեւ. յատակցութիւնը չ - Երազարական տեսանկութեան արդի կապութեան մէջ կարելի է ունենալ ցամաքային 96 զօրագրայիններ: քաղաքած քանակ մը: Ըստ անոնց, 60 լայն գիտնալ եւ մեքենացուած զօրագրամիջին թուա - կան են, ամերիկական օդանավային ուժեղ կազմա - վարչութեան մը որ իր խաղաղութեան ունենալ Անկիւպ, փրանսիայ, Հիսպ Ամերիկէն, նոյնիայ Ապալաչի մէջ:

Այս տեսակցութեան վերջը, պաշտօնական յայտարարութիւն մը պիտի հրատարակուի, ուր պիտի ըսուի թէ հիսպաղով կարգին ծանուց - թիւնը, երկու հայապաշտներ Համաձայն են միա - նալու: Նոր նախագահին չուրջ ճերբորդ Համա - յարահային պատերազմ մը արդիւնէն Համար:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՏԻՐՈՒՆԻ

Յաւով կը լսենք մար Սկիք Անի Հիւսնոսկա - ցին մէջ ՏԻՐՈՒՆԻ 20866666: Բնիկ Պոլսեցի, շա - ունիլին էր արդեսական զերագրանակ մը: Ուրիշ Ռուսիա ճարկներն եւ երաբար Դանիւրեան Յով - հանէն ճարկներ: Բա՛ւ Փրանսիայէն: Պարտաւոր - վարած է Պապ Անի մէջ: Զինուորական խմբա - վիրտ կ'առնէ Գրանցիկ Renaissance թերթին: Ա - թիւնը զեպպի եպսէ շէ Հայաստանի Հանրապէ - տութեան: Փարիզ լայն վիրտ առեւտրական ձեւ - նարիներ կատարած է Նեկիպին եւ Հանրապետի Հետ, ինչ մասով Գաւառիկութեան կողմէն եւ անկեղծ է ամէն կարգի ձեռնարկներ: Յուրա - կարուրեան մարտամատենութիւնները յաջողով:

Չարեւոր յաղուրութիւն ժամանակաւոր է, բարկներն են, որ պիտի Ժամանակն երկրորդ: Են - քորինհան ուղե ար. բարկներու շարքին մէջ էլ, սիրելի զօրագր, ուրե՛ն Աստուած ձեզի Հետ է, մեր առաջնորդ եւ Հետեւաբար յաղուրութեանը պիտի պակսուին մեր ընտր յոյսերն ու ծրագրի - ներք:

Մամրէ արգ. Հրաւիրել վարչապետ ներկայ ըլլալ յառաջիկայ կիրակի օր Եւրապայի եկեղե - ցին, ուր անցի պիտի ունենայ ցամաքական ա - ղօթի Եգիպտոսի մարդնակալ պահպանութեան, եկիպտացի Ժողովուրդի աղ. բաժնեկներուն եւ արհեստագիտական զօրագրային արեւաշունչին Համար, եւ անկեղծ որ իր Նեկիպիները Հա - յոյ եկեղեցին եւ Առաջնորդացիներն մէջ ար միայն պատիւն մը պիտի ըլլայ իմ Ժողովուրդին Համար, այլ մահաւոր ամենուն սիրելի զօրագր մը ան - մամր տեսնելու եւ վարկելու գեղեցիկ պատեհու - թիւն մը:

Զօրագր Նեկիպ սիրով ընդունել Առաջնոր - դին Հրաւիր:

Տեսակցութեան տեսիլ ծանց վարկանալ: Վար - չապետը իր Հիւսնոսկին բնիկացեալ միջեւ ընդուն - ձեղութեան քա՛հին արտաքին լուրը, խնդրող տառնորդին իր շնորհակարութիւնները յայտնել Հայ դպրոցին:

Մամրէ արգ. Հրաւիրել Այրըհատարի տառնորդա - բանները ձեւակարմ են իմ իրաւաւորագրութեան մը, ի նպատակ Եգիպտոսի Հայմանաւոր գիտնալները:

Վիպիւր օր, 16 Նոյեմբ (այսօր), Համալ - դարին Այրըհատարի երդ յաւանք մըն ձեւակար - քը սարած է ճեմաւորարի թատերաշարին մէջ, ի նպատակ նոր նշանաւոր գիտնալներուն, Հոյա - Դատարարութեան եւ ներկայութեան քոյ. Նեկիպի:

ԿԸ ՍԻՐԵՆ ԻՐԵՆՑ ԱՐՎԵՏՐԵ ԵՒ ՎՊԱՐՏ ԵՆ ԱՆՈՎ...

Ասեմէ մը ի վեր, չափու կը գտնուէին մեր գրողներու մասին: Իրենց կը բուր թէ հետզհետէ անոնք պահանջուի կը դառնան անոնք: Ասեմէ շատ անգամ կ'արմատին, կը մեղադրեն Ժողովուրդի որ անտարբեր է իրենց հանդէսը: Ու հարաւորութեան պակաս կը տեսնեն զգրողներուն, անհրաժեշտ է մը կը տեսնեն զգրողներուն այս բնթացքին մէջ:

Այս մասին երբ որ կը մտածէի ստատու մը գործի ճամբուս վրայ:

Կը ստորադ կապալարէ ճողորներու խորէն: Կ'ստատոր գտնուողին՝ խոր, երկար, ամառի ճարանցի մը պէս: Կ'անց կ'առնէին մերթ ընդ մերթ, հաշարային էր անոնք, ուր կ'երեւոտէր մարդ, արտին վրայ, հետագիւր նկարը Շարլոթին: Շարլոթ, այն բաշտիկ ճամբուս արտեսապաշտին է որ համայն խորհրդային համար կը վայելէ եւ ընդունենու: Թիւն կը գտնէ պայտանքին ներս: Բայց եւ այն պէս, նկարին մէջ, դիւրինք՝ խորովի արտայայտութեան մը ուրինք: Կը հեծնորդ մարդոց սեղը կ'ստատու եւ չլսած, նախատաւած, արժամարժեք ուսած լսողած մարդու մը պէս՝ որ բարի ու քրտաւոր, քան իմաստի մնացած է կ'ախարհի ճարտիկան առին: Կառաւոր կը ստուգուր կրկին կ'ստատուի ճողորների մէջ: Ու կ'ամարտուր կ'ըրտաւորին կրկին: Եւ խորհրդայիններն մէջ արտատուած Միւսն - տարտուր որ սղոր կը խուրէր: Մերթ ընդ մերթ՝ հեծուտներն:

Բայմուտին մը կար չուրէն: Գործաւորներ, պայտանքներ եւ շաւոր գտնուի զացող մանկ տաւարներուն: Գունէն, քաղցէն ընդ դուրս անած մարդեր՝ ոռոգի շատեր, իրաւոր սեղաններ: Կը կաղալային տաւարներ իրենց թերթը: Ոմանք կը խուրէր: Շատեր կը մնային լուռ, մտաւոր: Բոլոր, տաւարը զննէր, մարած մտաւորներ կ'երեւային ու հոն:

Կը նայէի պատուհանէն դուրս: Կը հոտեր պարտ: Երկուքէ դիտելու ու երկարատեւ հաստ թելեր որ ախարհին կը դնէին: Աղբի մը խուրը տաւարը կ'անցնէին մերթ ընդ մերթ: Փութորմ մը կար: Կը հոտէին հոսած, անցած տաւարներ: Ժաւաղող ժայռի մը արձանագիր կուտար, կը լիւնէրուր առաւաղային հեղորդ որ դաւաճողներուն կը աղբ ժայռի միայն լուսն ի վեր տաներու: Երկուստեք մը - դիտ:

Բայմուտին մը նուա. պակալին խորը վերեւային տեսային կերպարանքներ: Կը կուտուէին պատին հեղինքի մէջ: Կ'աղաղէին անցնող յոյսերն: Բայց, Բայմուտին ու Բայմուտիցող ոգիներն ալ, երեւան կուտուէին միայն, կը վերակալուէին, կը հեծուտէին մեծք:

Մարդէկ ուրուականներ եւ միայն չուրէ՛մ ա՛մ մէն տաւառ: Ուրուականներ՝ նաեւ իրաւոր համար: Ասեմէ չէն տեսներ իրաւոր մէջ: Բայց, անձնութիւն մը կը վերակալուէին այս ուրուական - ներուտ: Երջու մը, Գրայայի վերակալուած մը կ'այ մէջ՝ ամէն տաւար: Եւ մինչ կապալարէ կը սրտաւոր, կը կապալարէ վերակալու, իր միտքները թափողող հզոր փնիւրի մը կը բարձրանար կար - ծեփ: Գաւառներին առնելէն, յոյսեր կ'անցնէին կրակի միտքներուն նման եւ մեր կապելու յոյսը կը քաշէր ինչու հետ, սանկնող պատին եւ լուսնուտ վրայէն՝ հոսանքն ի վեր: Կը նայէի ու կը մտածէի ճայ գրողին վրայ:

Ճիշդ է: Գաւառներու ճայ գրողը թէ մը շատ կը դուտոր կը տաւարներ: Էքի մը շատ բացա - յաւտ էին իր պահանջները: Lamentationներ շատ էին: Բայց այսպէս կը գրողը ախարհի ամէն կողմէն: Օտար գրողներին շատեր իրենց ցանն ու դժգոհութիւնը կ'աղաղակէին: Կը մեղադրէին եւ կը կայանէին Ժողովուրդի, որ որդի գտնէ եւ: Երբ իրաւունքներն ունի շարք, էթէ միայն Ժողովուրդը - ներքէն աւելի իրաւունքը եղած է:

Գաւառներու ճայ գրողը շատ տանի երջ - տանք ունի դժգոհ ըլլալու: Շատ աւելի ճարտը ննի կը պայտանքներ: Ուրաջուած՝ իր հայրենիքին, ուրաջուած՝ նաեւ ճակատակ հոսանքին մարդն - ընդ, դաւաճողարուած է գտնաւորու ճամբաները: Եւ անոնք թիւով մը: Արտատուածին ճայ գրողը ճողորներն միայն իր իրենց-պայտանքներուն կը պատկանուէին: Իր գրողին ինչ ճակատին, իր գրող - Թիւններն ինչ կարողացուի: Բացայտի եւ յար - ցանքն ու ճամբաները: Ճայ գրողը ստորադ կը իր հարց ճարտի ուսուցողները, յոյսերու խորհրդայինները, քանտուրները: Եւ չի գտնի թէ ի՞նչ պիտի ըլլան տաւար յոյսան զհոգորութիւններով, քրկաններով տարտուած կը ստորադպրութիւնները: Ախարհը Եւ Գրայայի ճայ գրող որ որ ունենայ ճայ գրողին օտան ճակատագիրը: Ժողովուրդը, որ տաւար - ճանն է երեւոտէին ու կրտաւորներու հանդէպ, զգտաւորութիւնը կուտայ իր իրաւունքներին ճամբաներուն: Գրողը յարց չունի իր առնել: Ան երբ կուտայ, գրողութիւն կուտայ կործէր...

Երայայ է որ տաւարներին գտնաւորած է -

ուտանք մեծն, սկսած տարբեր լիւրուող դրել: Այսպէս է որ մնացողներն լուսնային, իրաւունք կուտան հեղափոխներուն: Հանգին լսած մը չէ պարկէ, ջերտած Ժողովուրդի մը գրողը ըլլալու եւ տաւար - Թիւն մէջ մնած տաւար շատ լաւ դիտան այս հշ - մարտութիւնը: Մեր լիւրուն եւ մեր աղբը չէն հե - տաւարները դիտելը: Հանգին չէ մնած դրամ մը տաւարը:

Գաւառներու ճայ գրողը կը տաւարի իր աղ - ցով: Եւ վերահեծուտին պակաս մը կը գտնէ իր գրողները խորովի մէջ: Կը տաւարային խորովի ալ եւ իրաւոր: Գտնէ են տաւարին իմար զաղաղակներ - լուով, ամէն մէկը շատ վատած՝ իր ճամբարութեան: Լծուած են նոյն կառուցին եւ իրար ձեկն կ'ալաւ - անն:

Այս գրողը կործէր ի տեսնել օտար գրողներու մէջ ալ: Բայց անչինք ի միտքուր մը կը ստեղծեն մի մէջ: Գրողին մէջ օր տարածութիւնը: Հայ գրող - իրաւունք ունի դժգոհ ըլլալու, պտուալու: Ան - բայտ է ամէն կերպով:

Եւ սակայն արտատուածին ճայ գրող մը ըլլ - ւալէն աւելի մեծ բան չէ: Ախարհի վրայ չենք տեսներ գրող մը որ ունենայ ճայ գրողին երկթին տաւարութիւնն ու մեծութիւնը: Յնկէն դաւաճող մարտուած, գոյսիկան պայտար, չարածակ - ներք, քաղցիւրը, վերկին եղեւնը, հերոսամարտ - ներք, մարտաբախանքներ, նախապալիքներն, աղաւթն ու օտարութիւնը:

Հայտաւորի վերահեծուտն ու անոր խորհրդ - րաւորները՝ բախիլներն են որ, կ'ենք բուռն պէս չափած արտատուած մը մտքով, կը մեծնեն ճայ գրող - Եւ խորհրդի խոր զրոյնքին աւելի: Ոչ որ Հայ - յուն չափ կը ճանչնայ մարդիկներն: Իր անոր - Թիւններ, կեղծիւրով, դաւաճողները, ապիւխ - րութիւնը, լաւամտութիւնը: Հայ գրողը շատ լաւ գիտէ թէ ինչ է Թիւնը ու մանկանակաւու - Թիւնը, ինչ են քրտաւորայ: Երտաւոր, դրամա - րութիւնն ու ճամբարագործութիւնը:

Օտար գրողներին լաւորք տաւար, յուսան - տաւան կը գտնեն մեր գրող, հիստորիկ են: Մար - ք, կ'ընեն, անկարող է նիւրին: Իր հողին եւ ին կ'ընար տիրել ախարհին՝ որ զէպի իր քրտաւոր կ'ընէր՝ ամառարակ արաւով մը: Գտնուէ են ներկայէն եւ անկուրթներ մը ճային զալիւրէ: Հայը շատեց է որ դիտէ այս յոյսը եւ շատեց է որ մտածող է զալիւրէ համար: Դաւաճութեան, անկուրթութեան ոչ մէկ բաժակ պիտի հաստաւոր - ար բաժակին զոր պիտի բարձրանայ ճայ գրողը, Իր դիրքը անաւոր է զալիւրէն աղիւն...

Օտար գրողներին լաւորք խաղաղութիւն, սեր եւ երբայութիւն կ'ընեն: Հայ գրողն է զարձակ որ այդ բաւորը պիտի տար իրենց մեծութեան, զեղեցիկութիւն մը դիտելով նոյնիկ մանկական մի - մտութեան մէջ՝ որով մեր նախորդ սերունդները աւաճող պայտանքի մը առնել գրին մեջ: Մարթի - յոյր ժամին կը խուր: Յուսանաւորութիւնը կա - լելի է հասնի անոր, կ'ընէ: Հայ գրողը պիտի գտնի մանկ թիւառ յուսանաւորութիւնները: Չա - կան է ցեղի մը՝ որ երբեք չէ կործնուած կը յոյսը, որովհետեւ երբեք չէ զարգած տաւարային: Տաւարային է եւ երբեք չէ ուղած մեծելը:

Այսպէս, անաւան հորդանքներն ունի ճայ գրողը իր առնել: Հարուստ է իր աղաղակութեան մէջ: Ան կ'ընայ չարաւ ըլլալ այս բողորով: Ու մեծ հարուստութիւն մը կը կործնեն անոնք որ կը հեծուտեն մեկն, կը վերածուեն իրենց կեանք - փայլելով հանդերձ օտար ճայապալներու վրայ: Հայ գրողը արտաւորու. փոխարք, միտաւոր. սեղ, հարաւոր պէտք է զարդ իրենց նման պայտանք - րու. մէջ աղաղակաւանման իր ճակատագիրը: Հայ գրողը ի հարկէ լիցեալ բարձրացնել այդ բաժակը եւ իր դժգոհութիւնը առնել կուտայ ճամբար: Գա - ւաճներն ու անհրաժեշտ անպակասութիւնները չունեն. որովհետեւ տար այն զոր կ'ուզէր տալ: Գրական տաւար երբ մը ունենայ այս ուղղութեան: Գրու - ածն ունի: Զրուցանել դիրքեր: Բայց ճայ գրող - քը, տաւարային ունի, չիցեալ. տալ մը անա - ւապալներին լուր: Ոմանք մեր անկուրթ մարդկեր - քը: Հայրենիքով գտնաւոր: Ուրիւնքն ուրաջուտան - րով: Հերոսամարտները երողող գտնաւոր: Հայրենի - քը փառանքներ ի մեծութեան: Յոսանք, գտնու - Թիւնն աղաղակները խեղդուած դուրս եկան կ - րորդներին: Եւ Ժողովուրդին ուղածն եւ Ժող - ւորին զտնաւոր տաւար ճողող Հայրենապիւր - ան բաժակն որ կը տեսնենք անաւապալի ամէն կողմ, փառանք խուրէր կը լսնէ, մինչ տաւար - Ժողովուրդը հեղափոխ աւելի կը թափանցէ թեր սակորդներն ներս, տարողալութիւնը ունի, այստաղծն, տաւար գրծէր որտեղ օտար գրողները արտի չիկանցնել այն նման պայտանքներ մէջ: Յնկէն ինչի մը ճամբարային աղաղակներն իրենց - րաւորի, հայրենիք, որովհետեւ է որ օտար մեծու - Թիւններն մեծութիւն կ'ընայ առաւաճութիւն: Հայ գրողներին շատեր ճամբարային չեն տեսած, նոյնիկ երկրորդական վարձարան: Անորաւոր է օ - տարներուն հետ բողորային գտնով:

Այսպէս մեծութիւն մը կ'այ մէջ տարտուած

ԳԻՐԳՈՐ ՕՏԵԱՆ

ՄԱՐԴԷ, ԻՐ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՈՒ ԳՐԱՅԻՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ե.

Մեր ներկայ յօդուածն վերջ ընդ. անկարի մըն ալ Գր. Օտանի զգական աշխատութիւնը վր - րայ՝ եւ կուտայ այս ուսումնասիրութեան շար - քը: Շուտով այս Թիւնին մէջ կը սկսնէ ընդ յօ - տաւարը մը, նոյնիստած ուրիշ ճայալանապա - շայու մը ներկայ Գաւառից Հարմարութեան հանրային դպրոցներէն:

Ուրեմն 1875 թուականին ծննդէ: 1879ի զէպ - ընդ, երբ Հայկական Դատար 16րդ եւ 61րդ յօդ - ուածներով այլաւ միջադարէին խնդրի կը դա - նար, կը վերապահեն ճնկնուց Հարմարութեան յար - քին: Գաւառայիններն կը սկսնէ գրել այդ եղիտաւարալ պատարարը մասին, որ Թիւնայն ու - տան Գրայայ Կեղեր: Գաւառայիններն հիմարդին է եւ շուտով կը ծանուցան իր մաւառան Մոսկուէին:

Որպէսզի չընդհատուի ներկայ յօդուածաւար - քին հետ կապուած կարգ որ զէպերու լուսար - նութիւնը, արտադրած են ուղարկութեան յանձ - նել ջանքի մը կերպովներ:

Երբ այսօր իրաւունքուց մեր աղալային խա - ընտիր, ինկէն են ախարհի յուր հողերուն թե - ռալը որ կը փնտնուի փոխալուին պատասխա - տանքներ, արձալուի իրաւունքներն կ'ընեն. - Եւ Միկընեն թէ ճամբարած անկուրթը, ուսան - սեր եւ կամ Գրանաւոր ըլլալին՝ այսպէս պիտի ըլլային: Իրականին մէջ այդ 1875ին ծննդէ: 1879ի կարճ Ժամանակալայինքն խոր տաւարած - ներուն գտնէր զարեւոյցած, զանազան քաղաք -

մանի գրողին մէջ: Դժբախտաբար մեր գրողը չանդրադաւանար անոր եւ պէտք եղածին չափ որ - պարտ ու խորտա լիւրակար: Իր ընդը մասին է ան - կաւած: Բայց այդ ընդը քաղաք պէտք էր թուր իրեն, պէտք էր քաղաք տաւար տրտնալու եւ պա - ճանկելու:

Կը նայէի պատուհանէն դուրս եւ կը մտածէի - ար խորին: Կը խուրը կողիցի նաողող մարդը դիմաւորին հետ: Կը խուրը տաւարած, հիստորիկ մարդու հեղ, համարուած մարդով: Հանրահորդու մէջ աշխատող բաւտուր մըն էր, Տիւնուրի Փարիզ ինկան, բաւտուրու համար: Դիտի վերադաւանար կրկին իր դործին: Լն՝ մը: Համարային: Իր մայ - րը անկնի կը դաւաճող մերթ՝ երկուքէ դիտելու զարեւոյց, Թաւաղող անհեծուր, ճիւղող աղա - կիւրներն եւ ինչ տաւոր հեղինքի փորկին մէջ: Ա - կանց ինչ կայերի երթիւն տար, հոսանքն կը լսէ զայն: Բան չէն հակաւոր: Բայց յոստեղծել մէջ ե - կու, զրաւեք ուղղութիւնում, հողիցները բացա - յաւոր մընէ:

— Տաւաւարային աշխատանք մըն է: Ու մա - ռան վատաւ կար: Բայց ինչպէս միտքներու որ կը սիրեն իրենց արհեստը եւ հարաւ են անով, չեն իրենք յանգաւոր գտնուած զոր կը խն են - վը, այսպէս են նաեւ հանգաւորներու մէջ աշխա - տողները... Երբ արկած որ պատահի, մեծողին զաղալ կը շարունակէ դործը...

Յաճախ մտածած էր որ օղաւանդողներուն, ողո - ճիւրներին, լիւրանկարողներուն, մեր եւ օտար հերոսներուն, խոր անոց վրայ որ կը նախապա - լուին իրենց եղալի, Ժողովուրդին կամ մարդկ - Թիւնն համար, իրենց պարտաստութեան ճամ - քուն վրայ: Բայց երբեք անոնք ուղղութեանը չէին անդադարաւ մայ ճամբարութեան:

— Ե իր սիրեն իրենց արհեստը եւ հարաւ են անով...:

Արտաւոր, ճայ գրողը կրնայ հոգեկան մեծու - Թիւն մը ճամբարային ճամբարութիւնով: Իր սիրէ իր արտաւոր: Մեծ հանգը մը կը պարգեւէ ան ի - րեն: Գտնէ յանկին արտաւոր: Օտարութիւն, ժող - քայում, տաւարայիններն՝ օտարութիւն եւ որոյն առնել կրնայ հարաւ ըլլալ կուրծք տաւար անոնք, անիւրներ են: Գաւառային գրողը պէտք է համա - կերպի իր այս ճակատագիրը: Հետ: Մեծութիւն մը կը լսէ որ Թուաւորութեան մէջ: Փորձանքով եղած անաւառապալ ախարհի խոր զրոյնքներն ալ, մինչեւ որ հարաւեւ հասած են: Յիսապի եւ ու - մերկիւր ճամբարի օտար քան արհեստներով հա - րաւ են իրենց հարա: Այն, դամբ յորտած է հա - րաւեն վերջ, մինչ ան մէջ, սերունդներն ու յա - նողանքներն իսկ ալ չեն կրնար աղալի միայն իրենց քրկով: Բայց ճայ գրողը քաղաքային պէտք է քա - ճար որորտ արձակել: Իր Ժողովուրդին ունի չեն արհեւ: Ժու, անիւր հարաւա միտքուրներ: Խորտա, հզոր, հարաւոր ըլլալու իրաւունքներ ունի: Իր գրողը արտաւորութիւնն է որ երեսայն գ - րող, իրաւոր եւ հարաւոր:

Բաւտուրները քան անոնքիս մէջ է միայն...

— Ե իրեն իրենց արհեստը եւ հարաւ են ան -

Ն. ՄԱՐԴԱՅԻՆ

ԱԼՖՈՐՎԷՐԻ ԼԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՄԵՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍԸ

Կիրակի, 30 Նոյեմբեր, ժամը 15-ն 24, Salle des Fêtes, Rue Voltaire

Պատույթ նախագահութեամբ՝ R. BLEUSE-ի
U. J. A. Promotion d'Honneur բարձրագոյն տնօրէն Կրօնահայրութեամբ JACQUES HÉLIAN-ի
Cabinet Le Jockey ամբողջական յայտարարքը :

Հայկական դեղատոնայարանի բաժին, Վարդգիւնեան իր նուագախումբով (Ֆրանսական ձայն - նադիրեւն) :

Պիլֆէ Վալայէի զինելով : Զանգաւոյ խաղեր : Հաղորդակցութիւն. — Մեթրո Charenton Ecoles
էն առնել 103 Թիւ օրօրուար եւ իրենիւ Rue de l'Union:

ՍԵՐԱՍՏԻՈՅ ՄՈՒՐԱՏ

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԻՐԱՅԻ ԽԵՂՈՒՄԸ

23 Նոյեմբեր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3.30-
էն մինչեւ կէս գիշեր, Բոֆի Նիքիտան սրահը :
Նախագահութեամբ Հայր Գիլգրեմանի :
Կր խօսք Պ. Նրատան Քոչման
Գեղարուեստական բաժնին կը ծանուցէր դե-
րասան Ա. Գիլգրեման, Օն. Աստղիկ Քոչման
(Գիլգրեման) : Տրամախօսութիւն, երգ, նուագ :
Յիւլի իւրաքանչիւր զինելով :
Կը հրաւիրէր Սեբաստացիները, ինչպէս
նաեւ բոլոր Համակերպները :
Մտամբ ազատ է :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՆԱՍԻ ՈՒՆԵՆԱ — Ֆ. Գ. Խաչի Մարտիկ
ժամանակը տարեկան մեծ պարահանդէսը, «ՅՈ-
ՔԷՆ Սփանտիտի» մէջ, 20 Դեկտ. ժամը 10-ին մին-
չեւ երեւ :

ՆԱՍԻ ՈՒՆԵՆԱ — Փարիզի Հայկ. երգչու
խումբի տարեկան պարահանդէսը 25 դեկտ. ժամը
16-24, Salons des Revoyants մէջ :

Մանրամասնութիւնները յաջորդով :
ՆԱՍԻ ՈՒՆԵՆԱ — Մեծ պարահանդէս կազ-
մակարարած Համախորհրդակցական Միութեան
Լիւրի ժամանակը կ'ընթերցէ, 27 Դեկտ. շաբաթ ե-
րեկոյեան ժամը 9-էն մինչեւ լոյս, Արշաք սրահին
մէջ, 4 rue Basse Camhalot :

ՖԱՐԱՍԼԱՅՈՒ ՆԱՐԵՔԻՆ, շաբաթական հաւա-
քովը մայ 20-երկուրեք երեկոյ, ժամը 9-ին, Գա-
նի սրահին մէջ միջնաշրջան : Կր խօսք Պ. ՎԱՆԱՆ
ԶԵՅՔՈՒՆԵՆԱ, նիւթ ունենալով՝ « Ժամանակա-
կանութեան » մասին տարաբանութիւնը Արիւման-
էի եւ Արիւմէի միջեւ : Մուտք ազատ է :

ՀԱՄԱՊՈՒՐԱԿԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍԸ
Նախահանութեամբ Մարտիկի Վասպ. երկ-
սեւ երեսաստորութեան, Հովանաւորութեամբ
Վասպուրականի Վայց, Միութեան :
Այս շաբաթ ժամը 21-էն մինչեւ լոյս Clubի
շօք սրահին մէջ, 51 rue Grignan :
FRANCIS SCOTTI Նուագախումբ :
Գեղարուեստական խմբի բաժին : Հայկական
պարեր եւ անակապեր : Ժոյ պիտի մատուցէ
զինելով : Մտամբ 300 ֆրանկ :

ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍԻ
Վիկի Զ. Մ. Լ. Մ. Մ. Մ. տարեկան պարահանդէ-
սը տեղի կ'ունենայ յառաջիկայ շաբաթ իրիկուն,
22 Նոյեմբեր, զաւարդական մեծ սրահին մէջ
(Salle des Fêtes) :

ԿԸ ՓՆՏՈՒՈՒՆ — Սվադի Զիւլի զաւարդէն Տի-
կի Մարկիս Հարիկեան իր փնտռէ իր աղական -
ներքե Յաղար աղան, կնքի առնել Ոսկի, աղոյ
առնել Միկարի, Մամեկ, Մարտիկ, Տիւրան, Տիւրան
է Հայրենի, որոնք աղարուած էին 1915-ին : Լուր
անցընդերեւ իր ինքնուրի հաղորդի Պ. Ստեփան
Զաւարեանի, 26 rue Goujon, Allfortville :

DRAPERIES
FOURNITURES POUR TABLES

VETTER
(Ets. TERZIBACHIAN)

34, Rue Tapis-Vert, MARSEILLE
MANUFACTURE DE VETEMENTS
Hommes - Jeunes-Gens

ՄՍԻՊՈՂԱԿԱՆ
Մարդկային կր փնտռուի անհնալ էր երկու
ուսանողները Համար :
Դիմել՝ «Յատուրի» վարչութեան :

Le Gérant : A. NERCESSIAN
Imprimerie DER AGOPIAN, 17 rue Damesse, Paris (13)

× Հնդկաստանի պատերազմը միջին քանակե-
ւոր պատերազմած է, զերեւոյն ինքնուր լուծելու
եւ Բորկայի դիմադրաբար յաղորցնելու համար :
Անհամար կը պատուի Ալլահաւորը այցն -
ութեան : Մինչ այդ, դաշնակց ուժերու ընդ-
համատարը, զոր. Գալար օդական զորք պ -
հանքած է, նոր եւ միջանակ յաղմարականքի մը
ձեռնարկելու համար :

× Տակաւին չէ լուծուած Աղգաթողի ընդ-
դարձութիւնը ինքնուր : Դարտի թէ Գ. Պ. Իսրայ-
ելի Կիւրի յարմար կը նկատեն Իսրայի պատու-
րակը, Պ. Ինքնուր :

ԳԱՆԻ ՄԸ ՏՈՐՈՎ

ԱՐԲԱՍԿԱՆ Կրպէշ, Շարլ Մորա, որ
քանակն արժեքներով հիւանդանոց էր փոխ -
զըրուած էր, մեռաւ կիրակի օր : 84 տարեկան էր
եւ ամբողջ 60 տարի քուռն պարբար ժողով է իրեն
միջակասական, հակահրահչ կեն : Վարպետ մըն
էր դասական դրականութեան :

ՀԱՄԱՅԱՎԱՐՆԵՐԸ ցոյց մը տարեցեղին մը-
նի քանակն յարժեք, պահանջներով աղաւ արժանի
արեւնականութեան Միութեան հինգ անդամները :
Երեք հարիւր տասնականներ զիւր քանակ էին քան -
նի յարժեք : 42 հոգի ձեռնարկութեան :

ՈՒՆԵՆԱՆ Հաստատութիւնը 40 ժամուան ին-
ցուց շաբաթական աշխատանքի :

ՀԱՄԱՌԱՇԵՆԻԿ ՌՈՒՆԵՐԸ երկուքի բաժ -
նականութիւնին մէջ : Ժողովի մը ընթացքին 130
նախկին կարծիքը սպաննել ասին զայնքն, փորձա-
ժամանակեան մէջ ձեռնարկութեան :
ՓՈՒՐԻՓԻՈՅ դահլիճին մէջ փոփոխութիւններ
կը կատարուէին : Գրած էինք թէ Ար. Գալար -
նականութեան նախարարը փոխուած էր արդէն : Գոյոյ
Քիւրիները կը հաղորդեն թէ ուրիշ փոփոխութիւն -
ներ այդ եղանակով ձեռնարկութեան տեղ գտաւ
նախարար Նախագահութեան Անարարի երեսօնական
Շէֆի Զիլեքանով, Աշխատանքի նախարար : Սա -
մա Աղաւթու որ փոխ - վարչապետ էր, եւ հա -
ղորդակցութեան նախարար Պիլգրիմի երեսօն -
ական Զոր. Երեւոյն Լուրի :

× Կատարութիւնը կը պատրաստէ օրինա -
ղի մը որ որու համաձայն կուտակները ասին վեր-
ջը պիտի քուտուին Ժողովուրդին կողմէ : Առաջին
անգամ 1953-ին Գոյոյ մէջ պիտի քուտուին կու -
տակարի քուտուցութեան : Մինչեւ այդ զաւարդա-
պետ իր պիտի քուտուին կուտակութիւնը :

ՅԱՐԱՅԻՄԻՍԻՆ Երեսօնական անդամը օր հայ
շաբաթամբ մը, Փարիզ, Տուկ Կարտի քանակը 63
տարեկան Գրիգոր Մարկեան : Բոճարտի կողմը
երեսօնական զոյգ ըր կենդանով իր կարգը, ինչ-
որեքի զինքն ասանկ Նոյնի, միկա Մարտիկ :
Երբ հասաւ այդ ամառի փողոցը՝ երեսօնականը
հաղցէր մը Երեսօնական խումբով հարուանք շաբաթ -
վարին զոյգիւր եւ սպաննել կրակի թէ թիղնա -
պանակը չլաննէ : Գրիգոր յանձնէր 2000 ֆր. պա-
րունակող զանգը եւ արիւնքուց միջակի մէջ զնայ
ստակահանուած եւ ապա իր բնակարանը :

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ԳՐԱՏԱՆ ԳԻՐԳԵՐԸ

Այրքեմարան՝ Առան Երանի 250 լիւր. դահ-
կան, Մամկանով աշխարհ Ա. տարբ 250 լիւր. դահ-
կան, Բ. տարբ 250 լիւր. դահկան, Գ. տարբ
300 լիւր. դահկան :

Գրաւոր դասեր Ա. Բ., Գ. եւ Դ. 150ական,
Հայրենի Աշխարհ Ա. տարբ 300, Բ. գիրք 350,
Գ. գիրք 400, Դ. գիրք 400 :

Բիւրակաւորութիւն Ա. պարկ, Բ., Գ. եւ Դ.
պարկ 200ական լիւր. դահկան :
Բառակազմութիւն, հոլովութիւն, խոնարհութիւն
Բառարանութիւն սեղանական Ա. Յովհաննէս-
եան 100, Ա. տարբ 150, Բ. տարբ 200, Գ. տա-
րբ 200 եւ Դ. տարբ 300 լիւր. դահկան :

Արիւմանով Արիւմ Գրականութիւն Գ. Սա-
տուր, Գրական Գրականութիւն, Գ. Սատուրի, Պառ-
մուրիւն Միքեղեան Արիւմի եւ Հայաստանի
Գ. Գրականութիւն :
Միջնադարեանի Համար հարիւրին 15 դեղի :
Գր Գրականութիւն Եւսե. Երան քառասուն տեղ-
երէն հարիւր եւ հարիւրին տեղերէն, Գր Եւսե.
Երան Ա. եւ Դ. համար Վաստի Փափակներ, Ե
Կրպէշ Մարգարեանի Մուրաքանի, Երեսօնական
Պարտիկանի, Երեսօնական Ս. Զորեանի,
եւ 1915 Բուսկանի Միջակականի, Երեսօնական օ-
րերը Արմէն Գրիգորի :

Դիմել Զ. Մամեկի գրատուն :

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ — Տարու Մարիկ Զորի Հայր :
Միութեան պատի օրացույց, 1953-ի համար : Այս
տարի շատ տաճարականութիւնով է տարաբան,
կողոր զաւարդութեան Եւ Մոյն Մուլման Ս. Կարս -
պիտի ներկայ :

Սատուրի Համար գիտել՝ Տիկի Ալիւն Գո-
րոնեանի, 4 Bld. de la Paix, Marseille :

Ensemble Orchestral de Parisի հրաւերով

Նուագահանդէս, զեկամարութեամբ՝

ՕՀԱՆ. ՏՈՒՐԵԱՆԻ

22 Նոյեմբեր, 6 Դեկտ., 27 Դեկտ. 1952, 31
Յունուար եւ 21 փետրուար :

Կազմակարգիչ մարմինը հրապարակ հանած է 6
նուագահանդէսներու համար մուտքի դիւղնակ գին
— բաժնեգին 1000 ֆրանկ :

Դիմել յանձնախումբի բոլոր անդամներուն եւ
Պ. Գ. ԱնձիՄԵՆԻ, 12 rue Cadet :

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ԸՆՏԱՆԻՓԷՆ ԳԻՐԳԸ

Որ կը պարունակէ 1) ԵՐԱՅԻՄԻՍԻՆ, 3000է ա-
ւելի երանգներ մեկնութեան, միջակացոյց - բա-
ցոյց : 2) ԸՆՏԱՆԵՆԱՆ ԵՆԶԱՆՈՅ, գնական կե -
նականութիւն, անուանիչներու եւն. գնականներ :
3) ԸՆՏԱՆԵՆԱՆ ԶԲՈՒՆԵՐ, ժամանակ խաղի եւ
կարճատեւական անպարտութիւններ : 4) ԸՆՏԱՆԵ-
ՆԱՆ ԱՌՈՂՋԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ :

640 էմոյց ստուար համար մը, անհրաժեշտ
անէն բնականի :

Գին 1000 ֆրանկ, առաքման ծախքով 1100 ֆր. :
LIBRAIRIE HRAND SAMUELIAN, 51, rue Moussier
le Prince, Paris (6). Chèque Postal: Paris: 1278-35 :

ՓԱՐԻՅԻՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՐԳԱՅԻՄԻՍԻՆ
Ընկերական հաւարքներ, կիրակի, 23 Նոյ. ժամը
16-24 : Աղալարի Տան մէջ, 32 rue Trévise :

Մարիկան ժամանակութեան համար 100 ֆր. :

ՄԹԱՒԻՆ ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐՆԵՐ
ԿՊՐ ԺԱՅ

Մոտիվի համադրմանը հիմնական է մեր միջակազային մամուլը ուղարկող փոփոխմամբը - քիսման կը հրատարակէ Սթանլին Նոր Նոստմալ բռնիքն մասին:

Ինչպէս դիտել կուտան որոսական գործըրու մասնաշէններ, ոչ իմաստաւորութիւն ունի ուն - ցաւ համադրմանը մէջ, ոչ ձալ տեսականներու բնոշարուն, այլ միայն կարգ մը յայտարարող - քիսման գործը կը հաստատեն ախ մը մարդոց հայտն գործըրուն տարւաւ որդուտները :

ՅՔ Մարտիկովի երկարատևած ղեկավարումի հետևանքով Նախկին Կապիտալիստական շորտաւանի եւ հրաժեշտի իսթեյն յայտնաւեց հերկաւ իւր կարեւոր արդշտւումը քորում եւս Արշուշու հասարակ ժաճկացաւորները կիշար դուրսիկի քոր արդշտւումներ եւ ժուան ժամանակ ըմբօսանք պիտի տանենք ՅՔ ինչպէս պիտի արծաթալուրկի : Այս միտաբանութիւնը ընկող ճառիցով, կրա- ղեցինք կը կարծենք ՅՔ Կապալեցիական ընդհա- ղորդ ուղղութիւնը անփոփոյ կը ժայ, ըսյալ կարծի մի- ժողովուրդի միջեւն երեւան պիտի ճայ ճառակաւ :

Մտնոյ կարեւորէլ, զորոյս Սթալինն եւ իր պատանակեցիներ ճամբարաբար իր ճան, ընդ- ռոգեցինք ինչ կրնար փոխուիլ: Այդ դէպք երբ ՔՍ- լադէլ տնորդ թնամտեցին ամէն զորե զէմ իր ճամբարաբար ինչ: Բայց այս թաղաբնակաւորեցի- լարեւոյ, եւ տնոր զմբնակաւոր յայտնաւոր ապա- ճակեւոյ միջոցներ կրնան ծննդապէս փոխուիլ: Ընդ- ռոգեցինք թաղեւ ինչպէս կրկին եւ կրկին յայտնաւորեց Սթալին, ճանեւորեւ եւ՝ Աշխուր- ճ տնորաբնակեցի կեկող թաղաւոր եւ երկու թնա- մ ինչ ճակատաւոր եւ վերջական լադեանորդ պիտ ծնայ ճամբարաբար ճակատի: Ինչին իր տնոր թնմտեցինք առեւտր եւ ինչ արեւելաւոր պատե- ճարաբնակ ճամբարաբնակեցիներ եւ աշխուր- ճաւորներն ճանեւ, իբրեւ զիր այս վերջական յայտնաւորեցին: Արդ, այսոր պատնորդոր թն- լն իր իր Լեւինի ժամանակ Սթալին տնոր իր լեւնցիք ՔՍ ճանեւորեւ եւ իր աշխարհակաւորեցի- լարաբնակ Ն. Սիլոնեան փոյս, թայց յայտ առեւի ճուստակաւոր իր փոյս իր Բարսեղ մէջ կուտին կա- յաւոր յօտնեւ, թաղեւ իր ճամբար պիտի ճա- թուի ճամբարաբարաբնակ տնոր, ճոր. աշխուր- ճ իր տնորեցի ճամբար տնորն տնորաբնակեցի թայս

[illegible][illegible]

Սթալինի նոր քաղաքականութեան գլխաւոր
միտքն է չուան մը տալ Արեւմուտքի այն յոյսով
թէ ինքզինքը պիտի կտիւէ : Գաւազ ներքին քաղաք -

Փարսաւոնի մը նոր զերեզմանը

1922ին երբ Թուրանխամունի ոսկեկապտա դերեղ-
մանը գտնուեցաւ, միջազգային մասնւրը արձաւ —
դանդ եղաւ այդ խանկաղին դիւտին: Դժբախտ
զուգահերիպութեամբ մը, շատ շանցած քեղումները
կատարողը անգլիացի Հնախոյնները իբարու ետեւէ
մէջ ազդուէ:

Կարգ մը Բեյաթլիկներ որդեակներ արձակեցին իր զարգացող Գրաստանի լիբրերիստներին՝ իր զարգացող հանդիսարանը խաղաղարկեցուհու հետ։ Բայնիստները հարգելով, դիտարկելով շարժական անհնձիքները, հիմնադրով Բեյաթլիկներ ու շարժականներ իրենց համբերությունը աշխատանք, լույս աշխարհ բերելով համար երկրպագուի անցկան փոփոխել ու պատմական հեղափոխականության դասակարգ։

Այս անգամ այն ժամանակ Բալկանյան զինվորներն իրենց հանդուհուհու Գրաստանի խաղաղ մեկ լիբրերիստը առաջնորդող Բեյաթլիկ երկրպագու աղյուսակը։

Անշահաւոր է Ծրանաւոր զերբ Հայաստան Քառա ասպարէզին ի՞նչ Բարձր ասորի է վեր խոտքի։ Մտքի՞նք Հնոցապէս իտե՞ր կարեւոր պիտե՞նք ընդ իրար իր կարողութեան պատմական վայրէ (այժմ Սահ), Հետեւե՞րք Փայտաւե՞նքու ճշմարտ Հնոցը, լուծե՞րք Համար արեւին ճիշդագոյն եւ Ասիոյ յայտարեւմտական Հարցը։ Այլ ուղղութեամբ պիտե՞նք իրար կարողութեւ եւ հաճ. Ստրիքն ի՞նչ Գլուխ (այժմ ճիշդէն) շրջե՞րք, ուր գտնո՞ւ եկե՞լք տակաւ Հնոցքը։ Այլ յայտարեւմտական ճիշդէն յարժար իրար իրար իշխաւաւա՞ւ եւ Տոնե՞րք, ո՞ր եղանակ եւ Մեկե՞րք եւ Քի՞նքն վերք, իրար ճշմարտութեւ եւ հնոցապատմութեւ։ Մեծ Բաւանք երեւոյ՞նք ու Չե՞ր ճշմարտութեւ ի՞նչ քաղաքականութեւ։

Ծրանաւոր Հնոցը բոլորին իրար կարողութեւ Եւրոպայի՞նքու մասին էր սկիզբ Կարողութեւ արշաւաւ։ Այն ժամ եւս ասպարէզաւոր Բարձրագին լուծ Հնոցեանց Բարձրեւոր իտե՞ր իրար իրար իշխաւաւա՞ւ Հնոցքը։ Այն ժամ եւս ասպարէզաւոր Բարձրագին լուծ Հնոցեանց Համար։ Եւ այն ժամ, երբ Գրաւաճեալ Հնոցեանց Բարձրագին Տաճարին յարեւոյ՞նքու գտնե՞ր ի՞նչ Երկրագործութեւ քաղաքին, երկրաւորական դարձա՞ւր պատմութեւնք երեւան եկաւ իր անթղիւս վիճակին։

Գտնուած դերեղմանը կը պատկանի Պստւէնէս փարաւոնին, որուն հետ կը հանդէսնէ երեք թագաւորներու եւ զօրաւանի մը մարմինները :

Գրուածինք եւ ճարխէ միւս փարսեաններ իմա՛ծով կըցած էին Կանկէ իրենց գերեզման ձեւապատ Կառնական տաքառանձեանը կէմ : Եւ Կարգաւ այդ Թուականներուն կը բորբոք խաղաղ լրջան մը, ինչո՛ւ տալով իր ներքին, քաղաքապա- կան հիփ փոխիւրներուն, որոնց ձեռնադրով Ռա- ման Բիփ փառոցած այդ Բարաքադէ քաղաք թա- կառած էր : Գրուածնէն դաժմանց կըրակոնդնէր զո՛ւր ու իր գերեզմանը, ձե՛հեռններուն եւ պա- լտաններուն շուրջ պիտա՛ն ճառաւ միւս մը կըտա- նային տուաւ : Իր գերեզմանին միտաքը, ինչպէս միւս ճառարանի միւս փարսեաններուն, քաղտնի կը Կանտոր :

[illegible]

բականութեան, նոր ռազմավարութիւնը կը ձգտի
 նակայական մաքրագործումի մը, ուրիշ խօսքով
 Մոսկուա կ'ընէ կարգի ղեկ իր տունը, անընդ ձ
 է նաեւ զարկ տալով ճարտարագործութեան :

Արդարեւ, նշանակալից է Յ. Միլոթեան ճարտարապետածական ծառայումը վերջին պատերազմէն ի վեր:

Այն ճիշդ պետք է արդյունավետորեն լայնանում թա-
ղել: Համապատասխան ձևով մտադեմ վարակները
լայնացանք թե 1955-ին և Ռուսիայում և ի վերջո
խորհրդային ժամանակ տեղի են ունեցել ճանախարհում: Հա-
սարելով, Բորոնսկին եւ օգտանում էր տարաբնույթ
Ռուսիայի պատգամի եւ նա էր հաստատում թե
ՍՄԽ-ին այժմ տեղի լսում էր դրանք ներքին ժամ
թե միջազգային ճակատում: Այսպիսով, մեր կողմ
համարելի կազմակերպություն: Ամբողջ արժանապատիվ
էր իր գաղտնի ճառարարությունների ձեռն գրայնու-
մներ, ինչպես Թեոֆան (Հայապետ) եւ Պերլաչե-
նի: Դրանք ճիշդ էր ինչպիսիք Կոնկրետ եւ Տիմոֆե-
յ: Դրանք էր պատգամներով, թե՛ պատգամներով
էր ինչպիսիք ինչպիսիք ինչպիսիք ինչպիսիք ինչպիսիք

ըկը փոքրուած ան ՝ Միսիս Կոնկիւն էր որ լիլ պահէր
իւր բնակիւնն անտաքնու փայլը :

[illegible]

Նախահանախին խորը երկու մուտքեր՝ փակ -
աւած էին կրանիճեայ կո՞թոր միակտուրժայտե -
րով: Եղիպատցիները ատոնք զետեղած են անա -
գապղնձէ զլաններու միջոցաւ, որոնք կը մնային
մշտներու տակ եւ դարձեալ փնայալած են զանոնք
գուր թաշելու՝ պողտեալ պարաններով:

Պատահե՛նք ինչպես ի՞նչ սեփական իրեր են իր փորձաշարի կրթվելի զամբարը՝ իր ունեւոր երեւելի խորքը։ Այդ արարածությունի կախարհից իրա-
պա՜նդարձորեն իր Բազումայի արարածը վճիռակա՜յ։
Իր դիտելի վերելք փոքր դիտելի՜ մը՝ ծնողային՝
ղեկը կը զարմ։ Քաղաքաբնի ուրիշեցի մյալ գա-
նա՜նա՜ն է՝ ուսուցիչ մտելի։ Ինչպէս խախտուհեա-
կէն մը,՝ ուսուցիչ ալ կախի մէջ տեսնու ա՜նա-
ն։ Ասանկէ չարա՜նք մէջ պատճա՜ն էին փարաւ-
նա՜ն հարաւորքը։ Անկա՜ն Միայն արտառելի մտաբե-
րեալ իրա՜նքն էին։ Պատճախի կախարհեցի
նեղրդի երեւոյն միայն թաղաղաղանձերտուն շաա-
նա՜նքն էինք։ Երկրորդ արարածը իր սեւ երանի-
նէ՜ր, իր գտնուած էն զանազան դիտելի։ Իսկ եր-
բայ՝ զայնպիսի՜ արմաթել՝ մոխրակ իր պատճառի։
Փարսաւոր իր ճակատի միայն ունեւոր ետեւայ՝ մտաբ-
նէ՜ր մը։

Դժբախտաբար, հոս այ խնամախօրհն էր աւերել սպանդանքները գործած և Արծաթը դարձած և այժմս ի դարձեւիս իր երրորդ զորացու կարելի էր կրած ահաբեկող դուրս հանել դատաւանէն։ Մո՛ւ միայն զիմէն իմէի զյայ ձգուած և ոսկայն զիմակ ըստ։ Իսկ զմարտիկներս ծածկուած և քանուած ոսկիներով, զամբարն յի յառաջը դրուած եւ 22 պարսպանմաններ, 201 առեկէ մաստօնիկներ, բոլորը ոսկէն և քանդիկներ յարկով արգելուած։ Հաջորդ ժամը զարկեղէններ սոսկէն մարդկանցներ, լուսաւորել զվաղեցնել։ Խնորը ոսկէն զարկեղէններ րոտել իւրաքանչիւրը 8 զոյգէն պակաս չէն կրել։ Գնա՞ծ կարդի՞ր՝ զվճարաւան ոսկի զամբարնով Անտա՞ծ զվաղեցնել։ Իսկից եւ ձեռքի՞ մաստիկով արցելուած ոսկայն պարսպաններ, ինչպէս նաեւ ոսկի հարսեմանիկներ։

Նկուղիւն եւ իրորդ տենեակին մէջ պտուած դա-
մարք Ամենեկորդի փարաւունն էր որ Գոտանէնդ
յարարին է երգած : Այս գաղանքը Թէեւ Իտալաց ճոր
է եղած քան առողինքը , սակայն ճոս ալ պտուած
նէ բանդեալն իրեն : Նկուղին էր քան քաղանումը
Գոտանէնդ քաղաքացուածն է իր ծոցը , սակայն
հետապոյն ինքը Թաւուրին դուրս ելանալով է իր
քաղաքիւնեան ճանդարաւարին եւ իր տնըը դրա-
ւումն է վերջոյն քաղաքացուածն կողմէ :
1040 ԱՃ : Գրեւոր - 54

1940-ին Վանդալիանի հարց կառույցին ՔՄ արե-
րակ զերեպանը էր ամրագրել գաղտնիքը պարզա-
պես էր: Գաղտնիքը տարիներին անապահան կղզու-
ման եւ Բրոմ-Մոնթի Կիլեր Քաղաքապետը եւ
Կորման եւ զերեպանը հարկեր թափափարէր եւ
Կորմանը զանազու յայտը: Քաղաքապետը ոչ
էր ապահով կղզու մը տառապ: Շատ շանջան
պէտքերով Երեւան շանջանի շուրջը չորրորդ
կողմը Կորմանը եւ որ թուէ Վարդգիսյանի յանձն
ձեռքով Քաղաքի բնակավայրերուն մէջ: Հիւ-
սիս Կորմանը մտած եւ Երեպանը: Այս բանտարար եւս
չկրնար իր Վանդալիանի Կորմանը իր զօրակցանի
Եւս. Ուն-Եւ Վանդալիանի:

[illegible]

Այս երեւոյթները պարզեւէ վերջ, կարգ մը մաս-
նաւէտներ կ'եղարկացանն թէ Լեւոնի կուսակցու-
թիւնը չատ մը փոփոխութիւններ կրած է եւ զո-
րակոյ կրէ: Այս անգամ իր անունն ալ փոխել, ճե-
տելով Քրուշչեւիչէ մակտորը: «Որ մը կ'ընայ իր
զոյնն ալ փոխել», — Գրուէ մասնագէտ մը:

գրութիւններն ու քաղաքներն կը դարձաւին պա-
տեր: Տեսարան մը կը ներկայացնէր գորպայերն
պարտամունքը Հայտնի շատուածին՝ որ կոչու էր
կերպարանով կ'ընէ Արեւմտեայ լեռներ: Այս
գորպայերը գրաւած է Արեւմտեայ ունու նշանա-
ւոր կրօնաւոր մը քարաքանդակը՝ վաղեմային
կրօնական շինութիւն: Մեծիկ տունն է կրօնական
մասին ոսկերիքներն մը միայն եղած արձանագրու-
թիւնները: Մակոյն գտնուող աւերիկ աղբոյն ու
Քիւրդ կրօնական նաւան ինքն աւերակութիւնն
ներքէն ինքն գորպայի կողմերէ: Ներքին ապ-
ստանաւոր ալ Քաղաքային մեծէ կ'ըստ որ պարս-
կական անպիկ գորպայի նկարով, շատուածներու
արձանիկներով, զանազան գէշերով, զաւապիւն
ներով, զոգնեցիկ սպաններով եւ ուրիշ առարկա-
ներով:

Այս բոլոր իրերը այժմ ցուցադրուած են Գա-
հրէի Քաղաքային մէջ եւ կը ներկայացնեն եւ
գորպայի անցեալ պատմութեան փոփոխած ապա-
ցոյցները: Պատկերներն զերեքտար մեծի կու
ստանալ: պատմական-քաղաքային փայտեկութիւնն
անստեղծ մնացած Քաղաքներուն մասին, որոնք
թաղաքներ իրենքն անցնած են Դաւիթի, Սողո-
մոնի եւ Հրէաստանի ալ Քաղաքներուն նկատ: ԳՈՐԴԿԷՆ ՊՅՈՒՆՏԵՆ

ՏԻՐՈՒՆԻ

Մեր ամենա աւերիկ Մանուկը
(Տնկեման) շատ կանոնէ փոխել կը աշըրը, և
սուր մասնակցով ծառայող թէ հետադար Հայրենայ
կիցները: Մանուկը, Չարախանիկ Պատմապ
դիպը: Չարախանիկ է Համեստ հողադարձի մը: 1915ի
Եղեռնի կրօնակցով քաղաքական ընտանիք, կը
մնայ Քաղաքային Քիւրդի մը գետ: 1917ի զրա-
ւան ապստամբութեան օրերուն ժամանակ կը դա-
նայ անտէր: Քաղաքային անտէրի ծառայ կը հասնի
Հայաստանի ամենապարկէ: Քաղաք ծառէն ին-
քոյտիկ եւ կը վերադառնայ ծննդավայրը, անկից
Կոնստնուսթնուպոլիս 1918ին եւ կը մտնէ ամերիկեան
երաւուցորդ Ստույլ կ'իջնայ Յունաստան եւ վերա-
դառնայ Միտանա, Կարապետ ամառանի մէջ աշխա-
տանք: 1927ին կողակա Լիւն, ամառն քոչկական
պատու էրով կը հաստատուի Ինչոյի Պէնտին գիւղը:

Յարկան էր գործ որ ապագայիկ իրերը չըլլիկ
փաստաւոր, բայց օրէնքով կը տարաբար: Ամառ-
նացած էր եւ չորս աշխատի տէր: Իր սիրելի ու
սուսն ու ընթերցումը: Ե Յատմել թափանքը որ
վերադառնի ի վրայ: Իր մասնակցից աղաքային բոլոր
մեծանալիներու եւ կը հաստատուի Հայաստանի աւ-
հարկութեան: Սուրբեր Տնկ տեղի ունեցաւ յու-
ղաբարկութիւններ մեծ քաղաքներում: Պէնտին
եւ Փոս տը Տէրիկի հայ գաղութին ու տեղացիները
ցուով կը հետեւին Քաղաքին: Քաղաքային
պատմապար արտադարով էր նուազախումբ որ Եր-
ւանքները մահաբեր: Խորաքիւս յաղաւած ըլլալով
կիցայ եղով խոսք խոր կը գերեզմանի փայտ:
Հանդիսաւորներնուով, սիրելի ընկեր եւ ցաւա-
ցութիւնն վշտաբեր ընտանիքի:

Ա. Մարտիրոսեան

ԿԱՐԴԱՆԵՐ ԵՆ ԶԵՐԿԱՆԵՐ
« Ե Ա Ռ Ա Տ » Ը

« Ե Ա Ռ Ա Տ » Ը (59)
ՀՈԶԱԿԱՆՈՐ ԼՐՏԵՍՈՒՆԻՆԵՐ

Ը — ԱՍՐԻՆԵ ԿՈՓՈՐԻ ՄԵՔ

Մասնականաբար պէտք էր որ անտեղ
գերմանացիք մը հետ, բայց զանի որ Ասրին
ենթադրեց, կ'աշխատէր ամերիկացիք մը հա-
տին, աշխատանքին համար ապահով պիտի ըլլար
անոր ինն տեսնելը:

Գերմանացիները հաղորդեցին աշխատանքին,
թէ պատրաստ են ուզած դուրսը վճարել տար-
րով, եթէ:

1 — Որեւէ հրապարակային տեղեկութիւն ը-
լար պատուաւոր հրապարակովն մասին, զանի որ
էր կ'ըստ խախտանալի դատարի պատժելի:

2 — Եթէ կ'ըստ պատուանքին, թէ իրապէս
պիտի յաղորդէ տեղեկագրական իրապարակովն
խաղաղութեան մասին:

Գերմանացիները դարձեալ մատուցան,
երբ մարդը պատմաբանի ըսելով:

— Բանակ մը չընկ տեսնու հմ դիւանապետի
Քլարիկին համար: Տան ներքին Կարմիրները
Բոլշևիկներն ինչ փորձել Քլարիկին հետադար-
ներ եւ այլ փորձերնուով, աճէ որ, ստանա-
նախով ժամանակ մէջ համար: Անոնք ծածկ -

ՀԱՅԿԵՐ ԳԱՌԱՐԵՐ

Արմուկներն և Արքաներն Եւս

ՄԱՐՏԻՍԻ — Անցեալ շաբթու Մարտիկն էկաւ
ԲՏ. Գ. Միտանութեան, Հայ Կրօններու պետը, իր
սիրելի ձեռն:

Նոյ. Կի, կ'ըսէր ետք ընկեր խաղաղակեց
խաղաղութեաններու փոքրիկ յանգիստն զի -
կուցումներն եւ մտնումներն ծանօթանալով
կարգութեան: Այս առթիւ կարգ մը հրահանգներ
հաղորդեց:

Նոյն իրիկունը Գ. Գ. Եղեռնանից ընտա-
նին մէջ տեղի ունեցաւ Հովանաւոր Մարմնի խոսն
փոքրիկ, խոսեցեալ կ'ընդունար ինքն պետն իս -
ցաւոր թիւները: Յետոյ սխալ խնդիրը:

Նոյն իրիկունը ձեռնուցաւ նաեւ խաղաղակ
Արքանի իրեր խաղաղաներու պարգաւան եւ Ս.
Թաթարեանի, Կ. Յարութեանի եւ Բարսեղեանի
խաղաղութեան նշանակեցան: Խնդիրը ունէր նաեւ
զիջարկութեամբ թափել մը:

Կարգի կ'ըսէր հրերը, Երբ խաղաղութեան
հին եւ իր անուանը Գ. Եղեռնանի հրապար-
տեցան Հովանաւոր Մարմնի անմահացող Գ. Տ.
Զօրիկեանի ընտանքին մէջ, իսկ կ'ըսէր ինքն
տեղի ունեցաւ: Մարտիկ զանգեց եւ արտաբան
չեղաւ եւ Գալիկիներու ընդհանուր հաւաքով
Հովանաւորի չեղող արժեքն մէջ: Խոսքը խոսքը դա-
նալան կ'ընդհանրէր Կ. Եղեռնանի անտեղան, փառք -
ունս տարներն եւ աղիկները, փոքրիկիկ հաղաւան
եւ խոստ մարդը: Տեսա շնչացած 158 տար եւ աղ-
իկներն հաւաքով թաղել: Հաշիւը վերջը երկուցի
Երբ. Միտանութեանի փոքրիկ թաղումը կ'առաւել-
լով խոսք տաւա ընդհ. պիտին, որ պարզիկ
Մարտիկ մտնածաղիկը կ'արժեկութիւնն ու պարզա-
յունը:

— 1947ին սխալ մեր Արմուկները հակառակ
անպատասխան պայմաններու, շատուածներն աշխա-
տանք, դրամեցան ձեռնով, զատարարներն ձեռն:
— Շուրջին Արմուկներն, ախար կ'ընդունին մեր
կարգը եւ պաշտօնական կը ծանցանք մեր խոս-
քները: Դուք ունէր Հովանաւոր Մարմնի մը, իսկ
յարդիկ, ձեռնուցաւ եւ զհաւաքող անմահ կող -
մաւան: Ունէր դարաւոր նեղակ մը, որուն ձեռն -
Կ. Կիր օրդարաւ եւ աւելի խախտելով փնակի
պիտի համարէ: Ունէր մեր խաղաղութեաններն եւ
խաղաղութեանները: Զեկի կ'ըստ ըլլալ կարգապահ,
աշխատանքի խաղաղութեան եւ արժանաւոր միւս -
ուններ: Բաւական չեղաւ իր մեր միտքիներ
իր գործը: Զեկի կ'ըստ կ'ըստանալի սիրելի մեր Հայ -
րենիքը, մարդիկ իզուց եւ մեր աւանդութիւնն -
ը: Մեզ կ'ըսէր որ պատահ ընդէր այս երկրին
եւ ձեռն ըստ հասնելներն: Յատկապէս համար
պիտին, ձեռնուցաւ հմ որ մեր թիւր, մեր բարոյական
տրեքի կ'ընդունաւանաւ պիտի ըլլան:

Սիրելի ծնողներ, դարձեալ մեզին եւ, Հովանա -
ւորով Մարմնի, մեր խախտել համարէն, բայց
մեր բանակներն, մեր աշխատանքներն զանա-
յան երկրիկն եւ մեր աշխատանքներն կը ծառա -
յան աղաքային նպատակի մը:

Մեր նշանաբանն է Վերջապատութեան, ի

զերեքը քաղաւած են աղբին: Բայց պէտք է դա -
նուր թղթաբիւր զինմ ներքին, կարելի եղածին
չափ յաղաղ:

Ըսուած արձան յիմարական թուցան, որ
թուրքացի պիտին « Գերմանացիներ մերեքիկն
հաւատաւ:

Աշխատանքի աւելցուց, որ կ'ընդունէր իրենց
ստաւարիկ տեղեկութիւնները հաղորդելու իր կա-
րգաբարձիքը փորձելու մանին: Փոքր պատրաստան
դարձ:

Երբ այս տեղեկագիրը ստացուեցաւ, զիւնցին
զան աղաքային Կարմիրներուներն: Խաղաղ զան
քաղաքներ, կ'ըստան ծախիկ, զոր, շաբթուան
օրերուն կ'ընէր զիւր Կեանքներին պիտ Սիւլեյման
եւ ստանալն աստեղանկութեան պիտ Նեպոլէն հետ:
Կարմիրները եւ Սիւլեյման արտաբանան Գր -
նիկ(Գ) պիտ: Նեպոլէ թիւրահաւաւ էր: Բերմանացի-
ները իսկ կը ծանցեց, թուան է:

Կարմիրները եւ Նեպոլէ քաղաք բանակներ
կ'ըստան հետ: Ոճարին աստեղանկութեան պիտը
պիտը կ'ըստ: Ոճարը քաղաք, արժեկաւա զիւրպիկ
չաղաքային վայրը ունայ մը հաւատ: Բարձրագի
զանքին առթիւ, երբ յարաբար զանգեցան սկ -
զանքիներ կը մտնանալին Երեւ Միտանութեան պատ -
ւան խորհրդակցողին զուգարան: Ասոր իսկ
փայլիկ ստացուեցաւ Միտանիկ զանգեցող զորա-
կանի մը մէջ տեղեկագիրը, որուն համարն էր. Բոլ -
շևիկ, ծովակա Լճիկ, Հէրիկ Կարմիր եւ փն -
տարական մասնակցներու մեծ խումբը կը հետ:

(Գ) Փրնի, խախտելի մը, որ կը յիշեցնէ ըրո-
գաւան Բարձրիկը:

Հարկ է ի նպատակ մեր աղաքային ընդհանուր շա -
նհրանքն:

Մարտիկը թիւրքերով, նուազող եւ կից -
քանակով: Սեպտեմբեր, Գ. Եղեռնանի երկրորդ
խոսքը տաւա Միտանի թաղեկաններին Գ. Գ.
Միտանիկին, որ պատմող մը հաղաղութեան ի փեր
մանքիկ եւ այս աղիկներուն: Եւ աղաք աշխատանք -
ներուն: Եւ մեծ խաղաղութեանն ու յարաւանա -
կանի կը տեսնեն:

Ընդհանուր խաղաղութեանն մէջ, Եր -
գուցեալ Աղբի Մարտիրոսեանի փոքրիկ Մատի-
սանքը: Յետոյ ընթացիկ Արքան, Եղեռնանի, Եղեռ-
նան շահաւանք, ինչպէս եւ միտանութեան երկրի:
Խաղաղութեան Սիւլեյման, Սիւլեյման արտաբան
Փեղեկեցիկ եւ մեր հայրենի աղիկները զիւնցին
աղաքային թիւրքեր եւ յաղաղում: Եր. Ա. Արքանի
որուն հարցը Միտանի պատմական խաղաղութեան
եւ զանգեցող փայլ շնչացեց զանապա կտորներ
խաղաղութեան պատմական ընկերակները: Դաւանիկ
փայլ շնչացեցին նաեւ Արքանի Եղեռնի թիւնքն
Մ. Մարտիրոսեանի Եր. Արքանիկներուն: Յետոյ
կարգապահական յաղաղութեանն մը, որ կը պար-
զէր երկու օրերու փոքրիկները աղիկներ եւ ապա -
յան զանգեցողութեան ընկերակը: Արքանիկ Արքան
Մարտիրոսեան յաղաղութեան արտաբանն էր: Կա -
նախարարական ընտանքի ինչպէս, որմէ հետ եւ
զիւնցեց Արքանիկներու կողմէ յորինեցան, իրենց
խոսքներուն իսկական երկրորդ: Թիւրքիկներու եւ
Արքանիկ հայրենի պարենի վերջ, Արքանիկներ
ալ իրենց զարգացողով կ'ընդունաւանքին խա -
ղաղութեանն:

Հաւաքովի ընթացին, խոսք արտեղաւ նա-
եւ Տիկի Հայրենի Եղեռնանի, Գ. Գ. Եղեռն. Հա-
ղապարակներ, Ե. Փիլանտանի, Գ. Փիլանտանի եւ
սիրելիներն: Փոքրիկ վերջ Տիկի եւ Տիկի Միտա-
նութեան թիւնքայիններն խոսքը: Եր. Արքանի -
զանքներն եւ խաղաղութեաններն. հրապարակ -
ցան խաղաղութեան Գ. Եղեռն. Հաղապարակներ
թաղեկան մէջ: ԴԻՏՈՂ

Գաղութի գաղութ

Հ. ԲՆԻՔԻ ԶԱՄԱՆԱՅԵՆ

Գաղութ մէջ փոխանաւած է Հ. ԲՆԻՔԻ փոք. Եա-
մանական, Կիւնիկներ Սիւլեյմանի Սիւլեյման -
ԲՆԻՔԻ: Միտանութեան Գաղութ Կիւնիկներն: Միտան
Մարտի 1881ին: Իր նախապիւրութեանն աղաքով
վերանաւոր Մ. Հաղաք փայլին մէջ եւ ինն հաւատ -
ունք զանապախարան ունար: Հաղապարակներ ձեռ -
նարանքը 1901ին: Եղած է վերջին հայրենի Գաղութ
զիւր կարգով Կիւնիկներ խաղաղութեան: 148 տար
փայլին է մասնակցութեան Գաղութ Գաղութ -
փայլին: 1936ին ի փեր Միտանութեան կարգով եւ Գա-
ղութ Սիւլեյմանի Սիւլեյմանի փայլանաւ:

Այսօր մարտաւանակ համալսելու են անմա -
նաք խաղաղութեան մը:

Մին ալ, Անդալալի մէջ զետեղուած էր
մեքանիկներ, մանրանկարներ համար այն ըսող
փերակներովները, զորս աշխատանքին պիտի կըր -
նար թիւրք:

Տիկի յայտն առաւ զամբ կը ստանար: Ասի-
կա հակառակ էր փերաներն համապատասխան
բայց Գաղութի զանգեցողութեան տեղեկագրանք
էր, թէ կարեւոր զանգեցող զաղապարակներ կը
ապահովէին այդ քաղաքը եւ Կիւնիկներն, մե-
ծապէս ունար այս հաստատութեան համար, որ
չէր կ'ընէ ստանալն ըլլալ: Ասորին տակաւին կա-
մարէր էր Գաղութայիններն եւ ծառայել միջին: Եղ-
եռնանաւորութեան մը էր այն յայտն Կիւնիկներն
ներուն Անդալալի մէջ եւ ստանալներ անտը փայ -
ալ կը Գաղութին փայլանաւ:

Գաղութի ստացուած առաջին հետաքրիկներ
ցոյց կ'առաքէին, որ Զերիկ խաղաղ կը հակառակ -
էր իրապէս փայլով փայլաւ կատարանակներ աշ-
խատանքին: Այս զարգացումներն արտաւ էր ըն-
դարարան ծանկարդ անտեր եւ Զերիկ հակառակ էր
զան աղիկներ կողմը: Զերիկ լուսն էր:

Պետք է ուշադիր ըլլալ, որ ծովը փայլիկ
Մեքանիկներ եւ Կիւնիկներ իրապարակներն ու
իւրեղում եւ ծովեկներն փայլ ընկալուն անտը
զանքներն:

Գիտնականներ իմացան, որ Զերիկի հակա-
նապարհ էր Գիտնական զարգացողով իրապարակ
եւ Գաղութային. Կիւնիկը արտաքիններն: ԲՆԻՔԻ
Գ. Գ. Զ. ԶԵՐԿԵՐ

Ինչպէս դրած էինք երէկ, արեւմտեան Գեր — մանկոյ արտաքին նախարարը, Եւրոպ. Բաղըքը, պահանջում էր պարզապէս Գերմանիոյ վերադարձ — ձեռք Սարի չընելու: Պատասխանելով այս առթիւ, Էդար Նաբոգա՛ն էր, Պ. Շուստան բառը թէ Տոբթ. Արեւմտեան պալատէն ինչ մասած:

Գալով Քուրտուքի եւ Մարտիկի խնդիրներուն, արտաքին նախարարը լատառեալ կերպով: Իր խոսքիցով, երբ վիճաբանութիւնը վերջնաւայ Արդււ — Բողովին աղելն, միջոց մը պիտի գտնուի վերակեր — րու քանակութիւնները ծրարասի եւ ալը երկու երկրներու իրաւաստ. ներկայացուցիչներուն մի — րին: «Վեր իտասանիքները կը սկսին հասակալ թէ չեն կրնար որեւէ աղբիւղէ յուսով ծրարանելու: Դուրս որ պարտաւոր է ապառորէն քանակներու: Միւս կողմէ, կը կարծեմ որ Մանրեկացիներու մասին մէջ ալ փոփոխութիւն մը կատարուած է: Իմ ներկայացուցիչս փաստերը աղբիւղներէն դուր — ծած ինչ անոնց վրայ որ բողովովին հակառակ չեն Փրագսական տեսակէտին:»

Եւրոպական բանակի դաժնադիրքի վաւերաց — ման մասին ալ խոսելով, Պ. Շուստան բառը թէ ա — մանքեր կրնայ տեսել գաղափար յամենադողմին — րու. քննութիւնը: Ինչ դժուար կը դանել դաժնա — դիրքի ամբողջական վերաբնութիւնը, վասն ի՞նչ այն տասնե միւս պետութիւններն ալ փոփոխութիւնները պիտի պահանջեն:

Գալով Գորբաչի պատերազմին, ծրարանալ հա — մա՛մա՛ն էր քրիստոնեական տեսակէտին:— Թոյլ չաւր որ կացուցիւնը ծանրանայ:

ԹՈՒՐԻԲ ԼՐՏԵՍ ՄԸ ԵՒ ՀԱՅՈՒՆԻՆ ?

Պոլսոյ թերթերը կը գրեն թէ Անգարայի դիւ — անդրական տանտերն ցիկեան բանտարկութեան գա — տապարարեց Ապտուլլահ Ջորլու անուն թուրք մը, այն ամբաստանութեամբ թէ լրտեսութիւն կը կա — տարէր Է. Հայիւ Խ. Միլիթան:

Այս առթիւ հետեւեալ պատմութիւնը կը հրա — տարակեն:

Մանդուլայի դեսպան Մուզաֆֆէր Կեզըք 1951-ին կը ծանօթանայ Ապտուլլահի, որ Իսթանպուլէ մէջ խաւարարութիւն կ'ընէր եւ անոր կ'առաջարկէ գեղատառտեալ խաւարարը դառնալ: Ապտուլլահ այս պարտքը ընդունելէ վերջ Իսթանպուլէն որ — անունին ճամբար կ'ընէ կառախումբով: Երբ Թիֆ — լիքի կայարար կ'անցնէ, Ապտուլլահ յայտարար — փելը կը Ժառէ Լիւստ անուն պեղանիկ Հայուհի մը: Ետալ յայնպեմ երկուքին միմեկ կը հաստատուի մը — տրուովութիւն մը որ ամսանիւստաբար կը վերածնի լուրջ սիրով մը: Միջաբան գորշը անմէ գիշեր Մու — ճալիքին Նախնորայ ճաշարարին մէջ կը սկսէ ժա — մադուրիկ: Այս Ապտուլլահի կը ծանօթանայ իւստ պաշտօնի պապարիւրութեան պաշտօններով, որոնք խաւարարին կենդանին անդէպ պ'ունցան տկար — թիւնէն օգտուելով, տեղեկութիւն կը քաղեն դեւ — պանտանան անցուցումներուն մասին: Ապտուլլահ կը ծանօթանայ ճառե. կազմակերպութեան պետ — րէն յայնժամեան Վրացիք մը, որ խաւարարին լիւս — տառտ դրամ կը խոստանայ իթէ թուրքիցա վերա — գառնելէ ետք ալ շարունակէ լրտեսութեան ընել: Ապտուլլահ թուրքիցա վերադառնալէն ետք վերջ — պէն երեւան կ'ընէ խնդիրը:

Ատեանքը մահուան դատապարտեց Ապտուլլահ Ջորլուին, բայց չկարէր անտելով որ ամբաստան — եալը խոստանաւոր է յանցանքը, ցիկեան բան — տարկութեան զեղչեց պատժեք:

ԳԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԹՈՒՐԻԲԻՈՑ առողջապահական գործնախարա — րեան մէկ վիճակագրութեան համաժողով, երկրին մէջ մտնող տարի 800.000 մանկէ կը ծնի բայց ա — նոնց 400.000-ը կը մեռնեն:

ԱՐԱՐԱԿԱՆ ԹԵՐԹԵՐԸ կը պատմեն խելք ա — ռեւտրական եւ քաղաքական յարաբերութիւնները, արեւմտեան Գերմանիոյ հետ, որ կը մերժէ չեղեալ — եա՛մարիլ Ինքայիլի հետ կնքուած պայմանագիրը՝ հատուցումներու մասին Վերդանմանի աղը. պաշտ — արութեան նախարար, ինչիչը Լուսնայի, առիթ — օրը բացուող կատարող գիծաւորական խորհուրդի կը որոնք կը ժամանակին ճիշդատու, Լիբանան եւ Սուրիա: Այս առթիւն բառը թէ Ինքայիլ խաղա — դուքեան խաղաղ արտասանելով հանդիման, հա — ռիքարտը հրապարիւր կը գնէ, եւ կ'երազէ հրեա — կան թալապարկութիւն կը հաստատուի Ներդունէ մի — չեւ երկուսով:

ԱՅՔՈՒՄԻՆՈՎԸ մերժեց Ներկայատանի Եոր Ջը — րուլիքի՝ Բորլույի գիշապարարի մասին: Կուրիւր — քի կը շարունակուին յարաճուն օտարութիւններ: Խ. ՄԻՐՈՒԹԻԱՆ, կուսակցական պաշտօնակիր — քը, Բրախտազ գիտել Լուսնայի թէ Խորհրդային կուսակցիները տասնամիջոցէ մը կը գնալին, իտալականով ճնշադատութիւնէ եւ խորհրդայինով չոր ուժերն են: Այս խնդրաբանութիւնը յարաբար — օւղեցա. Մուսուրան ալ անթիւն միջոցն:

ԲԱՒԱՍԱՍ որդեկ միայն չոպարներնուր եւ տատնի ծառայողներու ներդաղթը արտելն:

ՓԱՐԻՉԻՉ քաղաքագիտ ընտրուեցա: Պ. Իրէն Մաթթիթ, անգամ զօր. աը Գալի կազմակերպու — րեան:

ՀԵՐՈՍ ՄՈՒՐԱՍ,

ԻՐ ԿԻՆԸ ԵՒ ՀԱՄԱԿ

ՍԵՐԱՍՏԻՈՑ ՄՈՒՐԱՍ

ՈՒՍՈՒՄԱՍԻՐԱՍԻՆ ԽՆՁՈՑԻԸ

23 Նոյեմբեր կ'երակի կէսօրէ վերջ մամը 3.30 — էն մինչեւ կէս գիշեր, Իսթի խորմանս արահը: Լախազանիթեամբ Հայր Բիլլըքնանի: Կը Խոսի Պ. Երաւաթ Բոյնեան Գեղարուստական բաժնին կը մասնակցին դե — րասան Ա. Վերքեան, Օր. Անաղիլ Բեւեւեան (Երգ): Տրամախոսութիւն, Էրգ, Խուպ: Գիւֆէ խեղճ ժամանի գեղերով: Կը հաւիրուին Սերաստացիները, ինչպէս նաեւ բոլոր համադիրները:

Մուսուր ապառ է:

Ensemble Orchestral de Parisի իրաւելով

Նուագահանդէս, գեղավարութեամբ՝

ՕՂԱՆ ՏՈՒՐԵԱՆԻ

Այս շաբաթ մամը 17.45ին Salle Gaveau, 45 rue

la Boétie: ՅԱՅՆԱԿԻՐ — MOZART՝ Overture «Don Juan»

և Concerto en mi bemol majeur.

HAYDN Symphonie «L'Horloge»

Soliste.— Bernard Flavyng: Կազմակերպիչը մարմինը հրապարակ հանած է 6

նուագահանդէսներու համար մուտքէ գեղեցիկ գին — քանակէքէ 1000 ֆրանք:

Դիմել՝ յանձնարարելով բոլոր անդամներուն եւ

Պ. Գ. ԱնէլՍԵԱՆԻ, 12 rue Cadet:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

LA SECONDE CHANCE

Roman, par C. GHEORGHIU. Traduit du roumain par Livia Lamour. Librairie Plon, Paris. Գին 690 ֆր:

Իրաճանալի ճանապարհը զարգէտի երկրորդ վէպն է ալը, ժամանակակից կեանքէն, խաղիչ — րականութեամբ:

Աւարիքը, La Vingt — cinquieme heure, որուն մա — տին խոստան ենք ժամանակի, թարգմանութիւն է 20 երկրներու մէջ: Հայերէն թարգմանութիւնն ալ հրատարակուեցաւ «Հայրենիք» եւ «Արեւելք» թէ մէջ:

TÉLÉ-CHATEAU

97, Rue du Château. — Paris (14). — Suffren 62-02

ԿՆՍԵՐՎԸ ՀԱՅ ՄԱՍԻՆԳԻՏ TELEVISION, RADIO, ինչպէս նաեւ երկերակային installation (տեսնելու եւ խոսելու թերթեր մէջ):

Ճիշտ միջոցով ԼԵՐԱՅԻՆՈՎԸ անկէն արդիական տեսանկյանով, մասնաւորաբար CRAMMONT Տան մէկընթեքով:

Վարձած գիտութիւն եւ մտնաւոր գիշը ՎՅու — րաթի ընթերցանութեան:

Դիմել:

Պ. ԱՆՈՐԱՆԻԿ ՄՈՂԱՊԱՐԱՐԱՆԻ

Վերի հասցեով:

SALLE D'IENA, 10 AVE. D'IENA, PARIS

Այս առաւոր մամը 20.30ին:

E. KALMANN՝ ծանօթ օգէտէթ՝

ԻՅՈՒՄՈՒԻ ՀԱՐՍԻՈՐ

(ՍԻՒԼԱՒԱՒԱՒ)

Իուրերէն լեղովով: Թնդարութիւն՝ Բաս Ալու — Ղուկասով: Նուագարար — գեղավարութեամբ՝ ԲԱՒԱՐԱՆԻ որդիք, մասնակցութեամբ LUDMILLA REVENSKAYA՝ եւ G. DANIOUCHINE:

Տոնական համար գիշիկ՝ առական գրաւու — քը՝ 15 rue Pierre le Grand et 77 rue Lourmel, Paris (12), ինչպէս նաեւ ներկայացման օրը թատրոնի կիւնէն մամը 19էն սկսեալ:

ՓԱՐԻՉԻՉ ՀԱՅՆԱԿԱՆ ԵՐԳՉԱՅՈՒՄԻՐԻ

Ընկերական հաւատարմը, կիրակի, 23 Նոյ. մամը

16—24: Աղջային Տան մէջ, 32 rue Trévise:

Մարեանք մասնակցութեան համար 100 ֆր.:

Le Gérant: A. NERCESSIAN

Imprimerie DER AGOPIAN, 17 rue Damesse, Paris (13)

ԱՆԻՔԻ ՊՈՒՄ ԲՈՒՄՈՐԳ — Հ. Ե. Դ. Արամ

էն խորովելէ Բողովը՝ այս հինգշաբթի մամը

21ին, ծանօթ հաւատարմիկ: Կարեւոր օրակարգ: ՓԱՐԻՉ — Հ. Ե. Դ. Նոր Սերունդի ձկնա —

րունեան խորճի գաղափարութիւնը այս հինգշաբ — թի մամը 21.30ին Աղը. Տան մէջ, 32 rue de Tré —

vise: Կը Խոսի ինչեւ Հրանդ Բարսեղը: Երեթը՝ Վիլիւքի ժամանակակից բանաստեղծութիւնը:

Հայերէնի շաբթից մամը 20ին:

ԿՆԱՍԻ ՈՒՆԵԱՒ — Ծ. Գ. Խաչի Մարտիլի

մասնակից տարեկան մեծ պահանջարկ, ՎՅ — Թէլ Սփրանտիք մէջ, 20 Դեկտ. մամը 10ին մին — չեւ լոյս:

ԿՆԱՍԻ ՈՒՆԵԱՒ — Մեծ պարահանդէս կազ — մակերպուած Համախարքըրգիական Միութեան

Լիւնի մասնաճիւղի կողմէ, 27 Դեկտ. շաբաթ Ե — րեկոյան մամը 9էն մինչեւ լոյս, Արաքի արահին

մէջ, 4 rue Basse Combalot:

ՃԻՐԱՆԱՆՈՒՄ ԱՐԱՐԵՆԻ շաբաթական հաւա — ղարթը այս Զորքշաբթի երեկոյ, մամը 9ին, Բա —

տէ արհաւիրան վերալարիք: Կը Խոսի Պ. ՎԱՂԱՆ

ՉԷՑԹՈՒՆԵՆԻԱՆ, ինչու ունեւայի՞ Գ. Ժամանակ — կանոնքեալ մասիկ տարակարգութիւնը Արեւմա —

Բի եւ Արեւիլի միջոց: Մուտքը ապառ է:

ՎԱՊԱՐԱՐԱԿԱՆԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՆԱՆԴԻՆ

Նախաճառարար Մարտիլի Վապ — Երկ — սեւ երիտասարդութեան, հովանաւորութեամբ

Վապարարական Հայր. Միլիթան: Այս շաբաթ մամը 21էն մինչեւ լոյս Կլաի

չեղ արահին մէջ, 51 rue Grignan:

FRANCIS SCOTTԻ Նուագարարութիւն:

Գեղարուստական ընտիր բաժնի: Հայկական

պարեր եւ անակախիք: Ճիւր պիթի մասնակի

Մուտք 300 ֆրանք:

ՊԱՐԱՆԱՆԻՆ

ՎԻՆԻՆ Հ. Մ. Ը. Մի տարեկան պարահանդէ —

սը տեղի կ'ունենայ յառաիկայ շաբաթ իրիկուն, 22

Նոյեմբ. քաղաքապետական մեծ արահին մէջ (Salle des Fêtes):

ԿԸ ՓՆՏՈՒՆԻՆ — Միւսկի 2իւն քաղաքէն Տի —

րիկ Մարիքա Հարիկեան կը վնասէր կը ապագան —

ներէն Յակոբ ապա, կնոյր անունը Ոսկի, տղը

անունը Մկրտիչ, Սմանէլ, Մարտիրոս, Տիւրան

եւ Միլիթան, որոնք ապագորած էին 1915ին: Լուր

ունեցողներն կը խնդրեն հարգելով: Պ. Ստեփան

Չաքարեան, 26 rue Goujon, Alfortville:

ՇԵՐՈՂԱԿԱՆԻՆ

Տէր եւ Տիկին Եւան Պետ — իտանեան եւ քաւակներ (Լիւն) եւ Այլի Տիկին

Ճիւր Տիկինեան եւ քաւակներ (Եւան) — Տէլ —

ման շնորհակալութեամբ կը յայտնեն բոլոր անոնք

որ ցաւակցութիւն յայտնեն, անձեւր կամ ծաղ —

կապակիք իրենց հորք եւ ճեղքողը: Պ. Մանուկ

Տիւրմանի մահուան առթիւ:

ՏԱՐԱՐԱՐԱՆ

Մոլորդաբար կը փնտրուի սեկանկ մը երկու

ուսանողներու համար:

Դիմել՝ ՎՅԱՐԱՆԻ Ժալըրութեան:

Union:

ՍԵՐԱՍՏԻՈՅ ՄՈՒՐԱՅ

ՈՒՄՈՒՆԱՐԱՐԱՅԻ

ԻՆՋՈՑԻՐ

23 նոյեմբեր կիրակի կէսօրէ վերջ 330-էն մինչեւ կէս գիշեր, Բախի Խրիմեան արաբը : Նախազանգեթամը Հայր Գիլերմանի : Կր խօսէ Պ՝ Երաւման Բոյնան : Գիւրդուհեանի լաւեմի կը մասնակցէ դե- ռասան Ա. Գմբէրեան, Օր. Աստղի Բոստան (կը) : Տրամախօսութիւն, երբ, նուազ : Գրեմէ խնամ ժողովի գրեթով : Կը Հրախրեմի Սեպտաւորեանը : Ինչպէս նաեւ թուր Կամակիրեան : Մուտքը ազատ է :

ՀՐԱՌԻՐԱԳԻՐ - ՓՈՐՈՎ

Մարտիլի Խարեմը Նաւանի նորակաթ Հայր Բուրքեան ընդհ. անդամական ժողովը տեղի պիտի ունենայ կիրակի, 23 նոյ. կէսօրէ վերջ 3-ամը 3-ին, 105 rue de Rome, Մարտիլ, Au Saillard արձարանի արահի մէջ : Այս առթիւ կը խնդրուի Բուրքեան ընդհանրական Հայրեանց Խա- ռեղիցիներէ ներկայ գտնուիլ այս կարեւոր ժողո- ղին : Օրակարգ՝ Ա) Վարչութեան ընտրութիւն : Բ) Մարտի կանոնադրի շաղկապ :

ՓԻՐԻՁԻ ՆԱԿԱՎԱՆ ԵՐԳՁԱՆՈՒՄԻ

Հիւրերական հաւաքոյթը յետաձգուած է

ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՆ

Վիւնէի Հ. Մ. Ը. Մ. Ի տարեկան պարահանդէ- րը տեղի կ'ունենայ յառաիկայ շաբաթ՝ երեքուս, 22 նոյեմբեր, քաղաքապետական մեծ արահի մէջ (Salle des Fêtes) :

ՍՏԻՊՈՎԱԿԱՆ

Ստիպողաբար կը փոփոխուի սենեակ մը երկու ուսանողներու համար : Դիմել՝ Վեռանի վարչութեան :

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԵՐՈՒՄԵՆԵՐ

Այսօր, ուրբաթ, ժամը 20.30-ին Elysées Mont- martre արահի մէջ (էջ Երթու Անկըթ), պիտի կա- մարակն ընդամանի (catch) կարգ մը մրցում : Պիտի մասնակցէ նաեւ Յակըր Ալլախան, ծանօթ Romain Կեան : Հայ մըքը յաղթած է բաշ- մաթիկ խաղաղորդներու : X 1952 չըման զատակածան մէջ՝ կը գտնուի իրենց Հայ մըքը մը, Յարութիւնեան որու մասին զովեւոր կը խօսի Equipe — Ա. Չ.

ՀՈԳԵՆԱԳԻՄՍ

ՀՈԳԵՆԱԳԻՄՍ — Մարտիլի Մարց Եկեղի- ցիի Կրօն. Ընկերակցութիւնը կը ծանուցանէ թէ՛ Տիկին Կրկն Չեթըն շորհակալութեամբ նուէր տալուց, երբեք օծուածի առիթով մասնաւոր հո- յեկաններու պիտի կատարուի իր ընտանիքի մըն- ղեցեաններուն յիշատակին, այս կերպիկ օր :

ՀՈԳԵՆԱԳԻՄՍ

Գ. Խաչիկ Ալեքեանի եւ զուգակներու փափաքն ծանաճան իրենց կնոջ եւ ծօր որդեցեալ՝ ԱՎԱՆԻ ԱՆՃԱՆԻ

Համայն քառասունչեան առթիւ, այս կիրակի, 23 նոյեմբեր, հոգեհանգիստեան ուրաւան պիտի կա- մարակն Շամիլի մարտան մէջ, հետագոյ՝ Շուրի Բեյ. Ալեքեանի, նաեւ Ալեքեան, Գալեհեան, Բոստանեան զիջապատաններու համայն ներջելոյ խաղած : Կը Երախրեմի ազգականներն ու բարե- ղիկանները ներկայ ըլլալ հոգահանգիստի այս արա- ղորութեան :

ՅՈՒՆԱՍՏԻՈՅ նոր դահլիճին կազմութիւնն էր, չորս անկանուր զորավարներ հանգիստեան կ'ունենայ :

ՄՈՒՄՈՒՆԱՐԱՅԻ կուսակցական պայտաւորները զեքսաւոր : ծանր ամբաստանութիւններ կ'ունեն շատ մը պայտաւորներուն ղեմ, ըսելով թէ՛ տնտեսական կատարում, կարգապահութիւնը խա- տան : Կեդք զինակալութիւններ կ'ազատ են նաեւ : 30.000 ՏՐ. ՏՈՒՄԱՆԻ քառասպորտուհայն Մարտիլ Բաշեան աղիկի, Տիկին Հեքիզ, որ իր թիկնին մէջ անուանալի չորսեր հաստատական էր ոստիկանութեան ղեմ :

Օր. ՄԻՐՈՒՆՆ ՈՍԿԱՆԵԱՆ Գ. ԵՒՄՈՒՆԱՐ փոխԱզնւն Մ. Ան (Մարտիլ) 1952 Նոյ. X Այս ուրբա առիթով Այլի Տիկին Արմա Փա- փազեան (խոսեցեալին մարքը, Խնդողի), իսկ Գ. Խաչիկ Ալախան (Օրիգինալ կարգով) 25000 կան- Փր : Նուրիկին Մ. Անի Նոր Սեպտեմբր հայերէնի զարթոյթալին : ՆԱՄԱՀԱՆՈՒՄ — Ն. Վալան — Առ ալժմ թող մնայ :

ՎԱՊՈՒՐԱԿԱՆԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԻՐ Նախաձեռնութեամբ Մարտիլի Վասպ. երկ- սեւ երիտասարդութեան, հոգնասարութեամբ Վասպուրկանի Հայր. Միւրքեան : Այս շաբաթ ժամը 21-ին կ'ունեն լոյս Clubի շեղի արահի մէջ, 51 rue Grignan : FRANCIS SCOTT Նուազալուծալ : Գիւրդուհեանի ընտր թափին : Հայկական պարեր եւ անակնկալներ : Ճիւ պիտի մատչելի զինեալ : Մուտք 300 ֆրանկ : Չեք սեղանները վերապահուել համար հեռա- ձայնիկ — ԳՅՎՀԱՆԵԱՆ Հաջորդութեան C.05.78 եւ Գ. Վարդան Պատկապեան, C. 36.43. Տոմարեւ համար դիմել — Գ. Յ. Հաջորդութեան, 15, rue Longue des Capucins, Գ. Վարդան Պատկա- 15, 27 rue d'Aubagne, Գ. Սիմոն Աստղեան, 7 Place d'Aix, Գ. Սեպտեմբր Ծափեան, 26 rue des Pe- tites Maries, Գ. Պետրոս Լազարեան 6 rue de la Pa- lud, Գ. Արամ Զեմեան 36 Bld. Rabatau, Գ. Մ. Սիլվիան 61 rue d'Aubagne : Ազանգուստ եւ անթիւր պատարկութեան :

ԴԵՆԱԿԱՆ ԹՐԱԳՈՇ ՓԱՐԻԶ Կիրակի, 23 նոյեմբեր ժամը 3-ին Պառ. Բո- լովիկ Սալ Միւրքեանի մէջ (rue D'Estienne d'Or- ցե, կարգալին ժամ) : Գը ներկայացնէ, ծանաղի- ցութեամբ Օր. Օր. Ն. Մատթիլեան, Մ. Քէլչե- անի եւ Փարիզաւայ զերասաններու, առաջին ան- զամ ըլլալով, մեծ յարգութիւնը գտած օխէթթը : ՀԱՐՈՒՄՈՒՆ ԱԶԻԿԵԿԱՆ ՃԱՐԱՐԱԳԻՏ ԱՐՄԱՆԸ 7 քորթ, հեղ. Թարգոյի : Սեպտ. Նուազալուծալ : Տոմարեւ կարիկի եւ ստանդ Հայ նպարալա — ճանաչել եւ անտարակալներէ :

SALLE D'ENNA, 10 AVE. DIENA, PARIS Այս շաբաթ ժամը 8-ը 20.30-ին : É. KALMANNի ծանօթ օխէթթ՝ ԻՅՈՒՆԱՆԻԻ ՀԱՐՄԱՆԸ (Ս Ի Լ Վ)

Թուկերն լեզուով : Բեմադրութիւն՝ Դուա -Այա - Նուազալ : Նուազալուծալ զիջապատան ԼՈՒՄԻԼԼԱ ՔԱՄԻԼԼԱ թողիկ, մասնակցութեան LUDMILLA REVENSKAYA եւ G. DANIOUCHINE : Տոմարեւ համար դիմել՝ առաւան զատու- րը 2 rue Pierre le Grand et 77 rue Lourmel, Paris (15), ինչպէս նաեւ ներկայացնող օր թարգոյի Կէլչեան ժամը 19-ին սեղան :

DRAPERIES
FOURNITURES POUR TAILLEURS
VETTER
(Ets. TERZIBACHIAN)
34, Rue Tapie-Vert, MARSEILLE
MANUFACTURE DE VETEMENTS
Hommes - Jeunes-Gens

Մ Ւ Մ Ո Ւ Ն Ա Ր Ո Ր . . .

Միշտ լաւագոյն եղալ Լիպալին կրեւք ընել, համոզ - հոտով ու մանաւոր... Հանելի թմբուրի մը մէջ Եկեք metro Trinité Haut Notre Dame de Lorette եւ 24, RUE ST. LAZARE 2եղի կը դիմաւորէ Լիլան (AUX LILAS) Արիւնքալա եղալ շաբաթ Լի Լիպալի զիջեմբեր Le Gérant : A. NERCESSIAN Imprimerie DER AGOPIAN, 17 rue Damesse, Paris (13)

նոր գիտանի (Յօգ առիթ) տասնեակ զօրաւոր Հար- ուսանողներով, բայց նախընտրեց կէսերու տասնե- լութիւնը եւ իրաւարարները յարկական հոգեւոր- ցին Հայ ախոյեանը : Մարքեան եւ իր ծնողը կը բնակին Ժան- Թիլի : Արհեստով կ'աշխատէ Է : Ունի մեծ եղբայր Եր. Ե. Ե. Ե. : Հայրը կ'աշխատի Hachetteի ապա- րանը : Ձիւնուրական ծառայութեան շրջանը լոյս- ցուցած է երկու աւիակի վեր եւ կատարած է նա- եւ երեք մրցումներ, մէկ յաղթական, մէկ հաւա- ասը, մէկ պարտութեան : Մարքեա Չ. ՈՍԿԱՆԵԱՆ Նուեցալ Մախուրի հակառակն եւ սկսեալ դրձու- ջիլ Յովնաստանի եւ Թուրքիոյ հետ, աւելի զօրա- ցած է Թուրքիոյ պաշտպանութիւնը. վաղեմի Թի- քոյի բանակին կընան կողմն զարնել Պուլկա - Բեհան : Միւս կողմէ, զօր. Արեւոյ կը շեղէ Բըրական տղերքին բնակալ յալ յալը թէ պիտի տեղադրուի Թուրքիոյ ամբերկան զինուորական պատուիրա- կու թիւեր : Թուրք Թերթերը կը գրեն թէ մասնաւոր պատ- ուրհակութեան մը պիտի զայ Բաքի, Թուրքիոյ զինուորական պաշտպանները ներկայացնելու հա- մար ՀԱՅԻՆ ՀԻՍԱ. Ատոյ. Կազմ : Վերջերս ալը կազմակերպութեան շատ մը անկանուր անդալ - ներ Թուրքիոյ զայնի, զմուրքեան կատարելու համար : Թուրք Թերթերը կը կարծեն թէ նոր օգ- նութեանը պիտի տրամադրուի Թուրքիոյ : X Թուրք Թերթերը յարգութեան կ'ունենալ ա- յաղական պատուութեան, որպէսզի միանան Միլլին Արեւելի պաշտպանութեան հետեւորդներ, յանուն իրենց ապագայութեան : ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿԻՆ ԴԵՄ Եւրոպական բանակի ծրագրին վաղեւորման ղեմ պաշարը հետազոյթ կը ծառայի Փարիզի մէջ : Զօր. Պիլի, որ վերջերս բանտարկու ալ Կիլի կազմակերպութեան, հետեւեալ յայտարարութեան- քը ըսաւ առջի օր : Մեր խորհուրդները (30 երեսնակներն) գրեթէ ամբողջութեամբ հակառակ է դաշնագրին վախճանալ՝ իր ընտանիքի ձեռնի մէջ : Կը ծանաղէ թէ ծրագրին վաղեւորումը պիտի դժուարանայ, հակառակ անոր որ զօր. Եր. Վիլ 121 երեսնակներն 30 հոգի բանտարկ են : Այս երեսնակներն, անհաւանական եւ համալուր- արաներ 215 հոգիներ ընդդիմադրի ճակատ մը կը կազմեն Ապ. Ժողովին մէջ՝ որ ունի 625 երեսնի- ան : Այս թիւին վրայ կարելի է աւելցնել ուրիշ ընդդիմադրիներ — անկաններ, զիջապատի եւ օրհնողութեան արտասաններ, թերեւս 80 հոգի : Ետտ մը ընկերակալականներ կը վարանին վաղեւոր- ցնել ծրագրին, այն մտապահութեամբ թէ Աթո- լիան կ'անջատուի կամ Գերմանիան կը վերադի- ուի : Իրազեկներու կարծիքով, Աթո. Ժողովի ներ- քայ տրամադրութեամբ դժուար է ապահովել վա- լեւալուծը. բայց իրենց կարիքի եւ Անդլիկ հետ քառակուսիներն կատարելով, կարելի է հարթել համար, Մարք. հայրենի առթիւ. Գերմանիոյ բը- ռանի զիջեք ալ ազատ է միտքերու վրայ : Զօր. Եր. Ունի անհաւատած երեսնակներն յայտարարութեան մը հրատարակներ, որով կը- սեն թէ իրենց նպատակներն չեն փոխած, բայց կ'ունեն աւելի զորեական եւ շնորար ըլլալ : Ի- ռենց կարծիքով, Եկե զօր. Եր. Վիլ խորհրդարա- նական պաշար մը մէջեր իր 121 երեսնակներն - ըով, իշխանութեան զուլու անցած կ'ըլլալ, փո- յանակ աւելի հեռանալու : ԵՒՐՈՊԱՆ ՄԵՐ ՀԻՅԵՆԵՐՈՒ ԴԱՏԸ Բանի մը օրէ ի վեր կը գտնուի Փարիզի Փոփի փողոցի Կեսթալիոյն անդամները : Ամբաստաններէն չեթըր փախած են, — երկու Գերմաններ, երկու Բուլղարներ եւ Կիւլ - կազմի մը Ուրի մը մեծած է Թիլիի բանտին մէջ, իսկ Կիւլ. Մ, Մարտիլ Մալան, հիւանդ է : Ուրի մը կը գտնուի 14 ամբաստաններ, որոնց մէկը կ'ըն, Տիկին Տէֆօ : Այլի օրուս զատուցութեան մէջ, աւելին մարմանութիւններն տրուեցան կատարական բարբարոսութեանց մասին — ամբարաւորները դը- հեք կը շարժեցին խաղաղանկարով, ետագած ըլնել մը մէջ ձեռնով, ձեռքերէն կ'ուր զոտերն կ'ախելով, մասնին զանգալի մասերը աշխույժ կամ ընթերցելու են : Տիկին Տիկին Տէֆօ, որ Եր- եւ. զատուցող կը ծառայէր, կը օղբոյցէ յաղ- շարանի այս տեսարանները : Եւ կը հրամայէր դահլիճները : Տարուանկեցէր : Տակաւին ամէն քան խոս- տուած չէ : Վկայութեանց ընթացքին, ամբաստաններն - ին Ժառ ինչոյն Նուազալով, հիւանդանոց փո- յարդուեցաւ : Խաբէրի վարիչը փախած է եւ իր- եւ. զիջարու ամբաստանալ կը ներկայանայ Ժոսէ Կիլարանի, որ անգամ մը ուղեր եւ այլի իր զոհեմէ մէկուն աշխույժ : Ամբաստանարի կ'ուն թէ հրէներն ալ կազմակերպութիւնը ձերբակալելու տուած է 300, տարաւոր՝ 160 հոգի : Գնդակահարութեան են 42 կա- յանուրներ :

«ՎՐԱՐԱՍՈՒԹԵԱՆ ԿԵՐԵԱՅԵՐԵՆ»

ՕՐՈՒՆԱ ՇԱՐԺՈՒՄԻՆ ԷՅՏ

Ամերիկեան հասարականը Մարտի մէջ

Քառասունհինգ տարիներու անցաւ ժր իր
բերքէն Ամերիկայի իման համար, — Վաշինգթոնի խմբ-
բազմապետը :

Ամերիկայ, այժմ էր երթալ մինչեւ 1907...
Մինչ շատ աւելի տակ կրնար հրաժար իր իրաւունքի, հաս-
տատու չամար թէ յաւիտենական պատմութիւն
է արդէն Հայաստանի եւ արժանապատուութեան
կողմնակա խնդիրը, Ամերիկեան նահանգներու
մէջ :

Միւսման, թղթերն ու Բիւրոները կը լինէ՝ սա-
կան, կը ժողովէ Հայերը: Եթէ ուզէր լինել տն-
տեսաւ շատ աւելի քաղաքացի օրինակներ պիտի կա-
րենար մատուցակի իր ընկերացիներուն ու իր
Հանրային կարծիքին, պարզեւն չամար դարաւոր
խնդիր լինէր իման իմ վարչապետութիւնը...

Այն միակ օրինակը, որ ինչ կուտայ, ցոյց
տալու չամար թէ Թուրք իշխանութիւններն ինչ ձե-
ղով վարարան են Ամերիկեան նահանգներուն, քանի-
շուրքին Հայաստանի եւ զայնապիւր կողմերու
Թուրքին վարչական ըմբռնութիւն եւ արդարու —
Թեան զգացումն մասին :

Լեւեդէ, ինչ որ կը պատմէ՝
— Գաղափար որ տուած ըլլալու չամար ըմ-
բռնանակն այն չարմատներու մասին, որոնք ձեռ-
գիծան այս շրջաններուն մէջ, պիտի տեսնուի պատ-
մէն անոնցմէ մէկուն պատճառը: Պատմողը ներ-
կայ եղած է դէպքին, ու արժանաւատար արդէր
է :

— Ամերիկեան նահանգներուն քննիչ Քրիշթ. Իպ-
քոնսնթ Բայթի զարտադրութիւնն ամբար ճիշտա-
պարզ ժր, Հասարակութիւնը զրկուի, իրեն իր —
դատաւարանը Հասարակութիւնէ մէջ, տեղերն ուստի —
կան — զորաց հրամանատարն չեն, ... շատ դե-
ղեկն որ գտնեն Հասարակութիւնը զիջողականութիւն
մէջն կրնա: Իրենց ջոճ կը կանխեն մարդուի, ու
կը կրնա :

— Եւ Սահմանին այսինչ կողմը պիտի գտնուի
Հոն, թողի պիտի հանդիպի այսինչ մարդը, որուն
պիտի լսեն այսինչ խոսքը: Այս փոփոխ Հայրը թե-
ղի միայն կրնանք գտնուի, ու կը պատմեն որ
ընդունալ :

— Միւսման մարդը, ստանդ որդի իման ժողով-
ման, հարկերին ծառայած ըլլալու հարաւոր —
Թեանը, կը վազէ ցոյց տալու ուղղութեամբ, եւ
նպատակը :

— Մարդը հազիւ հեռացած, հարկանակներն —
բու պատրիք — պատուական պարտականութիւն
ունենող այս Բիւրոականները, յարմարում կը
գործեն երկրակալ կանաչողին վրայ, եւ կ'արա-
տարան իման կ'ունի պատմութիւն...

— Վերադարձն, մարդը կը տեղեկանայ ինչ —
ութեան, կը սպաննեն զայնից զորաց հրամանա-
տարը, եւ կ'ապագայան իմ, որ մարդը չեն: Աս-
տոր վրայ, լուր կը հանք Անգարայ, թէ Ամերիկեան
նահանգներուն մէջ... ընտանութիւն ծագած է :

— Չիտուական ուժ կը զրկուի: Լուր կը պա-
շարուի: — Յանգիւրը, լեւալ գրաւորն սպիտակ
գրու: Կը պարզուի: Երկրորդ կը զրկուի, չհնկալով,
զիտուաններու հրամանատարին ուղեւորն, կը
փարթորի ու կ'ունի — Տէր Հրամանատար, ինչ
կրնայ զիջող քաղաքացին իմ ապիս զիտուաններուն
էջ: Բայց տեղէր որ պատմեն թէ ինչ պատճառ —
ցու: ... Փորձերը ստուգել ճիշտապարտութեամբ...
Իսկ ինչ պիտի ընէր, եթէ իմ տեղը ըլլայի...
— Փառք Տրըր, այս օրերը լինը արդէր այն —
Պարս Ամերիկեան նահանգները, պատմում ու սն-
դարն են ներկային: Անոր, որ Բիւրոական եւ զրր-
պատեան Հայր տեղեկի իր ուղեւոր, երբեք մէջ չեն: Կը
գործեն զարտադրին հակապարտեան վրայ: Իսկ ա-
նոնք, որ կը յամարեն պղծել, թէ Ամերիկեան նա-
հանգներուն քանակութիւնը կը գնուի, եւ թէ ա —
պարտականութիւն պատկանում է այս շրջանին մէջ,
պարզապէս անօտարութեան միջոցաւ տեղեկութիւն
կը ձգուի: Այն միակ փաստը, որ գրուի թիւն
ունի այսօր, — կուտակեալով քննադատութիւնն
է: Այս միջոցութիւնն է, որ կրնայ երկապատու-
թեան անկողին Ամերիկեան նահանգներուն մէջ, ինչ
որ ամենամեծ զարմանքներու պիտի արդար Հայ-
րերին դէմ: — Պարս չէ մտաւ, որ Բիւրոական
նահանգները քաղաքացի չեն այս փաստիկ շրջանը
պարտականութեամբ չամար թիւններուն դէմ: Ամեր-
իկեան տառ, անհրաժեշտ է որ սեր ու միտութեան
պատկանութիւն այսինչ... :

Հոն Եւստորին Եւստորին վիշտութիւններն ու
խորհրդանշանութիւններն :

Թէ Ամերիկեան նահանգներուն մէջ ինչ գին —
ուրիշ, կը կը գնուի, — մենք ի գինիկ լինը
եղանակներուն թէ ո՞ր հարաւորն ունի Հայր —
հարաւորները յամար անդունտ այն է, որ դժգոհա-
թեան եւ անասանկութիւն կը պիտի Քուրդիայ այս
տառն մէջ: Միւս կողմէ, Խորհրդներն է, որ ար-
դար կը կուտ — քաղաք կառավարութիւնները անտե-
սած են Ամերիկեան նահանգները, ու թիւնն այսօր

Տեղական թերթերը շնորհակալ մանրամասնու-
թեաններ կը հրատարակեն Մարդիկ ամերիկեան օ-
րհաստակին խորհրդներուն շնորհական մասին է:
1950ին Մ. Նահանգներու եւ Պարսիկի մի —
շեւ, որը Համաամառութիւններէ վերջ, գնուեւ —
ցու որ ամերիկեան օրհաստակին խորհրդները շնո-
րհան Լուստօնի, Միտի — Միտանէ, Պէնսիլվանի
Պարսիկին է ձէնա — Սահման մէջ: Պարսիկ կ'ըր-
տանք որ օգտակարութիւնն այս օրհան խորհու-
ները իմէ ծառիպողական պարապալ զգացուի կը
կուտակեալութեան կողմէ: Կարգադրութեամբ 7500
զիտուան ամէրիկեան խորհրդներուն տակն է:

Տեղական թերթերը պիտի 1951 տարին — մայի-
սին, այսինչ Քուրդիայ պատկարմէն ժողով մէջ
տարի վերջ: Պարս է որ ընտրեն անասանկութիւն
զի խորհրդները կարելի եղածին չափ շատ զոր —
ծածուի ինչ :

Ներկայիս միայն խորհրդներն են: Միտի — Մի-
տի միայն խորհրդները զորածուի են: Պէնսիլվանի
մէջ, Ամիսիկա տարտուր Շնորհակալի մի շնորհու-
րը արդէն աւարտած է: Իսկ Պարսիկին է ձէնա —
Սահման խորհրդներուն մասին ծրարները կողմէ
են շնորհք խորհուրդ ևստմանութիւնները կը
շարունակուի ինչ :

Խորհրդանշանած ծրարները յայտարար զգալա-
ցուց Ամերիկայի հարաւորին կարծիքը: Մ. Նա —
հանգիւրը չէր ուզէր ծառայել երկու հարկեր մի —
լինէ տալով աւելի (70 միլիոն Քարգ) բոլոր
հինգ խորհրդներուն չամար: Արդ, ոչ միայն այս
թիւր զրած անցած էին, այլեւ պիտի ըր աւելցնէ
անտուան 600 միլիոն տարար (210 միլիոն Քր.),
վերջացելուն չամար սխաւած աշխատանքը :

Հանրապետականները չիտուցն օգտակարի
այս յայտարարում, իրենց ընդարձակ պայքարի մի-
ջոցին: Միտանի եւ ամպականութեան չամար
խառն անտուանութիւնները եղան խորհրդները
լինողներն եւ ամերիկեան օրհաստակին խորհրդ-
ներուն դէմ: Թեւ այս խորհրդն ամբիւր, մաս —
նաւորապար խոսնէ իմ ամերիկեան պատկերը, իսկ
երկ հարցումը ուղղութեամբ իման միլիոն տարար
միտան մասին, Լուստօնի ծարարապետներուն
պիտի, ձեռն գիտեր պատասխանէ :

Երբեմն Պարսիկայի խորհրդաւոր լուսնիներ
պատման կը չամարին յայտարարութիւն: Ամերիկացի-
ներ անմասնին Մարդիկ ապագայաններուն
չեն խախտի մի միայն է պատման: Ամերիկեան
զորքին տեղադրութեամբ Լուստօնի եւ Պարսիկի մէջ,
լուր հարց է: Այս երկու խորհրդները կը զրա —
տուեն շատ քաղաքին եւ խառնակութեամբ զր-
քանակները մէջ: Վեց հարաւոր չեկաւոր Լուստօնի
օրհաստակին չամար, պատման զորածն է որ մէջ
հարաւոր ընկէ երկապարտներ տեղադրութիւն: Ասկի
դատ անտեղ կը մեղադրեն ծրարապետները թէ կը
հակադասին Պարսիկի կառավարած ծրարներ, որ —
պիտի ամերիկեան զիտուական կերպարանու-
մը շրջան Քաղաքապետային լուր :

Այս նպատակները է արդէն որ Լուստօնի յառ-
կացուեցան օրհաստակին զիտուաններ: Ուսում —
կան օրհաստակ — անթաճիկ եւ քորդը — Կուր-
դուին դէպի Միտի — Միտան, ինչ աւանդին խա-
րան Մ. Նահանգներուն օրհան ուժի պարեան —
արման ամենին մեն կերպուն կը զարմայ, եւրո-
պայի եւ Ամերիկէի մէջ :

— Օրհաստակ մեն օտար երկրի մը մէջ ինչ,
քան է ամերիկեան հրամաններուն: Թեւ ան —
րիկեան օրհաստակները չենուի եւ այս խորհրդին —
հնչակ Եւստոր — անկան Պարսիկեան է
եւ Քրակաստին ալ պիտի մայ: Արդէն Պարսեան
է որ կը հրամար, օրհնակուն տեսականները մէջ,
եւ Քրակաստին գիւր: Այսինքն ինչպիսի իմ: Այս
օրհաստակին կը կուտէ ծրարապետին օրհան խա —
ռաւորն :

Բիւրոպետութեան ու խորթ ազգականի վերաբերու-
մը անկ կը գործեն այսինչ: Պարսեան թէ
պարտականութիւն կը խախտեն Ամերիկեան մէջ օրհն
պարտականութեան կամ պարտած տառածնէ: Ու
պարտութեամբ իմ կը վազէ անհանգստութիւն պա-
մանները մասին :

Իսկ թէ ինչ ձեռնով կամ արդարութեան ու
պատասխանատուութեան ինչ զգացումով կը գոր-
ծեն Բիւրոպետութեան խառնակութեամբ մէջ,
եւրոպայի պատմութիւնը քաղաքային պիտի խառն —
կընտրէ փոստ ըլլալ: Եւ ԱՅՍՈՐ ԱՆ քան չէ փո-
ռած ալ ինքնապարտութեան մէջ: Տալանին քանք ըր
տարի տառ, Ինքնակի օրով, ամենգիւրդն պայման
կը ստի յանգա այս շրջաններուն մէջ, զիտու-
ական պատասխանատուութեամբ զգնուի: Հրամանները
(Խորհրդապետ ԱՐԵՆԵԼԻԿԻ)

ընտրութեան 2000: Բայց զործնականին մէջ մենք է
որ կը հանգի միջ օրհաստակին փոխադրութեան
վրայ: Ապագայութեան պատմաններով մենք քա —
ղաքուն ենք ինքնապարտութեան օրհաստակին
աւանդ կանոններուն: Իսկ եթէ ամերիկեան զորքը
կը ծածուի Լուստօնի եւ Միտի — Միտանի մի —
շեւ ալ չեղանք է Պարսեաններուն փոխակա —
նատութեան :

Այս յայտարարները որ կը տեսնէ, պիտի գի-
տեն Մարդիկ զիտուաններ: Ճիշտապարտութեան
երկարութեամբ տարիները մը շնորհական: Մու-
ստանի մէջն ինչպիսի խորհրդանշաններ պիտի ծրարեն 5
օրհաստակները իրարուն չեն եւ վաղեմակութեամբ ուղ-
ղակի պիտի հասն :

Ասկի զատ Լուստօնի խորհրդը, իր 2700 քա-
ղաքներով է 27 ժր, լրջապարտ, իսկական զա-
ղաք մըն է, ուր կարելի է ամեն քան զանիւ: Ա —
մերիկեան քաղաքի երեք չափերը երկրին դե-
քով: Տար օրը անգամ իր 15 հարաւոր թիւ պար-
կը հանին Լուստօն: Ամերիկեան ամեն խա —
ղաք, մինչեւ իսկ փայտն ապարտարներ, ուր կըր-
նա ու թէ չողի արդէն Լուստօնի եւ Միտի —
Միտանին ամերիկեան լուսնային ծրարապետին լու-
սնայինները խորհրդները կը քանէ իր արարարութեան
թիւնները: Պարսիկային չամար, Ամերիկեան
կը հարց 90 տը հարկեր զործնականում տարած —
թեւ: Գնդանակներն ալ ունի իր քանիքն այն թիւն —
կանէն կը օրը լուսնային ծրարապետին Լուստօնի
Բիւրոպետ օրհաստակներին քաղաք: Պարսեանները մէջ:
Արդէն ծածուած է 350 միլիոն փոխքի զամ, փայտ,
սոյստանուն եւ շաղախ: Բայց անոնք շաղախ լա-
յրալովով, կարողութիւն զործնականում մը քաղաքացի
Լուստօնի մէջ:

Պարսեան ալ չափաթիւները ցանկին վրայ
կը գտնուի: Մուստապետները կամքովով, իմէ
Պարսեան ծարարապետներին աւելի արաւ չափ —
նէն եւ ինքնիցին իրենց զիտուան, աւելի շատ ա —
պարտութեամբ պիտի աւանդուի:

Միտի — Միտանը որ չիտուի — արեւելք կը
գտնուի, Լիւթի նահանգախախտին ժողով է եւ Մա-
րդիկ երկրորդ մեն օրհաստակին խորհրդին: Միտի
Լուստօնի օրհաստակին Ամերիկային արտաւոր —
մանի ամենին փոխ արժեքն է ու կը պատասխան
անորդանակին փոխադրական օրհաստակն որոնք այն —
պարտութեան անգամ հանում են: Միտի — Միտա-
նի մէջ աւելի կընդունութիւն է քանիք: Տառնակն
մը արժեքները Բ.29 եւ քորդապետներ Բ.84 ջոճ
գոյլի կը գտնուի:

Պարսեանները Բ.29ին երեք մէջ տեսա-
մէն ինչ կրնայ իր հաղաք օրհանները կողմ: Մա-
րդիկ — Մուստան: Սահման Ամերիկացիները կ'ա-
պագայեն ինչ կը պատահար պարթ Բ.33ները
անմիջապէս Մարդիկ կուտան :

Լուստօնի, Միտի — Միտան եւ Պէնսիլվանի
պարտարար աւելցնա չիտուի են որ կրնան ինչեւ —
հան մեն անորդանակները ընդունել: Լուստօնի օրհն
որ 3800 մէթր երկապարտութեան ունի աշխարհի ամենին
մենն է եւ պիտի կրնայ ըլլալ Քաղաքապետային ոյ-
ստականութեան օրհաստակն :

Եթէ ամերիկեան ծեծակար շարժարժեւոր մարդի
արարարութիւն, Լուստօն, Միտի — Միտան, Պէնսի-
լվանի Պարսիկին է ձէնա Սահման կարեւոր կայանք մը
պիտի ըլլալ Միլիոններական աւանդներ մէջ, մաս
կարծելով հանդերձ Միտին Ամերիկեան անդալանեան
խորհրդներուն եւ ամերիկեան Տրիպոլիտ (Լիւթի)
խորհրդին: Բայց իրենց մարտական զեւեռն, այս
խորհրդները պիտի արտեւանդեն Եւրոպայի զոր-
քը եւ պարտապետին ամերիկեան զորքը որ ձիւրա-
թարի նեղուցին կանցնի :

Գաղութ զայրութ

ԴԱՄԱՎԱԿՈՒՄ Եւ Ջալալեան Զարտարած օժ-
տակաւ անկանակ չիտուի մը, ինչպէս կը զրէ
Հայրիկ Արեւելքը: Այս չեղեր զեւեռն Հայր ար —
եւ արեւին Եւստորիկան խառնացած չամար տէր —
էջերին կըր զարեւ, եթէ միւս կէտ Հայրիկ —
թուէր անկանակ միջոցներով: Արդ, Դամաւաճիկ
գործարար զարեւոր հանգանակներով անհրաժեշտ
զաւարճ, միւս կէտ ալ զրկած է Պ. Ջալալ Մար —
արեւին: Եթէր զուտել վերջ պարտար փոխադր-
ութեան է որ անկանակ չեղեր մէջ, որ կը գտնուի
Հայրապետ կերպուն մը մէջ :

ՄԻՋԿԱՎԱԿՈՒՄ Կարեւորանքներուն ընդէ, տարե-
կան մոդոր զարտարած է Պարսիկ (Մ. Նահանգ-
ներ), Շոկաւորներ 26ին: 1936ին ի վեր Միտանի
նահանգին եւ քաղաքային օժտակաւանութեան կ'ըն-
ծեւ անկանակ ըլլալ Պէնսիլվանիկ Բիւրոպետները,
որ որ ըլլան: Միտանի կը պակէ հանա անոր
Կարեւոր Հայ չիտուաններն եւ Հայրիկ Բառնէ Եւ-
րիկ ձեռնարանին մէջ :

ՄԱՍՈՒՄ

ՕՐՈՒՆԱՆ, ԷՆԵ ԳՐԻՆԵ ԼՈՒՍՈՒՄ, ԵՆՈՐ
ՏԵՊԻՆ ԼՈՒՍՈՒՄ, Գրեթ Է. Ս. Ե. Հայ Կարեւորակ
պարտար, Գէորգ, 1952: Գին մէկ իր. սակ:

ՕՐԱԲԵՐՈՎ

22րդ ՏԵՐԻ - 26th Année No 6923-Նոր շրջան քիւ 2334

ԿԻՐԱՆԻՆԻ Ե. ՄԻՍԱԿԻԱՆ

ՄԵՐ ԽՈՍԿԵՐ

ԲԱՏ ԱՉԳԵՐՈՎ

Սահմանափակ միջոցներ կան որոնք օրն է բուն

և ծածկման տարրական պիտույքն էր

Հարկերին է իրական ապահովող ազգային -

պահանջ: Հետևաբար եւ տարալիք բազմու -

թեան փրկութեան:

Բարեփոխման հետ, ներգործությունը ալ կը

ծառնէ այս ժիւղը: Տեսուի մը վարութեան կամ

ժամանկ:

Այս փոխադրման իրենց ալ գիտեն որ այդ

է. արտադրութիւնը պարզապէս հոգեւոր քաղաք է:

Ներկայ պարագային ինչ է:

Հարկերին ունիւնք: Հարկերին անգամ վերա -

ւորեան է:

Մենք չենք աւելի ամօր փարսն ենք անոր քան

անոնք որ դառն կը հեղինակ երկը, իրենք է ալ մը

երեսն է:

Այդ հոգը եւ մեկնակտ է եւ ներշնչարան:

Մենք անհաւանական կը հետեւինք անոր զոր -

դասան եւ դրամային:

Այս, ունինք տարբեր տեսակետներ անոր ներ -

կայ իրականացրի մասին, որ երբեք չի համապա -

տասխանում Հայ Ժողովուրդի ամբողջական պա -

հանձնարում: Անոր քաղաքական - քաղաքական դա -

ւանդանքն է:

Այդ չի նշանակում ճակատ յարաբերի Հարկերին -

քին դէմ, ինչպէս կը փոխան գիտակալող կեցու -

թաւորներ, դաւանաբաններ եւ դատաւիտներ:

Այդ ալ Հարկերին կրնայ կատարել իրեն

ինկան դերը, իրեն իրական ապահովող տարածող

բազմութեան:

Կրնայ արհեստ կրթալ ունենալ: Նշանակ

կրնայ շրջանի անոր մշակութիւն: Եւ փո -

խաղաղաբար:

Կրնայ իրեն բազմաթիւ յայտնել, իրենց մա -

տուին կամ իրական անձնութիւն: Ինչպէս:

Կրնայ անհաւանական որ նկատուի անոնք Հայկա -

կան Արտասահման տեսակետներ, որոնք իրենց

ինքնին իրենց Հարկերին մէջ:

Անհին միտաբան. ճշտագիտական ալ այս

ալ իրենք Հաստատական պատասխան ալ ալ

Հարցումներուն:

Երեսներ տարալիք բազմութեաններ կը ինչ

միայն իրենք ծածկ ենք: Այն ալ գիտական ժողով -

աւորական միութեանց միջոցաւ: Գիտական հա -

ղորդմանը անհաւանական ու բարոյական արժեք:

Ոչ մէկ ուղղակի կապ որեւէ զարգացի ազգ -

կականութեան հետ:

Այդ հոգը ալ ծածկ է իմաստներ, քաղաքի հո -

տի մը տեղ ինչպէս մէկ միջոց ժողովուրդ:

Ոչ մէկ բառ կը կուտայնական - պետական Ժո -

ղովորունք եւ պաշտօնական մտաւոր մէջ, ինչ -

պէս կը քաղաքացիներ երկը:

Երեսներ ունի միայն մէկ հետաւոր, ինչպէս

Մովսէսի եւ միւս բոլոր արքայապետներն: Տա -

նապատկեր յայտնաբեր, գիտագիտական եւ պաշտ -

աւորականութիւնը, փոխադրելու համար համա -

յայտարարութեան մասնաւոր:

Այս անորոշ իրականութեան առջեւ, տարա -

կան իմաստաւորութիւն պիտի պահանջէ որեւէ հիմ -

ԻՆՏԵՐՆԱԿԱԼ ԱՆՅԱՆ ԵՆ

« Զգացումը Եւ պատմութիւն մը կը հրա -

տարակն Պոլսոյ Թուրքիոյ:

Կերբէր ծննդատեղի վերջին (Էյրպէր) կը

ծախարէին Անգարայի պաշտօնականութեան վրայ, շե -

րուն փառաբանութեան միջոցաւ:

Վերջիններ կարծիք էին, թաց հերմակ դիմե -

կային բոլորները:

Գիտն ալ շատ ահաւ էր — 50 դրոշ: Այնպէս

որ, անմիջապէս կը պաշտէին:

Մարտուն մէկը անոնք մը դարձածին վերը, կը

տեսնէ որ վերջոր պիտան է գտնատի, իսկ մէկու -

ղը... մտքը - մանազը - Ի վերջոյ:

Անմիջապէս կը դիմէ օտարականութեան:

Քննութիւնը: Էրպէրի վերջոր: Ի վերջոյ վերջոր

յուսկոյ: Կը տեսնէ որ փառաբան մտքաւորացող

մը երկուն կուգայ:

Քննութիւնները յառաջ տանելով, կը հաստա -

տեն թէ այս վերջորներն իրականութեան եւս

իտալիոյ ճամբով:

Հետապնդումները կը շարունակուին:

Կը գործարար մը արշաւն կըսէ անցած են

Անգարայի Ազատութեան տեսութիւնը, մա -

տար էր Ժողովուրդը:

Մտքը - մանազը նորութիւն մըն է Թուր -

քիոյ համար:

Անոր շնորհիւ չէր որ փրկուեցան կործանումէ:

Զարկուեցին էին առաջին Մեծ Պատերազմին:

Ի դարձ օգտուեցին կը ինքնին Պաշտպանութեան

և Պատմութեան, երբ օգտուեցան հասա. Կախարչի մա -

նէն անտառաւ ուր, Մովսէսը:

Ման 25 ասիւր, մտքը - մանազը ոչ թէ վր -

նոցները մէկ կնկուած էր, ալ հանդիսարարաց

կը փայլէր անոնք:

Նարտապետներ էին կարծիք մալին էր մտքը -

մանազը, ապաքին կարգով յաղթանակէին:

Դրանով պատահաւոր փոքր աղբիւրն էր

մտաւորաւ Հայաստանի գլխուն:

Անցած մը եւս կը հաստատուէր թէ պաշտա -

տութիւնը երկրորդ քննութիւնը դարձան է Թուր -

քիոյն համար, Փետր փետրին թէ գլխարկով

Միտապետական կրօնին թէ հետապնդում:

ՄԱՐՏ

ԵՐԿԱՅՈՒՄԻ ՎԱՐՄԱՅՈՒՄ

ԱՅՐ. ԱՄԱՆՈՐԴԱՐԱՐԱՆԻ ԵՆ

« ԵՐԿԱՅՈՒՄԻ ԵՆ ՍԱՆ ՄԵՃ »

« Երկաշինքի չի վերին թիւերն (Նոյ. 17, 18

և 19) կ'ընտանք թէ Երկաշինքի վարչապետը,

գոր. Երկաշինքի Նոյ. 16 կ'ընտանք ատանք իր

հետապնդումը այնպէս է Գիտերի Հայրը երկ -

րէն էր Երկաշինքի մտաւոր մտաւոր, քաղաքա -

ցան էր Երկաշինքի քաղաքական:

Նոյ. 18 ասիւր մը 6.30ին գոր. Երկաշինքի քաղաքական

է Երկաշինքի հետապնդումը այնպէս է

է Երկաշինքի չի Տուր, ուր համար մը արտաքին

էր Երկաշինքի երկաշինքի քաղաքական:

Հայաստանի հետապնդումը: Հայաստանի հետապնդումը

յանձնաւ էր Երկաշինքի քաղաքականութեան: Համարի

միջոցով, գոր. Երկաշինքի քաղաքականութեան - քաղաքական

է, ինչով Հայ Ժողովուրդին ատապաճը եւ

մայրիկով որ ան տիրապէս կը պատահան: Այս

ՎԱՐՉԱԳԵՐՆ ԿԸ ՍՊԱՐԱՆՆԵՐ ՀՐԱՄԱՐԻՆ

Կատարութիւնը որով որ անորոշ էր անորոշ

առջի Ե. Վարչապետը զարգացող ընդդէմ էր

գիտերին. Ապստամբութեան, ինչպէս, յայ -

տարարին զարգ. Ժողովին մէջ թէ պիտի հրաժար -

եթէ երեսփոխանները շարունակեն անդի ընտան -

կան նպատակները յաւանական վրայ, կ'ընտա -

ցուցին թիւերն:

Այս պատճառները աղբիւր երեսփոխաններուն

վրայ եւ Ժողովրդական Երաժշտութիւն (M.R.P.) որ

Համապէս է ընտանական նպատակները յաւան -

օգնութեան հասա, կացութիւնը փրկելու համար:

Ժողովը 214րդ դէմ 304 ձայնով որովք յետագիւ -

րեանական նպատակներն էր ծիր աշխատանքն -

որ. Թուրքիոյ յաւանական ատապաճները:

Եթէ այս բանաձեւը թուականները չըլլար, դի -

չեք ուրիշ նիստ մը պիտի գումարուէր եւ յաւ -

տարարի պիտի ընտանական, վերջոյ չըլլար:

Փնէր կ'ընտանական:

Գիտն էր շարաքէ է վեր կը զարգացի երկը

ապագային ընտանական: Երբ յաւանականութիւն մա -

տն էր իտալիոյ, Փ. Փնէր ատիւ ինչով յայտա -

բարեց:

Վարչի չէ կ'ընտանական Եւ հաստատուէր, եթէ

Ժողովը շարունակէ ինչին դիտարկման ծրարները

միայն որոնք նոր ծրարները պիտի դառնան: Երե -

ւանական ընտանական ատան դաժնած ատապաճները

կային եւ մերթապաճ: Միեւնոյն ժամ նոր ծրարներ

պիտի ընտանական եթէ զարգացուին ալ ալ առա -

ջարկները: Կը ինչպէս այս հարցը չընկնի դի -

ւարչի նիստ մը մէջ: Եթէ պիտի, հրաժարական

պիտի ներկայացուին հարաբարականութեան նախապա -

հին, այսօր ինչ:

Այս յայտարարութեան վրայ խմբակցութիւն

ները իտալիոյցիութեան մը կ'ընտանական եւ Ժողով -

րդական Երաժշտութիւնը ներկայացուցին յայտարար -

ութիւն թէ ինչպէս կ'ընտանական ատապաճ մը յա -

րաւան: Զոր. ար Կիւր կ'ընտանական եթէ

Երկաշինքի ատապաճ թէ կ'ընտանական Երաժշտութիւն

թիւեր ինչպէս էր դաժն, այլ ատապաճ մը կը

փորձէ:

Նախագահը երկու անգամ կարգի հրապարակեց այս

երեսփոխանը, որ հայն կը պահանջէր կ'ընտանական

թիւերն:

Երկաշինքի իտալիոյցիութեան ներկայացուցի -

ցին ալ ընտանական կ'ընտանական Երկաշինքի

Երաժշտութեան Երաժշտութեան թիւերն: Երբ իտա -

լիոյցիութեան մասին կը խօսի թաց ընտանական

թիւերն որովք միտապետ ծրարները համարէ:

Համապաճ ներկայացուցին ալ ընդդէմաբա -

տն, թաց մարչապետը աղբիւր փորձն էր իր դիր -

քիւ:

Վարչի իտալիոյցի շատ աւելի քան ծիր մը կը

գործարարական կացութիւնը Զոր. Երկաշինքի

մէջ: Երեսփոխանը հրաժարական թիւերն: Երբ իտա -

լիոյցիութեան մասին կը խօսի թաց ընտանական

թիւերն որովք միտապետ ծրարները համարէ:

Համապաճ ներկայացուցին ալ ընդդէմաբա -

տն, թաց մարչապետը աղբիւր փորձն էր իր դիր -

քիւ:

Վարչի իտալիոյցի շատ աւելի քան ծիր մը կը

գործարարական կացութիւնը Զոր. Երկաշինքի

մէջ: Երեսփոխանը հրաժարական թիւերն: Երբ իտա -

լիոյցիութեան մասին կը խօսի թաց ընտանական

թիւերն որովք միտապետ ծրարները համարէ:

Համապաճ ներկայացուցին ալ ընդդէմաբա -

տն, թաց մարչապետը աղբիւր փորձն էր իր դիր -

քիւ:

Վարչի իտալիոյցի շատ աւելի քան ծիր մը կը

ԹՈՒՆՈՒՄԻ ՄԵՃ ԵՐԿԱՅՈՒՄԻ 30 ԱՅՐԱ -

նախն պիտի, իրեն մեղադրել վերջին դէպ -

քերու:

Ե.

ՄԱՆԻՐԻՆ ԱՆ Կը ԽԱՏԱՆԿԱՆԻՆ

« ԵՐԿԱՅՈՒՄԻ ԵՆ, ՈՃԵՍԱՐՈՒՄ ԵՆ »

Փախալի դատաւարութեան երկրորդ օրը,

մ

բնն ուղղորդած չարքամներուն, ինչ մեղքեր ալ բարդէն իր վրայ :

— Փրանսո Դանտեոս ասոն ստորագրած է ք յայտարարութիւն մը որով յանձն կ'առնէր աշ - խաղով Ազգ. Ազատագրութեան Համարը : — Այո : — Լրտեսական տեղեկագիրները կը յանձնէ՞ր ք Փրակայ, Քրանսական, անդիսական եւ ամերիկ - նեան դեսպաններուն : — Այո :

Այս առթիւ թաւ թէ 1948ին ամերիկեան դես - պանտը երբ յանձնարարած էր քանակցութիւններ կտարարէր ք. Փրակայը Տըյէնէ հետ : (Այս այն Ա - մերիկացին է որ առջի որ արտաքին նախարար նը - յանաւանեցաւ Արքեպիսկոպի կողմէ) :

Յետոյ կարգով չարքամեղացան միւս ամ - բարտանեաները, որոնք շինարարութեամբ խոս - տովանեցան իրենց յանցանքը : Կարգ մը թերթեր կը դնեն թէ 14 ամբաստան - ետիւններն ինչ Հրեաներ են եւ թէ կտապարարու - ւ թիւն չանգաւորական քաղաքակրթութիւն մը կը հետապնդէ, վարկաբեկելու Համար Սիւնական շարժումը :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՂ

ԼԵՆԱՅԱՏԻԱ ԱՆ Կառավարական փոփոխութիւն մը կատարեց, ամբողջովին յարմարելու Համար Խ. Միութեան կարգադրանքին, ինչպէս Ռուսներն եւ Պուլխարին : Մտադրաբէն զիջուած մտաւեղով, Ռուսոյսկին, որ 1949ին ազգ. պաշտպանութեան նախարար նշանակուած էր, պիտի վարէ նաեւ փոխ - վարչապետութիւնը : Նախորդ վարչապետ - ան ինչ նշանակուեցաւ. Հանրապետութեան նա - խարար, Պիլերսէ, Գիլերսէ, Է. Զանդարուտի, Քեան նախարար - Հովիթներ պիտի վարէ պետական խորհուրդը մը որ կը բաղկանայ 15 անդամներէ :

ՔՐԻՒԼԱՅԻ ՉԻՆԱՄԱՅԱՐԻ մասին աւելի յոս - տալիք լուրեր կը հասնորեն վերին հեռագիրները : Անդիտոյ արտաքին նախարար յետաձգեց իր մեկ - նումը որպէսզի կարենայ Ազգաժողովին առջիկա պաշտպանել Հեղափոխական քանակները :

Մ. ԼԵՆԱՅԻՆԻՆԻՈՒ Նորքոյի նախագահը, Ալեքսեյ Նուրի, երբ նախարարներ եւս նշանակեց : Ամէնքն ալ անհամար կը օգտանան Քորէի կտա - բնիցի այցելութեան, յուսարով թէ կորէի պիտի Ըլայ դադարեցնուի պատերազմը :

ԵԿԻՄԱՆՈՒ վարչապետը ազդարարութիւն մը ուղղեց, յայտնելով թէ կառավարութեան Համբար - թիւթիւնը կը սպառնայ անոնք որ տաւ լուրեր կը տարածեն : Խնտաբէ պիտի պատմուին վարչապետի զրոյցներու շնորհակալները :

ԵԿԻՄԱՆՈՒՅԻ Գործարար ցնցում մը գտնուե - ցաւ Պուլսէ 55 մղոն հեռու :

ԱՐԵՆԻՏԵԱՆԻ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ մէջ զրոյց տա - րուումը երբ թէ սպաննուած է զերման կուսակցու - թեան մէկ անդամ, Կելեր, 70 տարեկան : Յետոյ Նալոսեցաւ թէ յարմարեալ կ'ընէ, բայց մահը Հետանանք է որով հրաւորութեան — Պատ - իմիսի ապստամբական կուսակցութեան հանդուստարին մէջ դատական նախարար բարձրագոյն յայտարարեց թէ Գերմանիա եւ Փորւելիս պէտք է անյայտագիր - քանակներն իրենց մեղքով իր ատուելութեան առջիկ - անքը Ներդաշխի մէջ : Բեկիրարական առաջը - նորքն ալ մախարակաւ հող է :

65.000 ՀԱՅԱՆԵՐ պղծարարներ մը մատուցին Հողագործական կառավարութեան, որպէսզի արտոն - ւել Իսրայէլ երթանք : 300.000 Հայերուն կը դաւ - նուին Հունգարիոյ եւ Ռուսիոյ մէջ :

«ԱՄԱՐԱԶԱՅԻՆ» ԳՐԱՍԱՆ ԳԻՐԲԵՐԸ

Այլընճարան՝ Լուսն Եանթի 250 լիւր. դահե - կան, Մամլակաւ աշխարհ Ա. տարի 250 լիւր. դա - հեկան, Բ. տարի 250 լիւր. դա, Բ. տարի 300 լիւր. դահեկան :

Գրաւոր դասեր Ա., Բ., Գ. եւ Դ. 150ական, Զայրիկի Աշխարհ Ա. գիրք 300, Բ. գիրք 350, Գ. գիրք 400, Դ. գիրք 400 :

Քերականութիւն Ա. պարակ, Բ. , Գ. եւ Դ. պարակ 200ական լիւր. դահեկան :

Բառակազմութիւն, Հայովան, Խոնարհում Ռուսարանութիւն սկզբնական Ա. Յովհաննէ - անի 100, Ա. տարի 150, Բ. տարի 200, Գ. տա - րի 200 եւ Դ. տարի 300 լիւր. դահեկան :

Արեւմտաւայ Արդի Գրականութիւն Կ. Սա - աունի, Գրական Գովարներ, Կ. Սասունի, Պատ - մուր իւն Միջնորդար Արեւելի Խ. Զայրապետի Գ. Գիւղականի :

Մեծադրանքի Համար Հարկեր 15 զողջ : Կը վաճառուին նաեւ Երան բառարան՝ անդ - իւրեմէ Հարկեր եւ Հարկերէն անդիւրեւ, Վիմ Եու - չիւրեւ Ա. եւ Բ. Համար Վաճառ Գովարներին, Գիւրգը Մարգարեանի Մուրաբանի, Վեդարարմ Բ. Պարունիկ, Գրայ Գրապարէս Մ. Զորեանի, 1915 Թուականը Միւնխարներին, Վարկուած օ - բերք Արմէն Գրապար : Գիւնը Է. Սամուիլի գրատուն :

ԱՂՔԱՏԱՆԱՍԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՐ

Տեղի կ'ունենայ 30 Նոյեմբեր Կիրակի, մտար 16 — 24

HOTEL GEORGE Vի ԵԲԵՂ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒ ՄԷՔ Դախազատութեամբ՝ ՊԱՐԻՍ ԳԱՐԼՈ ՍԻՐՄԵՆԱՆԻ Défilé des mannequins — Maggy Rouf, Mendel Attractions, 2 Օրէքսք

Խնդրում էր դժուարութեանց տեղի չտալու Համար կը խնդրուի մարտապէս ապահովել տալ - տակները եւ սեղանները, դիմումով՝ Գ. Արմենակ Աճմեանի, 56 rue Lafayette, Tél. PRO. 03-19: Գ. Վահէ Զիլիկիրեանի, 24, rue Feydeau, Tél. CEN. 48-51: Գ. Լուսար Յովհաննէսեանի, 14 rue Rocham - beau, Tél. TRU. 47-48:

ԿԸ ՓՆՏՈՒՆԻ Սերովք Ելիւնեան, Հորը ա — նուր Զաքար, մորը՝ Արմանի (Զաւարի) : Կը կարծուի թէ Լիւն կը գտնուի Տեղեկացնել իր զորով աղչանք Մարմանի Filor Uçay Bayazit Suunaga mahalesi Schoban Basi sokak 20, Istanbul (Turquie) :

ՓՈՒՆԱՆ ՄԱՂԿԵՐՈՍԱՒԻ — Տիկին Մուրադ Գո - յանեան, Տիւրքն պէջ Զայեանի մահուան առթիւ 2000 Քր. կը նուիրէ Դարցոյտէր Տիկնաց վար - ծարանին, փոխան ծաղիկապակի :

ԼՈՍՏ ՏԵՍԱՒ

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԳԻՐԲԸ

Որ կը պարունակէ 1) ԵՐԱՅԱՆ, 3000է ա - լելի երգերով տեկնութիւն, իմնակալաց - բար - ցոյց : 2) ԸՆՏԱՆԵԿԻՆ ԽՈՒՆԱՆՈՅ, զանազան եւ - րակուներու, անուշեղներու եւս. անասկներ : 3) ԸՆՏԱՆԵԿԻՆ ԶԲՈՒՆԱՐ, Ժամանցի խաղեր եւ կիսաբարձական անպարարութիւններ : 4) ԸՆՏԱՆԵ - ԿԻՆ ԱՌՈՂԱՅՈՒՆԱՆՈՒԹԻՒՆ : 640 էջոց ստուար Հատար մը, անհրաժեշտ աճէն ընտանիքի : Գին 1000 Քրանք, առաքման մարտով 1100 Քր. : LIBRAIRIE HRAND SAMUELIAN, 51, rue Moussier le Prince, Paris (6). Chèque Postal: Paris: 1278-35:

ՎԱՊԱՐԻՐԱՅԻՆԻ Հիւրաստարարին 38րդ տա - րեղարմը Փարիզի մէջ, Կիրակի 10 Մայիս, 1953 :

TÉLÉ-CHATEAU

97, Rue du Château. Paris (14) — Suffren 62-02 ՎԱՅԵՄԱ ՆԱՅ ՄԱՐԱՄԱԿԵՆ TELEVISION, RADIO, ինչպէս նաեւ երկարակաւ installation (ստանդարտ եւ խառնութեան մէջ) :

Ճոխ մթերք Télévisionի աճէնէ արդիական տեսանկերուն, մասնաւորաբար GRAMMONT ճան ձեղնանկերուն :

Վեմալում դիւրաբիւն եւ մասնաւոր գեղչ Վե - ալիքի ընթերցողներուն : Դիմել :

Պ. ԱՆՈՐԱՆԿԻ ՏՈՂԱԳԱՐԱՆԻՔԻ

Վերի Հասցէով : Le Gérant : A. NERCESSIAN Imprimerie DER AGOPIAN, 17 rue Damesme, Paris (13)

ԱԼՖՈՐԱԼԻԻ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՄԵՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՐ

Կիրակի, 30 Նոյեմբեր, մտար 15էն 24, Salle des Fêtes, Rue Voltaire

Պատուոյ նախադասութեամբ՝ R. BLEUSEի U. J. A. Promotion d'Honneurի բարձրացման առթիւ կ'ընտրուի Քառարմը JACQUES HELIANի

Հայկական ինքնուրուստակի բաժնի, Վարդիմանեան իր նուարախմբով (Փրանսական մայ - նասիւրէն) :

Հաղորդակցութիւն. — ՄԷՔրո Charenton Ecoles l'Union:

ՀԱՅԱՏԻԱ ՊԱՏԱՐԱԶ

Կիրակի 30 Նոյեմբեր, մտար 10.30ին ԳԵՐԱ - ՊԱՏԱՐԱՒ Բ. Մ. Վ. ԱՄԱՆԱՆԻ կը պատարարէ Enghienի Փրանսական St. Joseph եկեղեցին : Կը Հարաւորի Հասարակութիւն :

ԵՐԱՀԱՆԴԵՐ

ՕՐ. ՄԵՄԼ ԿԱՐԻՆ (ԻՉԲԱՄԱՅԵԱՆ)

Փետրուար 20, 1953ին : Կը խնդրուի ձգտուի ունենալ :

DRAPERIES

FOURNITURES POUR TAILLEURS

VETTER

(Ets. TERZIBACHIAN)

34, Rue Tapis-Vert, MARSEILLE

MANUFACTURE DE VETEMENTS

Hommes - Jeunes-Gens

ՅԱՏԿԱՐԵՍ ԿԸ ՅԱՆԶՆԱՐԱՐՈՒՐ : ՓԱՐԻՅ ԱՐԴՈՂ ԿԱՄ ԱՐՏԱՍԱՀԱՄԱՆԵՆ ԵԿՈՂ ՀԱՅԵՐՈՒՆ ԵԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

Կ. ԳԱՅԱԶԵԱՆ

Փարիսեան նորածնութեան մեծ վաճառ - առանք 27 Bld. des Capucines, Paris: Café de la Paixի ճիւղ գեմար : Հեռ. OPE. 80-34

MORY et Co.

3 Rue St. Vincent de Paul, Paris (10) (Service VAUQUELIN) Tél. TRU. 72-60 Poste 88 et 89, métré Poissonnière, Gare du Nord Ամէն օր, բացի կիրակիէն, 9էն 11.30 եւ 14էն 17, Զարաք 9էն 11.30

ԾՐԱՐԱՆՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՔԻ ՀԱՄԱՐ

(COLIS POSTAUX POUR L'ARMÉNIE)

Avec accusé de réception

Բոլոր ծախքերը կը վճարուին առաքման պո - ճուն, ծրարները կը յանձնուին առանց ունէ ծախ - քի կամ մեակերպութեան, ստացողին Համար :

Մ Ի Մ Ո Ւ Ն Ա Ք Ո Ր . . . Միշտ լուսադմն հաղը

Լիպային

Կրնաք ընել, համով — Հատով ու մանաւանդ... Հանիկի միջնորդարին մէջ Ելէք métré Trinité կամ Notre Dame de Lorette եւ 24, RUE ST. LAZARE

Ձեզի կը դիմարդը Լիլան (AUX LILAS) Արեւելեան հաղը շարքա եւ կիրակի գիշերները

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՎԱՐՉԱՊԵՏՐ ԳԱՅՐԻԵԻ ԱՐԱՋԱՆՈՐԴԱՐԱՆՆԵ ՄԵՋ

ԱՐԱՋԱՆՈՐԴԻ ՌԻՇԵՐԶԸ
20-ր. ՆՆՆԻՐԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ

ԽՄԻՐ՝ ինչպես հայտնում է ինքի աղբյւր, Եգիպտոսի նկարագրող Գաւիտի շուրջ Մ. Գրիգոր Լուսաւորյանի եկեղեցին էր առաջնորդարար, ինչ որին վերջոյ՝ Յուսաւորի Տաճար, ուր համընդ ար սարձաւ տը Եգիպտոսեան լսանիկի հաշտմանը զինուորներուն հետքը :

Վերջին բոլորներն կը բաղնէին ինտուստալ մանրամասնութիւնները, այս պատուական այցն - լսութեանց տարիքը :—

ԱՐԱՋԱՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ ԶԵԿՈՅՑԸ

Փոխադարձելով թեմին Առաջնորդ Գեոր. Տ. Մամբրէ Ս. Արք. Սիւրենեանի այցելութիւնը, վարչապետ ե. զինուոր ունեւոր ընդհ. հրամանատար Լեւո Մոսաւան Նեկիպ, Գրիգորի առաջում, 16 Նոյեմբեր 1952, այցնեցին Գաւիտի Մ. Գրիգոր Լուսաւորյան եկեղեցին եւ Աղբ. Առաջնորդարարին Կանոնիկ, եկեղեցին եւ պարտքը լեցունել էր Հասարակականութեան խնդիրները թաղութեանը, որ անհաղթելի կը պայտէր ձեւանում էր իրեն։ Նոյն ժամ Աղբ. Դեղատոմիկն անդամները, Գաւառու - Լեւո եւ Լուսաւորյան Աղբ. վարժարանները, աշակերտութիւնն ու տնօրէնները եւ ուսուցչական կադրեր Կարգադատութեան կը շնչէին չայ արի - Լեւո եւ արեւոյշները, օտարազգութեանը ոտի - Կանոնիկ :

Փամբ 11.30ին, իր հետեւորներով կը հասնէր Լեւո Մոսաւան Նեկիպ եւ ինքնուրոյն Աղբ. Դեղատոմիկ, այդպէսով, զլուսաւորեալ Քաղաքական Ժողովին առանձնապէս Տեղ. Բաշիկ Սո - Գրիգորի, եւ Ժողովուրդին անհաղթելի խան - ղապատեալութեան եւ ծաղիկներուն մէջ կը - ուսմանը զինկ եկեղեցւոյ դուռը, ուր զինք Կարգ - Դատար Առաջնորդ Սրբապետ շայրը, ընկալաւ - ուսմ թանձաւոյց դասնէն :

Եւ միջին գաղաղկները կը դառնէին, եկեղեցւոյ մէջ տեղի էին ունենում արդարեւ երգչախումբն եւ դրահայտական աղբյւր։ Դարցւց դուռը, զինք - վարուցեալ զարպան Գ. Ղ. Ղարաբանանի, ճեղքաւոր կերպով Կրկնէր Սուրբ յեր զեղեցիկ շարակներ, եւ թաղանթն շայր Սերբը, իսկ Սրբապետ շայր Կարգեթ Նեկիպուրի եւ Իր զաւ - ճար թանկերը, կը շարունակում եւ իմաստուն զե - կապարներ՝ վարչապետ Լեւո Մոսաւան Նեկիպի համար :

Եկեղեցական այս արարողութիւնն ետք, որն - արտաւած թաղութեան մէջին Առաջնորդ Սրբապետ շայրը իր հիւրը եւ անոր հետեւորներին առաջնորդ զինկ Աղբ. Առաջնորդարար, որուն շարժ - լիքն էին տեղի ունեցաւ ընդունութիւն։ Հիւրերը մեծարանքեց օտարազգի եւ անուշեղ խնամքով :

Այս պատուականութեան ընթացքին Ս. շայրը վարչապետ Լեւո Մոսաւան Նեկիպի ճեղքաւորութիւնը Գր. Դեղատոմիկն անդամները եւ Բաշակայնից դուռը։ Գաւառու եւ Լուսաւորյան Աղբ. վարժարանները երկու փոքրիկ աշակերտներով զեղեցիկ կերպով արտասանութեան արարելիք ուղեւորներ եւ ներկայացուցիչ երկու շնորհ ծաղիկներուն մեծ - ծանուն զինքին :

ՍՐԲ. շայրը Կարգաթ Նեկիպին շնորհակալու - Թեան եւ մարտնչի զեղեցիկ ուղեւորն, որ թա - ղանց ընդմիջուեցաւ ներկայներու խաղաղաստ թա - փաւորութիւններով :

ԱՐԱՋԱՆՈՐԴԻ ՌԻՇԵՐԶԸ

— Սրբին զօրավար, հանուցե ունիմ եւ իմ Ժողովուրդի անունով ձեռ նկարագրելուն մեր եւ թաղական շնորհակալութիւնները, որ մեզից յատուկ բարեկամը, պատու ըրէր այսօր այցն - լելու նաեւ մեր եկեղեցին եւ մեր պատրիարքա - րանը եւ անսահման խնդութեան լեցունցիք մեր հողերին :

Անկեղծօրէն կը սրբեցնէ ձեզ, սրբին զօրա - վար, վառագի դուր ետք այն զիտու հոգին, որ մայր սուրբ եւ թիւ թուր առաջնորդներն, որ - լուր անհրաժեշտութեան եւ թլուստեցում, թէ հե - ղանք է արդարութեան եւ ազատութեան փառք եւ դուք, անհրաժեշտներ եւ առաջնորդներ, դուք ալ պիտի ապրէր իրեն մայրը եւ Խառնող շնորհա - րութիւններն դուք ալ մեր արարող թանկերը պիտի ունենալ կեանքի մէջ :

Ձեզ կը սրբեցնէ անսահման սիրով, սրբին զօ - րավար, վառագի դուր՝ ճարտարապետ հայրենակա - ռուհի մը, ուղեւոր եւ իր հայրենիք, մեր անհատ - սրբին պատմական Նեկիպուրի եւ ինկուստիկ աղ - ձեւ ու ինչպէս Ժողովուրդը իր արժանի տեղն ու - նենայ ապրող ապրելուն եւ Ժողովուրդներուն շար - բին մէջ :

Կը սրբեցնէ ձեզ, սրբին զօրավար, վառագի մեղք, սրբին շայր Ժողովուրդը, զարեւոր տա - րապետ եւ նահատակութիւն հայրենիքի եւ աղա - ստութեան համար, եւ ձեռքը, օրհնակ ձեռքը՝ որ

կը բարձրանայ այսօր ինկուստիկ հայրենիքին արժանալիկն ապտուութեան համար, եւ մայրը՝ որ կը ճնչէ այսօր այնքան տեղիք, մեղաւորներուն եւ անհրաժեշտներուն իրաւունք պաշտպանութեան համար ուղարկութեան եւ իրախաղաղութեան արցունքները կը խնկ մեր աշխարհէ։ Հայրենիք եւ ազատութեան համար պայքարողները միայն կը զգան ու կրնան թաղ արժանալիքն զնախանի արժե - քն այն հայապաղ զորքին, որուն անհմանորոշմա - րը ետք դուք, սրբին զօրավար :

Եւ, սրբին զօրավար, շարժէ չէ առ հաստ - րակ աճելուն հանդէպ եւ այդ իսկ պատմական Աստուած ձեզի հետ պիտի ըլլայ միշտ եւ ձեր ա - ռաջնորդը պիտի ըլլայ կեանքի մէջ :

Եւ Եթէ Աստուած է ձեր առաջնորդը, ուրեմն լուսաւոր եւ ձեր ճանապարհները, եւ ձեր պայքա - րը անհաղթան պիտի պատկուի յաղորութեան եւ յաղթանակով :

Իմ եւ իմ Ժողովուրդի արժեքները միշտ զօ - րավոր պիտի կանգնեն ձեզի սրբին զօրավար, եւ ձեր աճելուն անկեղծ մարտնչները մեր հետ պիտի ըլլան միշտ, անհման զօրավար, աղբյւրներ եւ մարտնչներ մեր արդը հայրենասէրներ եւ Ժա - դովուրդատէր ծրագրներուն յաղորութեան հա - մարտնչներով :

Աստուած թիւ զապալատելի մեր Թանկալին կեանքին օրերը, վառագի իր ներկայութիւնը, մեր կեանքը սուրբ էր մեր օրհնութիւն մը պիտի ըլլան Նեկիպուրի, Եգիպտոսի Ժողովուրդին եւ մեր ա - մէնուն համար :

Ձեռ ներկայութիւնը չէ, մեր Գաւառարարա - յին մէջ այսօր, անսահման խնդութեանը կը լուր մեր սիրուեր այս պաշտու եւ զեզ չանկողնէն սիրող այդ սիրելուն, որ կը զուարթ յորդանու հե - ղերովով մը հետեւան անկեղծ մարտնչները :

Ապրիլ, լաւ ապրի Նեկիպուրի մեծ զաւարի Լեւո Մոսաւան Նեկիպ, ապրին իր ապին զոքո - ւցիները եւ ներկայութիւն զաւարի թանկերը :

Պ. Գովհանէի Գրիգորիան կարգապ այս ուղե - ճին արարելիք Թարգմանութիւնը, որուն ի պա - տասխան Լեւո Մոսաւան Նեկիպ, խորապէս զորո - լուած, արտասանուեցաւ հետեւեալ կերպով :—

ՎԱՐՉԱՊԵՏՐԱՆԻ ՌԻՇԵՐԶԸ

— Եւ ընթանի մը, որ այսօր Կալցելիմ ձեզի, եւ կը յուսամ իրենք զայն յառաջիկային։ Կը բա - ճար, որ միշտ անգիւր միայն, որոշհետեւ, մեր նպատակն է պայտէրել բարեկեցութիւն եւ երջա - կութիւն հայրենիքին թուր զաւակներուն համար, իսկ իրենք որ պատկանին անորը։ Ներկայումս հանգչանք էք իրական մոլորանքութիւն, ալ իր գուռները միշտ լաւ բաշքն եւ իր ծոցին մէջ ըն - դուած է անկողնի թուր օտարաւար տարրեր՝ առանց կրեւորանի նախադասարարի :

Եւ Կը շարժումը հիմնուած է միտքին նշա - նարանին վրայ եւ կանգնուած այն նման նախապա - շարումը։ Թուր անեղք, որ դիտուածներ կերպով իր առաւանջներ, թէ պատասխանութեան շարժումը զեկապարտած է մոլորանքութեան զգուշանալ - լով, կ'ընեն առիւթ, արդեպի կանաւ ներշնչել եւ անհրաժեշտութեան ստանալի հայրենիքի գաղա - կներուն մէջին։ Կը ստանալենիմ ձեզ, Նեկիպուր Կը փախկի թուրին բարօրութիւնը :

Յետոյ արքայաւ շայրը, ի նպատակ հայման - ղանութեան եւ հայրենիքի համար նահատակութե - րուն արեւորեալ, Լեւո Մոսաւան Նեկիպ յաճեցն 100 ոսկիները արդար չէր մը (տեղական թիւթերը) սխալմամբ այս դուռաբող նշանակած էին 1000. ՎՅ.) :

Եւ հանդիսականներու կեցցելներուն եւ խան - դապատեան նպատակաւ յիշեններուն մէջ, Ե - կապարտ մեծանուն վարչապետ - զօրավարը իր հետեւորներով առաջնորդուեցաւ դէպի Սաւա - նորարարին արտաքին դուռը :

Գաւառի մէջ խոնարմ Ժողովուրդն արեւ - ղայկ ցոյցները եւ կեցցելները Կոլոնէր Նեկիպ - տոսի իմաստուն ղեկավար, մինչ վարչապետը կը զեկեր Գրիգորիներ, կը սրբէր եւ կը համբուրէր զանոնք շայրու հօք մը սիրով եւ զարգանքով կը անեղ զիմապութեան իր արարողքը իրեն ծա - տառուցաւ, յուսմանեկներով։ Ժողովուրդին համարակից եւ սիրով արտասանութեան եւ ծա - փարու մէջին Առաջնորդ Սրբապետ եւ Աղբ. Դեղ - լատմիկն անդամները առաջնորդեցին իրենց մեծանուն հիւրը դէպի արարողին դուռը, որ ին - յապարտ անեղեկ առաջ վարչապետը իր զիմապի վերջոյց ապագ մը կան շնորհակալութեան յայտ - նելով իրեն եղած փառաւոր ընդունելութեան հա - մար եւ թաւ։ Վերադա մայր մեր եկեղեցին եւ ա - ռախարութեան իր մեկնիմ մեր պատրիարքարանէն եւ մեկնեց, եւ ինչ Ժողովուրդը կը շարունակէր ծաղախարի եւ կեցցել։ Եկեցին Նեկիպուր իմա - տուն վարչապետը եւ արի զօրավարը՝ Լեւո Մո - սաւան Նեկիպ :

ԽՄԻՐ.— Յաղորդով վարչապետը Կալցելի Յուսաւորի Տաճար եւ Երեւանի կ'ըլլայ համբարին :

ԹՈՒՆԻՍԻՅԻ աղաջակական վարչապետներ 60 հո - ղի աշտարեցան հեռուար մայրը :

Արշակ Զօպանեան Պիկուրի մեջ

ՊԵՏՐՈՒՄ, 20 Նոյեմբեր (Բաւա)։— Մեկ ա - միւս առիթ է, որ մեր մէջ կը դառնի չայ զրա - դանսերու նահապարհ, Արշակ Զօպանեան Հիւր - Ե Անթիլիասի կաթողիկոսարանին եւ հոն այս կը բանի։ Կը նշանակէ՝ կեանք է Միաբանութեան հր - արարչութիւնը։ Իսկ հարաւոր եղանակ է՝ զարգէտի ներկա - լութեան իսկ տոնակատարութեւ արար զաւակի վա - տակին 65ամեայ յոյրենեան (Ի բաղախարութեան աղաւթ մը տունուած է աղբն)։

Զօպանեանի ժամանակը հարգողներու մի - այն ուսմկարներու զարթոյնը թիւթին կողմէ։ Միւս թիւթները ետը իմացան։ Ոչ իսկ Անթիլի - աս յայտարար անեղեկ պահեց Պէյրութի չայ դրա - կան յղանակները։ Հնայիրի զրաւակ շարքաւ շ - Թիւթին արդարեւ ձագիկներ թիւթիկան այս առա - շարութիւնը։ Եւ զնակ տաւու ժամանակաւ, որ շարի լուսնին զարթոյնը զարթոյն իմաստուն Ե ընկերը Զօպանեանի ժամանակը։ Եթէ կ'ըլլայ ձագա - ղային գոյն գոյն այս յոյրենիքին, զարգէտի անունին զնակ պիտի շարունակ կուսակցականի պիտակը։ Այս դիտարկութեան վրայ ալ ուսմկարներ թիւթը զրաւասացու եւ արեւեակն զարգէտը կուսակցա - րան։ Արշակ կամ Պ. Արշակ Զօպանեան :

Միւրը, սակայն, ուսմկարներ թիւթին չէ միայն ինքը, յոյրենիքն ալ չըրքաւ իր կուսակ - ցականի, առիթ ճիշդ խաղաղասպանական շա - րիկը ձեզ Պէյրութի մարտանուն մէջ եւ ապա ոտը կային Անթիլիասին ներս։ Նախապարտաւանակն Կաթողիկոսարանը յաղաղաստուն տառիկի մը ըն - քանցիկ, Զօպանեան, ի ներկայութեան իշտակ - ցական ընկերներն սկսաւ փելը Նախակցութեան լուսն։ Վերադառնի ղեմ (Զօպանեանի զարգալական յառաջան ծաղիկները ընդառնող իմ արարա - րաններն շարքն էր հրապարակութեան առիթն)։

Եւ այսպէս, յոյրենիքն կաթողիկոսութիւնը, առիթ ձեզ օրի զրաւեցաւ ձագից հիւրերու վրայ։ Անթիլիասի Միաբանութիւնը, օտարուրով Զօ - պանեանի նեկիպութիւնն, նախ քան յոյրենիք - կան ըսեմ անդէպ կաթողիկոսութեւ, ձեռնարկեց հար մը հրապարակալի զապալատութեան շարք։ Անթիլիասի մէջ, երկրորդը՝ օտար ունկեղ - ներուն համար եւ Գրիգորի ինքուրով լիբանան - Ե անհաւերի մը (Cénacle Libanais) արեւին մէջ։

Երրորդ մը՝ Պէյրութի զարգալական հայրութեան համար՝ բողոքականներու Ժողովարարութեան մէջ։ Եւ վերջապէս ըսեմ յոյրենիքան հանդէպ, որ տեղի ունեցան Նոյեմբեր 16ին։ Պէյրութ Ե ըսեմ, որ թուր Նախակցութեանն ալ ներկայ եղաւ։ Ձեռ թուրով - Թիւթն մը Ժողովուրդը զապալակեց իր յաղաղեց - րարապատասխ զարգէտին հանդէպ։

Պէյրութ Ե սակայն ցաւով յայտնեմ յայտնեմ, թէ զապալատութիւններ կատարեալ ծախարար։ Ինչ - քա եղան եւ զգոյն ձեզին ընդհանրապէս թուր ուն - կեղներին։ Սակայն զապալատութեան, Զօպան - Ե Եւ, ընդ արդատ գտաւ։ Ե մէջն այլոց եւ Իր կանգնելու ու դորմին փառաւորները ընկուր ըստ օրհանգիսան, մէկն մէկն թուրով օտարներն ստորացն զնահատակները։ շայր ունկեղներուն յաղաղաստուն երկրորդ զապալատութեան թուր դուր - ցական պարզ զարթոյնեց մեր իր զի պիտու ու - ղիտաց կամ զարգացները։ Ցարդակի եւ միտքի - կան, իրեն նախապարքեց չայ զրաւակութեան պատմութեան։

Մեծադու Վերաբողք մը, սակայն, Գրիգորն - ըն լիբուրով, օտար աղուր մը մէջ եւ օտարին - քա համար կաթողիկոսարան զեմփրանքը։ Ինչ - քա լաւ ընտանած էր եւ կ'ընար թուր առաւար - Ե թիւն ձեզ, Եթէ նեկիպները չենակաւ — մեր - լուծական ձեւով։ Անախորդ աղբյւր թիւն մը դու - ճեց, սակայն, երբ Զօպանեան, ունկեղները դը - րան զարգալական աշակերտներն տեղ եւ շայրը ծաղիկներ ծաղալարական զարգալակութեան թեւան նպատակն լուր խաղաղաստ անցներն եւ ա - նուններն լուր ու առաջին յիշատակութիւնները մի - այն ընկելով։ Միառանգ որ ժամանակաբանական կայ ալ չէր պահեր երեւմեւ եւ դարձ զար Կոստան - Ե եւ եւ առաջ Կիւթար, դէպքերու եւ դէմ - քաներն ամառը զապալատութեան մը։ շայր ունկը - Ե իրենիւ համար լաւ օտարաբանութեան լուր երկր - տանները։ Մեր շարիկին պատմութեան թիւ թէ լաւ ծախս թուրներն անգամ զարգանք, որ վե - րաբար հայ զարգէտ մը, այսպէս արարական — վարժարանական ձեւով իր խոյն՝ թուրանակա - րութեան այնքան հարուստ նիւթ մը լուր։

Բարեկատարաւ կըր արտիկ արդարացու։ — մը։ Այսպէս Ոչ ձագալարեց պիտի մար անա - ցարտի օտարներն համար։ Ու դարձեալ, բարե - կատարաւ, մեծ թիւ մը չէին կաթող օտար ուն - կեղներէն եւ ստահ, առիթ յայն երեւ յորբը - ղով ձեռուած էր շայրով։ Այսպաւ, նախապա - ցարտ պիտի դարձար առիթ լաւ յղանակներն օտարականութեան, Պէյրութի մէջ։

Ամեն պարտաւոր տակ, յոյրենիքան հանդէ - սին ներսն ունկեղներին համարեալ եկաւ հա - տաւուն թէ չայ Ժողովուրդը, իր թուր խանկով ու հոտաներով, ինչն զնահատեալ վառապարտ

ՌՈՒՐԵՆԸ

Այսօր, 27 Նոյեմբեր, առաջին տարեկիցն է ողբացելով Ռուբինի մահուն։

Երկու օր ետքն էլ, Նոյ. 29ին, Լեւոն Եանթըր պիտի կորսնցնէ ինքն։

Տախախտ երկար պիտի դուրս այս անփութաւորի նկրտածներու մասին, որոնց համարեւոր անդամ արտառու կ'աղօք, եթէ միայն վերջին տարեկանը հաշուենք...

Պատահար կ'արձանագրենք շարք մը ծառիք անուններ — Վարանդիան, Անդրանիկ, Սեդրակ, Ջանաշյան, Խաչիսեան, Ա. Համբարձում, Գիւրգիսեան, Օհանջանեան, Աղբալեան, Բժ. Տէր Գաբրիել, Լ. Նազարեան, Գ. Խիւլեան։

Ամէն մէկը օտուած՝ թաղմանը անկէ արժանի էր։ Իւրաքանչիւրը կը արկէր զամառ՝ թաղմանը տապալակներու մէջ։ Մարտական յիշատակներն էին մինչեւ մատաղսր մատակը։

Ամէն ինչ զի ինքնութեանն էր մեր մէջ։ Ի՞ տակաւին։

Ո՞վ որ հանրութեան ծառայելու կամք, պաշտօնական կրթութիւն, կամքը նկատուած ինքնակրօնար։

Աղիւր օրերն մը կը թելագրէր որ իւրաքան — չիւր է խաբէրի տասնամյակուհի, զոհացնելու համար օրուան պահանջները։

Այս տրամադրանքներն ամէնէն յայտնա — Շաւրիան պարագայ կը ներկայացնէ Ռուբին Տէր Միշտան։

Բոլորուոր ընտանիքի դուստր, ուսում մ'իտա — համարէր ամէն միայնք եւ ապագայ, ինչ քարձա — շարու համար։

Նախկին օրէն իսկ, իր փայ խորագրէն ապշո — յիւր ժամանակը, զոր փարպիկ դրնէր իր հա — րադէր իր Յուլիանի մէջ։

Իր դասնայ հասարակ դիմորդ, զինքն եւ ինքնին փութադրելով ստէր սար։ Ձիւն - ձմրան կռիւ հրապէշ արեւելու սաղէ։

Ի ինչ ուշիկ եւ աշխոյշ, յուսով աշի կը դար — չէ իրեն տառապանքը ուսով եւ զինքով։

Տարեկին ետք, Մոս. Սահմանադրութեան շրջ — անին, թաղային խորհուրդներն կը ցուցնէ իւր — բն. թաղայական միայն։

Նոյն յառաւիթներն չէր ամէն ինչիւր քիւրքու — ցան, համարեւոր էին Հայաստանի հանրապետու — թեան շրջանի եւ տարադրութեան մէջ, երբ կը դարձնէ իրեն անդամ է. Յ. Մարտիկանի գե — րադէրն ամառին։ Եւ իրեն նախարար։

Այն ետք թաղայական ձեռնարկ մը, ուր Ռու — բին տիրական զեր մը կատարած շրջալ, իր արտ — աստու թեան եւ հմտութեան։

Պիտակաւ միայն կը անդգոք տրամաբանու — թիւն էին որ կը դարձնէին իր մէջ, որեւէ հաջող լուծման ամեն։

Այն օրերն չափ խորագրէն ուսումնասիրած կը Հայաստանի եւ հանրեան երկիրներու աշխարհա — դրութիւնը։ Բազմազանեան մինչեւ. առաջակներ։ Տնտեսական մէջին. քաղաքական։

Գանձապահ մենագրութիւններ են իր ուսում — քաղաքականութիւնը։ Վաղորդականի, ծարրեթ, Բազմազանի եւ Կոլլեկտիւն Հայաստանի մասին։

Իր մէջ հասարակ, շէշաբաստան Միջ - ցամա — ջային ուղիներու փայլ մը որ Հրատարակուեցաւ 1948ին, առաջին ձեռնարկն է իր տեսակին մէջ։

Անշուշտ անոր լրացուցիչ մասը կը կազմէ « Կիւրիկան », որ կը ծառայ ձեռագիր։

Այս օրոյրը, իր անմահ ձեռնարկներն, կը կար — մէն գունահարու որ կը կրնայ ամբողջ սերունդներ թրծել։ Այն միայն իրեն ներկայացնէ, այլ եւ իր — եւնի պատրաստ պայտը։ Մատչելի՝ բարկին հա — մար։ Առանց դատական խորհուրդ։

Որով փոքրէ կ'անցնէ թէ Ռուբինն այ օր մը պիտի դառնայ առաջակարգ հնչիւնի, — ինք որ յայտն կը հնչուի « զորութեան », իրեն, այս — տասնամյակու շարք մը շարքերուն...

Ինչպէս թաղայական կիսմերի մէջ, այս նա — կատին փայլ եւ մնաց խորհուրդներ։ Իր մտածու — ձեանով, ինքուով եւ տառապանքներ։

Իր յուշերուն եւ միջոցաւորներուն մէջ պատ — հերներ, էին կամ որովք առին պիտի խոնարհող վաւերական գրագիտ մը։

ՈՐԵՆԱՆԱՆ ՌՈՒՐԵՆ ԵՐ ՄԻՍԱԿԻԱՆ

միջին մահաւան Ա. տարիկին է այսօր, 27 Նոյ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՆՆՈՒՆԱՆ ՄԵՐԱՎԵՐՆԵՐ

Զօրութեան լայն լից. կատարելով պարտու — ցան։ Առաջինը, երկու տարեկին կը դառնէ Միշտ — անը Նահապետիկը։ Նախադասական արժուր։ Երկ — րուցիւր, Տաւաճար, զաւուր իր նահանգը եւ թա — ղայական զորքերով չորսին։

Կատարել պայտը մըն (ո, որ տեղի ունեցաւ։ Ետաւ մանր մեղադր. շնոր կարն երկու կողմէն։

Հանձնախմբակները ամէն անգամուս կրն — ւոյթի, սմէն օր թաղման թեան աստատարանաւոր — ւոյթի կողմէն զինային կատարելութիւնը։

— Եթէ Կարմիրները կը վստահ պիտանան պատշաճանութիւններն ենք, յանձնարք թրուածին է։ Եթէ ապագան իջնէ, եւ ստանձնարակ կատարակ — ւորներն կան Ռուբինի թիւն մէջ, մեղադրող օրուան կատարելութիւնն է։ Եթէ պատերազմ կայ Գ — րէպի մէջ, կը շահանի թէ արտադին նախարար անձնարակ է...

Ինչ ուղիք ինչ, ինչ...

Ինչ անհատներ յառաջադրուելն թէ հակառ — կերները ստան իր խումբ, իրենց առաջնորդները կը պատկանէին շէնի դուրս յետադիմականներու պատկանութեան։ Որով ծաղիւր ու թաղայ — տնտեսական ուղիքն չանին։ Երբ անոնք դրոյի դուրս անցնին, պիտի պայքի երրորդ ալ — խաւարական պատերազմ մը...

Ռամկավար թիւնածին քուէարկութեան ար — դիւնը հաւիտ լամբ էր, որ կը լեռն շորհաւոր — րութիւնը։ Հաւաքել, թաղական զորակներն ու յետոյ յայտարարել։

— Այլընտրանք մեծ պիտուութեան մըն է։ Ենթակա ընտանական պայտերին մէջ, կարու լամբ — անցնելու ու ամէնէն հակառակորդ մը։ Գիտում որ իր ալ ուսումնական լայն տարածութիւն պիտի առաջնորդէ մեծ յառաջիկայ չորս տարեկներուն։ Հիմա պիտի է խոսքանք մը չորսերէ։ Այն իսկալ, որ մեծ դրոյրը եր մեղանք, անիւն մեծ է զան այն կիսեր, որ մեկ կը բաժնէր...

Զօրավար Այլընտրանք պատասխանէ կատ — արկին։

— Ենթահակարկութիւն՝ մեծ յարգալիք ու մի — անմահ մայրականութեան համար...

Երկուսն այլ եղան արտառական մրցակիցներ ու, արեւը ծագաւ, մտադրեալ թուր քիւրքի՝ յանուն հայրենիքին զերտարէն յանգնում։

Մեկը ինչ պիտի թելենք։

Տ. ուրիւր պատարանիւր ստան կը տեսնէ...

ԵՆԻՈՐԱՆԱՆ

ՅԲԱՆԱՍԻՆ
ՆԵՐՔԻՆԸ ՀՈԳԵՐԸ

ԲՈՒՆԸ ՏՈՅՑ ՄԸ ԱՅՐ. ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԵՐ

Երեքշաբթի օր բուն տեսարաններ պարզուե — ցան Այլ. Ժողովին մէջ, ընդհ. ներման օրին — քին զինահանութեան արժիւն։

Օրինապիւր օրէն պիտի օգտուին 23.000 զոր — քանակները, եւ զուէրակուի յորտան առ յորտան, ձախերու ընդդիմութեան հանդիմելով։

Երեքշաբթի օր անկողնիներու արժիւն մէջ ընդդիմութեան էին խումբ մը Դիմադրականներ, եւ երկու միջադէպեր պատահեցան։ Դադարի պը — հուն, երբ երեսփոխանները զուրս կ'ելլէին, Գի — մադակներուն պիտան թողացնել Անճախակցեն — քու երդը ։ Եւ Վարսէնիզըր։ Գահին մը համայն ։ Ծավար երեսփոխաններ ծախսահարցին, « Կեցցէ Դիմադրական ձախարէն եւ անկիցին գործակից — ներքն ազալակելով ։

Երկրորդ միջադէպ ծագեցաւ կէս օրէն ետք, երբ խախտուր երեսփոխան մը, Սեւ, բողբոջ այս ցուցին դէմ, ճանթոյալարիւն գտնելով։

Իր կիսթեանց յայտն, եթէ ամէն մէկն իր բարեկամները հրաւիրէ, անմահական դպրոցով — ներ յայտնելու համար։ Եւ այ կրնամ հարկւր հոգի թրկել որովք վերջինի շահան ասացած են։

Համալսարան երեսփոխան մը սկսաւ ինչալ — րացալանելով — Այս, կրնար միայն ճշդալ — պատեն (զորանից) թերել։

Որեւէ համալսարան երեսփոխան մը, Բան — ֆէն, անկի ծառ յառաջները արձակէ։

— Օրինապիւր թեմաբան անկիւնի է վեր զարդելի եւ նոյնալի կարգ մը զիւրք, Գ. Սեւ։ Երբ արեւելի կը աստալկին շարալար, զուրք Եուրպիւր արժանի մէջ թախալանով դարձնուր։

Միւրէ կարմիրները կը ծախսահարցին, նախա — դաւ Խոսի կարգի հարկերը Բանֆէլը։ Զօր. տը Կուրի կատարելութեան վարդ անհատական անար — արած երեսփոխանը, որ իր դերութեան ընկերն Ե — դաւն է։ Նախալարք բողբոջ նաեւ աստուան ցր — ցուրուն դէմ, դիտել տալով թէ կը հակասին խոր — քանարին արտառութեան։ Այլ պահուն զարմանք միջադէպ մը ծագեցաւ. ծաղալուցն ձախին մը ծա — րայական լիցն ինչէ։

Կրնան երեսփոխան մը ան — ճիւ մասին, ինչպիսի Մարթի — Թիւրին։ Եւ համալսարան տիկին մը անկիւնի կրնայ Կուր — ան երեսփոխանն ալ իր կարկին պիտի խօսք մը ուղղէ։

Նախկին վարչապետ Ժոսէ Գիւնոսը առ — լելով, բողբոջ այն բողբ. արտալարութեանց զէ ստան թանթիկն Կատարականներ։ Այս ալ — թիւ կարողաց հետեւելու խոսքեր։ Aspects de la France թիւքին 1952 Նոյեմբեր 14-ի թիւէն։

Ետեւան մը ծաղիւր պիտի չմտաբանուի։ Եւ անոր որ պիտի վաւերացնեն զան, մեծ կողմէ պիտի անտրուելին, պիտի խոսքանքներն, պատեն — լով որ զինահանութեան։

— Օրինապիւր երկու առաջին յորտանները ներսով կը շնորհեն անոնք որ հինգ տարի կամ պակաս լամտարկութեան են 200.000 ֆրանք կամ պակաս առաւարից որ դատաւարանն են կամ ու — լով պատիւով լրացած է 1952 Նոյեմբեր 15ին։ Նե — րաւարտ, իր զրկուին անոնք որ պատենութեան, բո — շարալար, մասնութիւն կատարած են կամ իրենց դրու թիւներով եւ արարելով պիտակցորէն շարալարին, արարի, մասնուն ենթարկած են թաղաքայիններ։

— Վարչապետը նոր օրը նոր յատրութիւն մը չափուի, երբ կը պատարաստուի զարմայական տարւո։ Այլ. Ժողովը 289-ի դէմ 318 ձայնով քու — արկեց կատարարութեան առաջարկը՝ օրակարգի խնդիրներու քննութեան մասին։

(Լուրիւր շարտեակութիւնը կարդալ Գ. էր)

ԸՆԿ. Ս. ՎԱՐՏԱՆԱՆ ԱՅՔԻ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԵԱՆ
ԵՆԻՈՐԱՆԱՆ

« Հայրենիք »-ի վերջին թիւերն կ'իմանանք թէ ընկեր Սիմոն Վարժան աշխարհ միջադէպ — ան զորքերական մը ենթարկուած է իւր Եւրոպ — անի զարմանալուն մը մէջ, Հոկտ. 27ին։ Գործ — արկութիւնը յաջողական կատարած է աշի փր — քանք տարը։ Gerold B. Kara (Պիւն Գաւաթէօղլան)։

Նախք Գաւաթան արգէն կայմ է հրապարակուեցաւ։

Երեսփոխար պիտարդը, որ գաւառի է ող — րացալի ընկեր Բժ. Միշտին Գաւաթէօղլանին, մեծ ծախսով տրամադած է իւր Եւրոպ մէջ եւ մտառ — քուրք պիտի զայ, առանձնաբարկան պտուր մը կատարուի համար։

— Գաւաթայ շէշալիւնէն կ'իմանանք թէ ըն — կեր Տիւրան Գաւաթան (Տէթրոյիթ), ծախսար — անաւարացած ըլլալով, հրապարակեց փութարք — ուսած է։

սեղը պարսպի է. հետեւաբար կրնանք մեր մէջէն մէկը հիշատակել: Երբ նախնարեցինք բուրբ առ ժողովին մասը, ճարտարագիտք պատեցին. բուրբ պատկերներն եւ ձեռնուղան վերադարձան: Ըստ ըստանք, մէկը պարսպի անկողնին մէջ, միւսը արտադրական վրանի մը վրայ, եւ ալ զանախ տարածուած վրանի մը վրայ երկուսն էլ:

Հարմարակն պարսպին իմ եւս: Մինչ մեզ ստիպուած կը ընտալային տախտակներուն վրայ, բոլոր կը ընկաւ: Քէ վանի ճարտարագիտքին տակը կը աշ չենքի, եւ մեզ հիշատակելու. չափ տնկողին կը դառնար իր առնել:

(Շար.)

Ընդհատարիւն Լինասուսի մէջ

« Տէղի Մէլ » կը գրէ Քէ Մթաքաճմ հասած լուրերը. համաժամ, ազգ. պաշտպանութեան նախարարը, ռուս մտաւոր Ռուսիայից, որ վեր - վերս փոխ - վարչապետ ինքնակուեցաւ, շարժման մէջ դրած է քանակը, խորատուին համար ին - հատապի գործադան չլինաներու մէջ ծաղած ըմ - բոստաններն:

Մամանաբ դորմանտը դրուած էր ուսն ապա - ներու հրամանատարութեան տակ, արհաւիրու հա - մար ապագոյութեան պահանջներուն եւ սահմանա - պահ գործին, որպէսզի հետապնդեն « Բողոքողի » թշնամիները (այսպէս կը կոչուէ լինասուսի ընտանիքները) — Դիմադրական: Ապագոյութեան տեսչութիւնը եւ սահմանապահ ուժերը միասին ունին հարկեր հազար վիտուր: Երկուսն էլ մէլ ալ բարձրագոյնական պահանջն շարունակ Թուսերն է: Զինուորներէն անոնք որ կարեւոր ծառայութիւն - ներ կը մատուցանեն Բալուսթեան շքանակ պիտի ստանան:

Վաւերական տեղեկութեան համաձայն, ե - բնէ սեռակ ընտանիքներ կան. 1. Անոնք որ կը դարձնեն անտառային կամ լեռնային շրջաններու մէջ, զերեկ պահուելով եւ դէպքեր մէջտեղ ելն - ըլլով: 2. Անոնք որ կը դարձնեն քաղաքներու մէջ եւ երկաթուղիներու վրայ, մասնաւորապէս ուսու - պաշտպաններու դէմ: 3. « Քիթիներ » որոնք ծաղրելի կը դարձնեն համաժամային զանա - նապան ձեւերով:

ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՊԱՐԱՍՏԵՐԻ կը հետադին Քէ անդրադարձները վերահաստատուէ: Վարչապետը խոստացաւ. Կուսակցութիւնը բարենորոգումները — տարբերութիւնները, մէկ ուսում համալսարանական ու - սանդղակներու, բնական օրէնք բարեփոխում եւ ՌԱՍԱՆՈՒՆԻՐՈՒ ԴԱՍԱՆՈՒՆԻՐԸ, որ տեղի պի - տի ունենար այսօր, հինգ օրքով, յետագոյնցաւ: Կըրեւանի նախարարը խոստացած է զոսացում տալու կողք մը պահանջներու:

ԵՆԻՊՏՈՍՈՒ պատուաւորութիւնը դեր մը ուղ - ղելով Ազգագիտական, անգամ մը եւս յիշեցուց Քէ Մէլին Արեւելիք խաղաղութիւնը կարծում ունի արաբ աշխարհներէն: Հարցին կարողանալէն: Պատուաւորութիւնը դիմել կուտայ Քէ Հրեանե, ուսնական Նեղաղթիք երկու հետեւաները պի - տի ունենալ: — Խախտիլը արաբ աշխարհներու վերադարձը եւ զարկ տալ Իսրայէլի նաւարման:

ՍՈՒՐԻՈՆ նոր նախարարն որ ունի 890 հրե - ղներ երկրայիններն եւ որ Իսրայէլ քարիդը կը փոխադրէ Միջերկրական Փանիս նաւահանգիս - տը, պաշտպանապէս քաղաքակ. առիթ օր: Այս առ - թիւ Իսրայէլ քարիդի ընկերութեան նախարարը, ծախսելով Բրիտանի (Մարիտիլ), յայտարարեց թէ ընկերութեան 50,000 ֆրանկ կը արտադրէ մարդատարական գործիքներ. համար եւ թէ արտա - ետուութի ինքզայն է բուժարան մը շինելու Փանիս - օր մէջ իրեն նուէր:

ՓՈՒՄ ՓՈՂՈՑԻ ԿԵՍԹԱՓՈՒՆԻ 14 ամբաս - տանականերուն Հարցաքննութիւնը վերջացաւ: Վերջին նիստին մէջ նախարարը յիշեցուց թէ ինչ - պէս պղակաւարտուեցան 42 հարկանականներ 1944 Ոոտտան 16ին: (Եօթը հոգի) 13 ընտ. փողոցին մէջ, 34 հոգի: Պատ. ար Պաշտպան, վերջինն ալ, քիթի Պաշտ. փոփոխ փողոցին մէջ: Ամբաստանները տեղե յալ կ'ուրանան:

ՄիԱՆՈՒՄ մաքսանկողութեան միջազգային կողմակիցութիւնը մը երեւան հանուեցաւ: Մի - չեքիտականի արհեստի վրայ: Հոկտ. 10ին բոլ. — իւստ էր Հայաստանի նաւ մը, կըր 27 թոն ա - մերիկանի միջախուր կը փոխադրէ (Թանճէրի եւ Բարսիսի մէջ): Եոյ: 5ին շորս անդլապի նա - տատարի ձերբակալուելով, խոտափոխանցեց մը մաքսանկողութիւն կը կոտարէին Ամերիկացիք մը սպառնալիքներուն տակ: Եոյ: 17ին ուրիշ ձերբա - կալութիւններ կոտարուեցան Կոնի եւ Ամերիկի մէջ, եւ աւարտ քանակութեամբ միասնորոշ րոր - նուեցաւ: Մասնակցութիւններ, Քէ Ֆրանս 60 միլիար ֆրանք կը կործնէ այս մաքսանկող - ութեան հետեւանով:

ՀԱՄԱԲՈՒՄ ՀԱՐԳՈՒՆԵԱՒ ԸՆԿԵՐՆԵՐՈՒ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ

Ողբացեալ ընկեր - ՌՈՒՐԵՆ ՏԵՐ ՄԵՐԱՆԵԱՆԻ մահուան առաջին տարեկիցին առթիւ Պէլլիէ 2 - Թ. Դ. Ռոտտոմ խումբը կազմակերպած է այց մը: Péro Lachaiseի զերեկանները, այս կեր. մա - մը ճիշդ 3ին: Այս առթիւ պիտի այցելեն նաեւ Ա - խարանանի, Խալիսանի, Անդրանիկի զերեկո - սանները:

Այցերի մէջէն վերջ մամը 4—6, մասնաւոր Հա - տարայի Le Khidve սքանալիքն արահին մէջ, 9 Place Gambetta, métro Péro Lachaise:

Հատարայի ընթացիկ յարգանքի խօսք՝ ող - բացալ ընկերները մտային:

Սիրով կը հրաւիրուին Փարիզի եւ շրջանի ընկերներն ու համակիցները:

Մայիսեալ մտախնայութիւն:

Հատարայի Gambettaի մեծ դրան առեւ:

ՅԱՍԱՆԻՆԻ ԵՒ ՀԱՅ-ԲՈՒՄԻ ՀԱՄԱՐ

Շնորհակալութիւն տալուց Գ. Տիւտիք - ձեանէ (Բոյոյս) Հաղարական քաղաք ՅԱՍԱՆԻՐԻ եւ Հայ — Բոյոյսի տարածման համար:

ՀՈՂԵՀԱՆԳՐՈՒՄ

Տիկին Աննի Մարտիան կը ծանուցանէ թէ այս կիրակի Փարիզի Հայոց եկեղեցին յետ պատարա - դի, հոգեհանգստեան պալատէ կը կատարուէ:

ՍՈՒՐՆԱՆ ԶԱՄԱՐԱՆԻՆ
եւ համայն քրտականի նմեցեալները, ինչպէս նաեւ վերջերս Փարիզի մէջ վաճառած էր Շորիքոր որդւոյն՝ ԿնԱՄ Մուսիկ Մուստանի եւ Մուսիկ Մուստանի ընտանիքի նմեցեալներու յիշատակին:

Կը ինչորուի իրենց յիշատակը յարգողներէն երկրորդ ըլլալ:

ՀԱՍԱՆԻՍ ՊԱՍԱՐԱՐ

Կիրակի 30 նոյեմբեր, մամը 10.30ին ԳԵՐԱ - ՊԱՍԱՆԻՐ Թ. Ս. Վ. ԱՄՍՈՒՆԻՆԻ կը պատարադէ Engghien քրտական St. Joseph եկեղեցին:

Կը հրաւիրուի հաղարականութիւնը:

Հաղարականութիւն՝ Gare du Nordէ 9.30ին կամ Porte Clignancourtէ 154 օթայից:

ՀՈՂԵՀԱՆԳՐՈՒՄ

Այդ Տիկին Ովանիս Գրիգորեան եւ զաւակ - ներ կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պալատէ պիտի կատարուի այս կիրակի, յետ պատարադի, Փարիզի Հայոց եկեղեցին, իրենց մահանշտի եւ Շոր պղծեցալ ԳԵՐԱՎ ԳԵՐԱՆԵԱՆԻ մահուան ջա - տառակներն առթիւ Կը հրաւիրուին յիշատակը յար - գողները:

ՓՈՒՆԻՍ ՄԱՂԿԵՊԱՍԻ — Տէր եւ Տիկին Հրանդ Արեւանեան 2000 ֆր. կը նուիրեն 2 - Թ. Դ. Տան Հիմնարկութիւն, փոխան մայրիկապալի, ողբացեալ Տիկին Արաւիկ Գ. Չարաքեանի իմ Գ. Արամ Վա - նեցեանի մահուան առթիւ:

ՏԻ. ՎԱՐՈՑ ՍԵՒԱ

Տը. Կապ. Ռաշի Կեղը. Բարիւրութիւնը շնորհա - կարութեամբ տալուց է Տիկին Վարդանանի 5000 ֆր. իր մահանշտ: Հալի Վարդանանի դուստն — զիս մահուան առթիւ:

Տ. Կապ. Ռաշի Կեղը. պարտութիւնը Մանուկ - ներու Օրդուան առթիւ որ տեղի պիտի ունենայ Դեկտ. 30ին, շնորհակալութեամբ տալուց է Գ. Կարո Սարեանի 100 ինքնահա մատուցներ Գ. Ռաշի վերադարձութեամբ եւ 1953ի մայիսները:

Ճ. Կապ. Ռաշի Կեղը. Բարիւրութիւնը եւ Փարիզի մասնակցող իրենց ցաւակցութիւնը կը յայտնեն Գ. Չարաքեանի եւ ընտանիքին Տիկ. Արաւիկ Չարաքեանի մահուան առթիւ:

Le Gérant: A. NERCESSIAN
Imprimerie DER AGOPIAN, 17 rue Dames, Paris (13)

ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՀԱՅ ԵՒՆԱՍԱՐԱՐԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԵԴԻՍԸ

Կիրակի, 30 նոյեմբեր, մամը 15-ն

24, Salle des Fêtes, Rue Voltaire

Պատուոյ նախադասութեամբ՝ R. BLEUSEի
U. J. A. Promotion d'Honneurի բարձրագոյն

առթիւ. կը հաղարկուի յարգանքով JACQUES HÉLIANի

Cabaret Le Jockeyի ամբողջական յայտադիրը:

Հայկական պղծարուեստական բաժնի, Վարդի վանեան իր նախադասութեամբ (Քրտական մայ - նապիւնէն):

Հաղարկուցութիւն. — ՄԵՐՈՒՄ Charenton EcolesUnion:

ՅՈՒՐԱՆՈՒՆԻ

ՓՈՒՐԴ — 2. Թ. Դ. Նոր Սերունդի մէջ — քունեան խումբի գաղափարութիւնը՝ այս հինգ - րորդի մամը 9.30ին Ազգ. Տան մէջ, 32 rue de Tré - vice, մէջքը Բասէ: Դաստիարակ ընկ. Ալլառ Խա - խիկան Նիթիք՝ Հայաստանի ներքին սահման - ները — Հայերէնի քաղաք մամը 8.15ին:

ՏԱՂԻՒ — 2. Թ. Դ. Երկրորդական խումբի ֆո - դովը այս յարաթ իրիկուն մամը 9ին, սովորական հաւաքանքին:

ՀՈՂԵՀԱՆԳՐՈՒՄ

ՄՈՐԱՒԵՐ — Տէր եւ Տիկին Աւետի Ազգիկ - եան եւ այդ Տիկին Մարգարէի Մանկեան կը յայտնեն որ այս կիրակի մամը 11ին Փրատուի Գ. Տանակ Մարտիկ եկեղեցոյ մէջ պիտի կատարուի Սովետական պաշտպանական պատարադ, իրենց նորոգ Հաղարկեալ կըր ԵՂԱՄ ԱԶԳԻՆԵԱՆԻ յի - շատակները համար: (Փաղար մտի ընկեան Գա - րաթի, Ազգիկ):

DRAPERIES
FOURNITURES POUR TAILLEURS
VETTER
(Ets. TERZIBACHIAN)
34, Rue Tapis-Vert, MARSEILLE
MANUFACTURE DE VÊTEMENTS
Hommes - Jeunes-Gens

ՄԻ Մ ՈՒՆԱՐ ՈՐ . . .

Միշտ լաւագոյն մտքը

Լիպարի
Կրնաք ընել, Համով — Հոտով ու մահաւանդ...
Հանելի միջոցարար մը մէջ
Ենէ métré Trinité կամ Notre Dame de Lorette եւ
24, RUE ST. LAZARE

Ձեզի կը դիմաւորէ
ԼԻՍԵ (AUX LILAS)
Արեւիկան մտաւ շարք եւ կիրակի գիշերները

Մախու Է

Fonds de Commerce մը նպարտաւաճաւ եւ հա -
ւելին, Բոյոյսի բանակ փողոցի մը վրայ՝
83 RUE ST. DENIS

Ունի խոհանոց, ճարտար եւ 5 սենեակ ընա -
կութեան համար, բալ, մասուն եւ կուտուտի
(կուտով), նաեւ սառի մեքենայ, բոլորովին Նոր
Peugeot camionnette մը 203, մէկ camionnette ալ B15
Citroën 9 cv. 3 ինքնակալ կշիռի մեքենայ, երկու
caisse մարմար, մէկ սեղան վրան մարմար, երկու
comptoirs chène:

Դիմել տեղադրել վրայ: Այցելելու ժամը օր
մամը 13-ն 16, կիրակի 9—14: Tél. Cha. 04-93:

ԳՈՐԾ ԿԸ ՓՆՏՈՒ

Վատահիւ եւ լաւը Հայրենակցի մը գործ կը
փնտռէ որեւէ հաստատութեան կամ խանութի մը
մէջ իրենց պիւրիպաւակ կամ ցորեկական դուս -
պան: Պատասխան էր հարկին խնայ ընելու:
Դիմել Յատուալի միջոցաւ (Գ. Մ.):

ԽճԲԱՊԷԼԻՐ՝ Շ. ՄԻՍԱԲԵԱՆ

ՅՐԸ ՅՐԻՆ՝

Ի ԶՈՒՐ ԿԸ ՎԻՃԻՆ

ԿՈՍՏՏԱՍ... ԵՆԱԾ 2Է

« Յիսուս տարիք ի վեր հայ եկեղեցական երես-
փայտեան հետեանս ըլլալով հանդերձ, միշտ
ճիշդ ըստ քրիստոնէական շարժանքի... դիպար-
ուեալն արեւելեան մը, տեղական թերթի մը մէջ,
կը գտնէր զեղբարեկամ սիրտընք։

1.— « Թէ ոչ մէկ երկ — ձուլիման մահկանա-
նք մը կ'ստիք հեղինակութիւն կոմիտասի ։

2.— « Չեմ դնիր թէ կոմիտաս վարչապետ
պատարագ մը դրած է ։

3.— Հետեւեալը հարկաւ ի ըսել կոմիտասի
պատարագ կամ կոմիտասի կոմիտէ, մասնաւոր
պատարագ վարչապետ զիս զոյգութիւն չունեցած
զոյգութիւն ունէր կոմիտէն ։

Գիտարեւոտեան բարեկամը ինքն ըսել կ'ուզէ թէ
կոմիտէն թուրքեր զոյգութիւն ունէր՝ երբ տակաւին
ձեռք չէր կոմիտաս, ճիշդ է։ Որքան իր խնդրեմ
որ արտաքին իրենց արաբական անունը որ կը
կարծեն թէ Աստուած տանեցնէ կոմիտէն թուրքեր
կոմիտասն ձեռնդիւղէ կարգ։

Բայց թէ ունեցնէ հիսուսեան կոմիտէն երբի
հոգեւոր մը, որ տարբեր է հիսուսեան կոմիտէն բազ-
մաթիւս որքէր երեսնասներեք, — մին՝ մեծ — մայր
այ կ'երթէր — եւ ծանօթ էր կոմիտասի անունով,
իր խնդրեմ որ թուրքեր ինքն յայտարարէր
...մայրս եւ ասորը, որքան ալ հետեւեան չըլլած
ճայր հետեւեան, յիսուսեան տարիք ի վեր ։

Այսովի վախկոկութիւն մէջ, արձանագարեմ ինչ-
պէս թէ մեր բարեկամը սխալ կը ըսէր նաեւ թանկ
Մանուկ րաւանիք մէջ զայնպիսովոր, « ստոր համար
որ Շամսէր րաւանի տակաւին չեման՝ կ'ար ար-
դէն է Հայաստան քր։

Եթէ թանկ կ'ուզէ թէ Հայաստան աշխարհ-
ըզոյգութիւն ունէր՝ երբ տակաւին չէր ծնած Շամ-
սէր րաւանի, տակաւին պատմական եւ աշխարհ-
ժողովան իրողութիւն մըն է, որուն չեմ հաստատ
միայն... Թուրքերը Մանուկ հայ հաստատեց
սակայն։ Իսկ ինքը իր կարծիք մէջ Հայաստանին երբեք,
որ ծնածով իր կոմիտէնէն ալ առաջ, զոր զգայնա-
ւորեցնէր կոմիտաս իստ Մանուկ րաւանի, եւ որ
վերջնապէս տխրէր վրայ անմահացաւ։ Շամսէր րա-
ւանի ծանօթ, սխալ էր կ'ըսէ։ Շամսէր րաւանի
չէլայնպիսովոր, հարկ իր զոյգան խնդրել իրով՝
որ ինք արտաքին իր սխալը, այս անգամ։ Կանոնը
կոմիտասի զայնպիսովոր « Հայաստանեան երգած
եւ տխրէր վրայ տան ինքն երեքերեք, այնպէս
որ տարբեր մը որ չկող Շամսէր րաւանի տարբեր
դիտարկեման այս երեքերեք տարբերեցնէ, ինչ-
պէս հետեւեան խնդրեմ։ Հայ երեսնասներեք, յիսուս
եան տարիք ի վեր։ Աստիճալ երեսնասներեք —
տակաւին խնդրեմ ինքն տակաւին։

Գալով այս պնդումին թէ կոմիտասն ծնածով
չէ իրեն ոչ մէկ երկ, կը խնդրեմ որ ըսէ ինքն թէ,
— մէկ հաստ միայն թուրքեր՝ չորեքերեքնու համար
դիւրեք, — որով՝ երբ պատմական Փիլիք ցօյիք երեքը,
տարբեր։

1.— Ո՞ր զատկան իմ տաղապանքն իր պատ-
կանիքն րաւորեք։

2.— Ո՞ր զատկան կամ երեսնասներեք իր պատ-
կանիքն սկընդական երեսնաս։

Ապարդիպ ապեք երեսնասներեքն, որունք
« Կաթնաղաղի ի զարգացման հաստատութիւն վերջին
երեսուն տարեկանը, copiste շնորհք արդարա-
ւորեան համար՝ դիմածով թէ մը շատ հաստատ
ձեռնարկով կոմիտասի չորապէս մոտիվացնելու։
Առեւն է, տակաւին, որ հաստատուի զայ պարեմեան
երեսնասներեք մը, սպայազանքնու համար թէ
կոմիտաս, կը համարուար զգայնաւորեցնէ տարա-
բարձր վերաշնչական խորհրդակ իրաւար նաեւ իր
բազմաթիւ ինքնակաշարի ինքնակաշար, ճիշդ ինչպէս
Փիլիք Լույսն (Պիլիքիսի ինքնակաշար), ճիշդ ինչպէս
Մարգարէ Թոք (Թոքիս)։

Երբ մեր տաղապան կաթնիկութեան մը վար-
— զպատկանիքն գտեք ինչ երեքին մէկ մը երեքին զա-
րեք պատկանիք՝ տակաւին ու ապրիլին երկուց կամ
Աստուածական կոյսին զոյգութիւն, ինչպէս չեման —
մէկ թէ կոմիտաս իր կարգին ձանդերեքն տարեա-
տաղեան իր չորիկ պարզեմի ժողովուրդին վերա —
զրուած երեքերեք մէջ։

Ըստ իմ ցնմանիկ երեսնասներեք, տակաւին,
ստիպան տանն որ չէր երեսնասներեք թէ ստիպ
այս ունէր տղային հետ աստաղծարական ինչ —
մէկերեքն, ստիպ իր մայր տան եւ սիրելին իսկ
Հայաստան հայաստանի իր հանդերձեան —
թանկ։

Ան թէ ինչպէս սիրեցական երգ ու երանակ
պատկանիքն անմահով՝ րաւոր calqueuse վարդի-
տակութիւն իր վերաբերեմ կոմիտաս։

Բայց չեմանեք երկու կարեւոր հարցում։

1.— Փաստար ժողովուրդին կը ըսէր մըն է,
(Հայաստանի զրաւանութիւն կայ, Փրանսիան ու
չեմանեմն), զոր օգտաւորեմ ինքն ինքն արտա-
քինական, ինչպէս եւ Կիսթի։ Կիսթիք ըսել թէ
սխալ է Կիսթի փաստար կը ըսէ... Ներքոյն թիւն
... Կիսթի փաստար։ Ի ի զէպ, սխալ է արդ —
Լուս րաւան Լուսինի փաստար, յոյնիկ Գու-
փանի փաստար կամ Պելլիպի փաստար։

2.— Ապարդիպար, Տրեքանէի եկեղեցական
մողովին առաջ՝ զոյգութիւն ունէր ըստմանի
Պատարանք, ունեցնէր զայն արարչական,
որունք երեքեղեցութիւն արարչական, որնեղեցի-
ն, որունք մէջ, ունեցնէր զայն եւ ինքին, որունք
այսպիսով թիւնակով զարաւատուածն, որունք
երեքեղեցութիւն արարչական էր եկեղեցիներու
թիւ (1562)։

— արդ, Տրեքանէի եկեղեցական մը —
զոյգին ձեռնարկութեան պատարանքն ինքն կը
թիւնակով, սխալաւ ալ զայնովին չէր թուրք շա-
տարան, իրաւունք ունեցնէր պատարագ յորինելու
իրենց կամ այլոց անունովը, իրենք ինքնակաշար
զորն։ Թեմաներու պատարանքն ինքն կը զար-
— թիւնէր կուտայ այդ իրաւունքը, ունեցնէր կը չա-
նակ թէ կոմիտաս թիւնէր իր չէր թիւնակին։ Ասոր
համար հեղինակութիւն կամ ինքնակաշարեան
չունեցնէր զիսուսան։

Իր խոստովանման, որ րաւն չեմ հասկնար, երբ
գիտարեւոտեան ըսէր բարեկամ իր զրէ թէ Մէշ —
Երեսնաս ճէճը զորքեման հեղինակութիւն է, —
« Գէշ թէ մայրն ալ, րաւն հեղինակութիւն է Կո-
միտաս ճէճը զորքեման, ոչ իսկ զգէշ —
ըստին չափ։

Ինչ է մեր բարեկամին դիմաւորութեան օր-
տերմութիւն։ Ինքնակաշար կամ ինքնակաշար զորք
դատար, հեղինակութիւն կուտային համար ինչ կը
պատմական պատարանք։

Իր եկեղեցական երեսնասներեք կարեւր է
չեմանեցնէ ինչ հարկ մը, որը երեսնասներեք
— չեմ ինչին ծնածն — Վիլիթի, Երեքերեք
(այս վերջինքն արտիւնին րաւանի, րաւն չէր երա-
ման է, որքինքն։ Արդ, այդ չէմ չեման հաստ-
տարով մայր կապանք մըն է արքայեք, որ կը իս-
փանէ ամէն իրաւունք զոյգի ինքնակաշարութիւն։ Ա —
ստի՛ր համար, արքայեք, կոմիտաս Վիլիթի զաւան-
գեղեցնէր ինքնակաշար պատարան։ Մարգարիկ
ձանին օգտաւորութեան, հաստատութեան մըն
եւ խոսքեր, կ'արդիւնէր արքայեք հետեւեան ինչ թիւ-
նակին։ Բայց իտալականին ձանին օգտա-
ւորութեան եւս, որ անդրական է օտարական
— ծնած, միշտ յարգանք է պատարանին ծնած ինչ
հեղինակութեան թիւնակով թովանակութիւն, ա —
նունք երեսնասներեք ինքնակաշարութիւն մողովարկ
տակ ճիշդն (*)։

Հետեւեալը, ինչ թանկ կ'ուզէ զիսուսեան
մեր բարեկամը։

Կոմիտաս, վերջերք, շատ իր զարգել հայն է —
բազմաթիւ հայն հայաստան րաւանի, որունք մըն —
սակա — ինչ չէր յարգանք ինքն ծնածն րաւանի
հայաստանի ինքնակաշար զարգելին — րաւն զարգել
եւ զարգելութեան իր իրար զարգելին թէ ինչ
հայաստանեան տարբեր տեղին էր, զի՞ք օրդ յարգել
անկէ անցնէ զարգել որ կը հետեւին հայ եկեղեցա-
կան երեսնասներեք, յիսուս տարիք ի վեր։

Բայ իստիկն։

Ի վերջին, ինչին իր թուրք թէ կոմիտաս շա՛տ
կը ինքնէ մեր երեսնասներեք զարգելարկ, այնքան
որ Կոմիտէն կ'ըլլար զարգելարկ իր արարման՝ որ ա-
ռաջ՝ Ասոր համար՝ ունեցնէր թուրք թէ հաստատ
մըն է, րաւանի մըն է, ի իր անուն թէ մը, Փոլ-
լորիկն է միայն, րաւն երեքն հեղինակ կամ
անունակարծ։ (Թուրքերն ալ րաւն թէ... զոյգածն
է Թուրքան արարածն)։ Այս ամէնը զիսթէ թէ
ինչ իր ինքնէն ինչին։ Իրոք — րոքեղեցական ծնածն
է անուր Փրանսիան զիսթէ մը, որ հարցը անկէ
Թուրք իր թեքն է ի վերջին կ'ըստականքն թէ come
qui Napoleon n'a pas existé, — այդպէս ալ է զիսթին
իտալական։ Երբ, այսպէս, զիսթին է հաստատ
թէ Կոմիտէն զոյգութիւն չէ ունեցնէ, ալ ո՞րքան
զիսթին է տալովին Քիսթիկն շանձարեղ օրը,
այստ արեւան սպայազանքն՝ օրքան իր անկէ, —
թեմ, նախ արեւան սպայազանքն ինքնով՝ որ մը իրեք, երբ
հաստատ, որ մըն ալ իրեքն զրի անունը, ինչով
զիսթով զայն անունակարծ իր շնորհքներէն, ի
վերջին յայտարարեմ։ Համար թէ կոմիտաս անու-
նով երեսնաս չէ ունեցնէ հայ ժողովուրդը։

Գ. Գ. — Իրոք իստաւ րաւանիկն թէ շատ
զէլ իտալական էր իր կարգին յոյսանը, —
այսինքն իտալ ինքնին իր յարգելին։ Կարգ
իւ նախակաշարին ինքնին՝ անկանակալ։ Այստեղ զի-
տարարին՝ իտալական մասին, ուրիշմ։ Իսկ
թէ իսկ ալ այս յոյսան անկանակալ թուրք, իր
ինքնին զարգել ինչին եւ կարգով նաեւ իսկ մէկ
նոր յոյսան (Յոյսան, Գ. Այսին)։

(*) Ո՞ր կը սկսի ինքնակաշարին եւ ո՞ր իր
վերջանակ, հարց մըն է որ ժողովար է իստին։ Իստ-
նով է, երեսնասներեք պատարան մըն է, Հեկ-
տիկ րաւանակարծն ինքն, որ այնքան միայն
օպտիմիստ Կոմիտէն եւ Միկոյիպ մըն։ Այս վերջին
պատարան իտալ իտալական, իտալ իտալական
ընկէ ինքնին։ Հեկտիկ իտալական րաւանակար-
ծնակ հարցը իր իտալականն ոչ միայն այս երա-
միայն պատարանին, այլն, զիսթիկ զիսթիկ
անկէ անկէ ծնած իտալականն — ինքնակաշար-
իսթին արտաւանք մըն։ Այս հարցն բնական
կարգին է րաւանին իտալականն անունակար-
ծարեան իտալականն մըն։

ՀԱՄԱՐՈՒԹԻ ՆՆՇՈՐ

ՓԱՐԻԶԵՆ ՀԱՆԼԵՊ

Ը. — ԱՆԹՈՒԼԻԱՄ ԵՒ ՆՈՒՄԱՆ

Կայցեցիկ Համադպարիկ Փարիսեան ձե-
մարան, զիսթիկ արմաւանիկն զիսթ զիսթ զար-
պատուած զարգելարկ չէր մը։ Երկու շաբ-
— կեր շաբար զարգելարկն համար, լուսանակ
եւ արդիական կարծեմներով։ Անի իր խաղաղա-
րեն ու յարակից՝ Վիլլան երեսնասներեք թերթի
արգելարկն ի խաղաղապետ։ Դժբախտաբար չէր
զայ յայն տեղեկութիւններ տանէ։ Օրը շաբաթ
նի որ օրը տար։ Անի մայր լուսանակ զարգելար-
նիքն եւ Ս. Եւան եկեղեցիէն համար։

« Արդիական օրթերթիք ամէնէն տակ տարած-
ուած է Գիմաւատուած ինչ րաւն Արդարաւ եւ լուսնի
շաբաթներթիքն։ Վիլլան երեսնասներեք փոխ-
— ընէ այժմ իր շաբաթարկին արդիական շաբաթ-
ներթիք մը, նորն անունով։

Կրանսիկն մէջ ալ Զ. Թ. Կուճակութեան
խոսքն ու չունէն է տեղապետող ազգային եւ օր-
— տակաւին զրեմանիկներէ մէջ։

Կայցեցիկ Արիւխա, նախ եկեղեցին կը մա-
նեմն ծնակ մը արքայեք, մը մը մեկերեքն զարգել-
եկեղեցիկն մօտ ցոյց կուտան աստուած մը։ Ինչ
մասուն, մէկ միկին աստուածներու իշտականութե-
անն է։ Երկուքն ու աստուոր արարածն որ րա-
ւանած ներս կը մտնեն, տեղ զաւանած իր մասն։
Անի մէջ րաւանի փորտան աշերեր կարծեմ կը
անմահանալն իսկ Վիլլան տակն կը պատկերան
Արիւխ, Փէլ Արիւխ, Արի Եւ Արիւխ, Մայրն,
Սիկիւր, Մայրն, Տէր Զու։ Արդիւնք ո՞ր իշտական
բարեկամ հարցին զանիկն է, որ յօշուած
Հայացիկն մաստաւորի ուղիղներն եւ, հարցար-
— տարին։ մէկ հարկին արեւակից րաւանի կամ ար-
լուրեք։

Ուղիղները կարգով եւ շարունակ ինչպէս որ
պարզանկարէն մէջ իրար կապուած, ուղիղներ
— ըրն։ Ինչն արթնեցնած, աստուոր զարգելարկն
— րու, եւ ինչն արթնեցնած եւ արթնեցնէ ինչ։ Ան
մէկ իր արթնեցնող փորտան զանկարիկ ձեղադր-
կարծեմ պիտի պիտայ, զիսթին աստուոր յորդեք ու
զիսթի կարեւր շրթերեքն կ'այստան։

Կերեւակաւիկ մտնող մտնող իտալականիկ
մասունքն զիսթ, օրդիկն անուն թուրքեր տարած
— ան իրեք րաւանակ մըն, խաղաղութիւն նախ օ
տարածած հարցարկներն փորտ, լուսնայ զարգել-
արկն արդիւնք ինչին...

Շաւարանիկ կուտարուած է ճերմակ արեւ-
րով իրեքն ցոյցանով հայաստանիկներ, անունքն
— Թեմ, զպատկէ միտնածն անունին մէջ, իրեքն
արարածն րաւն։ Աստուած զիսթ...

Կայցեցիկ մայրն, չէր խաղաղարան։ Երե-
կարծեմ զարգելարկ թեքարկն ու օպտիմիստ, դա-
տարաններ, լուսնայ, ինքնակաշար, իտալական
— հայաստան, մասնակարծն եւ յայն արած քր ըն-
թերեցնական։ Երեքն երկու կողմերէն յայն ու
օրը իր շնորհքն ինչ յայտարաններէն իրեն
հետ իրեկով շարեկներէն եւ կ'արարեցնէր ան-
տարանիկ համար։

Վանք զրեպատուած է իստ ու մտաւարա-
մտնողով ան պատմական, իտալական, արմաւ-
— նին միտնողն եւ կայն։ Արմաւանիկ իր թուրքա-
րան րաւար, Թեմ, կը արարածն իր թուրքա-
րան։ Միկերեքն արարածն կը արարածն իր թուրք-
— ան փորտին զիսթով միշտ իրեկով միտնողով անկէ
րաւակ զաւանով կամ մասնակաշար։

Անի րաւան փոխուած է արդիական տարա-
— նով մը ուր կարեւր է կատարել ամէն անկէ տը-
պարական աշխատանքներ։ Շաւարան րաւան է
մընով խաղաղարանի ներքնակար, ընդաման
— ու օպտիմիստ Կանք ունի րաւաններն իր պա-
տնութեան համար։

Այս րաւանի վերեւ կը ստանան Գարեկեւ կա-
թոլիկներ չէրն։

Մեր րաւան ճանդերն կը ցանկանալ որ վանք դա-
տար շա՛տ մը լուսնակարծն հայաթեմ տաւա —
պան ճիւղին։

Պէլլորիկ մէջ ինչին ընկերացաւ Զ. Գրիգոր
Հայրնայ, Արիւխայ Միկերեքն միտնողն —
թեմն այս երեսնասներեք զարգելարկ, որ յայն
— իր մասունք եւ երեսնասներեք շաբաթ-
ներթիք։ Շաբաթ տարիք է վեր անունին թէ Պէլլորիկ
Միկերեքն զարգելարկն (անկէ առաջ՝ Փոլ) —
տնի էր)։

Իրաւարար աստուորեղ զիս զէպի Հարիսա,
Չմանիկ Հայրնայեք։

Ինքնակաշար իր Թուրքի, հանկուտով
կը բարեկամ զէպի ճիւղին։ Հոս է Չմանիկ փանիկ
ընդունան զարգելարկ, ճիւղին արարածն։ Իր
րաւանեան րաւար — րաւանիկ հանկուտով, մէկ
կողմը րաւար տարեք, միւս կողմը վիճ մը որ
կ'ընթաց համարիկ ծովը։

Հետեւին կողմը զարգելարկն ու տանեցով,
կատարար պարզեցնելով։ Անի տեղ զիսթա-
նական խաղը կը բարեկամ եկեղեցիներու մէջ —

րեւ: Բանկարանցները, պաշտատւ: Ծառեր, այլի - ներ եւ ծաղկապարկ պտուղներ Կապաղուցանեան այս լեռնաւան ժողովուրդին շինարար ճիգն ու ունին:

Վերջապէս հասած ենք 600 միջր բարձրութեան մը: Մարտահանքը որ դաղաբլր կերեալի հոկայ կոթող մը, Հարախիտ ուխտատեանն, ճիշդապարհ Լիբանանին արձար Հնդկ մեթր բարձր՝ երեսուն մեթր բարձրութեամբ ամուր, քարայրէն, պարս - տանդանի մը վրայ, ստորոտը՝ մասուր մը: Այս արձանը ընկած են Իսախայրէն, գիւրգորուտա - կան զլուխ դրոցոր մը: Հէրաւանի Մարշը՝ կը փայլէ փրփրոցող ճերմակաթեանք, իր քաղաք - տարած եւ խոնարհ արտաշատութիւնը աշխարհ յառկանշաւան է, որ անհաւատան անգամ պահ մը կը խոնարհէ: Ըստ աւանդութեան, այս արձանը գրեթէ Լիբանան է ուղղուած: Առաւօտ մը քանդանք կը դանկն դարձած գնչիկ խոզ, տիրուի եւ ցաղապաններ համար ծովի ու ծովանան աշխարհը:

Երբ այցելուան այս կոթողին դաղաքն է հա - ասծ, լեզուին ջառսի մը, ահաբեւ: Գինի մը տա - ին կը դուռնէ:

Ճիշդապարհ Լիբանանին օդնեման խորքը - լով կը շարունակենք մեր վերելքը դէպի Չիման: Մարերու լանդշէտն փայլած կարգը կը մայր - ցի աւալուն ճիգ Բախլով, գրեթէ մարտակով, ճոնչիւտ կը բարձրանանք: Միջին Լիբանանի Քէլուտան գաւառի արտահանքին վրայ ենք: Բար - ճունքներն կը քաղցրի ճաշիկը, դիմիթի Կաթառ - պատիկի մը: Ճիւղին լայն ծոցին վերեւ կենցած է առնէն կրակի մը անմահ քաղցած է ձորը: Տիրոջ կանայտույթն աստիճան 1000 մեթր բարձրութեան վրայէն կ'երեւայ վիճ մը որ ծովուն կայտաւուն ասէրներ կ'ողորմէ՝ յայտնական հպարտ կերպով, ջով՝ Այս դրոշմը բարձրունին վրայ թառած է հո - յակապ փանք Տալիպանն անոն:

Չիմանի հիւսիսային կողմ 1700 թուականներուն երկրորդ դիւնքած են ընտելեան այս հարազատը շրմանին մէջ եւ արձախան պաշտամունքներն վերջ 1740 թուականին կը հաստատուին այս կոհակներն - րու անմահ իրար օգակող լեռներու ծոցը, երկու ձու - րերով երեւումը աստիճան գաղափիճ կը հակին ու կը խոնարհին մենչեւ Ս. Գեղոր ընդարձակ ծոցը, որուն ձախը՝ հնուան Սիբիրկականին մէջ լողանք կ'առնէ Կիլուրի քաղաքը:

Չիմանի հայապետներ մերձակայ կան Սիւս - ցառ Գիւրգորեան քրիստոնէ անդամաց փանքն ու որոշութեամբ Վանքին արեւելեան քար - ծառեր վրայ կայ Վիլանան Միխիլարեան Սիւս - քանութեանն ուսանողարեան, նորմիւրեան օդ - քը մը որ հիմնած են Վիլանայի ինքնաբեւ վարչա - փառաները՝ Չիմանի բլուրին հանդիպակապ Գիք - Փառնայ կիցին մէջ: (Միացեալ յոյսորդով)

Ե. ՀԻՍԱՆԵԱՆ

ԾԻՆՈՂ

Կինը՝ Կենցեղի մէջ առաջին անդամն է որ բարդի մը բորի ինձն: ԱՊՐՈՒՄԻՆԸ՝ Ինչ որի: ԱՊՐՈՒՄԻՆԸ՝ Անխուրու երեխապակ մեքենայ մը դէպերի, որ շատ կար կը ծառայէ դեմտարինն տակին համար ...:

« ԾԱՌԱՊԱՆՈՒ ԹԵՐԹՈՒՆ » (67)
ՀՈԶԱՍԿԱՌՈՐ ԼՐՏԵՍՈՒՆԻՆԵՐ
Թ.ՄԱՐԱՆ ՀԱՐԻՒՆ ԱՂՁԻՆԻՆ

Պատմային հրօթէլլիի հաւաքութիւնն ու Բէ - յառնակները շարունակուեցան: Կը Բուրքի Թէ կը փրկապատմած գաղտնի պատարարութիւնը, ու - ինչք որեւէ ժամանակէ առին կ'որոշունանայ: Հի - մա այլեւս սերջ ժամանակ կ'ար: Ապուրի լուս - տան օրեւոյ ու շարժմանը, բայց զի կ'ապուրի տա - ւար նոր ճամբաները: Պատմա պէջը կը երեւան հանքի Բրիտանացիներու եւ Հայաստանցիներու մը - ժառանգութիւնը Ինդոնեզիայ քաղաքականութեան մա - սին, պէջը կը հանքի հնուամիջային իտալացու - թեանց վրայ եւ գաղափարներ մալի ընդ իտալացի: Քաղաքի կ'ուզէ դիմադր հազար ու մէկ քանին: Պատմա գաւառ քորդ պատմականներն եւ ա - նոնք ճիշդ են: Ոչ մէկ պիտի: Ու տալեան հրօթ - Թէլլը՝ հաւաքութիւնը շարունակուեցան: Իր այս հաւաքութիւններուն մէջ շահաբերած նոր մէկ գն - քը, Հայաստանցիներու ջաղաքակեր խորհրդակա - ններն մէկը եր: Անպէս մը կ'իմամար գրեթէ րո - լոր ծաղիկները:

Ապէ՛ վերելք Պատմա ինքզինը զերգողանց

Վանք նրէկ և պար

3.—ՎԱՆԱՅ ՄԻՆԸ, ԿՂՁՈՒՆԵՐԸ ԵՒ ԶՐԴՈՒՆՆԵՐԸ

Արեւիկան Ա. առաւելոր խաղաղաշունի վրայ, բարձր լեռներու միջին եւ իր կանաչող ջուրերով Վանայ լիճը ծովու մը պատարակը կը թողու դի - րանց վրայ: Իր այս յատկութիւնը ծովուն կա - րաքը բաշխէ չէ, ստոր Վանի ընկալիչներուն կամ հոն կանուղու օտաններն:

Մեր երկինք ամէկէն մեծ լինէ է, ունի 3600 քառ. քիւ. տարածութիւն, կը շրջադիմէ (բարձր ծոցերն ու խորքերը միասին առնելով) 240 մղոն, խորութիւնը՝ գրեթէ 500 մեթր. ծովէն՝ ունեցած բարձրութիւնը 1720 մեթր է: Հարաւային եղբը - ները լեռնային եւ ժայռաւ, արեւելեան, Հիւսի - սային եւ արեւմտեան եղբերները սովորաբար դի - րանային են շաւրեան: Լիճի ջուրը կը պարու - նակն ստան եւ շատ դուռն է:

Լիճի թուփող գետակներու լեռնանները՝ առաւ իսկ իր գոմէրն, չէր կ'որոշան եւ մէկ մարք Թաւր, խալ միւս մարք զորքերն կը պարունէ: Լիճէն հայտնական մէկըցներով ստան եւ կը հանին:

Լիճին ընկածն զերեցութեան վրայ կ'ուտան եղբիւրներ: Խոնար յուս հուս են, Աղաճաւար, Քուշ, Զարիմար եւ Աւար (Ալթիմար, Լիմ, Կուտը, Աւարի), որոնց մէկը քանին մէկ անոյց ջուրի հոնք եւ կը դոտունին: Այս կղիկներուն տեսակն ընկալիչներն են հաւաքաւ (կղիկներն) եւ մարթ (հիւր) կ'ուտան թուշուններն ու կարգ մը կենդա - ններ:

Լիճին վրայ իր փայտանկիւններ կը կատարուի շաղկաւարով, որոնք կը պատկանին Տէրեղապի: Այս շաղկաւարը Անապի, Ասիւրկապի, Էր - ճէի, Էրճիւրի, Էրճիւրի, Վանի, Կիլիսի, Բէլաւի՝ չէի եւ թուրք շաւառատուցիներու միջին կը բանին: Այս շրջանին մէջ քաղի Վանայ լիճէն՝ կը դո - տունի Էրաթ, Աղեւի, Աւր, Միլիթի, Սուլթան, Կիլիկի, Սիւնը, Տօի աւանար լիճեր:

ՀՈՂԱՊԱՌՈՒԹԻՒՆ

Երեւելի շրջանին մէջ դեմտարներ, ցորեն եւ գաղափար տեսակն առաւ պտուղ կը հանին: Իսկ դեմտար շրջաններու մէջ ցորեն եւ դեմտար տե - ակին արմովքներ, պտուղներ եւ քանդորդներ կը հանան:

Վանայ կուտակարաններն ընդհ. տարածու - թիւն 3 միլիոն 65.500 հեքտար է որոն հաղարդ - ծառերն լամար մարք 250.000 հեքտար կը հանին: Միւսայի 450 հաղարդ լիճն եւ հա - ւարի, 4350 հեքտար անտառն, 114.000 րա - ւորատուներն է:

Վանայի հողերէն միայն 97.000 հեքտար կը ցանուն որք 1952ին ստացուած է 175 հաղար թոն արմար:

Ոռոյցման համար կ'որոշադրուին: Ծամիւր - մի Բուդուր, լիճերը, Էօկ Էրզրումի:

Ա.՝ Ծամիւրի ջրուղի որ կը թէ յնունւած է Ծամիւրով թաղուի՛ն կողմէ, 56 քիլոմէթր եր - կարութեան ունի: Կ'որոշէ Կիլիկի, Հասան, Կի - ճի, Կերասու, Կիլիկ, Մէկելուք, Իսահիլի Բոմ (Ի - խահի Բոմ), Հօո Բոմ, Քիւշը, Սուլթարան, Զորե - մու (Արաւանու), Ենիկիւր Ջովիսիւր, Քէշիւղ - լուս կիւղերու հողերն եւ կը մտնէ քաղաք:

Կայ հանք: Կարգը կ'որոշուր Էրզրումի որ ունի 27 քիլոմէթր երկարութիւն: Այս Էրզրումի այ կ'ու - արդէ Զօպ, Հարէ, Բորքուլա, Կոկալիւր, Փիւթի - նիս, Միւր, Մար, Թիւրքուին, Հօրէկալիս դի - ղերու հողերն եւ կը թափի Վանայ լիճը:

Բ.՝ Սուլթարանի հարաւային կողադարձութիւն Կի - ճի կ'ուշ Տէնի Միւնը: Այս լիճերուն վրայ չի - ւան են թուրքներ եւ կարգ մը գետակներն:

Գ.՝ Բէշքիւրքները՝ Աստի լիճան են հին Գարպիկներու կողմէ: 15 — 20 մեթր խորութեան վրայ ձգուած թուրքներ են, որոնցմէ Վանի մէջ կը գտնուի 28 հաւա: Աստիցմէ 9 հաւա որտեղման համար կը գործածուին:

Բոլոր արեւելեան շահանդիւններն պէս, Վանի ընկալութեան եւս դիտարը գրաւումներէն մէկն է անսանապահութիւնը: Ընդարձակ արտադրա - րանի վրայ այս պահուն կը գտնուի 620, 935 օյ - յաւք, 141.292 օյս, 10.224 ձէ, 2490 ճէ, 10.778 լամբ, 92.500 օյս: Կրնանք քանի թէ Վանի ջու - րանը նմայ կիւղերին այս թիւին գրեթէ երեք անգամը եւս: Աստից տարեկան հասոյթն է 25 մի - լիոն րակ:

Վանայ օդադանները՝ Կիւրդիւրն եւ Սուրա - տիլն: Արեւելի մէջ ամենափոքր օդադանն Կիւ - րդիւրներն են է Կիւրդիւրները: Ունի միայն լիճը ջուրը եւ փոքր տեղ: Կատարուած շառառ, ստափիս - նաւան, մէկ արեւ քան, երեք խառնուր, մէկ ար - ճիւս, մէկ խառնութեան, ուրիշ խառնի չէր պա - րանի վրայ եւ քան Վարիկան հնուարթութեան Բ Գաւառի դիւրը, Եւ ինքնակայ է Կիւրդիւրի, եղբորն լիճի: Թեան թիւն Լ 493, փոս, Եւա - րան չիւս հան: Ծոցորդներ կը քաղի կենդանա - րանութեան:

Կիւրդիւրն ունի երեւ ինքնակայ Ոռոյց, Հա - վարտ (Հաւարտ), Կորտուս աւանար երեք շա - ճիլն: Այս շրջանին մէջ կան կարգ մը դիւրի ու - լորն ունի երկու կամ երեք տեղ միայն:

Պալով Մարտարանի մէջ ունի քորք Թալեղ եւ քանուն 120 տունի: Ծոցորդները առաւելագ - ր կ'որոշի անտառներու լիճերը, Եւ Վարիկանը կամ իսկ եւ լուրի տաղարան լիճեր: Բաղաթը երկնապակի լուրի ջուրի է: Զուրք կը հայթը - թուի Գիւմուլի մէջ մէկին կ'ուտան արկն:

Պալաւի՛ Սաւանդուրի ժայ Կալարը եղբորն մը է: Ունի ժայռ շալկայ մը, իսկ Կալար - ժայռումը մը, Զոր գորակներն եւ հողէ լիճան Թալ մը: Այս տեղ կը ընկնէ հեկայ հաղարդ մը: 33 ինքնակամ ու շաւ հիւնէ: Կան հաստատում է Կ Եւ Կորտուս առաւելում:

Պալաւի՛ Եւ թեան են 106 օյսիւր: Թեակու - թեան հալիւրին 35 միւր միւր թուրքներն խա - սնի:

Աստից կան ստոյգապահական հաստատու - թիւներ: Թեակու լիճերիստին հիւսանդութիւն - քը շատ քիւ կը պատահին: Երբ պատահն օր մէ - կը հիւսանդան, կը մեծնի անդամներն: Այս քա - ճին դիտարը պատահանքներն են ձամբարդու - թիւն: Բաղարը ինքնակայ խառնութեան եւ ձամբ - արդութեան պատահան ամենաբարձր խորուն կը մնայ կուտակարանի կողմէն:

Բաղարը ունի հինգ քաղաքանոն շահախիթը - ր: Երբ ունի մէկ կը պատահանքներ երեք տա - ցիլներ: Զուրք դիւրերն մէկ ալ կան մէկկուսիս ու - ստեղծով վարձարներն: Այս վարձարներներն

Թեան մեղքերն քանի: Բայց խառ ինքն երեւ, որ պատահանքներն ենք Եւ Սիւրիկայի մէջ Ե - թէ քաղիք գործը, Երեւան քաղութիւն օր պիտի ըլլար մարք համար: Մաթա Հաղիկ աղիկը ըլլա - րու յանդարտար դիտակութիւնը երբեք չէնա - ցալ ինքն եւ պիտի մարք կը հնու, միւրեւ, իր Կիլիկի վերելք:

Սալաւի՛ Պալաւի Արեւիկա զմայ մասնաւոր առաւելութեան մը: Իր նիւս ալ վախելի կա - քը, իր անապար լեռներն եւ հաղարդ խառն - անքը արտադրութիւն կը անկեղծին, ուր որ զմայ: Դասախաղաք Ինդոնեզիայ մասին, տեսա - ցիլներն տեսա, խաղաքաւ Դասախաղաքին առ - ճի, ձամբարդը ու ճիւղերն երկրի եւ ի վերջի հաստատումն: Լու Սիւրիկ մէջ: Զուր եր, որ Բալաւիւրն սկսաւ զարգացնի այս ծրարով, որ Կարանը հարանգիւրն կը իրեն զուէ հանել: Ին - դիւղիւրի հարապակիստանները դարձի ու զննքի պիտի ունին եւ Գաւառն պիտի եւ աշխատի սա - ւալ փոխին:

Ապաւի՛ Ոռոյց համարին շահաղաքութեան ա - րատանը որտեղման արեւ մը, ու մեծապէս ապարարած ըլլալով հայտնի խաղաքին, խա - տաքաւ օդին: Աստից վարձարութեան լուրի ալ չէ այս խաղաքումը որտեղման: Գաւառ լուրիցն անք, Եւ Ինդոնեզիայ մէջ տեղ մը պահուն է 750.000 տարա արտեղծ տակ, զոր ոչ Հայաստ - աններն, ոչ ալ ձամբարդներն կըմային դուրն:

Թ. ՊԱՆԻՐ

ԿՊՐԴԻԱՐԻ ԻՒ ՏՐՈՒՆԵՐԻ

« Ե Ր Ա Ռ Ե Ն »

մէջ կ'ուսանին 244 սուլակերտ որոնցմէ 122-ը Գառ — քաղեկի քաղաքային մէջ :

Հիւսիս ցարդին տնային — ձեռքեր յուսար թէ այս հետագոր զաղաքին մէջ կը հանդիպէր Հըր — Լուսինը :

Ա. Բուգ — պատերազմէն առաջ իբր զաղթա լուսին Գարդիստանէն եկած, հաստատուած են եւ կը զբաղին առեւտրով :

Առարայ յարտերու Դիւնեբու ընթացքին կը որոնանեն թուրքերէն յետեւ դըր կը խօսին լուսին առարային : Երբայեղեղեր կը զործածուին ընտանեկան կեանքի մէջ : Ունին սինկոնի մը եւ մէկ խախտ : Անոնք յաւաքային յարմարած են իրենց ձեռնարկին եւ ընդգրկած են տեղական բարբերը :

ՀԱՌԵԶԱՆԳԻՍ

Այրի Տիկին Ուսանալ Գիւնեան եւ զաւակները կը ծանուցանեն թէ հոգեւանդական պաշտօնի զարեկ հասարակի այս կիւսին, յետ պատերազմի, Փարիզի Հայոց եկեղեցին, իրենց առեւտրին եւ հոգ պարսպեալ ԳՈՐԴՐ ԳՐԻԼԵՃԱՆԻ մահուան ջանասիրէն առթիւ Կը հրապարակեն յիշատակը յարգողները :

ԴԱՄԱՍԿԱՍԵՆ համակ ունի Գ. Յակոբ Այգաղեան (Կրօնաբարեկ) :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱՒ — Հ. Մ. Մ. Ի տարեկան պարսկանդէր Ինկու. 28րէն :

Ուշադրութիւն...

Ուշադրութիւն...

TAVERNE MAUBEUGE
6 RUE MAUBEUGE, PARIS (9)

Հետամէն TRU. 85-47

ՆՈՅ. 29ին, սիւնայ աճէն դիւրի, ժամը 8ին պիտի նուազեն, Գոլոն յաղակապէս հրոս — ուղիւսած ընթացակար ՄԻԳՏԻՃԻ եւ ԳՈՂՈՍ (ուս), արեւելեան նուազի ծածկ մը — պիտի ունենան, ընկերակցութեամբ երգչուհի — պարուհի մը :

Համազամ եւ պէտքիտան կերակուրներու կարգին աճէն դիւրի Տ Ե Օ Ն Ի Ր. Բ Ե Գ Ս Գ ինչպէս եւ հաշտարանի կողմէ ինամցով պարսպուած արեւելեան աճէն կարգի առեւտրէն են : Հարսմիքներու եւ հաւաքողներու համար տրամադրուի Է արտիկ Metro Cadet, եւ Pelletier եւ N. D. de Lorette Aut. — 26, 85, 49, aut. 32 : Մամուր — Երաժիշտներ տեսնել փափա — բողիկեր կրնան դիմել՝ Taverne Maubeuge :

TÉLÉ-CHATEAU

97, Rue du Château.. Paris (14) — Suffren 62-02
ԿԱՅՆԱՒ ՀԱՅ ՄԱՍԿԱԿԱՏ TELEVISION
RADIO, ինչպէս նաեւ երեկարակաւ installation (առեւտր եւ խառնութիւն մէջ) :

Ժոյ միջոցով Télévision աճէն արդիական տեսանկերով, մասնաւորաբար GRAMMONT Տան մեկնանկերու :

Վարսմիք ղիւրաթիւն եւ մասնաւոր գեղե ԵՄ — առաջի ընթերցողներուն : Դիմել :

Գ. Անդրանիկ Սաղապազարեանի

Վերի Հասցէով :

Մախու Է

Fonds de Commerce մը յապարակաւ եւ հոս — Էնկու, Գոլոնգի բանտի փողոցի մը փայ՝ 83 RUE ST. DENIS

Ունի խոհանոց, ճաշարան եւ 5 սենեակ ընտելութեան համար, բակ, ժառանգ եւ կառուար (կառաւ), նաեւ առաջ ընկնող, բոլորովին նոր Peugeot camionnette մը 203, մէկ camionette, ալ B15 Citroën 9 ր. 3 ինքնակարգ կէշիկ մեքենայ, մէկ caisse մարմար, մէկ սեղան միջան մարմար, երկու comptoirs chène :

Դիմել տեղուին միայն : Այցելութիւն աճէն օր ժամը 13ին 16, կիրակի 9—14 : Tél. Cha. 04-93 :

ՈՒՅԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ԵԲԲԻՄԱՅԱՅ ԿԸ ՆԵՐԿԵՆԲ ՄԻՐ ՓԱՐԻԶԻ ԵՒ ՊԱՍԿԱՅԻՆ ՐԱՍԿԱՆՈՂՆԵՐԻՆ ՈՐ ԱՆՑԱՊԱՂ ՊԱՏԱՍԽԱՆԸ ԻՌԵՆՑ ԶԴՆՈՒՄ MANDAT — ԶՐԻԹՅԱՆ ԳՈՐԴՐ : ՍԵՍ ԱՌԻԲԻ ԵՒՈՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻԹԻՒՆ ԵՒ ՅԱՅՆ — ՆԵՆԵ ԲՈՂՈՐ ԱՆՈՒՆ ՈՐ ԱՐԴԵՆ ՓԱՅԱՉ ԵՒ ԻՐԵՆՑ ՀԱՅԻԿԵՐԸ : ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՄԱԳՈՅԸ ՀԱՆԳՈՒՑԱՒ ԸՆԴԵՐՆԵՐՈՒ ՅԻՇԱՍԱՆԻՐ

Որոշուեալ ընկեր ՈՒՌԻՆԲ ՏԵՐ ՄԻՐԱՍԽԱՆԻ մահուան առաջին տարեկանի առթիւ Գիւլիէի Հ. Յ. Դ. Ուսանող խումար կազմակերպած է այց մը : Pére Lachaiseի գերեզմանատունը, այս կէր — մը Երգչ 3րէ. Այս առթիւ պիտի այցելեն նաեւ Ա. Երզնկանի, Խաչատուրի, Անդրանիկի գերեզմանները :

Այցելութիւնէն վերջ ժամը 4—6, մասնաւոր հասարակութիւնի Խ. Կիւքիւս արհարանի դռանի մէջ, 9 Place Gambetta, métré Pére Lachaise :

Հաւաքողի ընթացքին յարգանքի խօսք՝ ողբացեալ ընկերներու մասին :

Միջոցի կը հրապարակեն Փարիզի եւ շրջանի ընկերներն ու համակիրները :

Մայիսի 1-ը տնայնակուրիսմ : Հաւաքողայք Gambettaի մեծ դրան առիւն :

ՄԻՐ — Այրի Տիկ. Վերին Գարաճիկեան (Լիւն), Օր. Այլս Գարաճիկեան (Լիւն), Տէր եւ Տիկ. Պարոտ Գարաճիկեան եւ զաւակները (Ամերիկա), Տէր եւ Տիկ. Միքայի Գարաճիկեան եւ զաւակները (Ամերիկա), Տոցի. Թոնման եւ զաւակները (Լիւն), Գ. Գ. Տիգրան, Խորեն եւ Յաշտարի Թոնման եւ զաւակները (Ամերիկա), Գ. Նաւ Յուրեանեան (Լիւն), Այրի Տիկ. Թոմաս եւ Օր. Լուսի Թուրուքեան (Լիւն), Տիկին Գառ — մար Թուրուքեան եւ զաւակները (Հայկ), արտի դասի կողմից կը ծանուցանեն դառնաղէտ մահը իրենց սովանտին, հօր, եւ ազգականին Գ. ՄԻՀԻՐԱՆ ԿԱՐԱՆԻԼԵՄԻՐ (Տիգրանիկեանի)

որ տեղի ունեցաւ, Երեւանի ղիւն, 25 Նոյեմբեր, 73 րու Eugène Pons, ժամը 10ին, 40 rue Croix Rousse :

Յուշարկարութիւնը պիտի կատարուի, այսօր ուղարկ, 28 Նոյեմբեր, առաւած ժամը 10ին, St. Eucherի եկեղեցին : Ժամը 10.30ին, մարմինը պիտի թաղուի իր ընտանեկան դամբարանը, Գոլոն Խուի նոր գերեզմանատունը :

Մասնաւոր մահադ զրկուած ըլլալով, կը յիշողութի մերկայ իր այց ընդունի :

ԱՂԱՍԱՍԻՆԱՍԻ ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍԸ

Տեղի կ'ունենայ 30 Նոյեմբեր Վիրալի, ժամը 16 — 24

HOTEL GEORGE ՎԻՐԵԼՍ ՄԱՍԿԱՅԻՆ ՄԻՐ

Կալապալուրեանք՝ ԳԱՐՈՆ ԿԱՐԼՈ ՍԻՐԱԲԵՆԻՐ

Défilé des mannequins — Maggy Rouf, Mendel

Attractions, 2 Օրէկար

Ենդողմի եւ Գոլարուքեանց տեղի շատու համար կը յիշողութի մարդային ապառիկ տուն — ապիւնք եւ սեղանք, դիմելով՝

Գ. ՍԵՐԵՆԱԿ ԱճԵՄԵՆԻ, 56 rue Lafayette, Tél. PRO. 03-19 :

Գ. Վաչէ Զիլիկիւրեանի, 24, rue Feydeau, Tél. CEN. 48-51 :

Գ. Նուար Երգչանեանի, 14 rue Rochambeau, Tél. TRU. 47-48 :

ԱՂԱՌՈՎԻԼԻ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԳԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍԸ

Կիրակի, 30 Նոյեմբեր, ժամը 15-ին 24, Salle des Fêtes, Rue Voltaire

Պատուել յաղապարկութեամբ՝ R. BLEUSEի

U. J. A. Promotion d'Honneurի բարձրագոյն առթիւ կը ճաշարութեամբ JACQUES HELIANԷ

Cabaret Le Jockeyի մաղաղական յայտադրել :

Հայկական զեղարուեստական բանին, Վարդիմանեան իր նուագախումբով (Փրանսական ժող. նապիւրէն) :

Հաղորդիչը թիւն — Մեթրո Charenton Ecoles l'Union :

ԹՈՒՇԱՏԵՐ

ՇԱՄԼԻ — Հ. Յ. Դ. Արարիկեան խումարի մահով՝ այս շաբաթ իրիկուս ժամը 9ին, սովորական հասարակոյն :

ՓԱՐԻԶ — Հ. Յ. Դ. Արարիկ խումարի մահով՝ այս ուրբաթ ժամը 20.30ին, սովորական հասարակոյն :

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱՒ — Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Գիւնեի Գալուսի տարեկան պարսկանդէսը, կերակ ժամը 15ին, Ինկու. 28, Գոլոն Լուսին :

ՓՈՒՍԻ ՄԱՍԿԱՅԻՆ — Հ. Յ. Դ. Արարիկ երեկանիկեան (Ամերիկ) իր ցուակցութիւնները կը յայտեն ընկեր Պարոտ Զարեանի իր կեանք մահուան առթիւ եւ փոխան ծաղղիկապի 1000 Քր. կը նուիրէ Հ. Յ. Դ. Տան հիմնադրամին :

Մասնաւոր ծառայութիւն : Մ. Տէր եւ Տիկ. Միքայի Այգարեանեան 500 Քր. կը նուիրեն Ծ. Կ. Նաւի Իրաւիկի մահուան — դին, ողբացեալ Գ. Յակոբ Ծնընդեանի դառնա — դէտ մահուան առթիւ :

Մասնաւոր ծառայութիւն :

ՏՐ. ԿԱՌՈՑ ՍԱՐԻ ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍԸ ԵՒՈՒՄ ՈՒՐ

DRAPERIES
FOURNITURES POUR TAILLEURS
VETTER
(Ets. TERZIBACHIAN)
34, Rue Tapiis-Vert, MARSEILLE
MANUFACTURE DE VETEMENTS
Hommes - Jeunes-Gens

Claire Comte
COUTURE
ՍԱՍԿԱՅԻՆ ԿԸ ՅԱՆՏԵՄԱՐԱՐՈՒԻ :
ՓԱՐԻԶ ԱՐՈՂ ԿԱՄ ՄԱՍԿԱՅԻՆ ԵՒՈՂ
ՀԱՅԵՐՈՒՆ ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱՒ
Կ.ԿԱԶԱԶԱՆ
Փարիզեան Նորաձեւութեանց մեծ վաճառատուն, 17 Bld. des Capucines, Paris: Café de la Paixին ճիւղ ղեկավար : Հեռ. OPE. 80-34

ԳՐՈՐ ԿԸ ՓԵՏՈՒ
Վառաճեկի եւ լուրջ Հայրենակից մը գործ կը փնտրէ արեւել հաստատութեան կամ խառնութի մը մէջ, իրեն դիւրեպարակ կամ ցորեկուան դառն — պան : Գառարու է ի հարկին խոր ընկու : Դիմել ԵՄԱՍԿԱՅԻՆ Իրաւ (Գ. Մ.) :

Le Gérant : A. NERCESSIAN
Imprimerie DER AGOPIAN, 17 rue Damesse, Paris (13)

28րդ ՏԵՂԵՎ - 28 Année No 6928-տար շրջանի քի. 2339

ԳԼԽԱՎՈՐ Ե. ՄԻՍԱԿԻԱՆ

ՄԵՐ ԽՈՒՐԸ

ԼՅՈՒՆ ՇԱՐՔ

Ինքնաբերաբար բազմադարյան ղեկավարներ
ալ՝ Շարքը, որուն մահուան ատուքին տարեգրքին
է այսօր, 29 Նոյեմբեր: (Մեռաւ Պէյրութի մէջ):
Ուսուցիչ - մանկավարժ, քանասանդը - վիպա-
գիր եւ ապա թատերագիր: Երեք տարաբնու-
մէջ ալ էր ետին ձառն պատկանող վատտակ մը,
որ կրնայ թաղաւիկ համարուիլ շատ մը տեսակէ-
ներով:

Իր վրայ խորապէս ազդած էին երեք տարբեր
միջավայրերը: — Պոլիսը, Թիֆլիսը, Եւրոպան:
Այլապէս, Պոլիս ծնած քանասանդը մ'ըկէ
որ պիտի երգէր Վարդի թողոքն եւ Բերեթա -
պահար: Եւ կամ Էկրան Արշակունի:
— Լոնտըն, սեզ լոնտըն, ես կը սիրով ձեզ:
Եւ ինչպէս, աւելի վերջը, վիպագրութեան
տեսակետով պիտի մշակէր արդիական, եւրոպա-
կան իմաստով:

Ծնունդով՝ քաղաքացի ընդունակութիւններ
ըով, կրցաւ երեքէն ալ զազիւ հարազատ ներշնչ-
չումներ եւ տոկուն պահար:
Առաջին օրէն իսկ էր սանդիպարութեան
մէջ կը յայտնէր ինքնուրոյն գիծ մը, որ չընտու-
նաւ տարբերութիւն ընթացքին:

Մանկավարժական կամ հոգեբանական իրեր
վերլուծութեան մէջ անգամ այդ գիծն է որ կը
տիրապետէ:
Շարքի մայր միշտ հաւատարիմ՝ էր Հինգս-
կան դաստիարակին:

— « Աղբն, ներշնչի, սիրելի... Արիւններ
էր հոգեկան ուժին, էր սանդիպարութեան երե-
թափանցիկ մէջն էր գիշարաւորական հաւան հա-
ն ճողոքը:

Ճարտեր վերջը, զգրկողական Փոլ իշխան
ալ պիտի գրէր, ժողովրդական:

— Բանաստեղծներ ոչ միայն պիտի ներշնչուի,
ալ եւ պիտի ներշնչէ:

Ինչպէս էր քանասանդութեան, նորպէս վի-
պագիրութեան եւ վերջերս մէջ նորութեան, թար-
մութեան շունչն էր որ կը խորշուէր նորութեան նի-
թի եւ արտասիրէ: Հակասակ լեզուի աշխատանք
— Թեան որ աւելի շատ հետեւած էր մասնաւոր տե-
սակէտի մը:

Իրեն համար կենսաբան իմաստ կ'առնէր քա-
տեւ աշխատանքով եւ սանդիպարութեան:

— « Աշխատի, յոյժի, զրպիւլ շարունակ:
Իր կենսան կըսէ մարմնացալ աշխատանք:
Գառաւորութեան մէջէն իր մեծութեան:

Կ'որոշար, կը ներշնչէր, գրէր մը նիւթեր
տուէն կուտար յոյժիկ հիւսնողութեան տուժանիկ
պահարներ: Անորք տեսիլ մը, զրաւագութեան
տակ:

Շարք իրեն յատուկ պարզ մը Հինգսկան եղաւ ոչ
միայն վիպագրութեան մէջ, այլեւ թատերական դրա-
մատութեան:

Երկուսին մէջ ալ, թաղաւիկ են իր յոյժանքն,
արտայայտութեան, մշակման եղանակները: Զոյր,
աշխտի եւ արդիական:

Այսօր ալ հանդիպով պիտի կորուզէր էր
Ժաքար, Էկրաններ, Էկրան, եւ վերջին վիպը
«Հոյժները ծարաւի»: Առանց հաշուելու միշտ ան-
բողական գործեր:

Իսկ իրեն թատերագիր, տակաւին չունեցած
ուրիշ Հեղինակ մը որ կ'ընտար գերազանց Շար-
քը (Լեւոն Ստարոստան), թէ նիւթերու աշխատ-
անքներն եւ թէ անոնց մշակումով:

Միայն « Հին Բանաստեղծները եւ Էկրաններ
պիտի լսուին որ փառք Հինգսկան:

Գալով մանկավարժի, կարելի է ջանի մը
տողները մէջ խոսքերին աւելի զան միատուն տո-
րիներու խոսքերին, շխառագող գործունէութի-
ւը, քանաւոր թէ դրսուր:

Շարքը՝ շարք դրսուրները՝ մանկավարժէն
մինչեւ քաղաքացի կարգերու համար: Եւ զեւ
իր գաղափարային արմոքները Պէյրութի ձեռնար-
ան մէջ, Ե. Արշակունի հետ:

Ինչ մեծագործ հատորներ կը կարգէր որ հա-
տարակալական գործերը: Իսկ շիրուքան կամ ձեռա-
գիր կը մտնէ մեծ էր դրսուր-գործունէան, հոգե-
բանական աշխատանքներին մէջ:

Տակաւին խոսէին էր քաղաքական դրոշմ-
ունութեան մասին:

ԼՅՈՒՆ ՇԱՐՔ

որուն մահուան տարեգրքն աւարտիցն է այսօր, 29
Նոյեմբեր:

ՄՐԱՅԻՆ ԹՈՒՐԸ

(Հաստատման մը)

Հին խաչ մը մէջէն, զոյգ մը կնկատու մում,
երկու խոյն խոյն, արագը օրը ծով,
Անոնք հետեւով ալ չար պաղտախտ խոյնով,
կնկը կը տանիլ թաղով մը անշուշտ:
Դազաղին մայած քաւիք մոտով
Կ'երբայ մը կ'ըսէր զոյգ մը տնիշտ,
Իսկ տարբեր խոյնով շրջաւ կը խաչէ:
Քիթ քիթուն տակէն քամ մը կը խաչէ:

Ո՛վ է այդ դրոշմախտ հանգրցանակ տեսեր,
«Պէտք» մը, քսու գրեւէ մը տեսեր,
կար զոյգին տալով տեսաւ մը տնիշտ,
Որ փոքր-փոքր-ալով մամ կուգայ զոյգը:
«Կ'երբայ» մըն է կ'ըսէր մը այլ ոչ
Ու արտաքալով վար Երբայ տնիշտ:
«Մարդիկ քան» ին հենց խոյնով
Հոսկուր հաւաք մը կը թնամ տակէն:

Մարդիկ քան, ո՛վ քոյնա Մարտ,
Դեռ «Ո՛վ չի» զոյգ մը տնիշտ խոյնով,
Դեռ «Ո՛վ չի» զոյգ մը տնիշտ խոյնով,
Թեւ ինչ երկէ մը կը խոյնով մա,
Իսկ մը կը խոյնով տնիշտ մը Երբայ
Ու արտաքալով մը մայր տնիշտ:
Իսկ իմա կ'ըսէր կ'երբայ տնիշտ:

ԼՅՈՒՆ ՇԱՐՔ

ԴԱՆՈՒՄԻՆ ԳԵՄ ԻՐԵՐ ԵՐԱՆԸ ԵՆ ԱՂՂ. ԹՈՒՐ-
ժին անդամներն 415ր, ինչպէս կ'ըսէ թիւերը:
Գ. Փինչ ձեռն է տեղի շար, պիւրիով էր
կ'ըստանէր օրէնքի վրայ: Դէ, որ պիտի պարտէր
միջոցներ:

ՍԱՐԻ ԸՏՏՈՒՄԻՆ ԵՆ ԱՂՂ, (30 Նոյեմբեր
կարգի) գործուն կուտակութիւնները ամէն մի-
ջոյգ էր զինքն, թէն. Փարկ կարեւոր գործուն
կատարող: Վիճիկ շրջանը ունի 95000 քանիւկ:
Դեռ «Ո՛վ չի» զոյգ մը տնիշտ, 1935ին՝ Նոյեմբեր
չունեցած զոյգներն 90%, Եւ Մարք կ'ըսէր:
Դեռ «Ո՛վ չի»:

ԹՈՒՆՈՒՄԻՆ ԳԵՄ ԵՆ ԱՂՂ, (30 Նոյեմբեր
կարգի) Կ'ըսէր թէ մահաբեր յոյժանքն էր զինքն
40 խորհրդակցութեան գէմ: ԱՂՂն որ նոր ուս-
ման կը պարտէ:

1914-1918 Վարդ Միւնիքիսի վերջին, Օր-
յանտ, կը 92 տարեկան է, ծնունդ կ'ըկէ: Զերմա-
տեւ կ'ըսէր Հայիկ. Դաւան, կըր Խաւիլով վա-
րպետն է:

Փրակայի Թողոքաւոր խառնարը ԵՆ. օր ար-
մալի էր վիճիկ, կ'ըստանէր զառապարտելով 14
անդամներին: Դէ: Միայն երեք դաստ -
պարտուեցան զինքան թիւադաստութեան, եւ պի-
տի աշխատին իւրախովի հանգրցուն մէջ:
Պաշտանական զինոյց կ'ըկէ թէ թուրք ալ խո-
նարհութեան ընդունեցան տրուած վիճիկները:
Ինքազանչիկն պարտաւ պատմաբանները իւր -
բու ետեւէն ոտքի կ'ըկնայ յայտարարելին թէ վի-
րաքներն թեան պիտի չըկնեն:

Մահապարտներն են. —

1) Ռուտոֆ Սլանտի, 51 տարեկան, Հրեայ,
Նախկին ընդհ. զարտաւար Չեխոսլովակիոյ հա-
մայնաւոր կուսակցութեան եւ զինուոր զինավա-
ր 1948 Փետրուարի զառապարտութեան, ինչպէս կ'ը-
սէ ամբաստանագիրը: Չեխոսլովակիոյ էր մէկ տա-
րի առաջ, փոխ - վարչապետութեան քարտեզակա-
նէ: Իր յայտնաբեր խառնարման էր իրեն զա-
ւանտ, քրեան, խառնարար եւն: Ռուսաստան
պատմաբան էր Միլեիկի շամադարութեան
եւ: Խ. Միլեիկի խառնարար խառնարար կ'ը-
սէր 1944ին եւ Սլովակիոյ պատմաբանութեան
վարած էր Զոյր թուականին:

2) Պարտիկ Կիւնտի, 51 տարեկան, Հրեայ,
Սլանտիկ Նախկին խառնարար: Ամբաստան զա-
ռապարտ էր Պուկարիոյ վարչապետ Կիւրի Տի-
րիլովի, երբ ան կը վարէր Կոմիտէներ: Յետոյ
միջակուցեալ: Չեխոսլովակիոյ պատմաբանի Կո-
միտէներին մէջ:

3) Վառտիկ Բիւնտի, 50 տարեկան,
Նախկին արտաքին Նախարար եւ վարիկ թուր-
քին: Չեխոսլովակիոյ 1951ի մարտադրութեան զ
էն վերջ: 1949ին երբ Նիւ Եորք կը գտնուէր իրեն
պատմաբան Արշակունի, իմացաւ թէ պիտի
մեքսիկայի, ԵՄ Թրակա վերադառնայ: Կիւր -
քի թէ Հաստատութեան տեսլանքն էր Նախագահութե-
ան, եւ Նախարար չեխոսլովակիոյ: Սակայն
պարտուեցան կըսաւ 1950 Մարտին, յայտարար չը-
ստակութեան կուսակցական Թողոքաւոր մէջ: Իր
ինքնաբերականութեան շրջանակով հանգրցած,
պարտուած էր տուէր ազգային դրամատիկ մէջ, մի-
այն 1951 Յունուար: Չեխոսլովակիոյ Մարտի
յարտարար էր իրեն արտաքին Նախարար:

4) Անտոն Միւն, 57 տարեկան, Հրեայ, Նախ-
կին խառնարար կուսակցութեան, զառապարտ-
ութեան: Ուրաղագաւ համայնաւոր, զառապարտ-
ութեան ընթացիկ յայտարարութեան թէ արժանի է
կուսակցին:

5) Լուսիկի Փրեյս, 48 տարեկան, Հրեայ,
Նախկին անտառական խորհրդարան Նախարար
Կոմիտէին: Կիւրաւոր Հեղինակ էր երկամայն եւ
Հոյժանք մը ծրարներուն որոնց անխորհրդեան
պատմաբանական էր համարուէր: Իր զառաւոր, որ
արեւելեան Գերմանիա կը գտնուէր, պահանջար էր
կարիք զառաւոր չեխոսլովակիոյ:

6) Երոֆ Թրեյս, 43 տարեկան, չեխ զինուոր-
էր որ որ եղած է փոխարտ Սլանտիկ եւ անդաւ
Բաղար: Բիւրիկ: Դառապարտութեան ատեն Կիւր-
քի թէ պատմաբանական էր Պուկարի -
վարի արդիականութեան մէջ քանասանդ շատ մը
կարգաւորներու մահուան:

7) Ռուտոֆ Մարիլիկ, 39 տարեկան, Հրեայ,
Նախկին փոխ - Նախարար արտ. անտառական: Ամ-
բաստանուած էր թէ Ռուսական համար չորս տե-
րած անիկ քարտը զինքն կը խառնարէ, թաղա-
տեղով արեւմտ. յայտարարութեան հետ:

8) ՕՊՔԸ Ֆիլ, 50 տարեկան, Հրեայ, Նախ-
կին փոխ - Նախարար անտառական եւ զինուոր
Կիւրաւոր: Դառապարտութեան: Իմա - Նախարար Երեւան
մէջ եղած ատեն արժան իրաւա կը վարէր Երեւան
տարապիւրիական հետ որ Բուրգիկ անտառական
կարգաւորութեան իւր պարտեւ խառնարար էր էր
ուրիշ քերական:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. է)

ՄԻՐՈՒՆ ԼՆՈՒՄԻՆԱԼ ՄԻ

Մարտի ճարտարագէտ Գ. Լուսար Յովհան-
նէսեան ԵՆ. զինքն ճարտարագէտ էր 80 շաւի-
րակներն, ամէն հասանք, առաջնակարգ ճարտ-
արի էր մէջ:

Գեղեցիկ անակնկալ մը, այս ամիս, — Անտա-
ռականներուն քանդակագործ. մանկական թիւթ մը
« Արարած, ամբողջովին պատկերապարզ, ինչպէս
Փարիկ նմանութիւն թիւթներ: Նիւթական ճարտ-
արանման է Գ. Յովհաննէսեան, իրեն տեսիլն,
գեղարարութեան կատարող է երկրաբան արտա-
տաղէն մը, Գ. Ս. Փափուկաւոր Ան ալով չորս
էջ, Էկրաններ տարեկան էջ կը թաղար Արար - Եա-
միտար պատմութեան:

Ան արեւի խառն ատեն անէր զան 25 սեպտեմ-
բեր, այս եւ կին, վերապահ ճարտարարով
մեծութեան եւ յայտարարութեան մարմնով:

Մարտականութեանները յարժողով:

ԽՈՍԹԻ ԾԵՂԱՆԻՆԿԸ ՅԱՀՈՐԴԷ ԳՈՐԾԻ ԾԵՂԱՆԸ

ԸՆԿԵՎԻՄ ԿԻՍԻ ԴԱՍԵՂԱՎՈՐԵՐ

Փս/ոճ յաղագրամ:կրու 1

ԷՔ ՄԸ ՈՂԱՆՅԱԼ ԼԵՒՈՒ ԶԱՅՈՒ

ԲԱՀԱՆԳՈՐԾԱՆԵՐՆԵՐԸ
(ԻՐ ՄԱՆՈՒՆ ՏԱՐԵԼԻՑԻՆ ԱՌԹԻԻ)

ԺԻՐՅԱՆ ԳԱՐԵԱ ՈՒՍԹԱՆԻՆԿԻ ՔՈՂԱՆԻՆԿՆԵՐՆԵՐ
էր, որ շարքեր կը սկսէ ծաղմէն առնել: Ամբոս
ժամանակ միւսահաւուր կիրորդ կարգաւ, զաւ
րոյան, կանգուն ու զոստաւաւ ազատու
կեան ձգտումը կը յաղորդէ վերջնական գործուն
կեան ձգտումը, ծաղր կուտան չափ յեղափոխական
կազմակերպութիւններն ու շարժումները, վաճիկ,
էրզրան, ձէլթիկ, Սաստիկ ու Պոլսի թափ
մը շարժական, անդալիս շարժումներն ու յառ
խափումներն կարգ, կուտան Արեւմտեան եւ Հըն
շահեան աւելի կազմակերպուած ջոյքներն ու իւր
տուժներն եւ վերջապէս Կոստանի, եւ շատ քիւս
կան կերպով Կոստանի, Տրապարակ կիթիկ Հայ
Յեղափոխական Դաշնակցութիւնը:

Մեր յեղափոխական շարժումներուն դէմ
Քուրդները յաղագրած հալածանքներն ու ճնշոժ
ներէն աղարատ, մահաւոր լիւրջին տու իր
Հարկեր հաղորդած հաշտական ու զարմանքի
շարքեր ճնշուած՝ շատեր սխալ մեղադրել մեր
երկրապետութիւնը, որ իր ամբամասն եւ ար
խուժն ապստամբական ջոյքներով ու կոյրներով
պատճառ կուտ Հայ Ժողովրդի ինքնագլուխ:

Հաւթ միտման եւ չափաւոր միտման ինչ ա
նոնք, որ կը կարծեն թէ պատուութիւն ձեռք կը
բերելը արեւմտ եւ դարձան իրենցին, քաղաքական
անկախացող այդ գործողութիւնը պէտք է անցնէ:

Երկրորդ՝ աւելի եւս միտման եւ իրապէս
միտման եւս անոնք, որ կը կարծեն թէ կարելի է
ստանալիս տարիներով եւ հասարակութեան բոլոր
Երկրապետութիւնը մի միտման մասերէն բաժնու
թ, որոնքով եւ զորոյցներով շարժան յեղափոխու
թիւն խաղալ, աղաղակն զգալուոր Հարսի, ան
կան կանգնել իրար դրոյնով նոր սերունդներու
մտքերն ու արտին վրայ եւ նորը նախկին խելով մը
ստանդը գործնական թայլ մը տանուել, մինչեւ որ
... մինչեւ որ ... եւս ինչ քրտով մը լինէ երբ
էր Որոհուած, այդ խնդրով մարդը որ լսելու բնութե
նքերէ, երբեք որդեական թայլը առնելի կուտիլ պիտի
չլսուի, միշտ այս սերով ձեռքոր պատուութիւն
ներու, որոնք ի շարքէն երբեք այ զայտն չեն,
որոշեալ տալ պատուան անիւններն այ, ինչպէս
տանի խնդ, ձեռք կը բերուի երկուր աշխատան
քով, նախկինայն զիրենք զրկելով ու պարտաւ
տուցանելով Այդ պատճառ տարիներով յանդարտակի
լի զոր, ոչ այ արեւմտ պատմաւագար: Երեսնամ
ու միայն - վերջը նախորդ միայն աղաղակ կը կար
ծէ:

Ան, ով կը ցանկալ, որ յեղափոխութիւնը
մտած չլքուի մեր Ժողովրդիկներ զիրի, պէտք է
ամենէ ամենէն առաջ մեր զորոյցները, մեր դրաւ
զեանքը, մեր պատրաստակներն ու ընկերութիւն
ները, ան պէտք է անկէն իրենցին, որ մտած չա
նախապէս պիտի անկէն Երազմանքը, որ կան
Քուրդիս, զիջելի կը կանգն, շարժում ու կոյրներ
բերել, բերել զգրքն ու ինքոր զարգացումը:

Հաւ այս բոլորը ինչ կըսէ իրար, զուգէ ի
մեր շարքերէ առնել չեն ունենար, ոչ այ մեր յե
ղափոխական շարժումներն եւ մեր Ժողովրդը
մինչեւ հիմա կ'աղաղի Քուրդներն ու Քիւրդներ լու
մէն տակը խորովուելով ժողովրդ կրակի վրայ:

Իսկ ցանկալ, որ Ժողովրդիկները եւ կը
ընդգրկուանայ, կանգնեն ձեռք բերել, առնել թէ
ինչպէս կ'աղաղի աշխարհայն երեւել ուրիւ Ժողո
ւրդները, առնել թէ ինչն իրաւաստիքն միւս Ժո
լովրդները ինչպէս ապաւնութիւն ձեռք կը բերեն
իրար ետեւէ, եւ ինչը ճանգիտաւ ու լոյկ, խնդրի
որ ճաղ, սակայն պատմութիւնը Ժողովրդիկները մը
մեր մասաւր դատաւարներ կը նշանակէ աղաղակ ու
տարբէ երեւակայայ այդ Ժողովրդներ կուտիլ ամէն
բնական թիւն եւ կենսապատկերներ: Առիթաւ ժո
ւրդովրդիկները մը համար ոչ թէ խնդրական եւ ի
մասաւրական նշան կը դառնար, այլ զի լրջաւ պար
պաղելա ծաղրալից ստիպատութիւն, անխնայաւոր
քանակ առնանակին համար կամքն ու թիւրիքը բա
նախալուրիկ: Ոչ մէկ կենսական եւ բնական
Ժողովրդիկները այդ տեսակի ճիմատաւորութիւններն
ստիպատութիւններ կուտիլ չէ պատճառը, եւ այն
լրջաւ պատմաւոր յոր անկարելի քանակ են առնել:

Ամէն հաղաթին շարժում կը սկսէ զարգալաւ
րով ու բարդութիւն, բայց խաղի շարժան
անխոստական կերպով կը յաղորդէ գործը մը
լսուի: Հին սերունդները կը բաւականաւ քաղաք
ով, երազով, անկալով: Բայց ահա քաղաքն ու
տեղերը կը հաստատեն, այլեւս խաղով բաւականա
ւոր չեն կրնար: Միմայրեք ուր արտաւն չեն երբեք
ը, ՔՐԻՐ Հասարակ, միւս Հասարակ, չեն
ճանաչան ճանաչն ու օրհնել անընդունակ մարդիկ
կը ինտուին առաջ ինչ գնով ալ որ ԵՐԱՅ Իրազմ

« ԵՐԱՅ Իրազմները » ընկերութեան շարժման
տակը, մայր, ինքն եւ: Բայց անոնք որ ինչակ
մարդկութեան մեծագույն զանգուածին աշխատա
ւորութեան կեանքի պայմանները բարելաւուր,
քիչ մը տակը ապաւնութիւն եւ արդարութիւն տա
ւուն համար:

Երբ քաղաքատիւն մը կը փորձենք այսօր
ուսն եւ երկի միջեւ, հետեւեղներ երթալու պէտք
չկայ: Հարկեր յիշուն տարուան յետադարձ ակ
նալով մը յաջորդէ կը բաւէ:

Ինչ էր աշխատաւոր դատաւարին փնակը
այդ շրջանին:

Հանգիտ, նաւահանգիստներու, ճարտարաւոր
ուստի, արհեստներու, Հողագործութեան, եւն
մէջ մարդիկ կ'աշխատէին օրական 12 — 14 ժամ,
յուսին կին եւ դասականներ միայն, ի հաշիւ նաւա
գործիկն ապրուստի մը: Անորոշութիւն, արեւմ
ներու, Հիւսիսայնեան դէմ ոչ մէկ պայանդուր
թիւն:

Ենչ է, փաստաւոր ընդունելի եւ ճշտութիւնը
Քաղաքական որոշ ապաւնութիւն եւ իրաւունքներ
ձեռք բերուած էին, բայց, հասարակաւ էր սար
կութեան նոր մը՝ անտեսական, քաղաքներն
տակը, արեւմտականներն սկսէր ընտան էր նոր դա
ւալուր մը՝ Բաղդէնի — Գրամաթը, որ իր
հարտութեան ուսով կը շահագործէր Աշխատա
ւորութիւնը: Նորին անհատներ ճարտարութիւն
ներ՝ պատկեր ինչ մէկ կողմը, իսկ զանգուածային
քաղաքներ ինչ մէկ կողմը: Եւ հաղորդումս՝ ա
նկէ իր կազմակերպումը անուր:

Ճարտարութեան ու զիտուր երկիրներու
Անգլիոյ, Փրանսիայի, Գերմանիոյ, Իտալիոյ, Ռու
սիոյ մէջ բանտարկուող երկին կը պարզեն պայա
քի որոշը: Բարեբրինքն զառնակն երկիրը՝ Ան
կիան ինչ կը խոսէր: 1839ին երբ Երազմարարը կը
մեծով ընկել մէջ վերին բանտարկութեան տարաւ
գրուութիւնը կողմ խնդրուի մը, ոչ միայն կը սկսէ
զանտանային գործողութիւն, այլեւ ծանր խոս
մութիւններ կը ծաղկն Նիւօրթի, Գրեքինէթի,
Էտմապուրիկ մէջ: Ի վերջոյ յաղթանակով կը տան
քաղաքին դատաւարը: Քաղաքիկները կը դա
տարուտով մահուան, արտիկ:

Ստատարական նոյն պատկերը Երազմար
կու երկիրներուն մէջ, ուր պայաքար կը տառաջ
աւել տար ձեռքը՝ որդեկան, համախառնաւոր
անդլիականներ, տիրող դատաւարները աւելի նեղ
միտման, աւելի անկախ:

Բանտարկական շարժումներու պատմականը
նշուի միտք յոյնի: Հ.Յ. Դաշնակցութիւնը յա
ջորդէ տուած է իր տուրքը այդ կոյրներուն: Մեր
երկրներ, մասնաւորապէս հաւաքածոնները կը
բաւեն փաստելու քանակներ, բայց, տեղը եկաւ
րան, առնել մը ի վեր թաղարար շաղկով չենք
ճանդանաք ընկերային հաղթներով վրայ: Գտնէ
Թարգմանը յիշուութիւնները, նշուիլ կրկնու

ձեռու այդ իտակները եւ ձեռք բերելու իրենց ա
դատութիւնը:

Հին յաղաթականութեան կը յաղորդէ նոր յաղա
թականութիւն, պոլիտիկան զարգացել կը փակե
նքաւորներ երթալու, զաղաթի հաւաքումները կը
դառնան հմայք ու ոգեւորութիւն, եւ զերկիր մա
նիկը՝ զարգալով ցանկութիւնը երկրապետութիւն: Ու
իրար ետեւէ կը շարժուի անկողի շարքեր, ձեռք
ուստն ու հրաշան, կ'երթան կրակին քերակը, կը
վերջին բանտար, կը ճօճեն կախաղանները, մէկ
ինչով կը յաղորդեն երկուր, երեւոյ, երբ մաս
նաւորին Ժողովրդիկներ թուր խաղեր, սեղաններ
մը զարգացան կը ձեռն, արհեստաւորներն ու գաւ
աղաւորներ, մանր խոտուեղան ու զարգապետ
ներ, բոլիչ, լրարող, խոտարար ու հոգեկալներ,
Հողագործներն ու հաղորդութիւն, եւ պայաքարներ,
թուր գիրքեր, թուր զարգումներ, զիւրացն
ն զարգացնել, ինչներն ու երազմական մայրա
քաղաքներն, աղաղակ, թէ ինչ տախան մող
վորդիկ Հողովրդի կը շարժուի, եւ ինչ տախան
միտմանիկ ու հանրութեան պայանէ: Եւ զայն
ցաւէ, թէ տառաջ տուած պատմութիւն, ինչի
մարտն փրկն էր հիմա, թէ անդունդի, Թոյ
ները, որ պատմութեան ժամանակը:

Այսպէս պարզ է մեր, որ անխոստականի էր
թուրը, քանակն հետեւանք, քանակն պատմաւ
ներու:

Չգնումներ նաեւ, որ այդ չլիքածան ու չլիքա
թուր ճնշուի են, որ կը ինչն եւ ու կը ինչն մեր
Ժողովրդիկներ կամքը, կը բարձրանան անոն ին
քաղաքականութիւնը, կը հարձակն երկուր հարաւա
կութեան միջոցին թուր մոլորով ծանր կրան
քաղաքին զարգումները, զուր, կը քանչն դա
ւաւոր հալածանքն ու անտեղութեան առկ իրենց

Թիւններու գնով: Ետեւեր ոչ ժամանակ ունեն, ոչ
այ դուրս հասարակութեան հարաւոր: Հա
մատաւարութեան գարը կ'աղաղի:

Հետեւեղնք Dignitatem դատա յաղորդութեան
Յետոյ, Հ.Յ. Դաշնակցութեան շարժանքին զան
դարձոր աշխատաւորութիւն է, եւ մեր համա
պարօր հաղաթականութիւնները կըր աշխատաւոր չա
նախարկ միայն պաշտպանի ծնողները հոգեւոր
կ'առնեն, կը փոխեն որ (անշուշտ գիտակցաւոր)
Դաշնակցութիւնը բանտարկական պայաքարներու ա
ռաջին գնին վրայ կը գտնուէր այն տանէ երբ ե
րեւր կաթ կը ծծէին:

Երազմարները տարբեր են: Մեր երկիրն
մէջ չենք: Ընդհանրապէս հիւր զաղաթայի լրար
կամ ոչ, կը գտնուէր փախուկ կացութեան մէջ:
Չենք ուղիւր միջոցաւ տեղացիներով գործելու:
Բարեբրինքաւ շատ մը ապաւնութիւններու
կարելի ունենք նաեւ փոխուել: Եւ ընկերային
շարքեր կըսանք դատաւարներին՝ մեր ուղածին
պէս:

Վերադառնալով մեր կիթիկ, կը տեսնենք որ
այսօր, աշխատաւորին (մահաւոր երկրապետը)
շատ քանակ կը թուի ութ ժամ աշխատաւոր
տարիներ արժանաւոր, ընկերային պայանդա
գրութիւնը, զորոշանքներն նպատակ: Գործա
ւոր, մամուր, մողորներն ապաւնութիւնը, քա
նակաւ, անի, անի, համախառնութեան անձնուր
խելով ինչ: Թիւրքները, երեւելի ինչոյնն
րու, Հիւսիսայնայնեան եւ ընդհանրապէս համար
դուտ հասարակութիւններու պատկանաւորներն
է: Պարտաւոր ինչ արիւր կրկնութիւն ապաւն
վոր օրէնքներ կը նշանակ թերի:

Կը մտնուէր որ, զաղաթական եւ տեսնական
այս երազմարները խոսում են միջինաւոր դրեւ
րու արեւմտն ու պայաքարով, իսկ այդ պայաքարին
յաղաթանակ կուտ մէջ կուտ են ընկերային կոյր
ները կամ իրենց զաղաթականութեան համալորներ:

Միմայրեք պիտի ըլլար ըսել, թէ՛ այնպէս դա
րալիս վերածուած է աշխարհ: Ոչ: Իր խոսքը
կը մերթադրէ որոշ երկիրներ: Նշուիլ չէ այդ եր
կիրներն մէջ, տակաւին իրականացած զին զաղա
թական եւ տեսնական կատարուած ապաւնութիւն
ն: Հասարակութիւն, բայց չնորէն Երկիրային
ութեան եւ ընկերային պայաքարներ, այդ օրն
այ պիտի դալ աղաղակ:

Պիտի զայն ոչ միայն Երազմար, հիւս, Սերի
կուի յատարարով աղաղակ, այլ Դաշն, Արիւ
նէն, Հարաւային Սերիկայի ընկերային տեսակ
տով միջինայն դար եւ միմայն Ժողովրդիկներուն
համար:

Համատուտ եւ արաղ այս յետադան անիւր
անհատներ կը հաղաթալու համար Երկիրային
կան Միջադարձիկ Սերիկայի համալորմանը
կըր որ որոշումները:

ՀԻՄԱՆ ԱՅՈՒՆՈՒՆԸ

ԿՐԻՐԱՅԻՐ ԷՒ ՏՅՈՒՄԻՆԵՐ

ԵՐԱՅ ԻՐԱԶՄ

պատմաններուն մէջ կ'օժտուած խելով Հողիները,
եւ մեր հիւսիսային հաղաթականութիւնները կը մղեն
անհատաւորութեան ու աշխատաւորութեան:

Միմայր, որ Ժողովրդիկները չը շարժուին անձնաւոր
թեան, չի ունենար իր ապաւնութիւնը, մինչեւ որ
Ժողովրդիկները չը շարժուին իր հար երթարկներու հա
մայնեղին, չի ունենար իր պատմականութիւնը:

Մեր այս վերջին քաղաքան ու իրան տար
ներու յեղափոխական շարժումները ոչ միայն յա
նցաւ մը որ մեղադրանքն էր չեն հարուստ համար,
այլ առաջ ամենին ձեռն արմատներ, եւ վերջապէս
ստոր ամենին ձեռն յեղափոխ, ինչպէս այլ կոյրներ
տեսնել չուզեալ:

Մեր Երազմարներ, ինչպէս եւ մեր զարգեալ
պատմականութիւններ, ամենին առաջ եւ զիտարաբան
եր կամքի այդ զարգեալան արտապատկերներն
է, որ հաշիւ կ'առնեն իր մեր մասին կը խոսուի:
Թուրք Հայ Ժողովրդիկներ հեռ ինչ Երազմարներ
ուր որ, ան հաղաթակ է մայրա Դաշնակցական
գործարքին, այսպէս կը յաղաթարքին իրենց:
Ճարտը արողը Բաշնակցութիւնը կ'աղաղի հա
նալ իրենց բանտարկութեան պատկեր անկի քարտե
ցներու համար. այսօր այ Թուրքական պոլիտիկ
ներն չենկանք Դաշնակցական որաւու վրայ են
շարժան:

Եւ քաղաքանայն այ ինչն չկայ, քանի որ մին
չեւ հիմա Դաշնակցութիւնն է կողմ իրաւաւորաց
դիմակն ու գործնական ներկայացուցիչը Հայ Ժո
լովրդիկները կ'օրհնան:

Լու աշխատող զառտալն եւ կ'ան իր կողմն ուժ
բարեկամ է, անախարհ արմարկներն են ու կո
ւտիւններ. եւ կ'աղաղ հաղաթալ կ'ընել համար նախ
պէտք է կ'աղաղին այդ կոյրները:

ԼԵՒՈՒ ԶԱՅՈՒ

9) ՕՐՔԹ Սիւնի, 40 տարեկան, Հրեայ, որ կը մեղադարձուի իբրեւ լիբր եւ պարծնեկոս :

(10) Զօր. Բաղիւր Կալ, երեմեմ փոխառորդ Ապրահամեան եւ պիտ զապալի ոտակաւոր - Թեան :

11) Պետրիկ Ռեան, 41, Հրեայ, 1943ին զին - ուսը Սարգիսի մէջ, փոխ - նախարար էր երկրին մէջ : Ինքն էջ որ վերջապէր կ'ուղղէր Պենէշի, 1948ին :

Միտ երեմեմ ալ (գիշանոմ), Հրեաներ են եւ կա - բնութիւն զգնորդ :

ՌՈՒԲԵ ՂԱՏԵՐՐ ԱՂ

Անեմամեն դասուն է այս, վերին պատուարդէն է վեր : 1949ին Ապրիլիսի մէջ Հրապարակ թանկիցն - զօր. Բաղի Տոնէջ : 1949 Սեպտեմբերին Հոգեւոր - բնոյ մէջ կախեցին երեք երեւելիներ, որոնց մէկը նախարար Ռայը : 1950ին Սօֆիայի մէջ կախեցին բնոյ. քառասուրբը, Բայըջ Բոսթոլը, (հինգ հո - թի ալ 8-15 տարի բանա) :

Կը կարծուի թէ մօտեւր պիտի դատուեն եր - բնութի կուտը, Տիկին Աննա Փառաւոր եւ ուրիշներ (Պուրբէշ), ինչպէս եւ յն հրեաներին :

Տրուած վճիռներէն կը հետեի թէ Հետասյն - դատները պիտի շարունակուին :

Թուրիոյնստապար Արեւիկայի

Ինչպէս զբաժնէ ինքն երեկ, մէ. օր Արեւիկ Հա - սաւ. Թուրիոյ նախապար, մէյալ Պարս : Երեւոյ Հանդիսութիւնները սարգեան են ի պատիւ Հուրիկ որ Արեւիկէ պատուական զառապան հնչակուն - յօր. Գիտի աշխէ Հին Գորիթու եւ ուրիշ գիտելի վայրեր : Զերմ բնութեանութիւն մը պիտի զոտէ Սեպտեմբր եւ Սերգի մէջ ալ, անմարտ տեսնելով Յունաստանի պինկալ ուղեւոր :

Գոտիթիւրի մէջ (Կիւրիւհիւրի) պիտի բաց - ուի հեմարան մը. ձ. Պարսիկ տեսնելով :

Արեւիկէ Թերեթը ինքնապէս ողջունելով Հուրիկ կը լեւանի երկու երկրորդուն զորմակցու - Թիւրի ամէն գիտելի վայր : Թեկն շատ մը խն - դիւրեք լուծման կը սպասեն, բայց երկու երկիր - ներու մէջ ալ զոհ են սերտ զորմակցութենէն :

ԲԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂԱՂ

ԳՈՐԹԻՍԻ ԶԵՆԱԳԱՄԱՐԻ մօտին խօսելով երեսի փողովին մէջ, Գ. Իտըն ըսաւ թէ Խ. Միտ - Թիւրի միշտ խոյնընդունել կը հանէ : Իր կարծի - լով, Խ. Միտ-Թիւրի առիշի կը ապր. որոգհեան :

Զինացիներն են որ կը կուտին ի լաւ իրեն :

ՄԱՒԱՐԻՈՅ ՄԱՇԿՈՐԱՐԵՆ առիշի, որ ուղ - պաւած էր Թուրի խմարիւր Ա. Յալմիլին զիմ :

Կիւրիկն լուրերը կ'սկսէ թէ կ'որոնմորուի Թիւրի կա - ճի եւ ուրիշ դէպքեր պիտի պատահին : Թուրի խմարիւր մահուան դատապարտուած էր իշաղի - կի մէջ (նարբըր), 16 հոգեւոր փողովի մը կող - ձէ : Զինքն ճարմէ հրեանի մը. Մեն մուգում կը տիրէ երկրին մէջ :

ԶԵՐԲԱՅԱՌԵՑԱՄ արեւել. Գերմանիոյ մէջ, Տարիկին երեւելի մը, Մերեք, իրեն մեղաակց - իրուն :

ՓԱՐԵՑԻ ԼԵՆԱՅԱՆԻ երկու Թերեթը արդի - ուեցան ստիկանութեան կողմէ : Լեւերը կը բո - ղորեն այս արքեպիսի դէմ :

ՓԱՐԵՑԻ Բաղապարտաւոր խորհուրդին նախորդ խաղաղութիւն, Փոլ Բուռա, որ վարարար էր զօր - ար Խուր կողմէ, ձեռն ինքաւ առիւր, որ երբ կը փո - ճէր ճաւ մը խօսիլ : Մենոյններն ալ զօր. ալ Կիւրի կուտակներն էին :

ՄԱՐԱՐԻԵՆ ԵՆ ՌՈՒՆՈՒԹԻՅ Խոյնընդունել պիտի ճնուին ՄԱԿԻ Բաղաւ. Յանձնախումբին մէջ, Ինչպէս կը հետաքրքրեն Նի. Երեւոյ :

ՄԱՒԱՐԻՈՅ տղան ծանրապէս վիրաւորուած է Թուրիկ մը պաշտան, կը գրէ առիւր, Թերեթ մը :

ՀՈՐԵՆ ԶԱՆԳՐԱՅ

Այրէ Տիկին Ուլաստաւ Գիւլեանան եւ դասակ - ները կը ծանուցանեն թէ Հոգեւորականութեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի, յետ պատարագի :

Փարեկ Հայոց եկեղեցին, իրենց ամուսնոյն եւ հօր սպաքան ԳԻՈՐԳ ԲԻԼԵՆԻՆԻ մահուան ճա - ռաստանքին առիւր. Զր. Հրաւիրուին յիշատակը յա - ռդողները :

ՄԱՐԱՐԻԵՆ ԵՆ ՌՈՒՆՈՒԹԻՅ Խոյնընդունել պիտի ճնուին ՄԱԿԻ Բաղաւ. Յանձնախումբին մէջ, Ինչպէս կը հետաքրքրեն Նի. Երեւոյ :

ՄԱՒԱՐԻՈՅ տղան ծանրապէս վիրաւորուած է Թուրիկ մը պաշտան, կը գրէ առիւր, Թերեթ մը :

ՀՈՐԵՆ ԶԱՆԳՐԱՅ

Այրէ Տիկին Ուլաստաւ Գիւլեանան եւ դասակ - ները կը ծանուցանեն թէ Հոգեւորականութեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի, յետ պատարագի :

Փարեկ Հայոց եկեղեցին, իրենց ամուսնոյն եւ հօր սպաքան ԳԻՈՐԳ ԲԻԼԵՆԻՆԻ մահուան ճա - ռաստանքին առիւր. Զր. Հրաւիրուին յիշատակը յա - ռդողները :

ՄԱՐԱՐԻԵՆ ԵՆ ՌՈՒՆՈՒԹԻՅ Խոյնընդունել պիտի ճնուին ՄԱԿԻ Բաղաւ. Յանձնախումբին մէջ, Ինչպէս կը հետաքրքրեն Նի. Երեւոյ :

ՄԱՒԱՐԻՈՅ տղան ծանրապէս վիրաւորուած է Թուրիկ մը պաշտան, կը գրէ առիւր, Թերեթ մը :

ՀՈՐԵՆ ԶԱՆԳՐԱՅ

Այրէ Տիկին Ուլաստաւ Գիւլեանան եւ դասակ - ները կը ծանուցանեն թէ Հոգեւորականութեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի, յետ պատարագի :

Փարեկ Հայոց եկեղեցին, իրենց ամուսնոյն եւ հօր սպաքան ԳԻՈՐԳ ԲԻԼԵՆԻՆԻ մահուան ճա - ռաստանքին առիւր. Զր. Հրաւիրուին յիշատակը յա - ռդողները :

ՄԱՐԱՐԻԵՆ ԵՆ ՌՈՒՆՈՒԹԻՅ Խոյնընդունել պիտի ճնուին ՄԱԿԻ Բաղաւ. Յանձնախումբին մէջ, Ինչպէս կը հետաքրքրեն Նի. Երեւոյ :

ՄԱՒԱՐԻՈՅ տղան ծանրապէս վիրաւորուած է Թուրիկ մը պաշտան, կը գրէ առիւր, Թերեթ մը :

ՀՈՐԵՆ ԶԱՆԳՐԱՅ

Այրէ Տիկին Ուլաստաւ Գիւլեանան եւ դասակ - ները կը ծանուցանեն թէ Հոգեւորականութեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի, յետ պատարագի :

Փարեկ Հայոց եկեղեցին, իրենց ամուսնոյն եւ հօր սպաքան ԳԻՈՐԳ ԲԻԼԵՆԻՆԻ մահուան ճա - ռաստանքին առիւր. Զր. Հրաւիրուին յիշատակը յա - ռդողները :

ՄԱՐԱՐԻԵՆ ԵՆ ՌՈՒՆՈՒԹԻՅ Խոյնընդունել պիտի ճնուին ՄԱԿԻ Բաղաւ. Յանձնախումբին մէջ, Ինչպէս կը հետաքրքրեն Նի. Երեւոյ :

ՄԱՒԱՐԻՈՅ տղան ծանրապէս վիրաւորուած է Թուրիկ մը պաշտան, կը գրէ առիւր, Թերեթ մը :

ՀՈՐԵՆ ԶԱՆԳՐԱՅ

Այրէ Տիկին Ուլաստաւ Գիւլեանան եւ դասակ - ները կը ծանուցանեն թէ Հոգեւորականութեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի, յետ պատարագի :

Փարեկ Հայոց եկեղեցին, իրենց ամուսնոյն եւ հօր սպաքան ԳԻՈՐԳ ԲԻԼԵՆԻՆԻ մահուան ճա - ռաստանքին առիւր. Զր. Հրաւիրուին յիշատակը յա - ռդողները :

ՄԱՐԱՐԻԵՆ ԵՆ ՌՈՒՆՈՒԹԻՅ Խոյնընդունել պիտի ճնուին ՄԱԿԻ Բաղաւ. Յանձնախումբին մէջ, Ինչպէս կը հետաքրքրեն Նի. Երեւոյ :

ՄԱՒԱՐԻՈՅ տղան ծանրապէս վիրաւորուած է Թուրիկ մը պաշտան, կը գրէ առիւր, Թերեթ մը :

ՀՈՐԵՆ ԶԱՆԳՐԱՅ

Այրէ Տիկին Ուլաստաւ Գիւլեանան եւ դասակ - ները կը ծանուցանեն թէ Հոգեւորականութեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի, յետ պատարագի :

Փարեկ Հայոց եկեղեցին, իրենց ամուսնոյն եւ հօր սպաքան ԳԻՈՐԳ ԲԻԼԵՆԻՆԻ մահուան ճա - ռաստանքին առիւր. Զր. Հրաւիրուին յիշատակը յա - ռդողները :

ՄԱՐԱՐԻԵՆ ԵՆ ՌՈՒՆՈՒԹԻՅ Խոյնընդունել պիտի ճնուին ՄԱԿԻ Բաղաւ. Յանձնախումբին մէջ, Ինչպէս կը հետաքրքրեն Նի. Երեւոյ :

ՄԱՒԱՐԻՈՅ տղան ծանրապէս վիրաւորուած է Թուրիկ մը պաշտան, կը գրէ առիւր, Թերեթ մը :

ՀՈՐԵՆ ԶԱՆԳՐԱՅ

Այրէ Տիկին Ուլաստաւ Գիւլեանան եւ դասակ - ները կը ծանուցանեն թէ Հոգեւորականութեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի, յետ պատարագի :

Փարեկ Հայոց եկեղեցին, իրենց ամուսնոյն եւ հօր սպաքան ԳԻՈՐԳ ԲԻԼԵՆԻՆԻ մահուան ճա - ռաստանքին առիւր. Զր. Հրաւիրուին յիշատակը յա - ռդողները :

ՄԱՐԱՐԻԵՆ ԵՆ ՌՈՒՆՈՒԹԻՅ Խոյնընդունել պիտի ճնուին ՄԱԿԻ Բաղաւ. Յանձնախումբին մէջ, Ինչպէս կը հետաքրքրեն Նի. Երեւոյ :

ՄԱՒԱՐԻՈՅ տղան ծանրապէս վիրաւորուած է Թուրիկ մը պաշտան, կը գրէ առիւր, Թերեթ մը :

ՀՈՐԵՆ ԶԱՆԳՐԱՅ

Այրէ Տիկին Ուլաստաւ Գիւլեանան եւ դասակ - ները կը ծանուցանեն թէ Հոգեւորականութեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի, յետ պատարագի :

Փարեկ Հայոց եկեղեցին, իրենց ամուսնոյն եւ հօր սպաքան ԳԻՈՐԳ ԲԻԼԵՆԻՆԻ մահուան ճա - ռաստանքին առիւր. Զր. Հրաւիրուին յիշատակը յա - ռդողները :

ՄԱՐԱՐԻԵՆ ԵՆ ՌՈՒՆՈՒԹԻՅ Խոյնընդունել պիտի ճնուին ՄԱԿԻ Բաղաւ. Յանձնախումբին մէջ, Ինչպէս կը հետաքրքրեն Նի. Երեւոյ :

ՄԱՒԱՐԻՈՅ տղան ծանրապէս վիրաւորուած է Թուրիկ մը պաշտան, կը գրէ առիւր, Թերեթ մը :

ՀՈՐԵՆ ԶԱՆԳՐԱՅ

ՀԱՒԱԿՈՅԻ ԶԱՆԳՐԱՅԱՆ ԸՆԿԵՐՆԵՐՈՒ

ԵՆԻՇԱՅԱՆԻ

Ողբաբեւ ընկեր ՌՈՒԲԵՆ ՏԵՐ ՄԻՆԱՅԱՆԻ

Մահուան առաջին տարեկիցին առիւր Գիւլիկի Հ. Ե. Դ. Բուստոմ խումբը կազմակերպած է այց մը :

Père Lachaiseի գերեզմանատանը, այս կիր. Ժա - ռ Երեւ. 3ին : Այս առիւր պիտի այցելեն նաեւ Ա. Խաղաղութիւն, խաղաղութիւն, Անյարմարի գերեզմա -

նաները :

Այցելութեան վերջ մամը 4-6, մասնաւոր Հա - տաւոր թէ Խիմեւ արհաւիրքի արհաւիրքի մէջ, 9 Place Gambetta, métré Père Lachaise :

Հաւաքակի ընթացքին յարգանք խօսք ող - բացելով ընկերներու մասին :

Միւրով կը Հրաւիրուին Փարիզի եւ շրջանի ընկերներն ու Համալիրները :

Մայիսիւր մասնակցութիւն :

Հաւաքավայրը Gambettaի մեծ դրան առիւր :

ՀԱՐՔԱՍՏԻՆԱՍԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍԸ

Տեղի կ'ունենայ 30 յայնիսիս

կիրակի, ժամը 16 — 24

HOTEL GEORGE Vի ԵՐԵՎ. ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՄԻ ՄԻՋ

Նախապաշտարան :

ՊԱՐՈՒ ՊԱՐՈՒ ՍՐԱԿԱՆԻ Թ

Défilé des mannequins — Maggy Rouf, Mendel

Attractions, 2 Օբփուր

Սնորհամի եւ դուստրիկանց առիւր շատու :

Համար կը խնդրուի ծախսուած ապահովիլ տալ -

ապկանք եւ աղանակներ, դիմելով :

Պ. Արեւելի Անճեմանի, 56 rue Lafayette, Tél.

PRO. 03-19 :

Պ. Ղաւշի Զիլիկիրանի, 24, rue Feydean,

Tél. CEN. 48-51 :

Պ. Նուսթըր Եոգհաննէսեանի, 14 rue Rocham -

beau, Tél. TRU. 47-48 :

ՓՈԽԱՆ ԵՆԿԵՐՈՒՄԻ — Մարտիլէն Գ. Բո -

նակեօրհան իր զբաղմունքին Տիկին Լուսին Արեւ -

եանի մահուան առիւր փոխան մաղկեպատկ 1000

թ. կը նուրիշ Անճեմանի Վառապէս վարարներն :

ՄԱՒԱՐԻՈՅ ԶԱՆԳՐԱՅ — Դեկտ. 24ին Հ. Ե. Դ. Բո -

նանի Գիւրապարի խումբի ներկայացումը :

ՀԱՐՔԱՍՏԻՆԱՍԻ

Ուշադրութիւն...

Ուշադրութիւն...

TAVERNE MAUBEUGE

6 RUE MAUBEUGE, PARIS (9)

Հեռաձայնի TRU. 85-47

ՆՈՅ. 29ին սեպտ. ամէն զիւրի, ժամը 8ին

պիտի նուազեն, Պուրի յաղապան Հրա -

մարտուած ընթացիկաւ ՄԻԿՏԻՆ եւ ՊՂՈՍ

(աւա), արեւելեան նուազի ծածօք վար -

գիւրապար, ընկերակցութեան կողմէն -

պարտուիլի մը :

Համարած եւ պէտքերուն կերպարներուն

կարգիլ ամէն զիւրի մէջ Օ Ն Ե Բ - Գ Ե Պ Գ

ինչպէս եւ ճաշարանին կողմէ խմածօք

պատարտուած արեւելեան ամէն կարգի ա -

նազնդներն :

Հարմարութիւնը եւ հաւաքայինը. համար

սրտախաղիի է պիտի

Métre Cadet, և Pelletier և N. D. de Lorette

Aut. — 26, 85, 49, 45 և 32 :

Մասնօր — Երաժիշտները տեսնել փափա -

քողները կ'սկսեն զիմել Taverne Maubeuge :

ՀԱՐՔԱՍՏԻՆԱՍԻ

Ուշադրութիւն...

ԵՆԻՇԱՅԱՆԻ

Ողբաբեւ ընկեր ՌՈՒԲԵՆ ՏԵՐ ՄԻՆԱՅԱՆԻ

Մահուան առաջին տարեկիցին առիւր Գիւլիկի Հ. Ե. Դ. Բուստոմ խումբը կազմակերպած է այց մը :

Père Lachaiseի գերեզմանատանը, այս կիր. Ժա - ռ Երեւ. 3ին : Այս առիւր պիտի այցելեն նաեւ Ա. Խաղաղութիւն, խաղաղութիւն, Անյարմարի գերեզմա -

նաները :

Այցելութեան վերջ մամը 4-6, մասնաւոր Հա - տաւոր թէ Խիմեւ արհաւիրքի արհաւիրքի մէջ, 9 Place Gambetta, métré Père Lachaise :

Հաւաքակի ընթացքին յարգանք խօսք ող - բացելով ընկերներու մասին :

Միւրով կը Հրաւիրուին Փարիզի եւ շրջանի ընկերներն ու Համալիրները :

Մայիսիւր մասնակցութիւն :

Հաւաքավայրը Gambettaի մեծ դրան առիւր :

ՀԱՐՔԱՍՏԻՆԱՍԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍԸ

Տեղի կ'ունենայ 30 յայնիսիս

կիրակի, ժամը 16 — 24

HOTEL GEORGE Vի ԵՐԵՎ. ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՄԻ ՄԻՋ

Նախապաշտարան :

ՊԱՐՈՒ ՊԱՐՈՒ ՍՐԱԿԱՆԻ Թ

Défilé des mannequins — Maggy Rouf, Mendel

Attractions, 2 Օբփուր

Սնոր

Այսօր, հիմադի, առջի կ'անանան Սարի չըբ - ջանին երեւի. ընտրութիւնները : Ընտրողներուն թիւը կը հաշուեն առէր թիւ 600.000, որոնց դուրս կը գտնուին յոսի կուսակցութիւնները : Գերմանիոյ կուսակցութիւնը առէն մէկը կը փորձեն, որ - պէտքը ընտրութիւնները ձախողեն : Անոնք չեն ուզեր որ այդ շրջանը քառահիս Գերմանիոյ իրաւունքը : 1947ի ընտրութեանց մէջ բռնակցեալ 51 %ը ժողովրդական : Վերջին լուրերը կ'ըսեն թէ զերմա - նասէները ստալինականներն ալ ուղղած են : Ուրախ թ Գ. Լոփանի լրագրողներու ցոյց առաւ. երբ կ'ընդունուած զիր մը, սեւ գիծերով, որ կ'ըսէր.

— Եթէ մեր ամուսնիքը անմիջապէս չլսեալ - աճէ ընտրութիւնները, մեր ամբողջ ընտանիքը պիտի բնակուին :

Բացառիկ մընցիներ ձեռք առնուած են Սար - գրութեան մէջ, որ կը գտնուին 2300 ոստիկան - ներ :

Զոփանի ըսաւ. թէ սպանալիները զրկուած են եր բոլոր գործակալները կ'ընկերուն :

Գերմանիոյ ձառնցներուն վարչակները կը արտաքին թէ հետապնդումն են ընտրութեանը : Զոփանի կարծիքով, Սարի 950.000 բնակիչներէն 650.000 որ զարգալիլու երաւունք ունին կը 80-90 %ը պիտի մասնակցեն. Այս առթիւն ըսաւ.

Եթէ ձառնալ գտնուին 50 %էն աւելին սպորթի, ճերմակ եւ կամ կերծ ըլլան, նոր ընտ - րութիւն պիտի որոշենք, ըսաւ Ժողովրդավարեան - թեան օրէնքին :

Այս ընտրութեանց առթիւ արդիւնաւոր են ե - րբն զերման կուսակցութիւնները, իբրեւ. թիւսիկ սահմանադրութեան Բոլշեւիկները զրկուած չեն :

Փարիզի մէջ կը կարծեն թէ ներքալ կարգու - անքին կուսակցութիւնը պիտի յաղթեն. ընտրու - անքին մէջ : Այն աման անսովորապէս պիտի մնայ Սար - գրութեանը (Խնցրոթիւնութիւն) տնտեսապէս են - Բակալ Ժառանգի :

Ընդմ. հետեւում օրէնքի

Աղ. Ժողովը 205ի դէմ 405 մայնով զուտա - կեց ընդ. 3 հետմա օրէնքին 16րդ յօդուածը, որով կը փրահաւաստուին Փեթիէի կուսակցիներուն երաւունքները :

Միւլին այսօր ընտրութեան իրաւունքէն զր - կուած էին բոլոր անոնք որ 1940 Յուլիս 10ին չէին տրուած էին Փեթիէի կամ մասնակցի էին անոր աղ. Ժողովին եւ ուրիշ պայմաններուն :

Այս առթիւն ալ բուած փրահաւաստութիւններ սե - ղի ունեցան : Ի վերջոյ օրէնքին դէմ բռնակցիները փայտ կարմիրներն եւ թիւկերակները, բո - լորովին ապրեւոր անտակտներով : Յամմանսթիւնի թիւկերակները, մասով իրաւաւոր Սորո Ժա - փիւր, դիտու իտաւ թէ Փեթիէի լրագրութեանց օրինակները Հաւաքաւաստութեան քառ որ կարող - անքին, բայց երկու ու ետոր կամայ պիտուած էր ընտրուիր, կ'ընդուն Քրահաւաստութեան փոխութիւն :

Միւլի կարմիրները կը պարտեանին թէ իրենք ղիմաւորական ճակատին զուրկը առած էին, ա - ղէն ձախէն պաշտէին :

Դուրս ալ ամեն Հիթլերի թիւկերակիցներ էին :

Մենք քանան էինք մեր պատմաւոր : Այս, որովհետեւ կուսակցի էր զերմանե - անքիները զաւրկերէն որ պատեւարիկը առաւոր - անքի մը :

Դ. Մարտի (թիւկերակական) եւ միմաւնով ղիակու տուաւ :

— Հաւանութեան փոխորդի մէկ տառի. սիտա. կը հաշուեն, երբ կ'ըսեն թէ կուտ օրած էին 1940 - ին : Այն, քանան էին որովհետեւ կուսակցի էին ղիմաւորականները ղաւիկներին :

Քերման օրէնքին պիտի օգտուին նաեւ - չափաւորական, անտակտական ղրծակցիները (մե - յեն չեն որոշ գուտաւ մը), ղիմաւորականներ են :

30000 ՀԻՐԱՆԵՐ անշուղի մասնաւոր են Զե - փոյնտիւններ մէջ, իբրեւ. հետեւանք Փարիզի դա - արին, որ մասնաւոր պարտի իրաւունք ու 10 - 12 - նաներն : Կրտսի թէ ուրիշ երկու խումար ալ պիտի գտնուին :

ՀԱՐԱՆ. ԲՈՐԺԱՆԻ Դաւաքաւոր, Միւլիման Բի, անհաւանք կը սպասէ ղրք. Աղբիւրակները քայն - քայն թիւն : Կը կարմիրը, ուժգին յաղմաւ մը քի - անքի կ'ըսէր ղիմաւորական կուտ. ուստի ղէն - քի եւ գիտնուիր կը պարտեւած : — Կարմիր Զինատան ալ կը պարտեւած անկորն վերապարտի խոր ղե - րիները, ղիմաւոր կ'ըսէր ղիմաւորական խոր ղե - րիները :

ՊԱՆԱՆԵՐ. կը հետապնդեն թէ պայտարման Դ - ճանեւ Հնդկական կը թիւնանուր Դաւիթի որովք 200.000 սթիբիլին թափել խաղալթեանց ղաւեւորն :

Չորս ՏԱԿԻ - 28 Année No 6929-տօր շրջան թիւ 2340

Խմբագիր՝ Ե. ՄԱՐԿԻՍԻԱՆ

ՄԵՐ ԽՈՒՄԵՐ

ԳԻՐԻՐՏԸ ՕԳԻՆՈՒԹԵԱՆՆ ԿԱՆԸՆԵՐԲ

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՉՐՈՅՑ ԱՂԱԿԱՆ ՄԸ ՀԵՑ

Ի՞նչ երազներ կը հիւսիկեն Միմ Պատեւարիկն տաւը, թեւ. առով մեր ղիմաւորական երեւակաւոր - թեան :

Նոյն խիկ ծաղիկներն կ'որոշայինք հարեան Բիւրեւորը շայտցելուն, հարեւին սորղեցնելով եւ իմանալութեանց հաստատելով :

Պատեւարիկ փոփոխիկներուն մէջ կ'ընդունու - ցինք Բուրեւորի Հայ Ժողովուրդը, երբ հայրենի Հո - ղերով եւ ղիմաւորականներով : Իր անհաշիւ եւ անփոխարինելի գաւաճումը :

Երբ Բիւնալին ծախիւտեցաւ եւ հարեակաւ ճառարներն ու ղիմաւորները ներս խառնեցին : Եւ անոնք թիւկերներ փնտռել թաշտացներուն, Հա - րեմիւնը, լիւնները, եւ սպաղաւանդներուն մէջ :

Եւ օգնութեան կանչեցինք մարդասէր կամ ղա - Խախտիլի Բիւրեւոր. — ԵՄԻՆ շարք մէկ տաի... Եւ Զինարարը պատկերեցաւ մեծ յաղորդեալները : Վերջնական կ'ըստէնք փոխուեցան թաղանթի թե - կերներն : Յիւրեպան կայծեր՝ երեւման լուրերի ղե - ներէն :

Արեւիկանու նոր շրջանը քը քաղուեցաւ մեր Ժա - մանակաւոր պատմութեան մէջ :

Ունեցանք ափ մը Կոյ, պետութեան մը հիմե - րը ղիմելու համար :

Նորէն վարպաւաւ երազներ, որոնց աղբեւու - թեան տակ պարտեցին կը թնցնէինք Սիւնեաց աշ - խարհէն միւլին. Միկիւրիակաւոր ափերը ...

Այն մը Կոյը տէր փոխեց, բայց մայց ճիմա - կան կ'ընդուն ղաղաւթական հայրենիքի : Խարին եւ մեկնակէտ :

Աստիւն օրէն խիկ փորձեր կատարուեցան, հա - րեւոր սորղեցնելուն համար մեր մարմանիսը հայ - րենիքի փրկութեան ղիմելու :

Եթէ չենք փախիլ, այլքերմարան - ղերակաւ ալ պատարած ենք :

Կարողաւորք փոփոխութիւնն ետք, վերջին երեւում տարեկներ. թեւացին, աւելի հիմնաւոր - անքաւ ալս յախաւոր :

Եւ այսօր քաղաւթան Բիւրեւորը հայրենի կը խախի, կը կարողան ու կը ղրք շայտատան մէջ : Նոյն խիկ հալաւոր ղիւտը հեղինակներ կան : ինչպէ. ղրի առիթը ալս տեղեկութիւնները, ո - րոնք ղիւտեթիւն մը չեն պարտեւած :

Անցած մը են ղիմելուն համար թէ՛ Բիւ - տեւ ալ եւ մայցած ենք, Բիւրեւ. Հայախոս :

Այո, այս հալաւորին վրայ են :

Խոսքը մասնաւորով միմաւնաւոր եւ հարեան երկիրներն տարալոր քաղաւթեանց փրայ. Ի՞նչ կը տեսնենք, իբրեւ. անողը իրաւունքութիւն :

Կարողանք իր ենք ղաղային փոխուեթիւնան, Հայաքուսեան, պատմաւորականութեան ղաղաւթ : Նոր սերունդը անմիջա կը տրորուի հարթիկ ղաղային տակ, խիկ մենք անուշ-անուշ կը յօրան - ղենք :

Բիւր մը ամեն տուն ղաղաւթ եւ մայրաւոր մը, լրացնելով ղաղաւթ եւ փողոցին ղաղաւթ :

Դորք ղաղաւթ, արեւնաւոր, ամուտարաւան : քանուտեւ, ամէնք ալ ղիակաւոր կը գտնեն որ ի - ղուցի ղաղաւթները պիտանի եւ անպիտան բաժեք տր - փին, խիկ մայրենի խոսքն ու ղիւր արհամարհեն իբրեւ. անպիտան ղիւ :

Չէր ղիմաւոր թէ մասնաւոր եկած է նորէն օգնութեան կանչելու Բիւրեւոր :

Այս անգամ ոչ թէ մէկ տաի խոտանալով մէկ ղալ ղիւրեւոր, ալ ... հայրենի սորղեցնելու համար :

Կոյ՝ ուրիշ ուժ մը որ խելի կանչէ մեզ :

Ի՞նչ ղիւտը գործանակ, որպէսզի ջնջուին, Եւ փոխին ղաւեւ անողը որ արեւնաւոր անապատէն անցան կամ Բիւրեւորը միմաւն. փոխուեցան :

Արեւոր մեր աղալային ղիմաւորական կուտ - Թեան ղէ՛ թէ տաւուն Դ... հայրենիքը արդիւնն ալս երկրին մէջ :

Եւ, օրուան ճաշտեալներ, մեր Հայալեւո ղա - րեւակաւ, Փ. Գեղարմա ալ խոսք տեսնելով, անցած մը են ղիւտեցին :

— Ան որ լաւ. Հայ չէ, չի սորովիլ իր մայրենի ղիւտեն եւ աղ. փառնութիւնը, չի կ'ըսար լաւ Զինարարի ղալ : Ինչպիսի՛ր, մայրի՛ր : Բայց, ջանի՛ր Կոյի ղաղաւթ կեանք, եւ կամ յանձն առին ղաղաւթ ղիւրի ուրիշ - ներք. Ե. :

— Միմաղ... Ուրեմն ծաղիկներ են միմաղաները : Տէւ, փո - ղոցին անկերով, աղեկաւ մ, որուն կուրծքի վե - րայ ղիւրի փոշի կը ծալթեն ղիմաւորական փուն - քերը :

Ի՞նչուս է նաեւ երեւր փողոցիկ ծաղիկաւաւ - անին : Ու միտու ղոյն որ ունի ղիւրալեւոր :

— Այլի՛ր, միմաղ... կը ծախեն :

Այո՛ պարուն :

Եւ աղբերը անուշան ղիմ ղալաւով մը :

— Այո՛, պարուն : Տէւ, այս փունքը ղիւ - ծաղիկի կը նմանի : Անիկ մեծ փունք մը ունիլ ղիւրի կատարի մը պէս, խանձած պիւրեւոր : Ա - նո՛ւն ալ ալ ղրք եւ այս փունքին, կուրծք խմաւոր, — Եւ Սիւրուհի - ղիկ - մայրիկը : Գե՛ղ ղալն ա - նոր համար՝ որ ղիւր կը պաշտէ ղիւտա... :

Օ՛ր մասնաւորին, ղր ղունիմ այլեւս : Աղ - ղիկ, մենք ալ, երբ ղիւտ ղալ փողոցիկներ, ղիւ - ղիկ ու նարինի կը ծախենք փողոցիկներուն մէջ : Մենքուս ու փոխուեցան մեր ճակտու ղաւաւորներ : Գիտե՛ս, աղաւթ կուրծքի՛ր, բան ծախելու հա - մար : Ինչպիսի՛ն են անողը որ միայն ծաղիկ կը ծա - րեն՝ ղիւտեւ ղալն :

— Ուրիշ ղիւր կը ծախեն :

— Աղբիւր, կան որ նարինի կը ծախեն, ու ղաւաւոր ուստիկներն կան որ պարեղեն կը ծա - րեն : Կան որ ղիւտ, իրենց ալաւաններ կը ծա - րեն, — օ՛ր տարեթիւնը թլուտա աղբիկները, ո - րոնք իրենց աղբին յօրք կը պատեն՝ ղալն Բալի - փով արեւն ցաւթեցող ալաւաններ մը մէջ : Բայց կան, որ կը ծախեն ...

— Ի՞նչ :

— Մի՛ ուղեր հալաւոր, աղբիկ : Տիտ՛ր քան է, երբեք կան՝ Օ՛ր, անհամբեր են չէ՛ որ աղբիկ են : Կան, իմալթիկ : Կան որ կը ծախեն իրենց ա - րիւն ...

— Այո՛ւն ...

Այո՛ր, փաղաւթ, իրենց արեւին : Եւ մեր Ժողովուրդը մենքաւ ծախելով իր արեւը : Մենք անհամբեր հիւնեցիկներ՝ արեւն ծախելով, վաւեր - անքիները՝ արեւն ծախելով, Հայալեւ. աղաւթ - կերութեան մը ծաղիկաւոր ղիմաւորներ՝ արեւն ծախելով, ղիւտն եւ երաւաւորութիւն անողները՝ արեւն ծախելով փաղաւթներուն համար մեր Ժող - ւուրդը մայցող Ժողովուրդներէն վեր, միւլին յա - երթութիւն, միւլին. Աստուծոյ ղունքը, արեւն ծախեցինք :

Արեւն ծախեցինք մեր հերոսները, որպէսզի աղբի՛ր մայր Ժողովուրդը՝ ստեղծագործելու հա - մար իր տան մէջ, երգով, աղբիւրով եւ խաղա - ւաւորութեան :

Տո՛ւր ի՞նչ այս ղիւտն մը ծաղիկեւորներ, ու միմաղանք մենքաւ ծախելով իր արեւն : Զինա ղալն պիտի տանիլ՝ ղիւտն համար ղիւրիկի վրայ մը ծեծ հերոսին, որ իր արեւը ծախեց, այս՝, ծախեց իր արեւը, որպէսզի աղբիւր մեր տան մէջ, մեր երեւորն մէջ, մեր երեւորն ու մեր խաղաւթ :

Բա՛մբ - եցալ ղրքմանաւոր փողոցիկ ծաղիկ - անհամբերներ, որ հիմա արցո՛ւնք կը ծախի :

Ե. ՄԱՐԿԻՍԻԱՆ

ԱՍՏԻՆԵԱՆԻ ղիմաւորները չեն կրցած լրա - ցենք 1952ի ղաւաւորութեանը, որով 50 ղորա - ւորներ պիտի ունենան ղիւտ : Գալով 1953ի, նուազա - Դուր ղալի՛ր փոշի արեւու ղալեւն կամ աղբիկին :

ԵՐԵՎԱՆԻ ՄԻԿԵՆ ՄԵՆԱՆ ԵՆ Սանթիա - կոյի մէջ (Չիլի) այս ղիւտաւոր ղիւր Հայալեւո - ցան աղբի՛ր, իբրեւ. Եւրոպայը հաւաք : Յնայ ղի - ւտեցա թէ անաղաւթներու կուրծք սարցուած խոսք ղիւտ է :

ՓՐԱՅԱՆԻ ՄԱՐԿԻԱՆ Հնդկաւորով, Փարիզի մէջ փառաւոր են ղալն որ ծախթ համարալեւորներ, այլ եւ կին, իբրեւ. իմալթիկ կամ ղալեւր մաս - արարութեան (Փաշի Փաշ) :

ԻՍՏԱՆԻՑ երեւման Թաւաղեան, Ելեւս, որ Մուկիմի կը քանիլ, մեծած գտնուեցաւ անկոր - ջին մէջ : 79 տարեկան է եւ մէկը կը քաշէր իր ղիւտեւրները, փողոց կ'ըսէ ամեն :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԹՈՒՐԿԻՅԱՆ, Յուսուսյանի և Երզնկայի
միջև ղեկավարվելի մը կը նախադասուի, վերջին
այցելութեանց շնորհիւ :

ԱՆԴՆՈՒՅՑ Երևան, Բաղդադ օդակային մը յետ-
քանից որոյ կը ջնջուի պողպատի ազդայնացումը :
ՀԱՅԻՆ ԳԻՆԷ 1 — 2 Փարսե պիտի ինչէ, լա-
ւարն ալ 2 Փարսե, ինչպէս կը դրեն առգտան
Քրկերը :

ՈՂՈՂՈՒՄԵՆԻՐԸ մեծ աւելանք գործած են մի-
ջին ծախսովի մէջ : Բաղդադի ընտանեկներու տե-
ղափոխում են Լիւնի և ուրիշ շրջաններու մէջ :
Իսնը և Սոնը յորդած են : Հո՞ր Սափաշայի մէջ
Փարսեպոլիսի իրական առհասարակ վրայ, Նուրբը
բռնած են կարևոր համայն մը : Կամուրջ մեծ ալ
բռնած է, խոյրով Փարսի - Երևան ղեկը :

ԵՐԿՄԱՆԱՅ Գնորոնութիւնը պիտի պահեն
Անդիլի մէջ, ինչպէս լայնեց Գնորոնական նա-
խարարը :

ԵԿԻՊՏՈՒՄ մէջ նոր սահմանադրութիւն մը
պիտի հաստատուի : 100 Հոգեկոյ յանձնարար մը
կազմուած է, խնդիրը քննելու համար — Զոր-
նիկի կը մը առկայ, որպէսզի օգնեն շարադր-
նելուն :

36—39 ՀՈՂԻՔ զո՞ւ զայն օդակային արկա-
նի մը, Փարսեայի մէջ (ՈւշինիՔրէ) :

ՀԵՂԻՊՈՒՅՑ Քաւան, Երևանի կրակ կը տե-
ղան զինքն ղեկավարու միջոցառումներով, ղեկա-
րի աւրոյնքի և փառքի ղեկը յիշած են ծանօթման
կը ապաստի ընդէ : յարմարեալ :

ԱՅՂՈՒՄԵՆԻՐԸ մէկ յանձնարարութիւն առջի օր
պիտի քննէ Պաշտպանի խնդիրը : Ոչ մէկը ուղիշ
խօսի : Եւ Բաղդադ յետաձգուած :

ԻՆԵՍՏԻՏՈՒՆ Էնթոն կառուցած համար նոր
գնորնի մը որոշուած է Փարսի մէջ, ղեկ. վարժա-
րանի ծառ :
ԱՐԵՎԵԼ - ԳԵՐՄԱՆԻՅԱ մէջ մրցած մը սար-
քուած է, փառաբանելու համար Ե. Միւրիքի և
Սիլվիոյ : Նմայն մը — Վիճիկ կը սիրէ Ե. Միւր-
իքի մը մեծ Սիլվիոյ, ուրիշ առհէր քանի առաջ,
կրնայ իրապէս սիրել իր ազգը :

ՈՒՅԱՂԻՈՒԹԻՒՆ

ԶԵՐՄԱՊԱՅ ԿԸ ԵՆԴԵՐԵՆԻՔ ՄԵՐ ՓԱՐԻՉԻ ԵՒ
ՄԱՐՍԵԻՍ ԲԱՍՏԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՈՐ ԱՆՑԱՊԱՅ
ՊԱՅԱՆԱՆԸ ԻՐԵՆՑ ՀՐԹՈՒՄՈՒՄ MANDAT
CARTEBONNE, ԴԻՐԻԱՏԵՆԻՈՒ ՀԱՄԱՐ ՎԱՐ
ՁՈՒԹԵՆԻ ԳՈՐԾԸ :

ԱՅՍ ԱՌԹԻՈՒ ԵՆՈՐՀԱՅԱՄՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՅՈՅՑ -
ԵՆԵՐ ԲՈՂՈՐ ԱՆՈՒՅՑ ՈՐ ԱՐԻԷ ՓԱՅԱՄ ԵՆ Ի -
ՐԵՆՑ ԱՅԵՐԻՆԵՐԸ : ՎԱՐՁՈՒԹԻՒՆ

ԵՆԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱՒ — Հ. Մ. Մ. Ի տարեկան
պարահանդէսը Դեկտ. 28ին :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՕՐԻՆԱԿ ՈՒՆԵՐԻ ՄԻԱՅՆ
Մ. ԻՇԽԱՆԻ

« ԵՐԵՐԻ ՄԵՆ ՀԱՅՈՒՄ ԷՆԸ
Դին 200 Փարսե, Եղբայրի մարգար 230 Փր. :
Դիմել Շառապէի վարչութեան :

ԵՐԿՄԱՆԱՅ
ՕՐ. ԼԻՏԻՍ ԿԱՐԻՍ (ԻՅՔԱՄԱՅԵՆ)
Փետրուար 20, 1953ին :
Կը խնդրուի նկատի ունենալ :

Օստունի...
Օստուն...ի

Այսինքն հաշարան ՍԱՄՈՒՆԻ զացէ՛ք, տեսէ՛ք եւ
հաշի՛ք :

ՀԱՄՈՎ — ՀՈՏՈՎ ԵՒ ՄԱՅՏՆԻ
եւ վարկեցէ՛ք հայկ. եւ արեւելեան երգ,
նուազ ու պար
31, Rue d'Alexandre - Paris.
Métro : Réaumur et Strasbourg - St. Denis

Bureaux F. THEVENET
TRANSACTIONS IMMOBILIERES
ET COMMERCIALES

19, Rue Cuvier, Lyon Tél. LA. 19-32
ԳԵՂՈՒՆԻՐ ԵՒ ՎԱՅԱՌՈՂՆԵՐ
ԽՈՐՀՈՒՐԻՔ ՀԱՐՏՈՒՅԻՐ ՄԵՆԻ
ԱՆԷ՛ք չըբան մէջ արտադրողի ունեցի պա-
րազ վրայիցը, բաղմունի կալուածներ, ինչպէս
նաեւ աճի կարգի առեւտրական և ճարտարա-
ուեստական գործեր, եւ Pas de porte :
Խմրադրութիւն մասնաւոր օրհնաւոր միջո-
ցով աճէն տեսակ պայտուղներու :
Աճէն տեսակ ծանթութիւններ կը արուին :

ՀԱՄԱԲՈՅՑ ՀԱՆԳՈՒՅՑԱՎ ԸՆԿԵՐՆԵՐՈՒ
ՅՈՒՇԱՏԱԿԻՆ

Ողբացեալ ընկեր ԹՈՒՐԿԻՆ ՏԵՐ ՄԵՆԱՅԱՆԻ
հաշարան առաջին տարեկանի աւրին. Պէլքիէ 2-
Ե. Դ. Ռոստոմ Խոմար կազմակերպած է այց մը :
Père Lachaiseի գերեզմանատանը, այս կէր. հա-
մ ճիւղ 3ին : Այս աւրին պիտի այցելեն նաեւ Ա.
Խարոնանի, Խարոնանի, Անդրանիկի գերեզմա-
նաները :

Այցելութեան վերջ մամը 4—6, մասնաւոր հա-
ւարթիք Le Khedive սրահանի սրահի մէջ, 9 Place
Gambetta, métro Père Lachaise :

Հաւարթիք ընթացիկ յարգանքի խօսք՝ ող-
բացեալ ընկերներու մասին :
Սիրով կը հրահանուին Փարսիի եւ շրջանի
ընկերներու համակերպումը :

Մայիսիցը մասնակցութիւն :
Հաւարթիցը Gambettaի մեծ դրան առին :

ԱՂԲԱՏԱՆԱԻՍ
ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԵԸ

Տեղի կ'ունենայ 30 Եղիմիքի
Կիրակի, մամը 16 — 24

HOTEL GEORGE V ԵՐԵՐԸ ՄԱՐՁԱՆԵՐՈՒՆ ՄԵ՛Զ
Նախապահութիւնը՝

ՊԱՐՈՒ ԳԱՐՈՒ ՍԻՐԱՔԱՆԻ
Défilé des mannequins — Maggy Rouf, Mendel
Attractions, 2 Օրէփար

Խնդրուի եւ գիտարութեանց տեղի հաւար-
համար կը խնդրուի ծախսուած ապահովի տա՛մ
ապահովը Ի. սեպտեմբ, Դիմելով՝

Գ. Արմենակ Աճէմեանի, 56 rue Lafayette, Tél.
PRO. 03-19:

Գ. Վահէ Զինկիլիբեանի, 24, rue Feydeau,
Tél. CEN. 48-51:

Գ. Եւստար Եւզաննիսեանի, 14 rue Rocham-
beau, Tél. TRU. 47-48:

ՅՐ. ԿԱՊՈՅՑ ԽԱՅԻ ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՐԸ
ԵՆՈՒՆՈՒՄ ՈՒՆԸ

ԵՆԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱՒ — Դեկտ. 24ին Հ. Ե. Դ. Գ.
մանի Բերտապիտ Խոմարի ներկայացումը :

Ոչարտրոքի՛ն...
Ոչարտրոքի՛ն...

TAVERNE MAUBEUGE
6 RUE MAUBEUGE, PARIS (9)
Հեռագրին TRU. 85-47

ՆՈՑ. 29ին, տեղաւոր աճէն գիւղեր, մամը 8ին
պիտի հաւարան, Գուրէի յատկապէս հրա-
տեղանալ ընթացիկ ՄԻՐՏԻՉ և ԳՈՂՈՒ
(աւա), արեւելեան նուազի ծանթ վար-
պետները, ընկերակցութեան երգչուհի-
պարուհիները :

Համարուի եւ պէտքունն կրկնակներու
կարգին աճէն գիւղեր ՏԵՆԻՐ - ՔԷՊԱՊ
ինչպէս եւ հաւարանի կողմէ խմածով
պարտաւորանք արեւելեան աճէն կարգի ա-
նուշիկները :

Հարմարեալներ, եւ հաւարթիքներու հաւար
արտադրողի է պաշտ
Métro Cadet, եւ Pelletier եւ N. D. de Lorette
Aut. — 26, 85, 49, 43 եւ 32:
Մարթը — Երազմիտի տեսակի փափա —
քոյները կրնան դիմել՝ Taverne Maubeuge :

Le Gérant : A. MERCESSION
Imprimerie DER AGOPIAN, 17 rue Damesme, Paris (13)

ՕՐ. ԵՆՈՒՅՆ ԳԱՄԱՐԱՆ
ԱՐԱ ՊԻՊԵՆԵՆ
Ամսապատեցած
Կրտսէրայրից մամը Գ. Վահրամ Զորպիտանի
23 Եղիմիքի, 1952

ԵՆՈՒՅՆ

ՓԱՐԻՉ — Հ. Ե. Դ. Նոր Սերոնդի ԵՆԱ -
րունան Խոմարի դատախազութեան այս հինգ -
լարթի մամը 21.30ին Այլը. տան մէջ 32 rue de Tré-
vise: Կը խօսի ընկեր ՀԱՄԱՆ ԲԱՄԱՆԵՆ: Նիւթ
Հայկական ճարտարապետութեան շրջանները :
Հայկերէն դասերը 20.15ին :
ԵՆԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱՒ — Հ. Ե. Դ. Նոր Սերոնդի
Գանիշ Գալանի տարեկան պարահանդէսը, կիրա-
կի մամը 15ին, Դեկտ. 28, Գուր Ի Բէն :

ՀՈՐԵՀԱՆԴԱՍ

Տիկին Անդի Զաւարանի կը ծանուցանէ թէ այս
կիրակի Փարսիի Հայոց եկեղեցին յետ պատարա-
րի, հոգեհանգստան պաշտօն կը կատարուի :
ՍԻՄՈՆ ԶԱՄԱՐԱՆԻ

Եւ համայն ընտանիքի ներկեցանքու, ինչպէս
նաեւ վերջեր Փրոփիանի մէջ վաճառած իր
Հօրիքոր որդանը՝ ԿՆԵՆԱ Մուխի Մուրառանի
և Մուխի Մուրառան ընտանիքի ներկեցանքու
յիշատակը :

Կը խնդրուի իրենց յիշատակը յարգողներէն
ներկայ ըլլալ :

DRAPERIES
FOURNITURES POUR TAILLEURS
VETTER
(Ets. TERZIBACHIAN)
34, Rue Tapis-Vert, MARSEILLE
MANUFACTURE DE VETEMENTS
Hommes - Jeunes-Gens

Ծախու Է
Fonds de Commerce մը նպարտաւոր եւ հա-
ւաղէն, Բոյրմի քանակ փողոցի մը վրայ՝
83 RUE ST. DENIS
Ունի խաւանդ, հաշարան, և 5 սենեակ ըն-
կերան համար, քանի, մասնի և կառուածն
(կառած), նաեւ սարի մեքենայ, բոլորովին նոր
Peugeot camionnette մը 203, մէկ camionnette ալ B15
Citroën 9 cv., 3 ինքնաշարժ կիւրի մեքենայ, մէկ
հաշարան, մէկ սեղանի ծառեր, երկու
comptoirs chène :
Դիմել տեղաւոր վրայ : Այցելութեան աճէն օր
մամը 13ին 16, կիրակի 9—14: Tél. Cha. 04-93:

MORY et Co.
3 Rue St. Vincent de Paul, Paris (10)
(Service VAUQUELIN) Tél. TRU. 72-60
Poste 89 et 80, métro Poissonnière, Gare du Nord
Աւտօ օր, բացի կիրակիէն, 9ՅԸ 11-30 եւ 14ԷԸ 17,
Դայաւար 9ՅԸ 11-30

ԾՐԱՐՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՐ
(COLIS POSTAUX POUR L'ARMÉNIE)
Avec accusé de réception
Բոյր ծախքերը կը փոխարին տաքման պա-
հուն, ծրարները կը յանձնուին տաքման ռե՛կ ծախ-
քի համ ձեւակերպութեան, ոտացողին համար -

ԱՆՈՐՈՎԻԼԻ ՀԱՅ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ՄԵՆՈՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՐԸ

Կիրակի, 30 Եղիմիքի, մամը 15ԷԸ
Պատուայ նախապահութեան՝ R. BLEUSEի
U. A. J. A. Promotion d'Hommeի բարձրացման
Cabaret Le Jockeyի ամբողջական յայտագիրը :
Հայկական պիկարեսկոպիան քանի, վարդի վաճառն իր նուազախոմարով (Փրանսական ծայ -
նապիւրէն) : Պիւֆէ մատչելի զինքնով : Զամագմ
Խաղարկ :
Հայոցապաշտութիւն — Միթրո Charonten Ecoles էն ունի 103 թիւ օթոպիւր եւ ինչեւ Rue de
l'Union :